

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petri Ridolphini J. C. Nobilis Cortonensis, Patritiiqve
Romani, Ac Protonotarii Apostolici, De ordine procedendi
in Iudiciis in Romana Curia Praxis Recentior**

Ridolfini, Pietro

Coloniae Agrippinae, 1680

Caput XIII. De Appellationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99137](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99137)

dec. 606. n. 11. ac proinde cum solita legalitate ordinarii claudi, & sigillis obnari, & a iudice compulso ad Romanam curiam transmitti Vestr. lib. 6. cap. 1. n. 14. prout idem tradit de processu remissoriali, Iacob. Butr. in l. iudices, C. de fid. instr. Vestr. lib. 6. c. ult. n. 10.

S V M M A R I V M CAP. XIII.

- 1 Is, contra quem lata est sententia, habet remedium appellationis.
- 2 Appellatio est interponenda coram iudice à quo, infra decem dies, à die late sententiae, vel si citatio non fuit personalis, à die notitia.
- 3 Appellatio viva voce non potest interponi, nisi incontinenti.
- 4 Appellatio viva voce, & eius formula.
- 5 Appellatio in scriptis, & eius formula.
- 6 Iudex parti appellanti respondet de Apostolis, vel dat terminum juris, & quomodo.
- 7 Terminis juris appellanti datus à iud. quid sit.
- 8 In termino juris dato, redeundum est pro Apostolis, & iudex debet de illis respondere, & quomodo.
- 9 Cedula appellationis à definitiva sententia, & eius formula.
- 10 Ab interlocutoria vim definitiva non habente, necesse est appellare in scriptis, & exponere causam gravaminis.
- 11 Cedula appellationis ab interlocutoria, & eius formula.
- 12 Alia cedula appellationis ab interlocutoria, & eius formula.
- 13 Cedula appellationis à gravamine, & eius formula.
- 14 Appellatio à termino pro servato infra decem dies interponenda est, quando citatio fuit ad sententiam personaliter executam, & quare.
- 15 Interpositio appellationis à termino pro servato, & eius formula, ac responsio iudicis.
- 16 Cedula appellationis à termino pro servato, & quatenus contra, & eius formula.
- 17 Appellatio sine cedula in executivis, & eius formula, & responsio iudicis.
- 18 Iudice non admittente appellationem seu dante refulatorios, necesse est adire praefectam signaturam pro superfloria obtinenda.
- 19 Citatio, ad videndum mandari superfieri, coram praef. ito signaturae, & eius formula, & processus.
- 20 Ut causa in plena signatura discuti possit, quid agendum.
- 21 Citatio coram referendario ad dicendum causam, quare commissio proponi, & signari non debeat in signatura, & eius formula, & processus extrajudicialis.
- 22 Die Martis ante signaturam ne esse est, informare praefectum, & vocantes illius in voce, & in scriptis.
- 23 Potens debet in informatione facti eius, qui adit signaturam, adnotare in manu propria, proponam, alia causa non proponeret.
- 24 Actor si eius defectum, post intimationem executionis causam non proponitur, tenetur replicare parti informanti scuta quatuor pro expensis.
- 25 Die Iovis fit signatura coram Emin. praefecto

in qua commissiones signande signantur, non signandis rejectis.

- 26 Signaturam adire valens potest superfloriam à praefecto obtinere, & quomodo.
- 27 Fides à ponente super propositione causae faciendae, & eius formula.
- 28 Commissio in causa Rotali scilicet 500. excedente, & eius formula.
- 29 Commissio in causa non Rotali ad scilicet 500. non ascendente, & eius formula.
- 30 Commissio cum narrativa in causa Rotali, & eius formula.
- 31 Commissio cum narrativa in causa non Rotali, & eius formula.
- 32 Commissio appellationis à gravamine, & eius formula.
- 33 Commissio appellationis ab interlocutoria, & eius formula.
- 34 Signatura quomodo rescribat in causis pecuniariis quae in ea proponuntur.
- 35 Decreto nullo, vel iniusto existente, signatura admittit appellationem, & quomodo referendarius signet hoc casu commissionem.
- 36 Primus revisor affert commissionem praefecto signaturae, qui consignat, & quomodo.
- 37 Secundus revisor affert commissionem regi cancellariae qui consignat, & quomodo.
- 38 Magister curiarum fert commissionem ad Bancum curiarum ponit in eadem diem, & adnotat in suo libro.
- 39 Pars quae obtinuit rescriptum favorabile à signatura soluta mercede Mag. Curiarum, commissionem in Capsa iudicis inferri, & à Notariis extrahi, & distribui curat.
- 40 Decreto iusto & valido existente, signatura rescribit cum clausula, sine praedjudicio.
- 41 Iustitia, & validitate decreti clara non existente signatura rescribit, cum clausula, si quid exequendum, vel ad legitimam, & si aufert executionem iudici à quo.
- 42 Clausula, cum quibus signatura rescribit, adduntur de ordine illius in corpore commissionis à referendario, & deinde commissio signata reponatur in capsa, & distribuitur.
- 43 Citatio ad dicendum contra commissionem in actis exhibitam, & eius formula, & processus.
- 44 Mensarius est Notarius causae, donec alteri commissionem distribuat, & quomodo debeat pariteri in causis commissis.
- 45 Causa appellabilis existente, non est necesse adire plenam signaturam, & quomodo tunc appellationis commissio signetur, & à quibus.
- 46 Pars, quae sententiam obtinuit, si tunc commissio transire sub Banica, curet obtinere, nihil transeat.
- 47 Nihil transeat, & eius formula.
- 48 Obvento, nihil transeat, commissio non potest expediri, nisi citata parte coram revisore.
- 49 Citatio coram Revisore ad dicendum causam, quare commissio expediri non debeat, & eius formula, & processus extrajudicialis.
- 50 Revisor in causis pecuniariis relaxat aliquando commissionem cum clausula, non tamen vigore obligationis cameratae, aut alterius processus executivi, ite ut alias inhibito non afficiat.
- 51 Commissionem obtinens à revisore cum clausula non

- non tamen vigore oblig. Camer. aut processus executivi, ita ut &c. debet adire, Signaturam, ac si commissio esset rejecta, & quare.
- 52 Referendarius mandat aliquando, coram se citari partem, & quare.
- 53 Citatio coram referendario ad dicendum causam, quare commissio signari non debeat in camera, & ejus formula, & processus.
- 54 Commissio, ex adverso extorta via ordinaria sine clausula potest scribi, uti preinserta, & reformari parte citata in plena signatura.
- 55 Commissio reformatoria preinserta, & ejus formula in signatura proponenda parte citata.
- 56 Pars, quae in plena signatura reportavit rescriptum contrarium, non potest iterum audiri, nisi factis preinsertis, ac deposito scutorum quatuor pro expensis, & obtenta licentia ab illius praefecto.
- 57 Commissio reformatoria secundo loco preinserta, & ejus formula.
- 58 Si pars, quae fecit depositum obtinet in signatura, illud recuperat, alias consignatur parti adverso pro expensis.
- 59 A.C. post appellationem interpositam, antequam pars adeat Signaturam, aliquando audit, & reponit a decreto.
- 60 Decretum quoad partem transit in iudicatum, secus quoad iudicem, nisi sit lata sententia per cedulam, vel commissio causa appellationis.
- 61 Signatura aliquando mandat A.C. oretenus, ut reponat, vel iterum audiat, vel alium deputet praevia repositione a decreto.
- 62 Signatura potest adiri, obtenta supersefforia pro appellatione, vel repositione, vel alterius deputatione.
- 63 Commissio super deputatione alterius iudicis in signatura proponenda parte citata, & ejus formula.
- 64 Commissio pro repositione a decreto, & ejus formula.
- 65 Signatura mandante aliquid oretenus A.C. citanda est pars ad id coram eo.
- 66 Citatio coram A.C. inter ad videndum reponi, & concordandum de alio iudice, & ejus formula, & processus.
- 76 Citatio ad dandum litem confidentium, & ejus formula, & processus.
- 68 Citatio ad videndum reponi a quocunque decreto praedicti, iuxta mentem signaturae, & ejus formula, & processus.
- 69 Si non constat de appellatione saltem legitima observantur quatuor termini ad docendum de illa.
- 70 Citationes quatuor ad docendum de appellatione & ejus legitima prosecutione, & illarum formula, & processus.
- 71 Servatis quatuor terminis, si pars non docet de appellatione, & ejus legitima prosecutione, citatur ad videndum taxari expensas, vel in quarto termino, vel separatim.
- 72 Citatio ad videndum taxari expensas, & ejus formula, & processus.
- 73 Mandatum in prolatione sententiae non relaxatum, potest relaxari in executione illius.
- 74 Citatio ad docendum de appellatione quarto pro quarto, & videndum taxari expensas, & pro illis, & contentis in sententia relaxari mandatum, & ejus formula, & processus.
- 75 Citatio ad videndum taxari, & relaxari mandatum pro expensis continentibus summam appellabilem, debet fieri divisim a citatione ad videndum relaxari mandatum pro contentis in re iudicata, quae potest fieri etiam de per se post quartum terminum.
- 76 A.C. vigore suarum facultatum potest exequi sententias a relaxas, etiam si sit iudex commissarius, alij iudices secus, nisi obienta executoria.
- 77 Commissio executoria, & ejus formula, & rescriptum.
- 78 Sententia in secunda, & tertia instantia confirmata, quid addendum i. executoria, & quomodo signatura rescribat.
- 79 Sententia confirmatoria lata inter cives, & in co. as, quid narretur in executoria, & quomodo signatura rescribat.
- 80 Citatio ad dicendum contra commissionem, & ejus formula, & processus.
- 81 Citatio ad dicendum contra, & repetitio iurium facienda, si opus sit.
- 82 Citatio ad videndum sibi praefigi terminum ad docendum de appellatione, iuxta formam commissionis, & ejus formula, & processus.
- 83 Citatio ad videndum taxari expensas, & pro illis, & contentis in sententia relaxari mandatum, & ejus formula, & processus in causa commissaria.
- 84 Reproducitur intimatio potest expediri mandatum pro contentis in sententia, sed non pro expensis continentibus summam appellabilem, nisi post decem dies, & quare.
- 85 Pars citata ad docendum de appellatione debet citare ad dicendum contra commissionem, vel commissionem non expedita, docere de diligentis coram iudice a quo.
- 86 Copia commissionis praesentata praefecto signaturae, vel Cancellariae Regenti, sufficit ad docendum de diligentis, & exequatur a deservione, si producat coram iudice a quo.
- 87 Protestatio fieri solita in productione praesentata in actis iudicii a quo, & ejus formula.
- 88 Praesentata in actis exhibita, habet appellans terminum 30. dierum a die subscriptionis illius ad committendum causam appellationis.
- 89 Si infra terminum prima praesentata commissio non possit expediri, potest fieri alia praesentata, quae casu habet appellans alium terminum, donec in eo commissio expeditur, & iudici praesentatur.
- 90 Actus coram iudice commissario infra biennium non transportatis, obtrinetur rescribi eidem a signaturae, ut suam moderetur inhibitionem.
- 91 Commissio super moderatione inhibitionis obnon transportationem actorum infra biennium, & ejus formula, & rescriptum.
- 92 Commissione praesentata iudici ad quem citanda est pars ad dicendum contra illam.
- 93 Citatio ad videndum sibi praefigi terminum ad transportandum acta, & ejus formula, & processus.
- 94 Citatio ad videndum moderari inhibitionem, & remitti causam, & ejus formula, & processus.

- 95 Actus transportatus, quomodo pars citetur, remissi-
ve.
- 96 Actus, in causa appellationis coram A.C. introdu-
cta, non transportatus infra biennium, citatur
pars coram eo, ad videndum moderari, absq; alia
commissione.
- 97 Citatio coram A.C. ad videndum moderari inhibi-
tionem, attento lapsu biennii, & eius formula, &
processus.
- 98 Actus in termino prefixo coram A.C. non transpor-
tatus, inhibito remanet moderata, illis vero trans-
portatus, A.C. procedit in meritis causa ad ulte-
riora.
- 99 In causis commissariis instante lapsu biennii, est obti-
nenda prorogatio fatalium.
- 100 Commissio prorogationis fatalium, & eius formula,
& scriptum.
- 101 Commissio est exhibenda, citata parte ad dicendum
contra.
- 102 Citatio ad videndum prorogari fatalia, & eius for-
mula, & processus.
- 103 Rota, si causa restitutionis in integrum in prima, vel
alia commissione etiam sit et commissi, audit su-
per meritis, & bono iure, non obstante lapsu fata-
lium, & quadriennii.
- 104 A.C. transportatus actus in causa appellationis, &
confusio de bono iure, non attendit lapsum fata-
lium, aut quadriennii, ex praxi.
- 105 Terminis iuris, vel alio dato ad redeundum pro
falsis, appellatus potest amputare protractionem
litis.
- 106 Citatio ad videndum sibi responderi de apostolis, &
eius formula, & processus.
- 107 Si actum fuit vigore obligationis Cameralis, & Ju-
dex det terminum iuris, potest appellatus parte
citata jurare, ut Index det refutatorios iuxta fo-
litum.
- 108 De formulis cedulaum, & commissionum appella-
tionis in possessoris, & aliis causis, remissive.
- 109 Appellatio quid sit.
- 110 Appellationis remedium competit etiam de iure na-
turali.
- 111 Appellationis defensio, ut dixit Rota, non est deneganda, etiam diabolo, si esset in iudicio.
- 112 Appellatio est de genere permissorum, & datur regu-
lariter in omnibus causis, nisi reperiatur prohibita.
- 113 Casus sexaginta, in quibus appellatio prohibetur, &
quis eos refert, & sequatur.
- 114 Sunt alii casus usq; ad centum viginti, in quibus ap-
pellatio prohibetur, & quos refert.
- 115 A decreto A.C. summam scutorum 20. monet non
excedente, non datur appellatio.
- 116 Vbi appellatio non admittitur, statim sit executio,
si mandatum fuit jam relaxatum, alias secus, &
n. 117.
- 117 Mandato non relaxato in sententia, non potest fieri
executio, nisi demum ad citata parte de illo ser-
vatis servandis expedito.
- 118 Appellatio est interponenda infra decem dies.
- 119 Tempus decem dierum ad appellandum currit de
momento ad momentum.
- 120 Momentum vigore Innocentiana non attenditur in
statu Ecclesiastico, sed si sit appellare in quali-
bet parte ultima diei decem.
- 121 Appellatio est interponenda infra decem dies à die
sententia lata, seu Decreti facti, etiam sub condi-
tione, nisi, & quare.
- 122 A sententia excommunicationis lata sub conditione,
sufficit appellare infra decem dies à die existentis
conditionis.
- 123 Prasens Decreto, seu sententia, vel citatus personali-
ter non appellat, nisi infra decem dies à die lata
sententia, vel facti Decreti.
- 124 Verus contumax regulariter non appellat, sed hoc
non semper procedit.
- 125 Verus contumax in non veniendo, in Rota, & Curia,
in statu Ecclesiastico potest appellare infra decem
dies à die lata sententia.
- 126 Verus contumax qui sit.
- 127 Contumax fictus potest appellare infra decem dies à
die habita notitia, & qui sit fictus contumax.
- 128 Citatus personaliter, qui procuratorem constituit, &
deinde se absentavit, etiam si postea citetur per
contradictas, non potest appellare, nisi à die lata
sententia.
- 129 Audiretur tamen isto casu per viam restitutionis in
integrum.
- 130 Citatus domi dimissa copia, si habuit notitiam cita-
tionis mediante intimazione, & de hoc constet in
Actis, non potest appellare, nisi infra decem dies à
die lata sententia.
- 131 Intimazione facta auctoritate Iudicis, iuxta sty-
lum A.C. non est necesse inferre tenorem senten-
tie, secus si intimatio non est facta auctoritate
Iudicis.
- 132 Appellatio est interponenda coram Iudice.
- 133 Non sufficit dimittere cedulam appellationis in ma-
nibus Notarii.
- 134 Si Iudicis prasentia haberi non potest, sufficit prae-
sentare appellationem coram Notario, vel coram Ju-
dice ad quem, vel coram honestis viris.
- 135 Sufficit de stylo, quod cedula appellationis adnotetur
à Notario in actis sub illis verbis, coram D. meo,
&c. dummodo infra legitima tempora à Nota-
rio legatur Iudici.
- 136 A.C. de stylo admittit appellationem à sententiis de
paribus, licet illa non fuerit interposita coram
Iudice à quo, dummodo appellatur coram ipso A.
C. & quare.
- 137 Appellatio viva voce sufficit, dummodo lata senten-
tia incontinenti, Iudice adhuc sedente, interpona-
tur, dicendo, Appello.
- 138 Ab interlocutori, necesse est appellare in scriptis, cum vi-
va voce ab ea appellare non sit satis.
- 139 In appellatione ab interlocutoria viva voce emissa, su-
perflua est clausula, salvo iure appellandi in scri-
ptis.
- 140 Diligentia appellandi viva voce, potest aliquando
prodesse, & aliquando obesse, ideo cautus debet esse
appellantis patronus.
- 141 In Curia semper fere solet appellatio interponi in
scriptis, etiam à definitiva.
- 142 Appellat. viva voce emissa, cum clausula, salvo iure,
tempus prosequendi, seu fatale videtur currere à
die interpositionis illius, & quare.
- 143 Contrarium tenent plures.
- 144 Concordat primò, quòd aut prima appellatio est vali-
da, & illa attenditur; aut prima est invalida, vel
interposita ab interlocutoria, & tunc secus.

- 145 Concorda secundò, quòd aut in secunda appellatione non fuit deductum aliquid diversum à prima, & tunc attenditur prima, aliàs secus.
- 146 Concorda tertio, quòd aut sumus in terris Ecclesiæ, & ibi servatur ius Canonicum, & tunc attenditur secunda opinio contra Bart. quæ est communis Canonistarum; aut in terris Imperii, & ibi servatur ius civile, & tunc attenditur prima opinio Bart. communis Legistarum.
- 147 Opinio Bart. quòd fatale currat à die prima appellationis viva voce emissa cum clausula, salvo iure &c. ut ius testatur, est communis, tam Legistarum, quàm Canonistarum.
- 148 Si non constat, an appellans voluerit prosequi primam vel secundam appellationem, cautius est in dubio supponere opinionem Bart. quòd fatale currat à prima appellatione viva voce emissa, & quare.
- 149 Fatale videtur, secundum aliquos, computandum à die secunda appellationis, quia hoc est utilius appellanti ob interesse longioris vite appellationis.
- 150 Sed istud interesse, vel non adest, vel non est considerabile, & non attenditur.
- 151 Contrarium, quòd in sententiâ, & appellatione attendatur interesse si adest, defendit Jason.
- 152 Distinguo, aut in sententiâ, & appellatione adest interesse pecuniarium, & illud attenditur: aut adest interesse longioris vite appellationis, & tunc secus.
- 153 Cautela est, ne quis possit bis appellare, ut statim prima appellatione interposita, iudex respondeat de Apostoli dimissorii, & sic abdicet à se iurisdictionem.
- 154 Apostoli quid sint, & ad quid appellanti concedantur à iudice à quo.
- 155 Apostoli unde dicti.
- 156 Iudices de quibus Apostoli in Curia soleant, ut plurimum respondere.
- 157 Refutatorii Apostoli quando dari soleant, & quis sit illorum effectus.
- 158 Refutatorii datis, appellans habet annum, ex causa biennium, & per viam restitutionis in integrum triennium, ad causam appellationis committendam, & finiendam.
- 159 Reventiales Apostoli in forma, quando dari soleant appellanti, quis sit illorum effectus, & unde dicti.
- 160 Reventialibus in forma datis, habet appellans tempus, five expressè five tacite præfixum, decem dierum ad causam appellationis committendam.
- 161 Causa in termino decem dierum, post datos Reventiales in forma, non commissâ, appellatio remanet deserta.
- 162 Testimoniales Apostoli, quando dari soleant, quis sit illorum effectus, & cur ita dicti.
- 163 Testimonialibus datis, habet appellans terminum unius anni ad causam appellationis committendam.
- 164 Testimoniales Apostoli propriè dicuntur, quando quis ob iudicis absentiam appellat coram publico, aut honesto viro, & Notarius de hac diligentia testatur, & fidem facit per publicum instrumentum.
- 165 Appellans, cui à Notario sunt dati testimoniales re-
- verso iudice, non cogitur eum adire, aut Apostolo ab eo petere.
- 166 Iudex etiam si non vult appellationem admittere, nec denegare, potest dare testimoniales, quo casu appellatio censetur admissa, vel rejecta, prout de iure.
- 167 Apostolorum genera tria alius sunt, ultra prædicta, & quæ.
- 168 Dimissorii Apostoli qui sunt, quem operentur effectum, & unde dicantur.
- 169 Reventiales Apostoli, qui sunt, unde dicantur, & in quibus differant Reventiales simpliciter dati, à Reventialibus datis cum illo adjuncto, in forma &c.
- 170 Verbum, in forma, in responsione Apostolorum Reventialium quid significet.
- 171 Dimissorii, & Reventiales Apostoli differunt, & in quibus, & quando dentur.
- 172 Conventionales Apostoli qui, & unde dicantur.
- 173 Terminus iuris quid sit, & quando dari soleat à iudice appellanti.
- 174 Terminus iuris currit à die appellationis interpositæ, tam iudici, quàm parti.
- 175 Apostoli infra terminum iuris sunt instanter, instantius, & instantissime petendi, quod potest iuri, etiam unico contextu, dummodo expressè, & specialiter.
- 176 Apostoli sunt pars appellationis, & illorum petitio est de appellationis substantia.
- 177 Apostoli possunt dari à iudice, etiam non petiti, quo casu appellatio sustinetur, licet, si non sint petiti illos dare non teneatur.
- 178 Quòd iudex dederit Apostolos, probatur ex admissione appellationis, & termini ad prosequendum præfixione.
- 179 Iudice appellationi deferente, non est amplius necesse comparere coram eo, ad petendum Apostolos.
- 180 Apostoli dari debent in scriptis, sed in Romana Curia parum curat de hoc, & quare.
- 181 Apostolos petere sat est in termino iuris, hoc est triginta dierum à iudice dato.
- 182 Appellans, qui non redit pro Apostolis in termino iuris, censetur renunciasse appellationi, nec potest quis excusari, nisi confitendo de diligentis factis.
- 183 Impedimentum non sufficit, quando quis, etiam eo cessante, fuit negligens.
- 184 Dato termino iuris simpliciter, non potest appellans redire pro Apostolis, nisi in fine termini, sed dato termino iuris, & interim &c. potest redire quandoque.
- 185 Causa appellationis in termino iuris commissâ non est necesse redire amplius pro Apostolis, dummodo fuerint aliquando ante petiti.
- 186 Appellans in Curia, petitis Apostolis, potest iudicem impetrare, etiam non expectata responsione de illis.
- 187 Ius deferat appellationi à definitiva, & terminum statuit, etiam responsione de Apostolis non expectata.
- 188 In commissione solet apponi clausula, termino iuris &c. non obstante, ita quòd pro Apostolis redire non teneatur attentò, quòd à definitiva.
- 189 Clausula, termino iuris, &c. ita ut pro Apostolis redire non teneatur, non est de necessitate, quando

- do ius defert appellationi, sed ad cautelam apponenda.
- 190 Sufficit quod commissio in termino iuris perveniat ad Bancum curforum, licet non sit adhuc iudici presentata.
- 191 Rota aliquando rotat.
- 192 Iudex tenetur petentide Apostolis respondere, alias posset puniri.
- 193 Iudice tacente, appellans non tenetur amplius redire pro Apostolis, & quare.
- 194 Iudex non respondens de Apostolis amittit iurisdic. & nulliter ad ulteriora procedit.
- 195 Appellatione interposita ab interlocutoria, & Apostolis non petitis, iudex rite procedere potest ad ulteriora.
- 196 Appellatione ab interlocutoria interposita sine scriptis, seu frustratoria existente iudex potest ad ulteriora procedere.
- 197 Iudex datis refutatoriis potest ad ulteriora in causa procedere.
- 198 Appell. a gravam. interposita iudex a quo recuperat iurisdic. amittit, si Appell. succumbit, & iudex ad quem causam ad eum remittat.
- 199 Processus factus a iudice a quo pendente termino iuris, an valeat, sunt opiniones diverse.
- 200 Processus factus a iudice a quo pendente termino iuris est nullus, si fuit appell. a definitiva.
- 201 Dilatatione pendente iudicis officium conquiescit.
- 202 Processus factus a iudice a quo postquam iud. ad quem inhibuit, est nullus, etiam si fuit appellatum a gravamine, vel interlocutoria.
- 203 Appellatione ipso iure nulli existente, processus factus a iudice a quo etiam termino iuris pendente, valet.
- 204 Processus factus a iudice, a quo pendente termino iuris, si appell. etiam ab interlocut. deinde obtinuit, est nullus, secus si app. succumbit.
- 205 Validitas processus facti a iudice a quo, pendente termino iuris, donec appellans ab interlocutoria obtineat, vel succumbat, pendet a futuro eventui.
- 206 Vi processus factus a iudice a quo, pendente termino iuris, valeat, quando fuit appellatum ante definitivam, cautela est, ut citetur appellans ad videndum sibi respondendi de Apostolis.
- 207 In curia ab A.C. prout ab audit. Rota, & quolibet Papa delegato, appellatur ad Papam.
- 208 A Vicario urbis, & eius locumtenentibus, & a Vicegerente appellatur ad Papam.
- 209 A Gubernatore urbis, & eius locumtenentibus appellatur ad Papam, si non agitur de interesse Fisci, alias ad cameram.
- 210 Papa pro faciliiori supplicantum expeditione Signaturam gratia, & Signaturam iustitie instituit, & utrique Cardinalem prefecit, ac prelatos, referendarios prefecit.
- 211 Papa olim in utraque Signatura manu propria rescribebat, sed postea a munere rescribendi de iure se revocavit, & vices suas Cardinali prefecito Signatura iustitie concessit.
- 212 Rescripta Cardinalis prefeciti Signatura iustitie habent eandem virtutem, ac si essent a Papa manu propria exarata.
- 213 Cardinali prefecito dicenti placet D.N. PP. creditur, & factum ab eo censetur factum auctoritate Papae.
- 214 Card. prefecito Signatura iustitie dicenti, concessum in praesentia D. N. PP. creditur, quando commissio est signata per concessum.
- 215 Rota non solet revocare in dubium potestatem Signaturae iustitie, etiam si praecesserit commissio manu sanctissimi signata.
- 216 Signatura gratia, & Signatura iustitie fuerunt divisa tempore Alexandri VI. nam ante diversimode procedebatur.
- 217 In causis parva summe signatura non rescribit, sed datur recursus a locumtenente Vicary ad Vicegerentem, & ab eo ad Vicarium.
- 218 In curia Gubernat. adest iud. recursus ad quem datur recursus a sententia locumtenentis infra decem dies, & ab illo ad Gubernatorem.
- 219 A Camera, & illius Decano, & Clerico in plena camera tantum collegialiter iurisdictionem habentibus, datur appellatio ad cameram.
- 220 Causa semel effecta curialis nunquam committitur extra curiam.
- 221 Causa semel curial. effecta a solo papa non autem a Signatura, potest committi extra curiam.
- 222 Causa effecta curialis non desinit esse curialis, nisi ex magna, & urgente causa, potius facti, quam iuris.
- 223 Causa semel Rotalis effecta nunquam desinit esse Rotalis, sed causa appellationis a sententia unius committitur alteri auditori, qui diversos respondes habet.
- 224 Causa semel effecta cam. nunquam desinit esse camer. sed causa appellationis a sententia unius committitur a camera alteri clerico.
- 225 A Cardinali camerario, Thesaurario, Praefidis & cameraribus quibuscunque appellatur ad cameram.
- 226 A iudicibus Ripe, & Ripetta ad Praesidem Riparum, & a Dobanensis ad Praesidem Dobanarum, qui sine voto camera causam expediunt, datur appellatio.
- 227 A iudicibus Marefialli, & Soldani Urbis appellatur ad A.C. & ad Gubernatorem Urbis.
- 228 A iudice Fabrica S. Petri semel ad Congregationem Fabricae appellatur.
- 229 A iudice Burgi, & iudicibus Romana curia (Vicario, Gubernatore, & Senatore exceptis) appellatur ad A.C.
- 230 A Cardinali camerario, & camera non appellatur ad A.C.
- 231 A Thesaurario, Praesidentibus, & aliis cameraribus non appellatur ad A.C. & quare.
- 232 Appellans a sententia lata seu decreto facto a The-saur. vel eius Min. non auditur, nisi facto deposito, quando agitur de debito camerae.
- 233 A praeore Urbano, & collateralibus appellatur ad Capitaneum appellationum.
- 234 A Capitaneum appell. ad Senat. nisi sit locus Stat. de duobus conformibus, quod locum habet in omnibus curiis inter cives, & incolas.
- 235 A Senat. appell. ad Capitaneum, sed si Senator, vel Capitaneus sit ille, qui a lias sententiavit, causa deciditur de voto Consultoris eligendi.
- 236 A Magistris iustitiarum, & omnibus iudicibus capitolineis appellatur ad capitaneum.
- 237 In casu non appellabili in curia capitolina datur recursus per viam querele ad conservatores urbis.
- 238 A consilibus agriculturae datur tantum revisio iuxta dispositionem statutum.

- 239 A Consulibus aromatariorum appellatur ad Capitaneum, ac etiam ad Gubernatorem, & ad Decanum camerarum. 269 Potest dici de nullitate princip. & incidenter.
- 240 Amagistris viarum appell. ad presidem viarum. 270 Quor, & quibus modis possit dici de nullitate principiter.
- 241 Amagistris viarum, & camerario simul sententiam ferentibus, appellatur ad cameram tantum. 271 Quor, & quibus modis possit dici de nullitate incidenter.
- 242 A conservatoribus urbium de legatis Papa in causis commissis appellatur ad Papam. 272 Instantia etiam nullitatis de iure civili est triennalis, de iure vero canonico perpetua.
- 243 AVicariis Basilicarum non datur appellatio, sed recursus, primo ad iudicem ad id deputatum, deinde ad Eminentiss. Archiepiscopum. 273 Causa nullitatis, per viam actionis in iudicio deducta, efficitur deserta spatio triginta ann.
- 244 Locus valde a iudicibus Basilicarum potest adire Signat. Sanctiss. 274 Instantia nullit. per viam action. una cum appell. deducta, est eadem cum instantia appellat.
- 245 A iudicibus locorum piorum, Card. Protect. habentium, non datur appellatio, sed recursus, primo ad iudicem ad id deputatum, deinde ad Eminentiss. Protect. 275 Nullitate, & iniusticia simul proposita, potest super utraque simul ad ulteriora procedi, nisi pars inflet prius cognosci de nullitate.
- 246 Gravatus a Protect. loci Pij, & eius iudicibus potest adire Signat. Sanctiss. 276 Sententia notorie iniusta, & nulla non potest parte opponente confirmari, alias processus est nullus, non cognito prius de nullitate.
- 247 Iudex deferens appellacioni, etiam in casu non appellabili, non potest ad ulteriora in executione sue sententie procedere. 277 Sent. nulla potest parte non oppon. confirmari, & ex tunc non potest amplius dici nulla, si Sentent. confirmans transivit in iudicatum.
- 248 Iudex deferens appellacioni in causa non appellabili non facit eam appellabilem, quoad praedictum. 278 Nullit. quomodo differat ab iniust. & quor, & quibus modis iniust. accipi possit.
- 249 Iudex admittens appellacionem cum clausula, si, & in quantum, in causa non appellabili, non facit eam appellabilem. 279 Nullitas quor, & quibus modis accipi possit.
- 250 Clausula, si, & in quantum operatur, quatenus, de iure, & non alias. 280 Sententia nulla dicitur etiam iniusta.
- 251 Iudex dando Reverentiales in forma, in causa, non appellabili non facit eam appellabilem. 281 Omne nullum dicitur iniustum.
- 252 A iudicibus locorum piorum, Card. Protect. non habentium, appellatur ad Papam, quo casu potest adiri Signat. iustit. & quare. 282 Nulla est maior iniust. quam nullitas.
- 253 In causis cameralibus signatura iustitie non rescribit. 283 Sicut potest appellari a sententia notorie iniusta, sic etiam a sententia nulla.
- 254 In causis capitulatis signat. iustitie non rescribit, nisi super restitutione in integrum ob lapsum dilationum, vel fatalium. 284 Notoria iniust. reddit sententiam nullam.
- 255 Signat. Sanctiss. ex causa rescribit in omnibus causis, & quare. 285 Sententia, qua omnino caret probationibus, & sic non iustificatur ex actis, est notorie iniusta, ex quo redditur etiam nulla.
- 256 A definitiva sent. appellandum est in scriptis. 286 Rota non admittit illam opin. quod iudex possit moveri ad iudicandum extra acta, & quare.
- 257 A definitiva incontinenti potest appellari sine scriptis, viva voce. 287 Iniusticia adeo notoria, ut aliquo colore velari non possit, reddit sententiam nullam, seu: si non sit ita notoria.
- 258 Ab interlocutoria, & gravamine, non potest appellari, nisi in scriptis, tam de iure Can. quam civili. 288 Sententia, quae ex probat. antiquis non iustificatur, & ex novis non potest iudicari, est nulla: seu: si saltem possit iustificari ex novis, & agatur de illa non exequenda, sed sustinenda.
- 259 Ab interlocutoria, habente vim definitiva, potest appellari, etiam incontinenti viva voce, sicut a definitiva. 289 Sententia excommunicationis debet iustificari ex eisdem actis.
- 260 Appellatio in scriptis quae dicatur, & quae sint de illius essentia. 290 Sententia lata in Salviano, ut intret Aegidiana, debet iustificari ex eisdem actis.
- 261 Nullitas quid sit, & unde dicatur. 291 Si agatur de sententiae executione, illa debet iustificari ex eisdem actis.
- 262 Potest dici de nullitate usque ad triginta annos non ultra. 292 Mandatum executionis, ut illius executioni locus sit, debet iustificari ex eisdem actis.
- 263 Omnis actio praescribitur spatio triginta annorum. 293 Ad effectum executionis non habet locum regula, non deducta de iur. Can., non probata probat; sed sententia notorie iniusta ex eisdem remanet etiam nulla.
- 264 Quando agitur de periculo anime, potest agi, & dici de nullitate in perpetuum. 294 Sententia, quae non iustificatur ex actis, est notorie iniusta, & etiam nulla, si expresse, per modum causae dispositivae, se refert ad acta, alias secus.
- 265 Nullitas per modum exceptionis potest proponi, etiam ultra triginta annos, & quare. 295 Iniust. notoria equiparatur nullitati, & dispositum in una censetur dispositum in altera.
- 266 Actus in iure nullo existente, potest dici de nullitate in perpetuum; nisi alias spatio triginta annorum solemnitas presumatur. 296 Sententia iniusta non est proprie nulla, & quare.
- 267 De nullitate defectu iurisdictionis, vel mandati dici potest, usque ad mille annos. 297 Sententia iniusta est nullus minus proprie, & secundum quid, vel per comparisonem.
- 268 Potest dici de nullitate ultra triginta annos, Statuto, vel consuetudine si a spontanea. 298 Appellatio ab interloc. de iur. civ. non datur.
- 299 Appellatio ab interloc. de iur. Canon. datur, sed non suspendit, nisi iudex ad quem inhibeat.
- 300 Appellatio de iure Canonico hodie ab interlocutoria non datur.

- 301 Appellatio datur ab interlocutoria inferente gravamen irreparabile per definitivam.
- 302 Gravamen sufficit, quod sit irreparabile pro parte, vel non possit reparari sine magna difficultate, ad hoc ut ab interlocutoria possit appellari.
- 303 Pronuncia de respondendo libello, vel non, & de procedendo, vel non super eo, non obstantibus oppositis, ex dver, infert gravamen irreparabile.
- 304 Pronuncia iniusta de procedendo ad ulteriora sive rejiciat exceptionem dilatoriam, sive peremptoriam, infert gravamen irreparabile.
- 305 Peremptoria exceptio repellens à limine potest opposui, & probari etiam ante litem contestatam.
- 306 Omnis exceptio, quae concludit adorti actionem non competere ipso iure, de iure communis impedit litis ingressum, & prosecutionem.
- 307 Quatuordecim alij casus, in quibus interlocutoria infert gravamen irreparabile.
- 308 Appellatio datur ab interlocutoria vim definitiva habente.
- 309 Casus viginti, & unus relati per modum exempli, in quibus interlocutoria habet vim definitiva.
- 310 Appellatio datur ab interlocutoria tangente negotium principale, & eius substantiam, prout quod quod sit minor, prodigus, vel alias inhabilis.
- 311 Appellatio datur ab interlocutoria inferente difficultatem circa definitionem causae.
- 312 Appellatio datur ab interlocutoria, quando exprimitur, & probatur iusta causa.
- 313 Appellatio ab interlocutoria debet interponi in scriptis, & exprimi in ea causa gravamen, etiam de iure civili.
- 314 Causa in scriptis in appellatione ab interlocutoria non expressa decem diebus elapsis, sententia tranfit in iudicatum.
- 315 Causa, licet in libello, seu cedula appellationis non sit expressa potest tamen exprimi quancumque infra decem dies.
- 316 Decem requiruntur in appellatione ab interlocutoria, & quae.
- 317 Interlocutoria est, quae non terminat negotium principale, sed à iam sententiam potest se expectare.
- 318 Appellari potest ab interlocutoria vim definitiva habente, absque alia expressione causae.
- 319 Interlocutoria, habens vim definitiva, in omnibus definitiva equiparatur.
- 320 Interlocutoria dicitur habere vim definitiva, quando terminat negotium, de quo agitur.
- 321 Appellari potest ab interlocutoria, absque expressione causae, quando causa gravaminis esset manifesta & consistere in iure, aut juris presumptione.
- 322 Appellari potest ab interlocutoria, absque expressione causae, quando ex actorum, vel sententiae levis causa appareat notoria.
- 323 Causa quare fit in appellatione ab interlocutoria exprimerda, & n. 324.
- 324 Ratio generalis, ob quam causa est in appellatione ab interlocutoria inferenda.
- 325 Causa exprimerda in appellatione ab interlocutoria, debet continere damnum irreparabile per definitivam.
- 326 Appellatio de iure Canonico datur à quolibet gravamine ex causa rationabili.
- 327 Causa rationabilis, ut detur appellatio de iure Canonico à quolibet gravamine, bodie debet esse gravamen irreparabile.
- 328 Arejectione exceptionis relevantis, ob gravamen irreparabile, datur appellatio, probata exceptionis veritate.
- 329 Bismisi reiectio sit tacita, nam potest appellari ab ulteriores processu.
- 330 Arejectione probationum relevantium, etiam tacita, ob gravamen irreparabile datur appellatio.
- 331 Adnegatione prorogationis termini dati ad subiiciendam se examini, ratione gravaminis irreparabilis datur appellatio.
- 332 Iudice in causa obligationis cameralis via ordinaria procedente est incontinenti appellandum ab ulteriores processu, ob gravamen irreparabile.
- 333 Appellatio à gravamine eidem modis regularatur quibus appellatio ab interlocutoria inferente gravamen, quod debet esse irreparabile utroque casu.
- 334 Appellans à gravamine, & alius quibuscumque gravaminibus non auditur, nec signatura rescribit, nisi super gravamine specificato.
- 335 Appellatio à sententia seu decreto, de quo non constat, non datur, nec valet.
- 336 Appellari potest à termino habito pro servato cum clausula, quatenus contra, de Stylo Rota, & curia, & quare.
- 337 Terminus pro servato coram ordinariis & delegatis eorum, & ad universariam causam durat decem diebus, ideo utiis est cautela appellare ab eo coram eis & quare, & n. 338.
- 338 Sententia si legitur lata die termini habiti pro servato, & sub illa die reponitur.
- 339 Terminus pro servato in rota durat quindecim & in ultima audientia triginta diebus, & coram alijs delegatis Papa ultra annum, ideo necesse est appell. coram illis infra decem dies, & quare.
- 340 Quicumque iudices, etiam de egeri, in curia tenentur de clarare terminos habitos pro servatis infra decem dies exceptis auditoribus rote, qui ad id tenentur infra quindecim, & in ultima audientia infra triginta dies.
- 341 In curia facta est, quod iudex appellanti à termino pro servato des terminum juris, ut possit deinde subseripta sententia congruè Apostolis respondere.
- 342 Citatus personaliter debet appellare infra decem dies à die termini pro servato, sed non ita citatus potest appellare à die notitia, nisi dolose latitet, vel id non premittat, vel post primam citationem persona em recedat.
- 343 Appellatio in parte, & partibus non devolvit causam, nisi quoad partes contrarias, si sententia est lata per capita separata.
- 344 Sententia unicum caput, vel plura connexa habentee, clausula in parte, & partibus, vel quare, nus contra in appellat. nihil operatur.
- 345 De clausula ita ut pro Apostolis redire non teneatur, remissive.
- 346 Arejectione appellationis est iterum appellandum, & quare.
- 347 De praefecto signatura iustitiae remissive.
- 348 Nullitates ex tribus sunt insanabiles, & quae.
- 349 Rota non attendit nullitates, nisi sint ex tribus.
- 350 Signatura iustitiae non sanat nullitates ex tribus, & quare.
- 351 Signatura, licet non sanat nullitates ex tribus, ex causa tamen relaxat rigorem juris, rescribendo eam clausula, Arbitrio.

- 352 Nullitates ex tribus per clausulam arbitrio, non sanantur.
- 353 Nullitates ex tribus clara non sanantur per clausulam arbitrio, secus si sunt turbida vel non totales.
- 354 Defectus citationis sanatur per comparitionem citati, vel ejus procuratoris, & quare.
- 355 Defectus jurisdictionis sanatur per prorogationem illius de consensu partium, etiam tacito, si incompetentiam non ignorant.
- 356 Iurisdic-tio, que non est prorogari non potest, sicut nec id, quod non est.
- 357 Non entium nulla sunt partes.
- 358 Defectus mandati sanatur conjecturis; maxime si quis enunciatur procurator, cum relatione ad Notarium rogatum de mandato, & diem certam.
- 359 Mandatum presumitur ex solutione facta procuratorio nomine, & quare.
- 360 Mandatum presumitur eo magis ex pluralitate solutionum cum diuturnitate temporis, & summa notabili.
- 361 Mandatum presumitur ex productione iurium, nisi sumus in persona domesticas, que presumitur iura surripuisse.
- 362 Mandatum ex scientia, & patientia, & multo magis ex presentia principalis presumitur non obstante revocatione, & protestatione, Neminem audi.
- 363 Mandatum ex impensa, saltem unius ducati, presumitur, nisi sumus in eo, qui habet interesse, vel potest consequi commodum ex illo actu.
- 364 Mandati defectus aliquando sanatur per ratificationem.
- 365 Nullitates, que non sunt ex tribus, de facili in curia sanantur per viam rescriptorum.
- 366 Nullitates, que non sunt ex tribus fuerunt sublata a reformatione. P. IV. ita ad illas ex tribus restringitur commissio.
- 367 Cause valoris quingentorum florenorum sunt rotales, & in rota committende.
- 368 Causa infra valorem quingentorum in rota forte commissa, proceditur in ea summarie, prout in beneficiis.
- 369 Causa valoris ducatorum quingentorum est rotalis.
- 370 Sufficit, ut causam sit rotalis, vel quod ascendat ad valorem scutorum quingentorum, vel auri, vel monete.
- 371 Causa prophane ultra montes non sunt in rota committende, nisi ascendat ad valorem mille aureorum.
- 372 Causa, que respectu valoris non sunt rotales, committuntur prelo extra rotam; dummodo excedant valorem ducatorum sexdecim de camera.
- 373 Signatura in causis valorem ducatorum sexdecim de camera non excedentibus non rescribitur.
- 374 Valor ducati non est semper idem.
- 375 Causa beneficiis non debet committi in rota, nisi fructus beneficii excedant annum valorem ducatorum 24 auri de camera.
- 376 Causa beneficiis non committitur in curia prelo extra rotam, nisi fructus beneficii a tendant ad annum valorem ducatorum decem auri de camera.
- 377 Causa beneficiis, quando fructus beneficii non ascendunt ad annum valorem decem ducatorum auri de camera, remittitur ad partes, licet parte non opponente, possit committi Prelo in curia extra Rotam.
- 378 Clausula quam, & quas, in commissione appellationis operatur, ut iudex possit pronunciare prout in prima.
- 379 Clausula, quam, & quas in commissi appellat. effecta communi, operatur, ut qual bet pars possit procedere, prout in prima instantia.
- 380 Etiam non producta appellatione, vel non confitio de ea, vel de sententia, a qua sunt appellatum, praesertim si adit, etiam clausula cum toto negotio principali.
- 381 Clausula quam, & quas non operatur non transportatus actus prioris instantia.
- 382 Transportatio actorum non est necessaria, quando introductur iudicium omnino novum, & causa non introducit per viam appellationis.
- 383 Transportatio integra actorum est necessaria in causis Ecclesiasticis, secus in profanis.
- 384 Clausula quam, & quas, operatur, ut ex transitu de una via ad aliam non intret refectio expensis.
- 385 Clausula, quam, & quas, operatur, ut possit ferri sententia, etiam super causa probata, licet non expressa.
- 386 Et quod censetur omne ius competens in iudicium deductum.
- 387 Et quod omnis causa, ad speciem postea deducta in commissione contineatur.
- 388 Clausula, quam, & quas, non operatur, nisi citata Parte ad dicendum contra commissionem, observatu terminis substantialibus, & intentione Agentis ad speciem deducta.
- 389 Clausula, quam, & quas, comprehendit sub se causam appellationis, nec non negotium principale, & tam petitorum, quam possessorum.
- 390 Clausula, cum incidentibus, operatur, ut in censetur introducta, tam in petitorio, quam in possessorio.
- 391 Clausula, quam, & quas, comprehendit causam iudicationis ex remedio l. diffamari.
- 392 Et causas etiam movendas, & futuras circa idem negotium, ita ut impetrans possit quandocumque specificare, quas vult.
- 393 Clausula, quam, & quas, comprehendit appellationem a sententia nondum lata, si sit postea ab ea lata appellatum infra decem.
- 394 Non tamen operatur circa rem diversam.
- 395 Clausula, quam, & quas, operatur, ut iudex, de certa appellatione, possit procedere, ut in prima, & eo magis si adest etiam clausula, cum toto negotio principali.
- 396 Clausula, quam, & quas, operatur, ut de certa appellatione ab interlocutoria, vel definitiva super incidente, possit iudex procedere in negotio principali, prout in prima, seu de certa appellatione a definitiva lata super negotio principali, & quare.
- 397 Clausula, quam, & quas, si in commissione adest etiam clausula, de & super praemissis, stat restrictivè.
- 398 Clausula, quam, & quas, non restringitur, quando additur clausula, occasione praemissorum, vel rebuque aliis etc.

- 399 Clausula, quam, & quas, si addatur in commissione, rebusque aliis in actis deducendis, non extenditur ultra expressam in commissione, & postea in actis deducta.
- 400 Clausula, quam, & quas, non mutat naturam iudicii capiti, nec facit de reo actorem.
- 401 Reus, qui deserta appellatione vult uti clausula quam, & quas, in alia lite, licet connexa cum prima, in secunda erit actor.
- 402 Rota, in quibus diebus fiat.
- 403 Rota Martiniana quando fiat, & unde dicatur.
- 404 Rota Cordubensis quando fiat, & unde dicatur.
- 405 In Rota & coram prelatu extra eam in causis commissariis non observantur termini, nisi die Luna, Mercurij, & Veneris.
- 406 Clausula, cum facultate citandi, inhibendi singulis diebus, & horis, in commissione quid operetur.
- 407 Facultas citandi singulis diebus, & horis solet concedi Prælatu extra Rotam, non auditoribus Rota, quare.
- 408 Dies feriati in honorem Dei, vel sanctorum, & creationis, & coronationis Summi Pontificis habentur pro exceptis in clausula, cum facultate citandi singulis diebus, & horis.
- 409 Summus Pontifex Romanus vices Dei gerit in terris, appellatur Sanctissimus, nec major est interius Sanctitate sua.
- 410 Facultas procedendi singulis diebus, & horis non derogat feriis generalibus, nisi de illis fiat mentio specialis, nec illis derogatur, nisi in causa extra Rotam.
- 411 Derogari feriis generalibus, quando solet in causis commissariis pre alio extra Rotam.
- 412 Clausula, ut ut pro Apostolis redire non teneatur, non operatur, quod causa appellationis non commissi infra triginta dies, sententia non transeat in iudicatum.
- 413 Restitutio in integrum quid sit.
- 414 Restitutio in integrum alia est gratia, alia iustitia, & que sit gratia, & que iustitiam concernat.
- 415 A concessione restitutionis in integrum gratuita non datur appellatio, & quare.
- 416 Restitutio in integrum prout de jure, conceditur a qualibet iudice ordinario, & ab eius concessione datur appellatio.
- 417 A.C. & alij iudices curie, ad vitandos circuitus, non pronuntiant super restitutione in integrum, sed in meritis ad favorem illam petentis, si ei de jure competit, quo casu restitutio habetur pro concessa.
- 418 Iudices curie, dum vident restitutionem petitam non competere, moderantur inhibitionem emanatam, vel procedunt ad executionem rei iudicatæ, quo casu illa dicitur denegata.
- 419 Restitutio in integrum ad appellandum debet apertis verbis concedi, si est concedenda, antequam in negotio principali pronuntietur.
- 420 Restitutio in integrum potest peti principaliter, & incidenter.
- 421 Restitutio in integrum principaliter petita requirit libellum & solemnitates iudicij ordinarij, sicut petita incidenter.
- 422 Restitutio in integrum principaliter non potest peti, nisi coram iudice ordinario competente, vel delegato à Principe, vel ad universitatem causarum.
- 423 Signatura iustitie passim committit causas restitutionis in integrum prout de jure.
- 424 Restitutio in integrum incidenter potest peti, coram quibuscumque iudicibus, sive or dinariis sive delegatis.
- 425 Restitutio in integrum dicitur signanter petita incidenter, quando petitur per viam exceptionis, vel replicationis.
- 426 Petitio restitutionis in integrum requirit mandatum speciale.
- 427 Ad petendam restitutionem in integrum incidenter non requiritur mandatum speciale.
- 428 Procurator non potest etiam incidenter si e speciali mandato petere restitutionem in integrum adversus interlocutoriam super incidenti litem, & per lapsum decendij in iudicatum transactum.
- 429 Clausula, & ad omnia alia faciendum, etiam si talia forent, quæ mandatum exigere magis speciale, comprehendit sub se mandatum speciale, etiam in casibus in mandato non expressis.
- 430 Tutor, & similes habentes administrationem à lege, possunt petere restitutionem in integrum, absque mandato speciali, secus est in aliis conjunctis.
- 431 Pater, legitimus administrator potest petere pro filio restitutionem in integrum absque mandato speciali, secus est in aliis conjunctis.
- 432 Restitutio in integrum datur minoribus viginti quinque annis.
- 433 Restitutio in integrum datur Ecclesiis, locis pijs, Universitatibus, & Fisco ex edicto minorum.
- 434 Restitutio datur ferijs, prodigijs, & aliis miserabilibus personis ex eodem edicto Minorum.
- 435 Decreti, connumerantur inter personas miserabiles, & ob id competit eis restitutio in integrum.
- 436 Majoribus datur restitutio in integrum ex clausula generali, si qua mihi iusta causa.
- 437 Rustico, qui non potuit consulere peritiores, datur restitutio in integrum.
- 438 Militibus in expeditione constitutis, datur restitutio in integrum.
- 439 Mulieribus facilius, & in curia Ecclesiastica, & ubi agitur de dote viduis egenis datur restitutio in integrum.
- 440 Pauperibus, & egenis datur restitutio in integrum, & quomodo hoc casu scribat Signatura.
- 441 Cohæredi minoris in re individua datur restitutio in integrum, secus in re dividua.
- 442 Restitutio in integrum non datur sine iusta causa.
- 443 Minor alius, & aq̃ipollentia, ut impedimenta mentis, vel corporis, ferox publicus, & privilegium, sunt iusta causa restitutionis in integrum.
- 444 Causa, quæ comprehenditur sub clausula generali, si qua mihi &c. est iusta causa restitutionis in integrum.
- 445 Paupertas est iusta causa restitutionis in integrum.
- 446 Absentia est iusta causa restitutionis in integrum.
- 447 Ignorantia est iusta causa restitutionis in integrum.
- 448 Bonum ius in negotio principali, de quo cogitat saltem summus, est iusta causa restitutionis in integrum.

- 449 Injustitia sententiae, etiam non notoria, est iusta causa restitutionis in integrum.
- 450 Ad commissionem causa restitutionis in integrum sufficit semiplena, sed ad victoriam totalem reportandam, est necessaria plena probatio.
- 451 Nullitas sententiae est iusta causa restitutionis in integrum.
- 452 Nulla est maior injustitia quam nullitas.
- 453 Latio saltem enormis est iusta causa, & fundamentum restitutionis in integrum.
- 454 Sine lesione non datur restitutio in integrum etiam personis privilegiatis.
- 455 Minor, licet non restituatur adversus sententiam, & omissa in declinatoriis, & dilatoriis, non probata lesione tamen restituatur in peremptoriis exceptionibus ex solo lapsu temporis, vel negligentia.
- 456 Restit. in integrum, quae datur minori, & Equiparatu, differt ab ea, quae datur majori ex clausula generali, si qua mihi &c. & in quibus.
- 457 Latio enormissima est iusta causa restitutionis in integrum contra transactionem.
- 458 Restitutio in integrum debet peti, & terminari infra quadriennium.
- 459 Quadriennium incipit currere à die lesionis.
- 460 Quadriennium incipit currere à die ultima sententiae, quae latio.
- 461 Quadriennium currit à lapsu decem dierum ad appellandum.
- 462 Quadriennium currit à lapsu decem dierum post datos reverentiales, in forma, alias illi non dati, à lapsu anni, vel biennij dati ad prosequendum appellationem.
- 463 Minori currit quadriennium à die quo factus est maior.
- 464 Iusto impedimento, seu causa rationabili existente, datur restitutio in integrum, etiam post quadriennium.
- 465 Lapsus quadriennij non obstat, sententia notorie injusta existente ex eisdem actibus.
- 466 Constituto de lesione enormissima datur restitutio in integrum, etiam quadriennio elapso.
- 467 Latio enormissima consideratur habita ratione totius patrimonij substantiae, non rei, de qua agitur, & quomodo hoc procedat.
- 468 Si non agitur de recuperando ablato, sed de acquirenda re denegata per rem judicatam, datur restitutio in integrum probata lesione enormissima, lapsu quadriennio, habita ratione rei denegatae, & quare.
- 469 Quadriennij lapsus de stylo Rotae, & curiae non attenditur, docto de lesione enormissima.
- 470 Princeps, constituto de bono jure, potest concedere restitutionem in integrum, non obstante lapsu quadriennij.
- 471 Restitutio in integrum ex clausula generali ob justam causam datur, non obstante lapsu quadriennij, & quare.
- 472 Constituto de bono jure, lapsus quadriennij de stylo curiae non attenditur.
- 473 Restitutio in integrum principaliter petita non impedit executionem factam, seu ceptam.
- 474 Limita ut non procedat, quando res adhuc manet sub controversia, & sententia fuit lata cum praesuppositio, quod, ex aliis probationibus factis in contrarium, non videtur subsistere.
- 475 Executio de stylo Rotae non retardatur per petitionem restitutionis in integrum, si fuit preventum in petitione executionis.
- 476 Executio de stylo Rotae dicitur capta per relaxationem mandati ac per decretas, & relaxatas executionales.
- 477 Executio in Rotae dicitur capta ex relaxatione mandati, aut executorialium post sententiam, secus ex relaxatione mandati in ipsa sententia, & quare.
- 478 Executoriales in Rotae trahunt secum executionem excommunicationis, & non requirunt executionem factam, sicut mandata aliorum tribunalium.
- 479 In tribunalibus extra rotam non dicitur preventum in executione ex sola relaxatione, aut expeditis mandati, aut petitione executionis.
- 480 In tribunalibus extra rotam restitutio in integrum sufficit executionem; nisi sit preventum in executione reali, capitis pignoriibus.
- 481 Et quid in hoc observatur in curia Capitolina, atque de spoliis statuti urbis.
- 482 Et quid in aliis tribunalibus, si pars extorsisset commisionem, non facta mentione de executione capta, & emanasset inhibito.
- 483 Restitutio in integrum non retardat executionem obligationis cameralis.
- 484 Executio decreti facti in iudicio executivo per restitutionem in integrum non retarda ut.
- 485 Exceptio restit. in integrum clara & probata retardat executionem oblig. cameralis secus si sit turbida, & requirat indaginem.
- 486 Exceptio clara, & probata in omni iudicio impedit executionem.
- 487 Iudicio restitutionis in integrum pendente, datur manutentio antiquiori possessori in quolibet instantia, praesertim re iudicata turbida, vel notorie injusta de cetera.
- 488 Signatura, iussu in prophanis committit causam restitutionis in integrum, prout de jure, sed de beneficiis restituit cum clausula, parito iudicato.
- 489 In restitutionis in integrum materia ad quos recurrendum.
- 490 Appell. à decret. iusto & valido in causis oblig. cameral. possessionis, personis, literarum Cambij Apostolicarum, & similium, Signatura rescribit cum clausula, sine praedjudicio.
- 491 Clausula sine praedjudicio operatur, ut causa appellationis censetur commissa ad effectum tantum devolutivum, non suspensivum.
- 492 Clausula sine praedjudicio preservat jurisdictionem iudici à quo, ut possit procedere ad ulteriora in executione.
- 493 Clausula sine praedjud. non impedit, quin iudex appellation. via ordinaria procedendo revocet injuste gesta per iudicem à quo, & quare.
- 494 Validitate, & iustitia decreti turbida existente, quomodo Signatura rescribat.
- 495 Clausula, si quid exequendum, retardat executionem donec de iustitia decreti cognoscatur.
- 496 Clausula si quid exequendum aufert jurisdictionem iudici à quo, & illam tribuit iudici ad quem.
- 497 Clausula si quid exequendum, operatur, ut de re-

- cum debeat justificari non ex noviter deductis, sed ex eisdem actis.
- § 98 Si reus aliquid de novo deducit coram iudice appellationis, licet etiam actori nova jura deducere contra ea, quae de novo à reo excipiuntur, non obstant clausula, si quid exequendum.
- § 99 Volens executionem à clausula, si quid exequendum, praeservatam, impedire, potest etiam ex noviter deductis suam intentionem fundare.
- § 100 Clausula, si quid exequendum, praeservat viam executivam, quatenus executioni locus sit, constituto de justitia mandati.
- § 101 Decretum ad effectum executionis debet justificari ex eisdem actis, sed ad effectum confirmationis potest justificari etiam ex noviter deductis.
- § 102 Clausula, ad legitimam, auferit jurisdictionem iudici à quo, & illam tribuit iudici ad quem ut ipse exequatur, prout de jure, quatenus ex eisdem actis executioni locus sit.
- § 103 Clausula, ad legitimam, iudici directae, mandat iudici, ut procedat in executione juxta dispositionem juri.
- § 104 Legitimum est illud, quod est secundum dispositionem legum, & canonum.
- § 105 Clausula, si quid exequendum operatur, ut iudex debeat plene gustare de bono jure, & si videt decretum justum, & validum, executionem permittere, alias illud revocare.
- § 106 Clausula, ad legitimam, operatur, ut iudex gustet aliquatenus de bono jure, ut valeat decreti executionem permittere, quod si videt illud nullum, vel injustum, nec debeat permittere executionem, nec ad ulteriora in meritis procedere, nisi alia jurisdictio ei tribuatur.
- § 107 Verba rescripti tantum valent, quantum sonant, & sunt strictissime intelligenda.
- § 108 In rescriptis omissum dicitur neglectum, & narrata, & petita restringuntur per concessionem & signaturam.
- § 109 Signatura, seu rescriptum ipsiusmet Pape potius, quam Regentis Cancell. attendi debet.
- § 110 Signatura iustitiae Papam repraesentat, & ejus nomine rescribit, quomodo.
- § 111 Signatura iustitiae rescriptum debet intelligi, & prout de jure.
- § 112 Regens Cancellaria quomodo rescribat.
- § 113 Si Regens Cancell. aliquid omittit in extensione rescripti, debet attendi signatura Cardinalis praefecti, quae censetur signatura Papae.
- § 114 Omnia in commissione non deleta, & addito in extensione verbo, ut petitur, omnia petita, non deleta, censentur concessa.
- § 115 Si Regens Cancellaria in extensione declarat rescriptum signaturae, debet attendi signatura regentis, & quare.
- § 116 Decreto nullo, & injusto existente, signatura solet committere causam appellationis simpliciter ad utrumque effectum.
- § 117 Commissio iudici praesentata non efficitur communis utrique parti, nisi adversario citato ad dicendum contra illam.
- § 118 Si facti sunt plures actus, ex quibus patet impetranti usum fuisse commissione impetrata, illa efficitur communis, absque alia citatione ad videndum contra.
- § 119 Antequam commissio efficiatur communis, impetrans potest poenitere, ea non uti.
- § 120 Adversarius non potest, invito impetrante, uti commissione adhuc non efficta communi.
- § 121 Si impetrans usus est commissione, vel citavit ad dicendum contra illam, Adversarius ea uti potest ipso invito, & illius virtute procedere ad ulteriora.
- § 122 Citatio ad dicendum contra commissionem est necessaria ad firmandam jurisdictionem iudici.
- § 123 Si utraque pars usa est commissione excitatoria jurisdictionis, non est necessaria citatio ad dicendum contra illam.
- § 124 Commissio in rata causa appellationis à declaratione A.C. si commissio fuit reformata, & rescriptum A.C. ut procederet ad ulteriorem executionem, potest A.C. procedere, etiam si coram Auditore Rota, cui commissio reformatoria est praesentata, non fuerit citata pars ad dicendum contra illam.
- § 125 Sufficit quod terminus, ad dicendum contra commissionem, fuerit servatus in terminis substantialibus, ut sententia sustineatur, & quando hoc procedat.
- § 126 In citatione, ad dicendum contra, debet inseri tenor commissionis, & quare.
- § 127 Tenor commissionis non est necessario inferendus in citatione, si citatus comparuit, & quare.
- § 128 Si pars est praesens, vel parum distans, arbitrio iudicis, non est de necessitate inferendus tenor commissionis in citatione ad dicendum contra.
- § 129 Si citatus potest de facili habere notitiam commissionis, vel in eo est notitia conjecturata, non est necesse in citatione, ad dicendum contra, inferere commissionis tenorem.
- § 130 Stylus Romanae curiae inferendi tenorem commissionis in citationibus exequendis extra curiam, non autem in curia, est validus.
- § 131 Citatio ad dicendum contra commissionem inducit preventionem.
- § 132 Praesentatis diversis commissionibus, diversis rotae auditoribus super eadem causa ille remanet, cui fuit primò loco praesentata commissio.
- § 133 Citationes in causis commissariis debent esse personales, & signanter de stylo rotae.
- § 134 Si citandus latitat, vel non reperitur ejus persona, factis diligentibus, proceditur per affixionem, vel per affixionem, & domi dimissa copia.
- § 135 Nuncius debet domi relinquere, vel affigere, vel publicare coram servis, & vicinis citationem, nam ad notitiam latitantis tunc pervenire praesumitur, secus quando quis est absens.
- § 136 Cursor referens se fecisse citationem, censetur fecisse personaliter, licet non exprimat, de stylo curiae.
- § 137 Citatio ad hodie per totam debet esse personalis, alius non valet.
- § 138 Citatio ad hodie per totam intelligitur pro bona audientia.
- § 139 Procurator, vel impetrans tenetur adnotare nomen, & cognomen à tergo commissionis in forma signandi, & quare.
- § 140 Commissio signatur à Card. Signaturae praefecto, & Cancellaria Regente, & adnotatur in libris à primo, & secundo revisore, & quomodo.
- § 141 Libri primi, & secundi revisoris non probant.

- §42. Magister curforum apponit manum à tergo commissi-
sionis, & adnotat in ejus libro, quando eam reci-
pit, & facit punctum in margine adnotationis,
quando eam in capsula reponit.
- §43. Liber magistris curforum de per se non probat, &
quare.
- §44. Ad desertionem causa evitandam non sufficit, quod
commissio pervenerit ad Bancum curforum in-
fra legitima tempora, licet non sit reposita in
capsula, & iudici presentata.
- §45. Decem dies dantur ad inchoandum, non ad finien-
dam prosecutionem cause appellationis.
- §46. Sufficit quod commissio restitutionis in integrum, ut
dicatur preventum in illa petenda, & evitetur
executio exinde petita, pervenerit ad Bancum
curforum.
- §47. Adversarius est citandus, ad dicendum contra com-
missionem infra terminum juris annum, alias
appellatio remanet deserta.
- §48. Fatale appellationis est annus, & ex causa bien-
nium, nisi iudex à quo ex causa illum brevita-
verit.
- §49. Fatale appellationis per viam restitutionis in inte-
grum ex clausula generali, est triennium.
- §50. Primus, & secundus annus dantur à lege, & tertius
à iudice.
- §51. Fatale in Cur. est bienn. indistincte, & quare.
- §52. Fatale, ut sit bienn. & Cur. necesse est, ut in primo an-
no citetur pars ad dicendum contra commissio-
nem, & procedatur ad inhibitionem.
- §53. Primum fatale in curia currit à die interposita ap-
pellationis.
- §54. Appellatione interposita in partibus ad curiam, fa-
talia non currunt, nisi à die, qua verisimiliter po-
tuit causa appellationis committi.
- §55. Appell. in partibus ad Cur. sufficit arreptio itineris in
termino prefixo ad proseguendum, alias termino
non prefixo et, à lege datur ann. & ex causa bien-
nium ad causam committendam.
- §56. Fatale non currunt pendente termino ad appellan-
dum, & quare.
- §57. Fatale non currunt pendente iudicio super atten-
tatu, nisi appellans succubuerit.
- §58. Fatale non currunt introducta causa in Consistorio
Principis.
- §59. Fatale non currunt, recurso de jure compet. dili-
genter habito ad Signat. Parte citata.
- §60. Fatale non currunt pendente termino Remissoria-
rum.
- §61. Fatale currunt, si remissoria decreta ab appellan-
te non sunt expedita, secus si illa non sunt expedita
ab appellato.
- §62. Fatale non currunt tempore sedis vacantis, quia
tunc jus non redditur.
- §63. Fatale non currunt impedito facto partis, vel mi-
xtim.
- §64. Fatale non currunt impedito facto Principis.
- §65. Fatale non currunt tempore nullitatis durante.
- §66. Fatale non currunt in petitorio, lite pendente su-
per possessorio.
- §67. Fatale non currunt in curia Capitolina, Consultore
electo, nisi à die acceptationis illius, & intimatio-
nis facta parti.
- §68. Fatale non currunt Mediolani pendente causa in
Senatu.
- §69. A. C. potest revocare decreta etiam definitiva,
etiam quoad partem in iudicatum transacta.
- §70. Decreta definitiva transeunt in iudicatum quoad
partem, non quoad iudicem.
- §71. Quid agendum quando iudex reponit in executivis,
& non executivis remissivis.
- §72. Omnes iudices Romana curia, tam ordinarij, quam
delegati solent de stylo curia reponere ab eorum
decretis.
- §73. In curia semel, & pluries potest per viam repositionis
procedi, & quare.
- §74. Iudices curia solent facere decreta sub conditione,
nisi animo partem denovo audienti.
- §75. Appellatione interposita solent iudices curia repone-
re de stylo cum sola intimatione.
- §76. Auditor Rota, cui commissio fuit causa appella-
tionis cum facultatibus A. C. licet possit procede-
re executivè, non tamen potest reponere, &
quare.
- §77. Iudex, qui pronuntiavit per cedulam non potest re-
ponere, cum sit functus officio suo.
- §78. Iudex à quo non potest reponere, postquam iudex ad
quem inhibuit.
- §79. Iudex à quo non potest reponere commissio causa ap-
pellationis à Signatura, etiam si sit commissio cum
clausula, sine prejudicio, & quare.
- §80. Iudex à quo, postquam decessit appellationi, non po-
test reponere, nisi de partium consensu, vel de
consensu appellantis re integrè.
- §81. Ordinarius, qui nulliter sententiavit, potest de nul-
litate sua sententia cognoscendo, iterum senten-
tiare.
- §82. Iudex delegatus non potest suam sententiam nullam
revocare, nec iterum sententiare, quia est functus
officio suo.
- §83. Delegatus ad universitatem causarum aequiparatur
ordinario, & ideo potest suam sententiam nullam
revocare, & iterum sententiare.
- §84. Executor, ad revocandam possessionem, potest de
nullitate sua sententia cognoscere, & iterum
sententiare.
- §85. Delegatus, qui sententiavit contra formam rescri-
pti, non est adhuc functus officio suo, & ob id potest
iterum sententiare.
- §86. Executor ad providendum de beneficio, qui nulliter
sententiavit, potest iterum sententiare.
- §87. Delegatus, qui non sententiavit super toto, si
nulliter processit, potest iterum sententiare, &
quare.
- §88. Iudex delegatus in beneficiis potest pronun-
ciare, beneficium fore debitum, sed non de eo
providere.
- §89. Auditor Rota, cui commissio est causa beneficii po-
test etiam conferre, & de beneficio providere abs-
que nova commissione.
- §90. Appellans, si agitur de executione ob deser-
tionem, debet citari ad docendum de prosecutione,
& dicendum causam, quare non sit facienda
executio.
- §91. De stylo curia scribantur quatuor termini ad do-
cendum de appellatione, & ejus legitima prose-
cutione.
- §92. Si executio ob desertionem facienda sit à delegato,
solet virtute exec. loco quatuor terminorum, pra-
figi brevis terminus ad docendum de appellatione,
& ejus legitima prosecutione, & quomodo deinde
ad executionem procedatur.

- 593 A.C. siue processerit, ut ordinarius siue ut delegatus, non indiget executoriali, sed servatis quatuor terminis ad docendum de appellatione, ad ulteriorem executionem procedit, & quomodo.
- 594 A.C. habet facultatem cognoscendi quasunque causas, etiam commissarias, & est executor quarumcunque sententiarum per quosvis iudices, & ipsos Rom. Pontifices pro tempore existentes, latus.
- 595 Terminis ad docendum de appellatione non servatis, executio facta contra stylum, non subsistit.
- 596 Terminis ad docendum de appellatione si agitur de executione trium conformium, vel sententia inappellabilis, non sunt necessarii, sed citatur ad videndum taxari expensas.
- 597 Terminis ad docendum de appellatione, si agitur de executione rei iudicate ob appellationem non interpositam, vel non prosecutam infra legitimis temporibus, sunt omnino necessarii.
- 598 Executoriales decreta in Rota, non servatis quatuor terminis ad docendum de appellatione, sunt invalida.
- 599 Executoriales decreta in Rota, non servatis quatuor terminis ad docendum de appellatione, valent, si in actis clare constat de re iudicata ob appellationem non interpositam.
- 600 Commissa causa, appellatione remota, quatuor terminis servatis pro executione sententie late in negotio principali, in quo pars fuit condemnata in expensis, deservit pro expensis, & sufficit citatio ad videndum illas taxari.
- 601 Victori tenetur ad expensas.
- 602 Iusta causa litigandi excusat ab expensis.
- 603 Iusta causa non excusat, quando expensa petuntur iure actionis.
- 604 Obligatus ad expensas ex stipulatu, vel in forma camera, tenetur ad eas, etiam si non fuit condemnatus in illa.
- 605 Condemnatio in expensis requiritur, quando illa petuntur officio iudicis, secus si iure actionis via executiva.
- 606 Expensa debita iure actionis semper pessi possunt siue lis sit finita per sententiam, siue per transactionem, siue per quietantiam.
- 607 Iusta causa excusat ab expensis, quando quis statim, ac videri, se malum ius fovere, cedit liti, secus si perseverat usque ad finem.
- 608 Iusta causa litigandi non attenditur in curia, ut in supremis tribunalibus.
- 609 Sententia revocata ex noviter deductu, qui illam obtinuerat, excusatur ab expensis, etiam in supremo tribunali.
- 610 Mendax, qui obtinuerat sententiam, condemnatur in expensis, etiam si sententia revocanda sit ex noviter deductu.
- 611 Iusta causa litigandi, que sunt, remissive.
- 612 Victus non presumitur habuisse iustam causam litigandi.
- 613 Expense de iure non debentur, nisi in fine litis.
- 614 Expensa facta in causa attentatorum sunt rescindende antequam de negotio principali cognoscatur.
- 615 Si expensa facta ab eo, qui passus est attentata, sunt extrajudiciales, sufficit depositum liti unus cum oblatione solvendi residuum, facta liquidatione.
- 616 Ad validitatem taxationis expensarum, que requiruntur.
- 617 Expensarum taxatio, requiritur super earum veritate, & quantitate iuramentum partis, & decretum iudicis, alias taxatio non valet.
- 618 Iuramentum de stylo Notariorum, extenditur in termino ad videndum taxari, & valet taxatio licet illud aliunde non appareat.
- 619 Super expensis factis extra litem taxandis, iuramentum est apparetur prestandum.
- 620 Ataxatione expensarum non datur appellatio, & quare.
- 621 A condemnatione in expensis licet appellare, nisi sententia transisset in iudicatum, vel expensa esset contumaciales, vel condemnatio esset facta in ultima sententia inducente rem iudicatam.
- 622 Ab excessiva taxatione expensarum datur appellatio.
- 623 Inappellatio ab excessiva expensarum taxatione debet exprimi quantitas excessus, vel alia iusta causa, alias appellatio non valet.
- 624 Appellatio ab excessiva expensarum taxatione non datur, nisi semel.
- 625 Succumbens ex iuramento iudiciali, & liti deciseo tenetur ad expensas.
- 626 Succumbens ex iuramento iudiciali suppletorio non condemnatur in expensis.
- 627 Succumbens ex iuramento suppletorio, si habet testem, aut presumptionem pro se non tenetur ad expensas, alias si agatur de eius factis proprio, ad illas tenetur, secus si agatur de facto alieno.
- 628 Iudices ordinarii possunt exequi eorum sententias in iudicatum transactis, absque alia executoriali.
- 629 Iudices delegati non possunt eorum sententias in iudicatum transactis exequi absque commissione specialis.
- 630 Delegatus Principis potest exequi suam sententiam, absque executoriali.
- 631 Delegatus a Principe, habet annum ad exequendum suam sententiam.
- 632 Delegatus Papa, etiam si sit auditor Rote, in curia non exequitur suam sententiam absque executoriali ob presentiam Principis.
- 633 Auditores Rote hodie habent ampliores facultates & possunt exequi eorum sententias absque executorialibus.
- 634 Delegatus Papa extra curiam potest exequi suam sententiam absque commissione executoriali.
- 635 A.C. hodie habet facultatem exequendi quasunque sententias, per quoscunque ordinarios, & delegatos, tam in curia quam extra litem.
- 636 A.C. sicut hodie potest exequi sententias aliorum, ita & proprias, etiam si processerit, ut delegatus.
- 637 Appellatione deserta executio rei iudicate fit a iudice a quo si causa alteri non sit commissa.
- 638 Causa appellationis coram A.C. introducta, si acta non transportentur, instante lapsu biennij, prescribitur parti terminus ad transportandum quo elapso, & illis non transportatis, moderatur inhibitio, & executio a iudice a quo, secus illis transportatis.
- 639 Causa appellationis introducta in curia vigore commissionis, instante lapsu biennij, actis transportatis, obtinetur executorialis, & servatis servandis iuxta illius formam fit executio a iudice ad quem.
- 640 Actus non transportatis infra biennium, causa remanet deserta.
- 641 Actus non transportatis, instante lapsu biennij obtinetur committi eidem iudici ad quem, ut prefixo brevi termino ad transportandum acta eoque elapso, & illis non transportatis integris suam moderetur inhibitionem.
- 642 Actus transportatis instante lapsu biennij obtinetur committi eidem iudici, ut prefixo brevi termino

- ad docendum de appellatione, & causis restitutionis in integrum, ac nihil quod relevet docto, 666 Presentata prorogat tempus ad committendam appellationem per mensem, hoc est triginta dies à die, qua regens in ea manu apposit.
- 643 Actus in termino citata parte, prefixo non transportari, moderata remanet inhibitiō, & sit executio à iudice, à quo, alias secus.
- 644 Commissio prefationis termini ad transportandum Acta non obtinetur, nisi circa mensem ante lapsum biennij, vel eo lapsō.
- 645 Statutum urbis de duabus conformibus, est decisivum, & observatur in omnibus curiis urbi, inter cives, & incolas, & districtuales.
- 646 Duæ conformes vigore stat. urbis habent vim trium, & faciunt rem judicatam, & in illa habet locum Clem. calumniis, de re jud.
- 647 Statutum urbis est Papale, & ligat Clericos Romanos, & districtuales.
- 648 Districtualium appellatione veniunt etiam Clerici sicut appellatione civilium veniunt etiam monachi.
- 649 Clerici etiam veniunt appellatione civium sicut Monachi.
- 650 Stat. urbis comprehendit civitates, districtus Ecclesiasticos, Ecclesias, Clericos, Praelatos, Collegia, Universitates, Societates, Hospitalia, & bona Ecclesiastica, & multo magis incolas.
- 651 Curialis, Scholasticus, & Praefectus arcis dicuntur incola ex cohabitatione decennali, emptione bonorum, & contractu matrimonij.
- 652 Districtuales sub statuto urbis fuerunt iudicati, qui habitaverunt in districtu per spatium decem & octo annorum.
- 653 Statutum urbis non comprehendit externos.
- 654 Iudex ad quem, quoad processum fabricatum coram iudice à quo debet observare statuta ordinaria iudicij à quo.
- 655 Quoad processum factum coram iudice ad quem sunt servanda statuta ordinaria iudicij ad quem.
- 656 Clausula, Confiteo de tribus conformibus, intelligitur de validis.
- 657 Statutum de duabus conformibus, intelligendum est de iustis, & validis.
- 658 Iudex appellanti à definitiva in curia solet dare reverentiales in forma, hoc est tempus decem dierum ad causam committendam.
- 659 In termino reverentialem sufficit docere de impedimenti, vel diligentis in committendo causam appellationis.
- 660 Appellari in partibus ad curiam sufficit in termino prefixo arreptio itineris ad curiam, appellanti vero in curia qualiter diligentia in termino ad causam committendam.
- 661 Decem dies non dantur ad prosecutionem finiri, sed inchoandam.
- 662 In dubio pronunciandum est pro non desertione, pro ut facit Rota.
- 663 Ad docendum de diligentis sufficit adire Praefectum Signaturæ, vel Regentem Cancellariæ, & exhibere in actis fidem alterius istorum, vel Praelati Signaturæ, vel Revisoris, quod commissio fuerit in tempore presentata.
- 664 Si causa est discutienda in signatura, sufficit fides potentis, qui testetur se commissionem habere in manibus, ad docendum de diligentis.
- 665 Copia commissionis presentata praefecto signaturæ, vel Regenti Cancellariæ, in termino reverentialem, & in actis iudicij à quo producta excusat à desertione, licet postea decendum labatur.
- 666 Presentata prorogat tempus ad committendam appellationem per mensem, hoc est triginta dies à die, qua regens in ea manu apposit.
- 667 Presentata, stylo curiae assisente, & auctoritate Papae introductum fuit, ne cause appellationum sepe desertæ remanerent.
- 668 Presentata non excusat à reditu pro Apostolis, nec revelat, quando iudex dedit terminum juris, quominus quis pro illis redire teneatur.
- 669 Impeditus non dicitur qui potuit de facili sibi consulere, & impedimentum removere.
- 670 Presentata ante datos reverentiales in forma, nihil relevat, secus postea.
- 671 Causa appellationis infra terminum juris commissæ, non locus desertioni, etiam si pro Apostolis reditum non fuerit, dummodo illi fuerint in appellatione petiti.
- 672 Si Regens Cancellariæ absens, vel impeditus non potest diem presentationis in copia commissionis adnotare, sit de hoc protestatio coram Notario qui de hoc conficit instrumentum, & sufficit.
- 673 Legitime impedito, qui actum expedire non valet, dilatio est duplicanda.
- 674 Limita in materia presentata, in qua dilatio, usus, & necessitate sit exigente, prorogatur ad tempus triginta dierum, & sic triplicatur.
- 675 Causa Giennen. scholastica fuit habita pro desertæ, quia post presentatam commissio stetit per viginti septem dies, antequam perveniret ad bancum cursoris.
- 676 Regens Cancellariæ octo, datis Reverentialem in forma, poterat habita de hoc fide ab actuario iudicij, à quo, commissionem per se signare, & ad bancum cursoris transmitti, unde stylus arbitratus est, tempus decem dierum reverentialem sufficere ad commissionem expediendam, & ad bancum cursoris transmittendam.
- 677 Decisio Putei est mendosa, & ob id animadvertio Scaccia confunditur.
- 678 Nullibi probatur, quod in curia fuerit in usu aliqua presentata, que tempus ad causam committendam post datos reverentiales in forma ad alios decem dies prorogaverit.
- 679 Brevis, & facili via expediendi commissiones, cum sola signatura Regentis, recessit ab aula.
- 680 Regens Cancellariæ commissiones subrogationis iudicij, nec etiam solus expedit.
- 681 Hodie prorogatio reverentialem in forma ad tempus aliorum 30. dierum à die presentata est omnino necessaria.
- 682 Citatio ad videndum sibi responderi de Apostolis quare introducta.
- 683 Citatio ad videndum sibi responderi de Apostolis, quando necessaria.
- 684 Dispositio c. oblata de ap. non habet locum in curia.
- 685 Videtur esse in arbitrio appellati citare ad videndum sibi responderi de Apostolis, vel si ei expedit, committere causam appellationis ex adverso interposita, non obstante termino juris.
- 686 In causa appellabili committenda extra curiam non videtur necessaria citatio ad videndum sibi responderi de Apostolis.
- 687 Causa appellationis, ex adverso interposita in partibus, non potest committi, nisi post sex menses, iuxta stylum signaturæ.

- 688 Iudices de partibus, de quibus Apostoli respondere soleant, & quando appellanti sufficiat sola appropinquatio itineris ad desertionem evitandam.
- 689 Sigismundus Scaccia L. C. Romanus uberrimum, & elegantem tractatum de appellationibus compilavit.

De Appellationibus, Pars Prima. Cap. XIII.

- U**otiescumque sive actor, sive reus contrariam sententiam, seu decretum definitivum, aut illius vim habens, reportaverit, aut iudex gravamen irreparabile per definitivam eorum alteri intulerit, poterit, sentiens se laesum, aut gravatum, recurrere ad appellationem, A, remedium.
- 2 Est autem interponenda appellatio coram iudice a quo infra decem dies a die lata sententiae, seu facti decreti, vel si citatio non fuit personalis, a die habita scientiae, ut latius infra in observationibus declarabitur, B, numerandos, alias sententia, seu decretum transiit in iudicatum.
- 3 Potest appellari viva voce, & in scriptis, sed viva voce appellatio non potest interponi, nisi incontinenti, & a definitiva, adnotatur autem in Broliardo ab actuario, ut infra, videlicet.
- Pro NN. contra NN.
- C** Coram Domino, C, meque, & NN. Procurator a praeferenda definitiva sententia, seu decreto definitivo per R. P. D. NN. lata, seu facta de, & super (exprimatur res controversa) sentiens se laesum, & gravatum, incontinenti appellavit ad Sanctissimum Innocentium Papam Decimum, ejusque sanctam sedem Apostolicam, viva voce, D, salvo jure appellandi in scriptis, E, protestans interim, nihil innovare, alias &c. non solum ut supra, sed & omni alio meliori modo &c.
- In scriptis vero, coram iudice a quo appellatio interponitur, ut infra, videlicet.
- Pro NN. contra NN.
- D** Coram D. meque &c. NN. & a praeferenda sententia, (seu decreto definitivo relaxationis mandati, seu decreto vim definitiva habente, seu ab alio gravamine, quod debet exprimi, secundum facti contingentiam) inherendo appellationi, alias viva voce interpositae (si illa interposita sit) appellavit, prout in cedula, quam facta dedit tenoris &c. Petens &c. omni &c.
- 6 In cuius quidem protestationis, seu interpositionis appellationis pede, Notarius adnotat responsum, quam facit iudex de Apostolis, F, & si fuit actum vigore obligationis cameralis, vel alias causa non est appellabilis, iudex dat refutatorios; si vero est appellabilis, vel dat terminum juris, vel reverentialis, vel testimoniales, quae quidem adnotatio in actis scribitur a Notario his verbis, videlicet.
- Cui D. dedit terminum juris, & interim &c. omni &c. vel.
- Cui D. dedit refutatorios in forma &c. omni &c. vel.
- Cui D. dedit reverentiales in forma &c. omni &c. vel.

Cui D. dedit testimoniales in forma &c. omni &c.

- 7 Terminus juris, est mensis a lege iudici datus ad liberandum, de quibus Apostolis appellanti sit respondendum, & ob id, si iudex huiusmodi dilatione uti voluerit, & dederit, ut supra terminum juris, infra dictum mensem redeundum est coram eo pro Apostolis, & petitio, & responsio scribenda est a Notario in Broliardo prout infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

- 8 Coram D. meque &c. NN. in termino juris alias ad redeundum pro Apostolis concessio, inherendo appellationi alias interpositae, petit instantem, instantius, & instantissime, prout in cedula alias data, sibi de Apostolis responderi protestans &c. alias &c. omni &c.

In cuius instantiae, seu protestationis pede adnotatur a Notario responsio iudicis, ut infra, videlicet.

Cui D. dedit reverentiales in forma &c. (vel alias secundum facti contingentiam) omni &c.

Cedula appellationis a definitiva.

- 9 A quadam asserta definitiva sententia, seu decreto definitivo, aut illius vim habente per R. P. D. N. A. C. Locumtenentem lata, seu facta, ut dicitur, ad assertum favorem NN. contra NN. de, & super certa pecuniarum summa (vel alia re controversa exprimens secundum facti contingentiam) rebusque aliis, Procurator, & eo nomine NN. sentiens se laesum, & gravatum, & in futurum magis laedi, & gravari timens &c. ab illa, seu illo, ac toto processu desuper fabricato ad Sanctissimum Innocentium Papam Decimum, G, ejusque sanctam Sedem Apostolicam, H in his scriptis, H, provocat, appellat, & aequè principaliter de nullitate, I, dicit, Petens semel, bis, tertio, saepe, saepius, saepissime, instantem, instantius, & instantissime sibi de Apostolis responderi, & quatenus haec appellatio non admitteretur ab illius non admittance, & a toto praefato ulteriori processu, iterum provocat, & appellat, toties, quoties &c. ita ut sit ultimus in appellando protestans appellationem suam ultimo loco remanere debere &c. & per se non stare &c. & interim &c. illa pendente nihil innovari, alias de nullitate, & attentatis &c. non solum, ut supra, sed & omni alio meliori modo &c.

- 10 Quod si appellatio interponenda sit ab interlocutoria, L, vim definitiva non habente, esse omnino necesse appellare in scriptis, & exponere causam gravaminis, & cedula tunc potest fieri, ut infra, videlicet.

Cedula appellationis ab interlocutoria.

- 11 Illustriss. D. Quamvis coram D. V. Illustriss. pro parte NN. fuerint oppositae exceptiones praescriptionis, compensationis, & litis finitae (seu alia, secundum facti contingentiam) contra NN. adversarium, & non potuisset procedi ad ulteriora, nihilominus, quae ad ulteriora procedi mandavit, illis, & quibuscumque non obstantibus, idcirco Procurator, & eo nomine dicti NN. sentiens se laesum, & gravatum in refectione dictarum exceptionum, & timens magis laedi impofterum, a pronuntia de procedendum ad ulte-

ulteriora, stante rejectione dictarum exceptionum, quæ uti relevantes processum impediunt, & omnino discuti debent, aliisque gravaminibus, & toto ulteriori processu, in his scriptis, ad SS. D. N. Innocentium Papam X. ejusque sanctam sedem Apostolicam, provocat, appellat, & æquè principaliter, de nullitate dicit petens instantanter, instantius, & instantissime sibi de Apostolis responderi, & quatenus &c. à non admissione, & à toto prætenso ulteriori processu, iterum, & toties, quoties appellat, & sibi de Apostolis responderi petit, ita ut appellatio ejus ultimo loco remaneat, de quo &c. & pendente &c. nihil innovari, alias protestatus fuit de nullitate, & attentatis, non solum, ut supra, sed omni alio meliori modo &c.

Alia cedula appellationis ab interlocutoria.

- 12 Illustriss. D. Licet articuli, pro parte NN. adversarii exhibiti, non essent admittendi per D. V. cum sint impertinentes, & irrelevantes; tamen, quia fuerunt admissi, procurator, & eo nomine NN. sentiens se læsum, & gravatum, ratione dictæ irrelevantiæ, & ob id timens impostum magis lædi, & gravari, à dicta admissione, aliisque gravaminibus illatis, ac toto ulteriori processu, in his scriptis, ad SS. D. N. Innocentium Papam X. ejusque sanctam sedem Apostolicam appellat, provocat, & æquè principaliter de nullitate dicit, Petens semel, bis, tertio, sæpè, sæpius, sæpissime, instantanter, instantius, & instantissime sibi de Apostolis responderi, & quatenus appellatio non admittatur, quod non credit, à non admissione, ac toto prætenso ulteriori processu, iterum, & toties, quoties ad eundem, ut supra provocat, & appellat, & sibi de Apostolis responderi petit, ita ut sit ultimus in appellando, & Apostolos petendo, & interim &c. sub tutela &c. appellatione pendente nihil innovari, alias protestatur de attentatis, & aliis licitè protestandis, non solum, ut supra, sed omni alio meliori modo &c.

Cedula appellationis à Gravamine.

- 13 Illustriss. D. Licet D. V. Illustrissima debuisset concedere superfluum, & admittere articulos pro parte NN. exhibitos contra NN. adversarium, ex quo obtulit, se solutionem prætenso pecuniarum summæ incontinenti probaturum (vel inferatur id, quod ab eis qui probare intendebat, vel alia iusta causa, secundum facti contingentiam) & interim bona fides non patitur, ut idem per D. NN. adversarium bis exigatur: Nihilominus quia hæc denegavit, & alias dictum NN. multipliciter gravavit, procurator, & eo nomine dict. NN. sentiens se læsum, & timens impostum magis lædi, à prædictis omnibus gravaminibus, M. totoque ulteriori processu, in his scriptis, provocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit ad SS. D. N. Innocentium Papam Decimum, ejusque sanctam sedem Apostolicam, petens sæpè, sæpius, sæpissime, instantanter, instantius, & instantissime sibi de Apostolis responderi, & quatenus &c. à non admissione, ac toto prætenso ulteriori processu, iterum, ac toties quoties ad eundem appellat, ac de Apostolis sibi responderi petit, ita ut sit ultimus in appellando &c. & pendente &c. protestatus

fuit, nihil innovari, alias &c. & per se non stare &c. & non solum, ut supra, sed omni alio meliori modo &c.

- 14 Verum quoniam, quando citatio ad sententiam fuit personaliter executata, sententia, seu decretum definitivum transiit post decem dies in rem judicatam, idè si fuisset habitus terminus pro servato, posset contingere, quod sententia ferretur in ultima die termini, videlicet, die decima post citationem executam, & quod pars infra dicendum de sententia contra facta, seu decreto facto, noticiam non haberet, quo casu, ob non interpolationem appellationis infra decem diem, sententia, seu decretum in rem judicatam transisset, cum maximo partis præjudicio.

Idcirco, si quis cautius agere voluerit, non solum coram A. C. & aliis iudicibus, quando citatio fuit personaliter executata, & terminus habitus pro servato, fed etiam, & signanter in rota, in qua terminus pro servato est quindecim, & in ultima anni audientia, ante vocationes generales, triginta dierum, poterit à termino hujusmodi pro servato habito, & quatenus contra, appellationem interponere, & appellare, ac responsionem de Apostolis obtinere, ut infra videlicet.

- 15 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque &c. NN. in termino &c. instetit sententia ad ejus (seu ejus principalis) favorem, alias à termino pro servato habito, & quatenus contra &c. appellavit, prout in cedula, quam facto dedit, tenoris &c. Petens &c. omni &c.

Cui D. dedit terminum juris, & interim &c. omni &c.

Lata verò sententia, seu facto decreto, redeunt pro Apostolis dabit iudex, vel Refractorios, vel Reverentiales in formas vel alios, ut dictum est supra, prout sibi de jure videbitur respondendum, concedet.

Cedula appellationis à termino pro servato.

- 16 Illustriss. D. Licet D. V. non potuisset, nec debuisset, nec possit, nec debeat aliquam sententiam ferre, seu decretum facere, aut ad aliquem actum præjudicalem, contra infra scriptum instantem devenire in causa, & causis, quæ coram D. V. inter eundem NN. & NN. vertuntur, nihilominus à termino, ut dicitur pro servato N. habito, & quatenus contra, & non alias, aliter, nec alio modo &c. Procurator, & eo nomine dicti NN. ab illa, & omnibus inde sequentibus gravaminibus, illatis, & inferendis ad SS. D. N. Innocentium Papam Decimum, ejusque Sanctam Sedem Apostolicam, in his scriptis provocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens de ejus appellationem admitti, sibi, que ac parti suæ semel, bis, tertio, sæpè, sæpius, sæpissime, instantanter, instantius, & instantissime de Apostolis responderi, & quatenus appellatio non admittatur, quod non credit, à non admissione, ac toto prætenso ulteriori processu, ea, qua decet reverentia, iterum, & toties, quoties ad eundem provocat, & appellat, ac sibi de Apostolis, ut supra, responderi petit, ita ut pro illis amplius redire non teneatur, O, quoties fuerit

fuerit denegata admissio, & dictorum Apostolorum concessio, toties provocatum, & pro Apostolis in statum censetur, ut supra, ita ut ultimus in appellando, P. & Apostolos petendo, de quo, prout etiam de omnibus licet protestandis, solemniter, & expresse protestatur, & interim pendente &c. nihil innovari, alias de nullitate, & attentatis, non solum præmissis, sed omni alio meliori modo &c.

Cæterum in causis executivis potest etiam appellari sine cedula, ut infra, videlicet.

17 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque &c. NN. à prætenso decreto definitivo, ad favorem NN. per R. P. D. N. facto sentiens se læsum &c. ad Sanctissimum Innocentium Papam Decimum, ejusque Sanctam Sedem Apostolicam, in his scriptis appellat, provocat, & de nullitate dicit, petens &c. sibi responderi de Apostolis &c. & interim, &c. non solum, ut supra, sed omni &c.

Cui D. dedit refutatorios in forma, omni &c.

18 Verum quando iudex non admittit appellationem à gravamine, vel denegatione superfloriz, vel admissione articulorum, vel decreto mandati relaxari, ut supra, sed dat refutatorios, qui semper dari solent, quando non appellatur à definitiva in causis executivis, & summariis, & ubicunque non datur appellatio suspensiva, tunc ad effugiendum processum ad ulteriora, necesse est adire Eminentissim. & Reverendiss. D. Signaturæ justitiæ præfectum, Q. sive ejus D. Auditorem, & allegatis rationibus opportunis, petere ab eo superfloriam, ad effectum discutiendi in plena signatura, an, & quomodo appellationi locus sit, quo casu sit infra scripta citatio, videlicet.

Eminentissimi signaturæ justitiæ præfecto sive

19 Citetur NN. ex adverso principalis, ad videndum mandari superflori usque ad primam (vel secundam) signaturam proximam, & sibi inhiberi ad statim, seu ad primam diem, & interim quandoocunque nō audeat aliquod mandatum suscipere, aut susceperit exequi facere (vel ad examen restitui, aut ad ulteriora in causa procedere, vel aliquid aliud facere, secundum facti contingentiam) aut quidquam prorsus innovare, vel attentare, sub poenis scilicet 500. & aliis arbitrio Domini, & decretum desuper necessarium, & opportunum fieri & interponi ad statim, seu ad primam diem, & interim &c. instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatio coram Eminentiss. Præfecto sive ejus auditore, & allegatis rationibus gravaminis à iudice, à quo illati, si rationes videntur relevantes, solet concedere superfloriam, & facere decretum, quod à Notario in pede citationis extenditur, videlicet.

NN. petit, & obtinuit, ut supra, nisi ad primam diem, cum intimatione, omni &c.

Eminentiss. signaturæ justitiæ præfecto sive &c.

Intimatur NN. ex adverso principali, qualiter D. mandavit superflori, seu inhibuit, & alias prout in actis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

20 Ut autem causa hujusmodi in plena signatura discutatur, necesse est adire unum ex Romanæ curiæ Prælati, utriusque signaturæ Sanctissimi D. N. Papæ referendarii, & petere ab eo, ut causam in prima (vel secundam) signaturam proximam discutiendam, proponere velit; & ei causam acceptanti, tradere illi commissionem in forma signandi antea confectam cum appositione nominis procuratoris causæ à tergo in parte superiori, & deinde citare partem adversam, coram eo, saltem per octo dies ante signaturam transmittendo eidem adversario, una cum citatione, copiam commissionis signandæ, ut infra videlicet.

Signaturæ justitiæ.

R. P. D. NN.

21 Citetur NN. ex adverso principalis ad comparandum coram D. & dicendum causam, quare commissio, cujus copia sibi transmittitur, proponi, & signari non debeat in prima proxima signatura justitiæ, & informandum, quatenus &c. alias videndum illam proponi, & signari, etiam altera tantum parte informante, Instante NN. principali, sive &c.

Et successivè, cum signatura semper soleat fieri in die Jovis, debet fieri intimatio parti adversæ saltem die Lunæ, & sic saltem per duos dies ante, qualiter D. causam omnino proponet ut infra, videlicet.

Signaturæ justitiæ.

R. P. D. NN.

Intimatur NN. ex adverso principali, qualiter D. in prima proxima signatura justitiæ omnino proponet commissionem, cujus copia sibi fuit alias transmissa, idem &c. alias &c. instante NN. principali, sive &c.

22 Citationem, & intimationem, ut supra executis necesse est in die Martis ante signaturam informare omnes Prælatos votantes signaturæ, qui sunt duodecim, & etiam Eminentissimum Præfectum, seu ejus auditorem, & in voce, & in scriptis, in facto, & in jure, & tradere omnibus irformationes opportunas cum summariis jurium & testium, secundum facti contingentiam, obtentio prius per actorem, à D. Ponente scribi super informatione facti ejus manu, & vulgo dicitur, *il proponam*, ut infra, videlicet.

Proponam die Jovis in primo (vel in secundo) turno NN.

Nam alias, *Proponam* pro parte ejus, qui signaturam adit, non obtento, ut supra, & ejus copia in aliis informationibus, quæ dantur singulis votantibus, non adnotata, causa non proponeretur, & si post intimationem, ut supra, executam, is, qui signaturam adit, non informaret, vel alias ejus defectu causa non proponeretur, teneretur alteri parti informanti ad expensas factas in informando, quæ solent manu Regiæ, non expectato fine litis, taxari in scutis quatuor monetæ ab Eminentissimo præfecto, seu ejus auditore, & pro illis ab altero eorundem decerni, & relaxari mandatum executivum, juxta reformationem fel. rec. Pauli V.

23 Die verò Jovis de mane fit signatura justitiæ coram Eminentissimo præfecto, & singula causæ à suo ponente ponuntur, & à votantibus deciduntur,

ciduntur, & secundum hanc decisionem Eminentiſſ. Card. præfectus ſignaturæ reſcribit, & ſignat commiſſiones ſignandas, non ſignandis reſectis.

26 Nec omitto, quod ſuperſeſſoria, de qua ſupra, obtrinetur ab Eminentiſſ. præfecto, ſive ejus auditore, habita fide à ponente, quod cauſam proponet, ut infra, videlicet.

27 Eminentiſſimè, & Reverendiſſimè D. Habeo in manibus commiſſionem in prima (vel ſeunda) proxima ſignatura juſtitie in cauſa NN. inter NN. & NN. proponendam; ideo, ſi placet, poterit concedere ſuperſeſſoriam. Dat. hac die NN. &c.

D. V. Eminentiſſimæ, & Reverendiſſimæ Humiliſſimus ſervus NN.

Commiſſio in cauſa rotali ſcuta 500. excedente Romana.

28 Beatiffimè Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, nullitatum ex tribus, R. iniquitatis, & notoriæ injuſtitie, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à definitiva ſententia, ſeu decreto definitivo, ut dicitur lata, ſeu facta per D. A. C. ſeu R. P. D. N. ejus in civilibus locumtenentem in prima iſtancia, ad aſſertum favorem NN. contra devotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcuta 500. excedente, S. attentatorum, & innovatorum quorumcunque, ac reſtitutionem in integrum, prout de jure, una cum omnibus incidentibus dependen. annexis, connexis, ac toto negotio principali, ac quam, & quas, T. idem orator habet, & movere, & habere, & movere vult, & intendit contra eundem NN. omnemque aliam perſonam, pro eo in judicio legitime comparentem &c. alicui ex veſtri ſacri Palatii Apoſtolici cauſarū auditoribus (ſeu alicui S. V. ſacri Palatii auditori, ſeu locumtenenti) audiendas, cognoscen. deciden. ſineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, ubi, & quando opus fuerit, etiam per edictum, conſtituto ſummarie &c. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, et ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatii, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuscunque, ſtatim, et merita cauſæ pro plenè, et ſufficienter expreſſis habendo.

Commiſſio in cauſa non Rotali ad ſcuta 500. non aſcendente.

Romana.

29 Beatiffimè Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, nullitatis, nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ injuſtitie, attentatorum, & innovatorum quorumcunque, necnon reſtitutionis in integrum prout de jure, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à quadam ſententia, ſeu decreto definitivo per D. A. C. lata, ſeu facta in prima iſtancia ad aſſertum favorem NN. contra devotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcuta 25. excedente, rebusque aliis etc. cum omnibus incidentibus, &c. dependen. &c. emergen. &c. annexis, cōnexis, ac toto negotio principali, ac quam, et quas etc. alicui Romanæ curiæ Præſato audiendas,

cognoscen. deciden. ſineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, ubi, & quando opus fuerit, ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, V. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, termino juris &c. ita ut per Apoſtolos amplius redire non teneatur, attento, quod à X definitiva &c. X. ſtylo Palatii, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuscunque, ſtatim &c. pro plenè &c.

Alia commiſſio cum narrativa in cauſa Rotali.

Romana.

30 Beatiffimè Pater. Joannes Titus adverſarius egit coram A. C. vigore aſſertæ apochæ camerali obligationi vallatæ, triginta ab hinc annis, & ultra conſectæ, contra devotum S. V. Oratorem NN. pro prætenſa ſumma ſcutorum mille, & licet pro parte Oratoris fuerit oppoſita præſcriptio ſtatuti urbis, ultra præſcriptionem juris communis, non ſit veriſimile, quod adverſarius, ſi fuiſſet revera creditor, tamdiu ejus creditum petere diſtuliſſet; nihilominus idem iudex non minus nulliter, quam injuſte, contra oratorem mandatum executivum pro dicta prætenſa ſumma, decreviſſet, & relaxaviſſet. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum hujusmodi, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ injuſtitie à dicto definitivo decreto infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innovatorum quorumcunque, ac reſtitutionis in integrum, prout de jure &c. Z. una cum omnibus incident. dependen. annexis, connexis, ac toto negotio principali, & quam, & quas &c. alicui S. V. ſacri Palatii Apoſtolici auditori audien. cognoscen. deciden. ſineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos quibus, quoties opus fuerit, conſtitutionibus Apoſtolicis, ſtylo Palatii, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuscunque, ſtatim &c. pro plenè &c.

Commiſſio cum narrativa in cauſa non Rotali.

Romana.

31 Beatiffimè Pater. Introducto judicio ad iſtanciam NN. adverſarii coram R. P. D. N. A. C. Locumtenente contra devotum S. V. Oratorem NN. in prima iſtancia, de, & ſuper prætenſa pecuniarum ſumma ſcutorum trecentorum quinquaginta monetæ, pro pretio venditionis domus, de qua agitur, idem Orator docuit de ſolutione ſerè totius dictæ ſumme, prout ex juribus in actis productis apparet, ſed quia idem iudex nihilominus pro dicta integra ſumma ſcutorum 350. contra Oratorem Mandatum executivum decrevit, & relaxaviſſet, fuit per Oratorem ad S. V. infra legitima tempora appellatum. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus iniquitatis, & notoriæ injuſtitie, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innovatorum quorumcunque ac reſtitutionis in integrum, prout de jure &c. una cum omnibus incident. dependen. emergen. annexis

xis

xis, connexis, ac toto negotio principali, & quam, & quas, alicui Romanæ curiæ Prælo audiendas, cognoscendas, decidendas, sine que debito terminando committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, & quoties, singulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, constitutionibus Apostolicis, Stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque; statum &c. pro plenè &c.

Commissio appellationis ab interlocutoria Romana.

32 Beatissime Pater. Verente litæ, & causâ coram R. P. D. A. C. inter devotum S. V. Oratorem NN. & NN. adversarium, de, & super præsentia summa scuta mille excedente, rebusque aliis in actis causæ, & causarum huiusmodi latius deductis; licet idem Iudex Articulis pro parte dicti NN. Adversarii exhibitos admittere non debuisset, cum non sint relevantes, nec ad causam pertinentes, sed tantum ad intrinsecam, & protelandam litem producti, quia tamen illos admittit, ob id dictus Orator ad S. V. appellavit. Dignetur igitur S. V. causam, & causas appellationis, & appellationum huiusmodi, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniustitiæ, infra legitima tempora interpositæ, & interpositarum, necnon attentatorum, & innovatorum quorumcunque, ac restitutionis in integrum, prout de jure, cum omnibus incidentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negotio principali, & quam, & quas &c. alicui S. V. Rotæ auditori, seu locumtenenti audien. cognoscen. deciden. sineque debito terminando committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque, Statum &c. pro plenè &c.

Commissio appellationis à Gravamine Romana.

33 Beatissime Pater, Licet R. P. D. A. C. debuisset articulos, pro parte NN. devoti S. V. Oratoris contra NN. adversarium exhibitos, admittere, ac superfluos concedere, ex quo idem Orator obtulit se incontinenti solutionem scutorum ducentorum ex adverso petitorum probaturum, quia tamen dictos articulos rejecit, ac superfluos denegavit, & alias multipliciter Oratorem gravavit, & bona fides non patitur, ut bis idem exigatur, præsertim quando quis offert se probaturum incontinenti; Idcirco dictus orator à prædictis gravaminibus, ac toto ulteriori processu ad S. V. appellavit. Dignetur igitur S. V. causam, ac causas appellationis, & appellationum huiusmodi, necnon nullitatis, & nullitatum, ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniustitiæ, infra legitima tempora interpositæ, & interpositarum, attentatorum, & innovatorum quorumcunque ac restitutionis in integrum, prout de jure, &c. una cum omnibus ejus incidentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negotio principali, & quam, & quas &c. alicui Romanæ curiæ Prælo audiendas cognoscen. deciden. sineque debito

terminando committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, singulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, ita ut singulis diebus, & horis in huiusmodi causa procedi possit, præterquam in honorem Dei feriatis, constitutionibus Apostolicis, Stylo Palatii cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque; statum &c. pro plenè &c.

34 Signatura igitur iustitiæ in causis, quæ in ea proponuntur, si non constat de aliquo gravamine, respondet nihil rescribendum; si vero constat de gravamine, AA. aut respondet pro appellatione simpliciter, aut cum clausula, sine præjudicio, aut cum clausula, si quid exequendum, aut cum clausula, ad legitimam.

35 Si decretum est nullum, vel injustum, admittit appellationem simpliciter, & tunc utriusque signaturæ Referendarius, qui causam proposuit, opponit in capite sinistro commissionis hæc verba, videlicet, Ex Signaturæ parte audita, vel ex Signaturæ V. P. informantis, in capite vero dextero apponit ejus nomen videlicet, NN. &

36 in pede capitis sinistri scribit verbum *Placet*. & deinde transmittit d. commissionem ad primum Revisorem, quem vulgo, *Tudescum*, appellant, qui quidem Revisor illam avertit Eminentiissimo Signaturæ iustitiæ præfecto, & hic eam signat hoc modo, videlicet, *Placet Domino nostro Pape, N. Cardinali N.* Successivè dictus Revisor commissionem sic signatam, & ac diligenter perspectam, & correctam, ac in suo libro adnotatam, consignat secundo Revisori, hic illam diligenter inspectam avertit Illustriss. D. Cancellariæ Regenti, qui in ea apponit nomen iudicis futuri illius causæ, & illam signat hoc modo, videlicet, *de mandato D. N. Pape, audiat Mag. NN. citet, inhibeat, procedat, ut petitur, & iustitiam faciat*, & postquam dictus secundus Revisor illam sic signatam in suo libro adnotavit,

37 confignat eamdem Magistro Curiorum, qui fert illam ad Banchem Curiorum, & hic, apponendo diem à tergo illius manu propria, adnotat eam in suo libro, & tunc pars, quæ rescriptum favorabile obtinuit, soluta Curiorum Magistro competenti mercede, illam in Capla iudicis, in ea assignati, inferri curat, ac deinde à Notariis Mensariis, ad quos spectat, è Capla extrahi, ad Officium deferri, & iudici præsentari, ac Notario illius causæ futuro distribui, & confignari.

38 Si verò decretum apparet iustum, & validum, tunc signatura rescribit cum clausula sine præjudicio legitima executionis, & sic admittit appellationem, tantum ad effectum devolutivum, non autem suspensivum.

39 At si iustitia, ac validitas decreti non sit adeò clara, sed patiantur difficultates, signatura rescribit cum clausula *si quid exequendum*, vel cum clausula *ad legitimam*, quo casu executio auferatur iudici à quo, & transfertur in iudicem ad quem, ad hoc, ut ille, si decretum ex eisdem actis iustum, & validum appareat, exequatur; sin minus causam appellationis cognoscat.

40 Quæ quidem clausulæ adduntur de ordine signaturæ à Referendario, qui causam proposuit in corpore commissionis, quæ deinde signatur, & in

& in Capſa judicis ponitur, & à Notario menſario, ut ſupra diſtribuitur, ac deinde citatur pars adverſa coram judice ad quem, ut infra videlicet.

R. P. D. NN.

- 43 Romana Pecuniaria.
Citur NN. exadverſo principalis, ad dicendum contra commiſſionem, BB, in actis exhibitam; necnon videndum illam admitti, & juxta illius formam, & tenorem mandati procedi, & inhiberi ad primam diem, inſtante NN. principali, ſive &c.

N. Notarius.

Decretum.

- NN. repetiit commiſſionem in actis præſentatam, & petiit, & obtinuit, ut ſupra, omni, &c.
44 In cauſis hujusmodi Commiſſariis in Rota vertentibus citationes debent exequi perſonaliſſime, CC, Etſi Commiſſio non eſt adhuc Notario diſtributa, in pede citationis dicitur Menſarius Notarius, poſtquam verò Menſarius illam diſtribuit, apponitur ibidem nomen Notarii, cum ſit diſtributa: In cauſis verò Præſato extra Rotam commiſſis, citationes pariter debent eſſe perſonales, ſed Notarius ſemper eſt ille, qui pro tempore eſt cultus Archivi Romani Curie Scriptorem, & citatur per acta Archivi præſati.

- 45 Cæterum, ſi cauſa eſt appellabilis, & non eſt neceſſe adire plenam Signaturam, ſit Commiſſio in forma ſignandi, DD, & fertur Referendario, qui apponit in parte dextera ſuperiori illius nomen proprium, & in pede partis ſiniſtræ verbum, *Pleceat*, & deinde Commiſſio, ſic ſignata, ponitur in Capſula primi Reviſoris, qui illam reſiſam, & deinde ab Eminentiſſ. D. Cardinali Signaturæ Præſecto, ut ſupra ſignatam conſignat ſecundo Reviſori Illuſtriſſ. D. Cancellariæ Regentiſſ. ſubſtituto, & iſte eandem reſiſam, & ab Illuſtriſſimo Regente ſignatam ut ſupra conſignat Magiſtro Curſorum, à quo inſtante parte ponitur in Capſa judicis, EE, ut ſupra.

- 46 Aliquando pars, quæ ſententiam obtinuit, timens, ne commiſſio tranſeat, ut ſupra, ut vulgo dicitur, *ſotto la banca*, curat obtinere, *Nihil tranſeat*, ab Eminentiſſ. Cardinali Præſecto, tenoris videlicet.

- 47 Eminentiſſ. & Reverendiſſ. D.

Romana pecuniaria.

Nihil tranſeat per NN. contra NN. attento quod fuit actum vigore obligationis cameralis, & niſi citatio NN. principalis, ſive NN. Procuratore, hac die &c.

N. Cardinalis. N.

- 48 Si hoc, *nihil tranſeat*, ab Eminentiſſ. Signaturæ præſecto ſubſcriptum, fuerit à parte datum Commiſſionum Reviſori, erit neceſſe citare coram iſto partem, quæ illud dedit, ut infra videlicet.

Commiſſionum Reviſore.

- 49 Citur NN. exadverſo principalis, ad dicendum cauſam, quare commiſſio expediri, & relaxari non debeat, & informandum, quatenus &c. alias videndum illam expediri, & relaxari quibuſcumque non obſtantibus, ad p.d. inſtante NN. principali, ſive &c.

Et ſit intimatio de ordine Reviſoris, videlicet.

Commiſſionum Reviſore.

Intimatur NN. exadverſo principalis, qualiter D. relaxavit commiſſionem quibuſcumque non obſtantibus, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſive &c.

- 50 Non raro ſolet in cauſis hujusmodi pecuniariis Reviſor relaxare commiſſionem cum clauſula in illius corpore addita, videlicet. *Non tamen vigore obligationis cameralis, aut alterius proceſſus executivi, ſi ut inhibito non aſſiciat, quatenus ſit actum vigore obligationis cameralis aut alterius proceſſus executivi*, unde ſi ſive Reviſor reſciat commiſſionem omnino, ſive diſtinctam clauſulam in corpore addat, utroque caſu neceſſe eſt adire plenam Signaturam, ut ſuperius dictum eſt, nam alias, inſtante diſtincta clauſula, inhibito non aſſiceret, & adverſarius poſſet exequi facere mandatum ſi iudex à quo dedisset reſutatorios.

- 51 Non omittit quod aliquando Referendarius antequam ſignet commiſſionem (*quod raro accidit*) mandat citari partem coram eo, ad eſſectum videndi, an commiſſio ſit ſignanda in camera, & tunc citatur pars adverſa, ut infra videlicet.

R. P. D. NN.

Romana.

- 52 Citur NN. exadverſo principalis, ad dicendum cauſam, quare commiſſio ſignari non debeat in camera, & informandum, quatenus &c. alias videndum illam ſignari, etiam altera tantum parte informante ad p.d. inſtante NN. principali, ſive, &c.

Et ſit intimatio de ordine Referendarii, videlicet.

R. P. D. NN.

Romana.

Intimatur NN. exadverſo principalis, qualiter D. ſignavit commiſſionem, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſive &c.

- 53 Si verò aliquis abſque ulla clauſula commiſſionem appellationis via ordinaria, ut vulgo dicitur, *ſottola banca*, juxta ſuperius tradita, extorſiſſet, & pars cui illa eſt præjudicialis, intenderet eam reformari, eſſet neceſſe adire plenam Signaturam, parte citata, juxta ordinem ſuperius traditum, & facere copiam commiſſionis exadverſo extortæ cum ſuis reſcriptis in forma ſignandi, & poſt eam addere commiſſionem reformatariam, videlicet.

- 54 Beatiffimè Pater. Si NN. in præſentia pro oratore nominatus S. V. expoſuiſſet, prout non ſine dolo tacuit, quod devotus S. V. Orator NN. obtinuit à R. P. D. A. C. decerni, & relaxari mandatum vigore obligationis cameralis, quæ appellationem ſuſpenſivam non admittit, & quod jam eſt accepta executio, utique præſentiam non extorſiſſet, ſed quia falſus precator debet impetratis carere, ſupplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, ut dignetur, eidem NN. cui præſentia eſt directæ ut cauſa, & cauſis hujusmodi, ac ſi præſentia eſſet ſignata cū clauſula, ſine præjudicio legitimæ executionis, & obli-

tionis Cameralis procedat, committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Constitutionibus, Stylo Palatii cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque Statum, &c. pro plenè, &c.

Hæc præinserta in forma signandi datur D. Referendario, qui illam proponit in plena Signatura, utraque parte informante, vel parte citata, juxta ordinem superius traditum.

56 Quod si forte Pars obtineret in plena Signatura Commissionem reformari, & cum d. clausula *sine præjudicio, &c.* rescribi, & altera Pars esset gravata, & vellet iterum audiri in plena Signatura, debet obtinere licentiam ab Eminentiss. Præfecto, adducendo ei rationes gravaminis sibi à Signatura illati, ob quas petit iterum audiri. Qui Eminentiss. facto per partem, quæ vult iterum audiri, deposito scutorum quatuor in Sacr. M. P. pro expensis reficiendis in casu succumbentia, & consignata eidem Eminentiss. Cedula Sacri Montis Pietatis continente depositum dictæ summa, concedit, si ei videtur rationi consonum, licentiam, ut causâ ab eodem D. Referendario, qui aliàs eam proposuit, reproponatur. Tunc qui vult iterum audiri, facta copia ambarum dictarum commissionum cum suis rescriptis in forma signandi, addit in pede illarum in eadem forma commissionem reformatorem, ut infra, videlicet.

57 Beatissime Pater. Si NN. in secundo loco præinserta pro Oratore nominatus S. V. exposuisset, prout non sine dolo tacuit, quod asserta obligatio Cameralis, ejus vigore egerat coram R. P. D. A. C. fuerat antea vulnerata per Sententiam absolutivam, & ob id perperam egit, & Mandatum ab A. C. decerni, & relaxari extorsit via executiva, quæ nullo modo ei competebat, eoque magis quia pendebat causâ Appellationis ab eo à prima Sententia interposita, qua stante nihil erat innovandum, utique secundo præinsertam non extorsisset. Verum quia Pater Sancte, æquum non est, ut fallis precator gaudeat impetratis, supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, ut dignetur eidem NN. cui primò præinserta est dicta, ut in causâ, & causis hujusmodi ac si secundo præinserta non emanasset, procedat, committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, Constitutionibus Apostolicis, Stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque Statum, &c. pro plenè, &c.

58 Et proposita iterum causâ in plena Signatura, parte citata vel utraque parte informante, si pars, quæ fecit, depositum obtinet, illud recuperat, sin minus consignatur parti adversæ pro expensis in Signatura factis.

59 Evenit aliquando, quod A. C. post appellationem coram eo interpositam, antequam Pars adeat Signaturam, iterum audiat Partes super meritis causæ, & cognita justitia decreti, seu illius nullitate, reponit. FF. ab eo, citata parte, ut supra cap. 8. de exceptionibus dictum fuit.

60 Quod facere potest, etiam si decretum, quoad Partem transisset in judicatum, cum nihilominus A. C. possit ab illo reponere, nam quoad

Judicem in judicatum non transit, nisi pronunciasset per Cedulam, & sic functus esset officio suo, vel commissa fuisset causâ Appellationis.

61 Quod si nihilominus A. C. reponere nolit, adiri potest Signatura pro repositione, vel Signatura, adita pro appellatione, mandat eidem A. C. oretenus, ut reponat, vel prævia repositione à decreto, iterum audiat, vel A. C. met, ut prævia repositione alium deputer, & in his judex debet omnino exequi mentem Signaturæ.

62 Interposita ergo appellatione coram A. C. & obtenta superflatoria ab Eminentiss. Signaturæ Præfecto, aditur Signatura, vel pro Appellatione, ut supra, vel pro repositione, vel pro alterius deputatione, prout in sequentibus Formulis Commissionum, videlicet.

Commissio pro alterius Judicis deputatione.

Romana.

63 Beatissime Pater, Exponitur humiliter S. V. pro parte devoti illius Oratoris NN. quod introducta lite contra eundem Oratorem coram R. P. D. A. C. ad instantiam NN. prætensi creditoris in scutis quingentis monetæ, occasione pretii Vineæ, licet Orator opposuerit exceptionem compensationis, & docuerit, se esse ex alia parte creditorem ejusdem NN. adversarii in simili summa occasione mutui, & ejus creditum sit pariter privilegiatum, & Camerali obligatione vallatum. Nihilominus A. C. rejecta dicta exceptione compensationis, Mandatum ad favorem Adversarii nulliter, & injustè relaxavit. Supplicat igitur idem Orator S. V. ut dignetur committere, & mandare R. P. D. A. C. met, ut prævia repositione à decreto prædicto, alium deputer, cum facultatibus opportunis, necnon cum potestate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, Constitutionibus, Stylo Palatii, cæterisque contrariis, non obstantibus quibuscunque Statum, &c. pro plenè, &c.

Commissio pro repositione.

Romana.

64 Beatissime Pater, Licet R. P. D. A. C. non potuisset, nec debuisset decernere literas missivas in partibus loco Remissorialium, ad instantiam NN. contra devotum S. V. Oratorem NN. ex quo idem adversarius intendit examinare super eisdem, & directo contrariis, quod facere non potest, cum didicerit testificata, & habuerit in manibus originalem processum examinis Testium apertum, & publicatum, tamen quia hoc non attento dictas literas decrevit. Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, ut dignetur oretenus eidem A. C. ut ab hujusmodi decreto Oratorem reponat, committere & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, Constitutionibus, Stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque Statum, &c. pro plenè, &c.

65 Tunc si Signatura mandavit oretenus A. C. met, ut prævia repositione, alium deputeret, citatur coram eo ut infra videlicet.

A. C. met.

Citetur NN. ex adverso principalis ad videndum Instantem reponi à quocunque prætensio

A 4

decreto

decreto præjudiciali relaxationis mandati per NN. facti, & concordandum de alio iudice, ac dandum listam confidentium, quatenus, &c. aliàs videndum per D. deputari ex officio, juxta mentem Signaturæ, ad p. d. instante NN. principali, sive &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. petit, & obtinuit, ut supra reponi, & dari listam, cum intimatione, omni &c.

A. C. Mer.

Intimetur NN. ex adverso principali qualiter D. reposuit, & mandavit dari listam confidentium, & aliàs prout in actis. Ideo citetur idem 67 ad dandum d. listam, & aliàs videndum per D. deputari Judicem ex officio, quibuscumque non obstantibus, ad primam diem, instante NN. principali, sive, &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. petit, ut supra, & obtinuit deputari Judicem, NN. cum intimatione, omni &c.

A. C. Mer.

Intimetur NN. ex adverso principali, qualiter D. deputavit Judicem, & aliàs prout in actis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Si verò Signatura mandavit simpliciter reponi, citatur, ut infra videlicet.

A. C. N.

68 Citetur NN. ex adverso, principalis, ad videndum Instantem, reponi à quocumque decreto præjudiciali, juxta mentem Signaturæ, & decretum necessarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem. Instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petit, & obtinuit, ut supra nisi ad primam diem, cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. ex adverso principali, qualiter D. reposuit, & aliàs prout in actis, instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

69 Ceterum in causa appellabili, si appellatio non fuerit interposita, vel fuerit minus legitime interposita, vel non elapsis decem diebus datis ad appellandum, observantur infra scripti quatuor termini substantiales, & citatur Appellans, ut infra, videlicet.

A. C. N.

70 Citetur NN. ex adverso principalis, ad docendum de appellatione, ejusque legitima prosecutione, GG. primo pro prima dilatione ad primam diem, instante NN. principali, sive, &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. accusavit contumaciam partis adversæ & petit, ut supra, & obtinuit servari secundo pro secunda, omni, &c.

A. C. N.

Citetur NN. ex adverso principalis ad docendum de Appellatione, ejusque legitima prosecutione secundo pro secunda dilatione, ad primam diem, instante NN. principali, sive, &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. accusata contumacia partis adversæ pe-

tiit, ut supra, & obtinuit servari tertio pro tertia, omni, &c.

A. C. N.

Citetur NN. ex adverso principalis, ad docendum de appellatione, ejus legitima prosecutione tertio pro tertia dilatione ad primam diem, instante NN. principali, omni, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. accusavit contumaciam partis adversæ, & petit, & obtinuit servari quarto pro quarta omni, &c.

A. C. N.

Citetur NN. ex adverso principalis, ad docendum de appellatione, ejusque legitima prosecutione quarto pro quarta, & superabundanti dilatione ad primam diem, instante NN. principali, sive, &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. accusavit contumaciam partis adversæ, & obtinuit ut supra, omni &c.

71 His quatuor terminis, ut supra servatis, potest rite procedi ad mandati, seu rei judicatæ executionem, nisi pars doceat de appellatione, ac legitima prosecutione, ut supra, & citatur ad videndum taxari, & moderari expensas, vel unico contextu in dicta quarta citatione, vel separatim ut infra, videlicet.

A. C. N.

72 Citetur NN. ex adverso principalis, ad videndum taxari, & moderari expensas HH, & taxatas, & moderatas solvendum, aliàs videndum decerni, & relaxari mandatum executivum ad primam diem, instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

Et exhibita lista expensarum, illisque liquidatis à Notario actuario, obtinetur decretum, videlicet.

NN. petit, & obtinuit ut supra, nisi ad primam diem, cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. ex adverso principalis, qualiter D. relaxavit mandatum, & aliàs prout in actis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

73 Sed si agitur de executione Decreti, seu Sententiæ, & rei judicatæ, in cujus prolatione non fuerit relaxatum mandatum, tunc si expensæ non continent summam appellabilem, quæ in A. C. Tribunali est ultra scuta viginti monetæ, citatur, ut infra, videlicet.

A. C. N.

74 Citetur NN. ex adverso principalis, ad docendum de Appellatione, ejusque legitima prosecutione, quarto pro quarta, & superabundanti dilatione, necnon videndum taxari, & moderari expensas, taxatas, & moderatas solvendum, & tam pro illis, quam pro contentis in Sententia, & re judicata decerni, & relaxari mandatum executivum, & aliud quodcumque respectivè necessarium, & opportunum ad primam diem, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Exhibita lista expensarum, & facta liquidatione à Notario, ut supra, obtinetur Decretum, videlicet,

NN. pe-

NN. petit, & obtinuit, ut supra, nisi ad primam diem, cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. ex adverso principali, qualiter Dominus relaxavit Mandatum, & alias prout in actis, instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

75 Quæ quidem citatio ad videndum taxari Expen-
sas, & relaxari Mandatum, si Expen-
sæ excedant summam scutorum viginti monetæ, & sic
contineant summam appellabilem, debet fieri
divisim à citatione ad videndum relaxari Man-
datum pro contentis in Sententia in vim rei ju-
dicatæ, quæ potest etiam fieri conjunctim, vel
divisim à citatione ad docendum de Appella-
tione quarto pro quarta, & prout melius causæ
Patronus sibi expedire judicaverit, ne alias, facta
mixtura, decretum efficeretur appellabile: quam
quidem praxim super taxatione Expenfarum
magis diffusè conspiciere licebit inferius, *part. 2.
cap. 14. num. 38. & seqq.*

Nec A. C. pro executione suæ Sententiæ indi-
get alia Commissione, cum id facere possit vi-
gore suarum ordinariorum facultatum, tam-
quam iudex ordinarius, etiam in illis causis, in
quibus est delegatum.

Sed alii Judices Commissarii in Romana Cu-
ria, ob præsentiam Principis, non exequuntur
suas Sententias, nisi obtemperata infra scripta execu-
toriali, II. & speciali commissione, videlicet.

71

Romana.

77 Beatissime Pater, introducto iudicio coram
NN. in prima instantia, pro parte devoti illius
Oratoris NN. contra NN. de, & super conse-
quutione scutorum NN. (vel alia re secundum fa-
cti contingentiam e. primenda) idem O. ator Sen-
tentiam favorabilem reportavit, quæ ob non
appellationem in tempore interpositam, vel ob
non prosecutionem, vel ob lapsum fatalium
transitum fecit in iudicatum. Verum quia P. S.
parum esset Sententias obtinere, nisi debita de-
mandarentur executioni. Supplicat igitur S. V.
Orator antedictus, ut dignetur eidem NN. ut,
præfixo aliquo brevi, & competenti termino ei-
dem Adversario ad docendum de appellatione
ejusque legitima prosecutione, & nihil, quod re-
levert docto, Expenfas in hujusmodi causa factas
exeat, & moderatur, & dictam Sententiam le-
gitime executioni demandet, committere &
mandare, cum potestate citandi, inhibendi, quos,
quibus, quoties, Constitutionibus, stylo Palatii,
ceterisque contrariis non obstantibus quibus-
cumque, Statutum, &c. pro plenè, &c.

Rescriptum Signaturæ.

De Mandato D. N. PP. idem Iudex præfigat,
exequatur, ut petitur, & justitiam faciat.

Placet D. N. Pape, & Cardinalis N.

78 Et si Decretum, seu Sententia fuit confirmata
in secunda, vel tertia instantia, additur in com-
missione, quæ Sententia fuit ab N. in secunda, & N.
in tertia (vel alia) instantia confirmata: seu quæ fuit
primo loco ab N. & secundo loco ab N. confirmata,
& solet Signatura rescribere cum clausula, dum-
modo non sit alteri commissa. Causa verò in plena
Signatura discussa solet rescribere cum clausula,
confirmit de tribus conformibus, vel quod alias execu-
tioni locus sit, &c.

79 Si vetò sit lata Sententia inter Cives, & Inco-
las dicitur in commissione, quæ fuit ab N. confir-
mata, & cum agatur inter cives, & incolas, duæ
habent vim trium, & faciunt rem judicatam, ex
dispositione Statuti Urbis, LL. & tunc Signatu-
ra rescribit cum clausula confirmit, quod sit locus
Statuti, vel alias executioni, &c.

Qua commissione obtemperata, citatur, ut infra,
videlicet.

R. P. D. N.

Romana.

80 Citetur NN. ex adverso principalis, ad dicen-
dum contra Commissionem, nec non videndum
admitti, & juxta illius formam, & tenorem
mandati procedi, ad p. d. instante NN. principa-
li, sive &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetit Commissionem executorialem
in actis exhibitam, & petit, & obtinuit, ut supra,
omni &c.

81 Deinde citata Parte, si opus sit, ad dicendum
contra jura, & repetitis, & admissis juribus si, &
in quantum, citatur, ut infra, videlicet.

R. P. D. N.

Romana.

82 Citetur NN. ex adverso principalis, ad viden-
dum sibi præfixi terminum ad docendum de
appellatione, ejusque legitima prosecutione, ju-
xta formam Commissionis, ad p. d. instante
NN. principali, sive &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petit, ut supra, & obtinuit præfixi ter-
minum duorum dierum, cum intimatione, om-
ni, &c.

R. P. D. N.

Romana.

Intimetur NN. ex adverso principali, qualiter
D. præfixit terminum, & alias prout in actis, in-
stante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Succesivè elapsis dd. duobus diebus, citatur,
ut infra, videlicet.

R. P. D. N.

Romana.

83 Citetur NN. ex adverso principalis, ad vi-
dendum taxari, & moderari. Expenfas, & taxa-
tas & moderatas solvendum, & tam pro illis,
quàm pro contentis in sententia, & re judicata,
decerni, & relaxari Mandatū executivum, & al-
liud necessarium, & opportunum ad p. d. instan-
te NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Et producta notula expensarum, factaque il-
larum liquidatione à Notario, obtinetur decre-
tum videlicet.

NN. petit, & obtinuit, ut supra, cum intima-
tione, omni, &c.

R. P. D. N.

Romana.

Intimetur NN. ex adverso principali, quali-
ter D. relaxavit Mandatum, & alias prout in A-
ctis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

A a 2

24. Exe.

24 Executa, & reproducta intimatione, potest accipi Mandatum pro contentis, in Sententia pro expensis verò, scuta viginti monetæ excedentibus, constituentibus summam appellabilem, pro qua Signatura rescribit, non potest accipi Mandatum, nisi post decem dies datos ad appellandum ab excessiva taxatione, alias executio facta infra decem dies esset nulla. Sed si Expensæ non continent summam appellabilem, potest accipi Mandatum, etiam pro illis, reproducta ut supra intimatione.

25 Ex aduerso Pars citata ad docendum de Appellatione, ut supra, si causa Appellationis fuit commissæ, debet citare coram iudice ad quem, ad dicendum contra commissionem, & inhiberi, vel si adhuc commissio non est expedita, prout sæpe occurrit, quando iudex dat Reuerentiales in forma, in causa appellabili, cum sit fere impossibile causam appellationis committere infra decem dies, & sic infra terminum Reuerentialium, cautela est passim frequentata ut infra dictos decem dies doceat de diligentia in committendo causam appellationis, ne alias causa illis elapsis transiret deserta, docetur autem de diligentia huiusmodi coram iudice à quo, ut infra, videlicet.

26 Fit copia Commissionis, & præsentatur, Eminenti Signaturæ iustitiæ Præfecto, vel Illustriss. D. Cancellariæ Regenti, qui illam manu propria subscribit, ut infra, videlicet.

MM Præsentata, MM. dies (verbi gratia) prima Junii.

Quæ quidem Commissionis copia, postquam fuit, ut supra, subscripta cum adnotatione diei præsentationis illius, vocatur præsentata, & est tantæ efficaciæ, ut sufficiat ad docendum de diligentia in committendo causam appellationis, postquam est in actis iudicis à quo exhibita, & sic ad desertionem appellationis evitandam, productio autem illius fit, ut infra, videlicet.

27 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & ad docendum de diligentia in committendo causam appellationis, factò produxit copiam Commissionis Illustriss. D. Cancellariæ Regenti præsentatam sub die NN. & ab eo subscriptam, prout in folio, tenoris, &c. protestans per se non fuisse, nec stare, &c. & nihil innovari alias, &c. omni, &c.

28 Præsentata in Actis exhibita, habet Appellans illius virtute terminum unius mensis, seu triginta dierum, à die subscriptionis, & præsentationis ejusdem Illustriss. Regenti factæ numerandum, ad causam Appellationis committendam, Quod si nec infra dictum mensem causam committi possit, facta alia Præsentata simili & illa in Actis exhibita, ut supra, habebit Appellans terminum alterius mensis, donec in effectu Commissio signata habeatur, & Judici cui est directæ præsentatur, prout in casibus, in quibus commissio ob legitimam impedimentum non potuit in termino primi mensis, seu primæ Præsentatæ penitus expediri, observatum vidi.

29 Sed si coram Iudice Commissario acta infra biennium non transportarentur, quia inhibitiō vigore Commissionis emanata moderati si-

ne ordine Signaturæ non valet, petitur ex aduerso, & obtinetur à Signatura committi eidem Judici ad quem, ut suam moderetur inhibitionem, ut infra, videlicet.

Romana.

21 Beatissime Pater. Lata Sententia, seu factò Decreto in prima, (seu alia) instantia ab NN. ad favorem NN. devoti S. V. Oratoris contra NN. de, & super certa pecuniarum summa scuta NN. excedente, rebusque aliis, &c. quæ, seu quod ob non prosecutionem infra biennium transitum fecit in rem judicatam, ob id, licet dictus NN. debuisset de ejus Sententiam executioni demandare, quia tamen ob assertam inhibitionem R. P. D. NN. vigore commissionis, ut dicitur emanatæ ad instantiam NN. Adversarii retardatur. Supplicat igitur S. V. Orator antedictus, ut dignetur eidem NN. ut præfixo parti adversæ aliquo brevi, & competente termino ejus arbitrio moderando, ad transportandum acta, eo elapso, & actis non transportatis, suam moderetur inhibitionem, & causam ad Iudicem à quo remittat, Actis verò transportatis, præfixo eidem Parti adversæ alio brevi, & competente termino ad docendum de appellatione, ejusque legitimam prosecutione, & causis restitutionis in integrum, eo elapso, & nihil quod relever docto expensas taxet, & moderetur, dictamque Sententiam, seu Decretum legitimæ executioni mandet, & mandata quæcumque in præmissis quomodolibet necessaria, & opportuna, decernat, & relaxet, committere, & mandare, cum potestate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, constitutionibus Apostolicis, Stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque, Statutum, &c. pro plenè, &c.

Rescriptum Signaturæ.

De mandato D. NN. PP. idem Iudex præfigat exequatur ut petitur, & justitiam faciat.

Placer D. N. Papæ N. Card. N.

22 Quæ Commissione Judici ad quem præsentata, citatur coram eo Pars adversa ad dicendum contra Commissionem in actis ultimo loco exhibitam, & juxta illius formam videndum mandari procedi, ut supra n. 80.

Et deinde citatur eadem Pars adversa, ut infra, videlicet.

R. P. D. NN.

Romana pecuniaria.

23 Citatur NN. ex aduerso principalis, ad videndum sibi præfigi terminum ad transportandum acta juxta formam Commissionis, ad p. d. instante NN. principalis, sive, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petit, & obtinuit ut supra præfigi terminum quindecim dierum (seu majorum, vel minorum, prout Iudex arbitratus fuerit) cum intimatione, omni, &c.

R. P. D. NN.

Romana Pecuniaria.

Intimetur NN. ex aduerso principalis, qualiter D. præfixit terminum ad transportandum acta, & alias prout in Actis, Instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

Quod

Quod si acta non fuerint in termino assignato transportata, citatur, ut infra, videlicet.

R.P.D.NN.

Romana Pecuniaria.

- 94 Citetur NN. ex adverso principalis, ad videndum moderari inhibitionem; & remitti causam ad iudicem a quo, juxta formam commissionis, ad p.d. Instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. Petit & obtinuit, ut supra juxta formam commissionis, cum intimatione, omni &c.

R.P.D.NN.

Intimetur NN. ex adverso principalis, qualiter D. moderatus fuit inhibitionem, & alias prout in actis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

- 95 Actis vero transportatis citatur, ut dictum NN est supra de commissione executorialis, NN. *sub n. 30. & seqq.*

- 96 Sed si causa appellationis fuit introducta coram A.C. vigore ejus ordinariarum facultatum, & acta infra biennium non fuerint transportata, quia ipse pro moderatione sue inhibitionis, dum processit uti ordinarius non indiget alia commissione, servatis quatuor terminis ad docendum de appellatione, ut supra, servari solitis, citatur coram eo pars adversa, ut infra, videlicet.

A.C.N.

- 97 Citetur NN. ex adverso principalis ad videndum moderari inhibitionem attento lapsu biennii, & Decretum necessarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p.d. Instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petit, & obtinuit, ut supra, nisi infra decem, aut longiorem, vel breviorum terminum arbitrio iudicis, cum intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN. ex adverso principalis, qualiter D. moderatus fuit inhibitionem, & alias prout in actis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

- 98 Quo termino elapso, si pars acta non transportavit, inhibito remanet moderata, si vero acta in dicto termino, vel alio f. tan prorogato, transportavit, A.C. audit, & cognoscit de meritis cause, & confirmat, vel revocat, vel exequitur sententiam iudicis a quo, secundum facti contingentias, prout iustitia suadet, ut suo loco dicitur.

- 99 Illud etiam est advertendum in causis commissariis, quod si acta sunt transportata, & instat lapsus biennii, necesse est obtinere a Signatura prorogationem fatalium, ne alias causa transiret delecta, & obtineatur, ut infra, videlicet.

Romana.

- 100 Beatissime Pater, introducta causa appellationis pro parte Devoti S.V. Oratoris NN. ab asserta sententia, seu decreto definitivo lata, seu facto per NN. in prima (sive alia) instantia ad assertum, favorem NN. adversarii coram

R.P.D.NN. de, & super certa pecuniarum summa scutorum NN. excedente, rebusque aliis &c. quia Orator ob varios casus impeditus infra biennium, cujus lapsus instat, prosequi non potuit, aut potest. Supplicat humiliter S.V. Orator antedictus, ut dignetur eidem R.P.D.NN. ut fatalia nunquam, vel semel, si alias fuerint prorogata, prorogata quatenus durent, suo arbitrio proroget, quatenus vero lapsa sint, Oratorem adversus eorum lapsum in integrum prout de jure, restituat, committere, & mandare cum facultatibus in alia commissione tribuitis necessariis, & opportunis, necnon citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Constitutionibus, stylo Palatii, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, statum &c. pro plenè &c.

Rescriptum Signatura.

De mandato D.N. Papae, idem Iudex proroget, restituat, ut petit, & iustitiam faciat.

Placet D.N. Papae N. Card. N.

Et exhibita in actis commissione, ac citata parte ad dicendum contra illam, ut supra n. 43, citatur, ut infra, videlicet.

R.P.D.NN.

Romana.

Citetur NN. ex adverso principalis ad videndum prorogari fatalia, juxta formam commissionis, ad p.d. instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. Petit, ut supra, & obtinuit prorogari fatalia ad alios sex menses, juxta formam commissionis, omni &c.

Veni in Rota, si in prima commissione appellationis vel alia, sit etiam commissa causa restitutionis in integrum, prout de jure, semper quis potest audiri super meritis causa, & obtinere, si conitat de bono jure, non obstante quocumque lapsu fatalium, & etiam non obstante lapsu quadriennii, nam hujusmodi lapsus non attenditur in Curia.

Similiter in causis appellationum coram A.C. vigore ejus ordinariarum facultatum introductis transportatis actis, & constituto de bono jure, nec biennii, seu fatalium, nec quadriennii lapsus attenditur, & ita quotidie observatur in Praxi.

Denique non omitto cautelam, quae datur, quando pendente termino juris, aut alio ad redeundum pro Apostolis dato, appellatus vult amputare protractionem litis, & expedire commissionem, nam poterit citare appellanem, ut infra, videlicet.

A.C.N.

- 106 Citetur NN. ex adverso principalis, ad videndum sibi responderi de Apostolis, OO. & Decretum necessarium, & opportunum fieri, ad p.d. Instante NN. principali, sive &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. petit, ut supra. Et tunc D. dedit NN. appellanti Reverentiales in forma (seu aliois secundum facti contingentiam) cum intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN. ex adverso principalis, quali-

ter D. respondit de Apostolis, & alijs prout in actis, instante NN. principalis, sive &c.

N. Notarius.

207 Signanter autem, si fuisset actum vigore obligationis Cameralis, & Iudex appellanti dedisset terminum juris, & interim &c. prout aliquando evenire vidi, si appellatus vult procedere ad ulteriora in executione quam citius fieri possit, & amputare protractionem litis, poterit citare adversarium appellantem, ad videndum sibi de Apostolis responderi, & instare apud Iudicem, ut det Apostolos refutatorios, qui semper in similibus dari consueverunt, quibus à Iudice datis, nisi pars obtineat à Præfecto Signaturæ supersessoriam, ut supra n. 19. vel aliud obstat, poterit appellatus, sine metu attentatorum, procedere ad executionem mandati.

208 Ceterum formulæ cædularum, & commissionum appellationis in possessoris, & alijs causis ponentur infra in secunda, & tertia parte, & suis locis, in quibus de materijs opportunis tractabitur, ex quibus, & alijs superius positis, poterunt, mutatis mutandis secundum factorum contingencias, fieri cedulæ, & commissiones cum narrativa, vel sine, prout casus requirer, & materia subjecta suadebit in omnibus causis.

Observationes.

A 209 Appellatio in terminis, de quibus agitur, nihil aliud est, quam à minori Iudice ad maiorem provocatio, l. 1. §. Si quis in appellat. ff. de appellatione. Et hæc est communis, & receptissima appellationis definitio, ut testatur Rebuff. in tract. de appell. in præf. num. 2 fol. 898. quem refert & sequitur Scacc. de appell. lib. 3. c. 2. q. 1. art. 1. m. 1. Ad superiorem enim est appellandum, non verò ad inferiorem, nec etiam ad parem, c. Romana, §. debet de appell. in 6. in plen. Sæd. conf. 106. n. 9. & seqq. l. 1. & est appellatio remedium contra venenum impositæ sententiæ, d. l. 1. ff. de appellat. Oltrad. conf. 255. nu. 5. vers. præterea Gravat. ad Vestr. lib. 3. c. 5. num. 11. Scacc. de appell. q. 3. m. 1. Barz. dec. Bonon. 08. n. 6. & defensio competens oppressis contra injustitiam, & iniquitatem Iudicis, cap. cum speciali, §. porro de appell. d. l. 1. de appell. Marra. de ord. jud. par. ult. art. 2. n. 236. etiam de pure naturali, fo. Andr. in cap. fin. nu. 13. de appell. in 6. 210 Alex. conf. 113. viso Themate, num. 1. lib. 5. Scacc. de appell. q. 19. num. 3. Gravat. ad Vestr. d. lib. 3. c. 5. nu. 11. & ob id non est deneganda etiam diabolo pro iustitia, si esset in iudicio, cap. cum inter, §. porro, de exceptio. Paris. conf. 28. n. 11. lib. 4. Rot. de. 16. n. 3. de Dol. & continui in nov.

211 Appellatio est de genere permissorum, & datur in omnibus causis regulariter, l. à Proconsulibus, & l. & in maioribus. C. de appell. cap. Omnis oppressus 2. q. 6. Barz. conf. 165. qu. 1. lib. 1. Roman. conf. 261. super eo num. 4. ubi Mandos. sub littera D dat concordantes, Alex. d. conf. 113. nu. 13. Specul. de appell. lib. 2. §. in quibus in princ. & num. 1. Card. conf. 27. quoniam, num. 3. in fin. vers. per regulam, Vestr. in Prax. lib. 7. c. 3. num. 1. Scacc. de appell. q. 5. m. 1. & q. 16. m. 1. & m. 3.

112 Hæc tamen regula, ut DD. prælegati subdunt, tunc demum procedit, quando appellatio non reperitur prohibita, casus autem in quibus illa regulariter prohibetur, sunt plures.

113 Primus casus est à sententia Principis, secundus à sententia Concilii generalis. Tertius à sententia cæteris Cardinalium. Quartus à sententia Senatus. Quintus à sententia sortis. Sextus à sententia dictatoris. Septimus à sententia decem virorum. Octavus à sententia Præfecti pratorio. Nonus à sententia Legati de latere. Decimus à sententia parliamenti. Decimus primus à sententia curiæ supremæ Franciæ. Decimus secundus à sententia Concilii Neapolis. Decimus tertius à laudo arbitri, & arbitratoris. Decimus quartus à laudo Episcopi. Decimus quintus à sententia Patriarchæ. Decimus sextus à sententia Auditoris procerum. Decimus septimus à sententia Consiliorum Principis. Decimus octavus à sententia Universitatis studii Parisiensis. Decimus nonus à sententia Iudicum palatii Imperatoris. Vigessimus à sententia Exeutoris. Vigessimus primus à sententia conformi alijs duabus præcedentibus. Vigessimus secundus, quando appellationi fuit renunciatum. Vigessimus tertius à sententia lata contra verum contumacem. Vigessimus quartus à sententia lata in nororijs. Vigessimus quintus à mandato de aperiendo Testamento. Vigessimus sextus à sententia lata in iudicio possessorio de Jure Civili. Vigessimus septimus à sententia lata pro alimentis futuris. Vigessimus octavus à sententia lata in causis pijs, ad illarum favorem. Vigessimus nonus à sententia lata in iudicio executivo pro executione. Trigessimus primus à sententia lata de Consilio Sapientis. Trigessimus secundus à sententia Iudicis dati cum libero arbitrio. Trigessimus tertius à sententia Rectoris contra suum Officiale. Trigessimus quartus à sententia lata ad favorem Cælaris, sive Fisci. Trigessimus quintus à sententia condemnante ad solvendum Decimas. Trigessimus sextus à sententia nulla. Trigessimus septimus à Statuto generali. Trigessimus octavus ob omnia expensarum condemnatione. Trigessimus nonus à sententia Excommunicationis seu interdicti. Quadragessimus ab impositione pœnæ juris. Quadragessimus primus à futuro gravamine. Quadragessimus secundus à decretis Episcopi in Visitatione. Quadragessimus tertius à decretis factis à majori parte Capituli. Quadragessimus quartus à Contractu. Quadragessimus quintus à condemnatione Tutoris, seu Administratoris ad reddendam rationem. Quadragessimus sextus à condemnatione de cavendo de damno infecto. Quadragessimus septimus à sententia demolitionis post novi operis nunciationem. Quadragessimus octavus à sententia contra heredem putativum in interdictio quorum bonorum. Quadragessimus nonus à sententia super nominatione, seu electione ad magnum. Quinquagesimus à sententia super juramento delato. Quinquagesimus primus à sententia Calculatoris. Quinquagesimus secundus, quando Appellatio esset frivola. Quinquagesimus

quagesimus tertius à sententia ad favorem Legatarii, vel Fideicommissarii, præsertim in Tribunali A. C. in quo de stylo obliervatur opinio Angelii, scilicet, quod pro Legato competat via executiva, ut supra, cap. 1. lit. B. versic. Cæterum pro Legato. Quinquagesimus quartus, quando periculum est in mora. Quinquagesimus quintus ab eo, quod procuraturum fuit fieri. Quinquagesimus sextus à sententia lata in causis parvulis. Quinquagesimus septimus à sententia Vicarii urbis in causis à quinque ducatis infra. Quinquagesimus octavus à sententia Senatoris, & Collateralium urbis in causis à decem scutis infra. Quinquagesimus nonus in causis non excedentibus valorem sexdecim ducatorum auri de Camera, juxta styllum Signaturæ. Sexagesimus in causis Neapolis non excedentibus valorem duarum unciarum. Sexagesimus primus à sententia pro funeralibus. Sexagesimus secundus à sententia de conficiendo inventarium. Sexagesimus tertius ab interlocutoria. Sexagesimus quartus in causis criminalibus.

Hos casus respectivè referunt, & sequuntur, Specul. de appell. d. 5. in quibus, num. 1. & seqq. Rebuff. super Constit. in tract. de appell. art. 7. gloss. 2. fol. 91. 4. Maran. de ord. jud. par. 3. secta, & ult. partu principalis act. 2. num. 135. & seqq. Viget in Method. fur. Pontif. lib. 2. c. 18. de appell. vers. 2. causa ex qua fol. 196. Vestr. d. lib. 7. c. 3. num. 2. & seqq. Gonzal. Suar. de Paz. in prax. tom. 1. par. 5. cap. 3. §. 12. n. 130. Card. Tusc. pract. concl. com. 1. à concl. 402. usq. ad concl. 420. Moscatel in prax. lib. 1. par. 7 in glo. condemnando, num. 40. vers. sed quid de taxatione, cum aliis latissimè per Scacc. de appellat. d. q. 16. & q. 17. per tot. ubi multipliciter limitat, & declarat, ad quem ob id in facti contingentia erit recurrendum.

114 Sunt etiam alii casus, in quibus non datur appellatio, quorum nonnullos refert Contard. in Lunica, in 5. notab. n. 8. & seqq. C. si de momen. poss. agat. & alii plures, quos usque ad numerum centum viginti recenset Nicell. de concord. Gloss. cap. 6.

115 A sententia verò, seu Decreto A. C. summam scutorum viginti moneta non excedente, non datur appellatio, & ita quotidie obliervatur, Salust. Tiban. prax. lib. 2. cap. 12. n. 12.

116 Cæterum ubi appellatio non admittitur, statim fit executio, ut post Maran. tradit Contard. in d. Lunica, n. 9. C. si de momen. poss. agat. & quidem sine metu attentatorum, Rot. in Senogallien. supplementi legitima 17. Maii 1645. coram R. P. D. Dunozerro Decano.

117 Quid procedit attento usu Romanæ Curie exequendi, mediantibus litteris executivis, vel aliis in Decretis, seu sententiis relaxatis, secus, si mandatum in sententia decretum, & relaxatum non fuerit, nam tunc necesse esset iterum citare partem ad videndum decerni, & relaxari mandatum in vim sententiæ late, & deinde in obento Decreto, & facta in iurisdictione opportuna, expedire mandatum servatis servandis, & ejus vigore ad executionem deinde procedere, Salust. Tiber. in prax. lib. 2. c. 2. n. 27. & seqq.

118 Appellatio interponenda est à sententia, seu Decreto Judicis à quo, infra decem dies, cap. cum dilecti, §. si verò in fin. de electi, cap. significaverunt, §. mandamus, de res. cap. quod ad consultationem, §. saliter, de re jud. Auth. hodie, C. de appell. Maran. de ord. jud. in 3. par. 6. par. princ. act. 2. nu. 202. Vestr. lib. 7. c. 3. n. 19. vers. hodie verò. Lancellott. de attent. append. c. 12. limit. 50. num. 37. seqq. Salust. Tib. 2. c. 25. n. 3. late Scacc. de appellat. lib. 3. c. 2. q. 12 n. 2.

119 Et licet tempus dd. decem dierum currat de momento ad momentum, Bart. in l. 1. §. dies, ff. quando appellat. sit, cum aliis late congestis per Scacc. de appellat. d. q. 12. n. 49.

120 Nihilominus ex Constitutione Bullæ Innocentianæ, quæ non solum in Rota, & Curia Romana, sed etiam in toto statu Ecclesiastico servatur, non attenditur d. momentum, sed sufficit appellare in ultima die decendii, & in qualibet d. ultimæ diei parte, Vestr. in prax. lib. 7. cap. 3. n. 26 Scacc. de appell. d. q. 12. n. 53. & seqq. Salust. Tiber. qui etiam de inveterato stylo Tribunalis A. C. testatur, in prax. lib. 2. c. 25. num. 1. vers. & licet.

121 Et est adeò verum, quod appellatio sit coram Judice, à quo interponenda infra decem dies à die late sententiæ, seu facti Decreti numerandos, ut hoc procedat, etiam in sententia conditionali, & in Decretis, quæ quotidie fiunt ab A. C. & aliis Romanæ Curie Judicibus sub conditione, nisi ad primam diem, vel nisi infra tres, nisi infra decem, aut aliud tempus Judici benevisum, ea ratione, quia sententia, seu Decretum, statim incipit gravare, & per illam conditionem non pendet sententia, seu Decretum, sed tantum illius actus, & executio, l. 2. §. biduum in fin. ff. quand. appell. sit. cum aliis allegatis per Vestr. lib. 7. cap. 3. num. 21. Salust. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 25. num. 1. & cap. 29. num. 1. Lancellott. de attent. appellat. pend. d. cap. 12. limit. 50. num. 104. & seqq. Scacc. de appell. d. q. 12. num. 111. Rot. decis. 675. n. 3. par. 1. divers.

122 Sed hoc non procedit in sententia excommunicationis lata sub conditione, nam ab ea sufficit appellare infra decem dies à die existentis conditionis, Lancell. de attent. d. cap. 12. limit. 22. & lim. 23. n. 40. Socc. reg. 497. terminus decem dierum in 3. fallent. Scacc. de appell. d. q. 12. n. 113. Salust. Tib. d. lib. 2. c. 29. n. 2.

123 Conclusio tamen, quod appellandum sit infra decem dies à die late sententiæ, seu facti Decreti, recipit declarationem, ut procedat in eo, qui fuit præsens decreti factioni, vel sententiæ prolationi, vel etiam quando quis fuit personaliter citatus, Vestr. à lib. 7. c. 3. n. 21. in princ. & vers. & in istis terminis, Scacc. de appell. d. q. 12. n. 8. vers. primus casus, Rot. decis. 758. num. 3. divers. lib. 3.

124 Nec non etiam in eo, qui personaliter citatus, fuit verus contumax, licet enim verus contumax regulariter non appellet, ex latè congestis per Scacc. de appell. q. 17. lim. 3. n. 1. Fenzon. ad Stat. Urb. lib. 1. cap. 168. n. 21. hoc tamen multipliciter limitatur per Scacc. post alios d. q. 17. lim. 3. n. 8. & seqq.

125 Et signanter, ut non habeat locum in Rota, nec

- nec in Curia Romana, nec etiam in Statu Ecclesiastico, in quo, omni prorsus difficultate remota, verus contumax in non veniendo appellare potest, dummodo appellet infra decem dies à die latæ sententiæ, ex cumularis per eundem *Scacc. d. q. 17. lim. 3. n. 12. & per Fenzon. ad Stat. Urbis, lib. 1. c. 188. n. 19. & seq. ubi quod verus contumax est ille, qui personaliter citatus, non comparuit, Rot. dec. 16. num. 1. de dolo. & cont. in nov. Maran. d. act. 2. n. 285. Grav. ad Vestr. d. lib. 7. cap. 2. n. 53. cum aliis per eum allegatis.*
- 126 *Ceterum si citatus contumax, qui vel fuit citatus per edictum, vel contradictas, vel domi dimissa copia, potest appellare infra dies à die habitæ notitiæ, Soc. reg. 397. Terminus decem dierum Oldrad. conf. 130. num. 12. Ang. conf. 302. visis, nu. 4. Vestr. lib. 7. c. 3. num. 21. vers. Quid si, & ibi Grav. num. 52. & seq. Lancell. de arrent. appell. pend. par. 2. c. 12. lim. 50. n. 142. & seqq. Fenzon. ad Stat. Urbis, d. c. 168. n. 18. & n. 22. & seqq. Rot. dec. 111. n. 3. lib. 2. & dec. 28. lib. 3. par. 3. dislatè Scacc. de appell. d. q. 12. n. 13.*
- 127 Hoc tamen primò non procedit, quando quis fuit citatus personaliter, & constituit Procuratorem, & ambo deinde se absentarunt, tunc enim, si citatus fuerit postea citatus per audientiam contradictarum, debet appellare infra decem dies à die sententiæ, ex quo est verus contumax, nec auditur, appellans à die habitæ notitiæ, *Rot. dec. 16. in fin. de dolo. & cont. in nov. Chiroga dec. 156. num. 1. Lancell. de att. d. 3. cap. 12. lim. 50. num. 147. ubi quod appellans isto casu esset audiendus per viam restitutionis in integrum.*
- 128 Secundo non procedit, quando citatus domi, dimissa copia, habuit notitiam citationis executæ, & de hoc constat in actis, nam tunc debet appellare à die latæ sententiæ, sicut contumax verus, quæ sententia signanter colligitur, si ultra citationem fuit sententia de mandato Judicis innotata, prout quotidie solent intimari decreta de mandato A. C. & aliorum Romanæ Curie Judicum, tunc enim appellandum est à die innotationis executæ, nam licet quis non præsumatur habuisse notitiam citationis executæ domi, dimissa copia, secus tamen est, quando fuit etiam executæ intimatio, & sic ad est actus geminatus, *Socin. dict. reg. 397. Terminus decem dierum in 2. fall. Lancell. de arrent. appellat. pend. d. cap. lim. 50. num. 156. & seqq. Chiffanen. dec. 19. citatus ad domum. Scacc. de appellat. d. quest. 2. num. 25. & seqq. num. 31. Ubi infert, bonum esse stylum A. C. decernendi mandata executiva, nisi ad primam diem cum intimatione, quo casu cum fiat intimatio auctoritate Judicis, non est necesse, quod in ea tenor sententiæ inferatur, & sufficiunt illa verba in fine intimationis, & alias prout in actis, ad hoc ut tempus ad appellandum currat à die executæ intimationis, secus esset in intimatione facta sine auctoritate. & iussu Judicis, nam tunc totus tenor sententiæ esset inferendus, alias intimatio non afficeret ad effectum.*
- C Appellatio est interponenda coram Judice, 132 *L. 1. §. dies, ff. quando appell. sit, cap. viduum 2. qu. 6. c. ut debitus de appell. Scacc. de appell. qu. 4. art. 5.*

num. 38. & qu. 6. num. 1. in Salernitana Contributione, 12. Maii 1614. coram bon. me. R. Archiepiscopo Seleucien. Cocc. dec. 234. num. 3. Rot. dec. 396. num. 3. & dec. 594. n. 2. par. 2. & dec. 722. num. 2. par. 3. recent. Ubi de laudabili stylo Rotæ, & aliorum Urbis Tribunalium testatur, & quod ob id non sufficit, Cedula appellationis dimittere in manibus Notarii, Cavalier. dec. 495. n. 2. ubi alias dec. cumulat, Ferentill. ad Buratt. dec. 292. n. 5.

133 Hoc tamen non procedit, quando Judicis præsentia haberi non potest, tunc enim sufficit præsentare appellationem coram Notario, ex doctr. Bald. in aut. qua supplicatio, num. 3. C. de prec. imp. offer. quam ita declarat Grav. ad Vestr. lib. 7. c. 3. num. 58. vers. ceterum, & post alios Rot. in Salernitana Contributione, 14. Novembrii 1614. coram bon. mem. Seleucien. qua est dec. 594. n. 3. par. 2. recent. Ferentill. ad Buratt. d. d. c. 202. num. 5. ubi quod hoc casu potest etiam appellari coram Judice ad quem, vel coram honestis viris.

134 Præterea conclusio superius firmata declaratur multipliciter per Scacc. d. q. 6. & signanter sub num. 40. ut satis de stylo dicatur interposita appellatio coram Judice, à quo, etiam si Cedula appellationis sit data Notario causæ in officio in absentia Judicis, dummodo infra legitimæ tempora d. Notarius illam Judici legat, live postea, dum ipse eam legit, pars appellans sit præsens, five absens, & ita in praxi observari testatur, & dummodo etiam productio hujusmodi Cedulæ adnotetur in actis sub illis verbis, coram D. meque, &c. prout quotidie servat praxis.

135 Affert etiam Scacc. d. num. 40. aliam declarationem in appellationibus à Sententiis de partibus, à quibus A. C. de stylo admittit appellationem, etiam si illa non fuerit interposita coram Judice à quo, ejus rei superius idem Scacc. q. 3. n. 12. reddit rationem, quia appellatio interponitur ex ipso recurſu ad A. C. & coram eo producit sententia de partibus, & ab ea interponitur appellatio, ejus vigore datur Inhibitio, sicque constat de Appellatione, & ita quotidie observat praxis.

D Appellatio viva voce à diffinitiva sententia interponi debet apud Acta incontinenti post latam sententiam, dicendo, appello, Judice adhuc pro Tribunali sedente, & sic interposita sufficit, alias non valet, *L. 1. ff. de appell. l. litigatoribus, C. de Appell. Speculat. de Appell. lib. 2. §. Qualiter in prime. Franc. in cap. ut debitus, in 7. q. n. 16. de Appell. Ang. conf. 267. num. 1. vers. hoc præmissis. Maran. de ord. jud. in 3. par. 6. par. princ. art. 2. num. 124. Vestr. in prax. lib. 7. cap. 3. n. 28. & ibi Grav. n. 60. Scacc. de Appell. qu. 4. n. 15. & seq. Coccin. dec. 265. n. 2. Duran. dec. 217. num. 6. & dec. 297. n. 1.*

138 Hoc tamen non procedit in Interlocutoria, à qua non potest appellari viva voce, sed necesse est appellare in scriptis, cap. cordi, de Appellat. in 6. May. ant. d. par. 3. sexta par. princ. art. 2. num. 126. Castren. conf. 270. super primo, num. 1. vers. super 2. lib. 1. Vestr. lib. 7. c. 3. n. 28. Cap. dec. 34. num. 10. Rot. dec. 2. n. 8. par. 2. divers. Duran. dec. 217. nu. 8. quod non solum procedit de Jure Canonico, sed etiam

- etiam de iure civili, *Bart. in l. ejus qui. n. 4. vers. 1.*
Quaro. ff. de appell. recip. ubi quod ita observat
 139 *consuetudo, latè Scac. de appell. d. q. 4. n. 9. & n. 17.*
 & ob id in appellatione ab interlocutoria viva
 voce emissâ, superflua, & frustratoria est illa
 clausula, *reservato jure appellandi in scriptis, Franc.*
in d. c. ut debitus. q. 7. n. 16. vers. finem. quem re-
fert, & sequitur Scac. de appell. d. q. 4. n. 9. vers. in se-
ro ex hac extensione.
- 140 Ceterum hæc diligentia appellandi viva vo-
 ce incontinenti, licet possit aliquo casu prodes-
 se, prout si dubitaretur, an causa esset appellabi-
 lis, vel executio timeretur, nam posset cum ea
 appellatione Superior adiri, & inhibito obtine-
 ri, vel si Juxta appellationi deferret: nihilomi-
 nus potest etiam nocere, quia ab ea currere fata-
 lia incipiunt, ut post *Bal. & Felyn.* quos allegat,
 sequitur *Luc. Pet. in prax. lib. 5. c. 1. n. 4. & seq.* ad
 quem se refert *Scac. de appell. q. 4. art. 1. n. 17.* & ob
 id valde cautus debet esse causæ Patronus, &
 subtilissimè quid sibi expediat pendere, ut
 141 subdit idem *Luc. Pet. d. c. 1. n. 6.* Unde non mi-
 rum, quod in Curia ferè semper soleat in scriptis
 appellari, sive ab interlocutoria, sive à definiti-
 va, *Vest. d. lib. 7. c. 3. n. 28.*
- E Si quis infra dicendum de Jure appellandum
 142 concessum appellationem viva voce, salvo jure
 appellandi in scriptis, emissam, in scriptis rede-
 gerit, an tempus, seu fatale ad proseguendam
 causam appellationis debeat à prima inconti-
 nenti viva voce emissâ, an à secunda in scriptis
 interposita computari? & videtur, quod à prima
 currere incipiat, quia prima est valida, & senten-
 tiam rescindit, jurisdictionem suspendit, & ad
 superiorem devolvit, & secunda trahitur ad pri-
 mam, *Bart. in l. Cum procurator, §. si Dominus, n. 4.*
ff. de nov. oper. nunc. quem sequitur Bald. in l. ap-
pel. n. 6. C. de appell. & clarus conf. 430. num. 4. lib. 3.
Abb. Panor. in c. Dilectio. n. 12. de appell. Cuman. in d.
l. Cum Procurator. n. 3. ubi quod d. reservatio ni-
hil operatur. Add. ad Dec. in c. bon. mem. num. 68. in
verb. sed Bart. lit. B. ubi quod opinio Bart. non
solum est communis, sed etiam vera, & quæ ob-
servatur in practica, quicquid dicat ibi Dec. &
Bald. sibi contrarius in c. 1. §. Sancimus. num. 4. quo
temp. Mil. invest. per. deb. in usus feud. & ob id
verba Bald. in par. Sancimus. n. 4. non habere fa-
lorem, quia reverà sententia per primam appel-
lationem viva voce interpositam est rescissa, &
tradit Castrei. in l. 1. §. Libelli. n. 6. ff. de appell. ean-
dem Bart. opinionem tenet Castren. consil. 7. n. 2.
vers. per prædicta dico, & consil. 270. n. 2. lib. 1. ubi
 146 *quod secundum opinionem Bart. consuluerunt*
 præstantissimi Doctores *Honofrius de Perusio,*
Antonius de Butrio, & Petrus de Ancharano, quos
 ipse alius est consulendo, & legendo secutus:
 eandem Bart. opinionem latè defendit *Roman.*
conf. 41. n. 4. & seq. & ibi Mandos. in addit. in verbo
dicendum, sub lit. C. contrariis respondet, & la-
tius disputat, & tucur Maran. de ord. jud. in d. 3.
p. prim. ad. 2. n. 132. ubi de veriori & magis com-
munitellatur, & n. 133. & seqq. omnia contraria
 tollit, quem sequitur *Gravari. ad Vest. d. lib. 7. c. 3.*
 n. 62. ubi de receptioni.
- 143 Contrarium tenent *Castren. in d. l. Cum Procurator*
§. si Dominus, n. 13. & ibi Alex. n. 18. & seq. ubi de
 communi, & *conf. 64. n. 5. lib. 6. ubi de veriori, &*

magis communi, *dec. in cap. bona, n. 68. de appell.*
 ubi de communi Canonistarum, *Salic. in l. si quis*
libellos, n. 3. & seq. C. de appell. Luc. Pet. in prax. lib. 5.
c. 1. n. 9.

144 Sed videtur distinguendum, quod aut prima
 appellatio est valida, & tunc illa est attendenda,
 & secunda trahitur ad primam, quam in scriptis
 redigit, & ita procedat prima opinio *Bart. &*
Maran. verior, & magis communis. Aut prima
 appellatio est invalida, vel interposita ab inter-
 locutoria, & tunc potest salvari secunda opinio
Alex. & sequacium, quæ quidem distinctio colli-
gitur ex trad. per Mandos. ad Roman. d. conf. 41. sub
lit. C. Capic. dec. 34. n. 10. Maran. d. act. 2. n. 132. &
seqq.

145 Vel dici potest, quod aut in 2da appellatio-
 ne nihil fuit de novo deductum, sed appellatum
 ad eundem judicem, ad quem fuerat appellatū
 in prima, & tunc attendenda sit prima appella-
 tio, & fatale ab ea currere incipere, quia non re-
 peritur hoc casu jure cautum, quod appellans
 possit variare, & variatio videtur frustratoria, &
 sic procedat prima opinio *Bart. in d. §. si Domi-*
nus, Bald. d. conf. 430. n. 4. lib. 3. & Maran. d. act. 2.
n. 134. & 139. Aut in secunda fuit aliquid dedu-
 ctum diversum à prima, quia fuit appellatum ad
 alium judicem diversum, vel aliàs prima appella-
 tio fuit immutata, & tunc procedat secunda o-
 pinio. Nam variatio in hoc casu est permilla, &
 aliquid operatur, *Bald. d. conf. 430. nu. 4. lib. 3. Ro-*
man. d. conf. 41. n. 4. vers. item, & secundum intel-
lectum Glof. Abb. in d. c. Dilectio, n. 12. vers. prædicta.
Maran. de ord. jud. d. act. 2. n. 134. & n. 139. & in
 hunc sensum potest intelligi, quod post *Burr. &*
Abb. in d. cap. dilectio, n. 13. de appell. tradit Alex. d.
conf. 64. n. 5. lib. 6. quod tempus currat à die se-
 cundæ appellationis interpositæ in scriptis, saltè
 quando appellans non repetit idem, quod in
 prima appellatione, sed diversum, & sic quando
 secunda appellatio est diversa à prima, & de hac
 diversitate evidentar, vel etiam ex conjecturis
 apparet, aliàs secus, prout etiam idem videtur
 voluisse *Salic. in d. l. si quis libellos, n. 4. v. quid igitur*
dicendum, quem Alex. & alii pro secunda opinio-
 ne allegant, & sequuntur, dum ipse asserit, quod
 infra decem dies, ad appellandum à lege con-
 cessos, appellans potest variare, & primam ap-
 pellationem immutare: ergo si non variavit,
 nec primam immutavit, quinimò, primæ ap-
 pellationis dicta repetit, attendenda erit prima ap-
 pellation, & ab ea current fatalia.

146 Vel tertio fortè dici potest, quod cum *Dec. in*
d. c. bona, n. 68. de appell. dicat communè esse opi-
 nionē Canonistarum contra *Bart.* licet in terris
 Imperii, & in locis, ubi servatur Jus civile, esset
 præferenda opinio *Bartoli, & Legistarum,* nihil-
 ominus in Terris Ecclesiæ, & ubi servatur Jus Ca-
 nonicū, esset præferenda opinio *Canonistarū,* et-
 iam si contraria opinio *Legistarū* esset magis cō-
 muni: *Grat. conf. 119. n. 6. & seq. per doctrinā Bart.*
& DD. in l. privilegia, C. de sac. Eccl. & aliorum,
 quos refert, & sequitur *Grat. d. resp. 119. n. 6. & seq.*

147 Sed istud *Grat.* responsum confunditur ex eo
 quia ipse præsupponit communem opinionem
 Canonistarum esse contra *Bart.* prout testatur *Dec.*
 & tamen quamplurimi *Canonista* tenent, & se-
 quuntur.

quantur opinionem Bart. contra Dec. quos refert, & sequitur Jaf. in d. l. Procurator, §. si Dominus. n. 10. ubi idem testatur, quod opinio Bart. est communiter recepta, tam à Legistis, quam à Canonistis, ff. de nov. oper. nunc.

- 148 Et opinioni Bart. in proposito aditipulatur etiam Butr. in d. c. Dilectio, n. 17. vers. per que apparet, de appell. quem sequitur ibi Abb. Panor. n. 13. quod scilicet si appellans, qui sibi facultatem appellandi in scriptis reservaverat, non facit in secunda appellatione mentionem de prima, vel ejus tenore, & sic ex conjecturis non constat, an ipse voluerit prosequi primam, vel secundam: in dubio cautius esse ante factum præsupponere opinionem Bart. ob defectum interesse, quod in hoc casu non adest in appellante, ut etiam ibi tradit Abb. n. 12. quem cum Bart. in hoc casu tenere, scribit Franc. in cap. tua nobis, col. 5. vers. ultima dubitatio, ibi, quid autem si de conjecturis non apparet, de appellat. prout etiam cum Bart. quod non recedatur à prima appellatione per secundam, tenet Archidiaconus in c. biduum, n. 6. vers. & est hic expressum, 2. q. 6. ut refert Butr. in d. c. Dilectio, n. 17. vers. per que apparet.

- 149 Et licet Franc. ibi d. sequatur opinionem Imol. in d. §. si Dominus, n. 6. & Roman. n. 3. qui asserunt, quod si sicut ab initio, si constat de mente appellantis, illa debet servari, ita in dubio videtur, quod debeat fieri interpretatio, prout est illi utilis: Est autem utilis appellanti, quod tempus computetur à die secundæ appellationis in scriptis, ob interesse longioris vitæ appellationis, quia habet majus tempus ad prosequendam: igitur videtur tenendum contra Bart. & sequaces, quod tempus non debeat à prima appellatione viva voce, sed à secunda in scriptis computari.

- 150 Nihilominus, istud interesse, vel non adest, ut supra, & si adest Alex. in d. §. si Dominus, n. 11. defendendo Bart. responderi rationi eorum, quod scilicet istud interesse longioris vitæ non est considerabile, & non attenditur in appellatione, per doctrinam, Glof. in l. quibus idem, ff. de verb. obl.

- 151 Sed rursus contra Alex. insurgit Jaf. in d. §. si Dominus, n. 11. replicando, quod doctrina Glof. in d. l. quibus idem, procedit in stipulatione, in qua non attenditur illud interesse, quam pecuniarium; secus est in sententia, & appellatione, in qua interesse non attenditur, ut per Barrol. in d. §. si Dominus, n. 7. vers. Item quia, per tex. in l. posthumus, §. si quis ex his, ff. de inoffic. testam. ergo subdit Jaf. si sententia, & appellationi accedat interesse, qualecunque illud sit, attenditur.

- 152 Ceterum Bartolus contra Jaf. bene defendi potest, cum eodem Bart. distinguendo consequentiam Jafonis: nam aut sententiæ, & appellationi accedit interesse pecuniarium, ex tunc illud attenditur, qualecunque sit: aut accedit interesse longioris vitæ appellationis, & tunc secus, quia Jaf. hoc non probat, nec reperitur jure cautum quod illud debeat attendi: quinimod non esse attendendum suadet tex. in l. Pater, qui castrensē, in fin. ff. de cast. pecul. Glof. in d. l. quibus idem quam ibi Bart. comprobatur ff. de verb. oblig. Alex. in d. §. si Dominus, n. 11. Mandos. ad Roman. d. conf. 41. in verb. dicendum sub lit. C.

- 153 Non omittit cautelam, quam DD. tradunt, ne quis possit bis appellare, ut statim secuta pri-

ma appellatione, Judex illam admittat, respondendo de Apostolis dimissis, quia tunc abdicat à se jurisdictionem, quæ devoluta ad Superiorem per dictam admissionem non potest amplius secundæ appellationi deferre, Cepoll. caus. 193. n. 2. Bald. in l. eos, §. Apostolo, vers. quaro nunquid C. de appell. dec. in d. c. bona mem. n. 72. de appell. & hanc opinionem tenuit major pars DD. de Rotam, ut testa. ut Bisignett. dec. 23. n. 4. de appell. licet ipse propriam opinionem contra Rotam defendere conetur.

- F Apostoli sunt literæ Dimissoriales, seu missivæ quibus Judex à quo testatur Superiori, seu Judici ad quem de appellatione à sua sententia interposita: & an, & quomodo appellans fuerit ab ejus jurisdictione dimissus, & conceduntur appellanti, ut cum illis se Judici ad quem præsentare, & de prædictis ei fide facere possit, Specul. de appell. lib. 4. §. sequitur videre, cum rubr. de Apost. seu libell. dimiss. in fin. prin. & n. 10. Præpos. in cap. de debitis, n. 1. de appell. suar in prax. to. 1. §. 6. in probem. n. 41. Vestr. l. 7. c. 3. n. 32. & ibi Gravari. n. 66. Scac. de App. q. 13. n. 1. & dicuntur ab Apostellis, quod est mittere, Vestr. d. l. 7. c. 3. n. 32. Scac. d. q. 13. n. 1. March. de commiss. §. 2. tit. de apost. petit. & c. n. 3. & seq. & n. 8. fol. 3. & seq. sec. nov. impr. Apostoli, de quibus, ut plurimum solent Judices respondere in Curia, aut sunt Refutatorii, aut sunt Reverentiales in forma, aut sunt Testimoniales.

- 157 Refutatorios dare solent Judices, ubicunque fuit actum vigore obligationis Cameralis, & in causis executivis, & summariis, & aliis ubicunque appellatio venit rejicienda: & tunc per dationem hujusmodi Apostolorum appellatio non censetur admittenda, nec Judex habet manus ligatas, idcirco potest ad libitum ad ulteriora procedere, Specul. de appell. d. §. sequitur, n. 6. lib. 4. Vestr. in prax. l. 7. c. 3. n. 32. & ibi Gravari. n. 66. Habet tamen appellans hoc casu tempus unius anni ad committendam causam appellationis, eamque finiendam, ex causa biennium, & per viam restitutionis in integrum triennium, Scac. de appell. q. 17. n. 2.

- 158 Reverentiales in forma dare solent Judices in Curia, ubicunque fuit à definitiva appellata, & venit appellationi deferendum, etiam si Judex sit aliquoties dubius, an appellationi sit deferendum: & tunc quia Judex defert, appellatio censetur admittenda, & abdicata jurisdictio. Dicuntur autem Reverentiales ob reverentiam Summi Pontificis, ad quem in Curia appellatio interponitur, Specul. de appell. lib. 4. par. sequitur, n. 8. Vestr. in praxi lib. 7. c. 3. n. 32. latè Scac. de appell. q. 13. n. 18. & q. 14. n. 7. & n. 22. & seq.

- 160 Et habens tunc appellans tempus, quod illi unico contextu à Judice præfigitur, quando dat Reverentiales in forma, decem dierum ad causam appellationis committendum, Vestr. in praxi lib. 7. c. ult. n. 2. Rot. dec. 66. de appell. in nov. Put. dec. 37. lib. 2. Scac. de appell. q. 14. n. 7. & n. 12. & seq. Burat. dec. 171. n. 3. quinimod datis Reverentialibus in forma terminus decem dierum ad causam committendam, eo ipso censetur præfixus, Lancel. de attent. appell. pend. c. 12. in præfat. n. 39. & seq. Scac. de appell. d. q. 14. n. 7. circa med. vers. & quod Burat. d. dec. 171. n. 4. Et si causa in d. termino non commissa, remanet deserta appellatio, Burat. d. dec. 71. n. 4. & dec. 226. n. 1. & n. 3. & dec. 764. n. 1.

62 Testimoniales dare solent Iudices, quando appellatio eis admittenda non videtur, nec deneganda, & ob id potest Iudex, qui dat Testimoniales, procedere ad ulteriora: Dicuntur autem Testimoniales ex eo, quia testificantur de appellatione coram Iudice, aut eo absente, coram Notario, aut aliis honestis, aut fide dignis personis interposita, *Specul. de appell. d. lib. 4. §. sequitur. n. 1. post med. & n. 11.* cum aliis cumulatim per *Scacc. de appell. q. 13. n. 6.* Et tamen habet hoc casu appellans terminum unius anni ad causam appellationis committendam, *Marches. de commiss. par. 2. sub tit. de apost. petit. & concess. n. 55. fol. 7. secundum nov. imp. Fur. decis. 371. lib. 2. Scacc. de appell. d. q. 14. n. 2. & n. 66.*

164 Et licet proprie Apostoli testimoniales dicantur, quando quis in absentia Iudicis appellat coram publicis, aut honestis viris, cum protectione, quod libenter appellaret coram Iudice, si adesset, & ab eo Apostolos peteret, prout in Cedula, quam prae manibus habet, & propterea requirit Notarium ibidem praesentem, ut de sua diligentia fidem faciat, & de Apostolis respondeat, qui Notarius debet dare Testimoniales, & de praedictis publicum conficere instrumentum, *Vestr. in praxi lib. 7. c. 3. n. 32. & post Mandos. & alios latius tradit Scacc. de appell. d. q. 15. n. 7. & seq. Ubi tamen quod appellans reverso Iudice non cogitur eum adire, nec Apostolos petere, secundum communem opinionem, quae servatur in praxi.*

166 Nihilominus etiam Iudex, quando coram eo appellatur, non vult appellationem admittere, nec denegare, dare solet Testimoniales (pro ut signante bon. mem. Coccius, & bon. mem. Piravianus Sac. Rot. Decani, sepe facere consueverunt) quo casu, cum haec Apostolorum responsio reguletur a iure, aut de iure, appellatio erat admittenda, & de iure censetur admissa, & causat attentatam, *Mantic. de c. 12. l. 1. n. 1.* aut de iure non erat admittenda, & censetur dari refutatorii, & appellatio de iure rejecta, & ita passim observat praxis, & Curia.

167 Sunt, ultra praedicta, alia tria Apostolorum genera, nam alii dicuntur Dimissorii, alii Reventiales simpliciter, alii Conventionales.

168 Dimissorii dicuntur Apostoli, quos dat Iudex, quando appellationem admittit, & dicuntur dimissorii, quia Iudex deferendo appellationem, dimittit Appellantem a sua jurisdictione, *Specul. de appell. in d. §. sequitur. n. 1. vers. alii dimissorii. Marches. de commiss. par. 2. sub tit. de apost. petit. & concess. n. 56. fol. 7. Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 32. late Scacc. de appell. q. 13. n. 10.*

169 Reventiales dicuntur Apostoli, quos dat Iudex deferendo appellationem, ob reverentiam Superiorem, Differunt autem Reventiales dati a Iudice simpliciter absque adjuncto, ab illis, qui dantur addito illo verbo, in forma, &c. Nam quando dantur Reventiales simpliciter absque adjuncto, nullus terminus a Iudice praefigitur, ad causam committendam, & propterea appellans, habet spatium unius anni ad committendam causam appellationis, sed quando sunt dati Reventiales in forma, &c. ut dati solent in Curia, Iudex eo ipso praefigit terminum

decem dierum ad causam appellationis committendam, & propterea appellans habet tantummodo terminum decem dierum, a die interpositionis appellationis numerandos, ad causam appellationis committendam, late *Scacc. de appell. q. 14. n. 4. & seqq.* cum aliis supra allegatis.

170 Illud autem verbum in forma, &c. designat, quod Iudex deferat appellationem, quatenus fuerit interposita a definitiva infra decem dies, & a persona legitima, alias dat refutatorios, *Vestr. in prax. lib. 7. c. ult. n. 2. Gravet ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. nu. 69. Cassad. decis. 7. n. 5. de appell. ubi de stylo Palatii testatur, Marches. de commiss. par. 2. sub tit. de apost. petit. & concess. n. 45. fol. 7. Scacc. de appell. d. q. 14. n. 7.*

171 Et ulterius differunt inter se Apostoli Dimissorii, & Reventiales, quia Dimissorii dantur in casu certo, quando Iudex est certus, quod appellationi sit deferendum; Reventiales vero quando Iudex dubitat an appellationi sit, nec ne deferendum; quo casu, ob reverentiam Superiorem, debet potius appellationi deferre, ut post *Franc. quem allegat, docet Scacc. de appell. d. q. 13. n. 18.*

172 Conventionales denique dicuntur Apostoli, quando, Iudice refutante, vel taente, pars ipsa met deferat appellationem, & dicuntur conventionales, quia partes inter se conveniunt super admissione appellationis, *Specul. de appell. d. lib. 4. §. sequitur. n. 1. Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 32. vers. alii denique conventionales. Scacc. de appell. d. q. 13. n. 3. & seq.*

173 Saepè tamen Iudex, si sit dubius, an appellatio sit admittenda vel rejicienda, dare solet terminum juris, quod spatium est unius mensis, seu triginta dierum, a iure concessum Iudici ad deliberandum, de quibus Apostolis sit respondendum, ac etiam parti indultum ad Apostolos petendum, & redeundum pro illis, *l. iudicibus C. de appellat. cap. ab eo, de appell. in 6. Vestr. in prax. lib. 7. c. 3. n. 33. & ibi Gravet. num. 63. Specul. de appell. lib. 4. §. sequitur. sub rubr. de apost. num. 13. Felyn. in cap. personarum, n. 1. vers. & si dicitur de appell. Marches. de Commiss. par. 2. tit. de apost. petit. & concess. n. 24. & n. 32. secundum nov. impress. Duran. decis. 86. n. 11. & decis. 2. l. 7. n. 9.*

174 Et incipiunt currere isti triginta dies a die interpositae appellationis, tam Iudici, quam parti, *Marches. de Commiss. d. par. 2. tit. de apost. petit. n. 26. Rot. decis. 5. de appell. in nov. ubi quod ita servat palatium, Scacc. de appellat. q. 13. num. 83. ubi de communi, & haec opinio, quicquid sit de iure, passim recipitur, & observatur in praxi, Scacc. q. 13. n. 84. vers. Praxi tamen.*

175 Et non solum Apostoli infra decem triginta dies peti debent instantier, *Cap. ab eo de appell. in 6. Clem. 2. de appell. Specul. de appellat. lib. 1. §. sequitur. sub rubr. de apost. num. 12. & seq. Gravet. ad Vestr. lib. 7. c. 3. num. 63. & seq. Suar. in Prax. tom. 1. par. 6. in probem. num. 4. Scacc. de appell. q. 13. n. 24. & num. 25. & seqq.* Sed etiam pluries, & instantissime, quod tamen hodie sufficit, si fiat unico contextu, *Clem. 2. de appell. Specul. de appell. lib. 4. §. sequitur. n. 12. & n. 14. Vestr. in prax. lib. 7. cap. 3. num. 35. & ibi Gravet. o. 4. Scacc. de appell. d. q. 13. n. 25. & seqq. & expresse, & specialiter Buratt.*

- decis. 558. n. 2. alijs appellans præsumitur suæ appellat[i]oni renūciat[i]e, c. ab ea de appell. in 6. Grav. ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 64. Scacc. de appell. d. qu. 13. n. 24. in secunda illar. Caval. decis. 194. n. 1. Nam
- 176 ¶ Apotoli sunt pars appellat[i]onis. Rot. dec. 70. n. 3. de appell. in nov. Marches. de Commiss. d. par. 2. sub tit. de Apost. per. n. 34. fol. 5. Scacc. de appell. q. 13. num. 24. Quinimod[um], & illorum petitio est de appellat[i]onis substantia, Grav. ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 63. Beltram. ad Greg. dec. 573. n. 14. Ferentill. ad Buratt. decis. 556. n. 13.
- 177 Non tamen appellatio remanet nulla, non petitio Apostolis, si Iudex illos dedit, licet non fuerint petiti, Specul. de appell. lib. 4. §. sequitur sub rubr. de Apost. num. 9. Rot. dec. 46. de appell. in nov. Scacc. de appell. q. 13. n. 28. Rota in Pisana Legati 19. Februarii 1590. coram bon. mem. Bubalo, & licet, si non fuerint petiti, illos dare non teneatur, Scacc. d. q. 13. n. 24. in prima illar.
- 178 Quod verò Iudex Apostolos dederit probatur ex eo ipso, quod appellat[i]onem admisit, & terminum ad illam prosequendam præfixit. Specul. de appell. lib. 4. §. sequitur. n. 9. Scacc. d. q. 13. n. 37. Rot. in d. Pisana Legati 19. Februarii 1590. coram bon. mem. Bubalo.
- 179 Nec, quando Iudex detulit appellat[i]oni, est amplius necesse ad Apostolos petendum coram eo comparere, Seraph. decis. 565. n. 3. cum alijs cumulat[i]s per Beltram. ad Greg. dec. 573. n. 15. & Ferentill. ad Buratt. decis. 556. n. 14.
- 180 E debent Apostoli dari in scriptis, licet quando petuntur etiam in scriptis, ad maiorem cautelam petantur, ut per Specul. de appell. d. lib. 4. §. sequitur. num. 15, sed Curia Romana parum curat de ista dat[i]one Apostolorum, propter presenciam Iudicis à quo, & ad quem, Specul. in d. §. sequitur. n. 9.
- 181 Et multo minus necesse est, quod petantur in libello appellat[i]onis, sed satis est illos petere in d. termino triginta dierum, Specul. in d. §. Sequitur. n. 15. Grav. ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 63. Scacc. de appell. d. q. 13. n. 38. & seqq.
- 182 Non solam autem Apostoli sunt, ut supra petendi, sed in dicto Iuris termino redeundum est pro illis, alijs appellans censetur suæ appellat[i]oni renūciat[i]e, Cap. ab eo de appellat[i]o. in 6. Clem. 2. §. similiter, de appell. Buratt. decis. 546. n. 9. & decis. 523. n. 1. Greg. decis. 573. n. 1. & ibi Beltram. n. 12. Nec impedimentum, aut negligentia Procuratoris excusaret appellantem, nisi ipse fecisset suas diligencias, Buratt. dec. 743. nu. 1. & seqq. Ferentill. ad Buratt. d. decis. 556. n. 8. & seqq. Beltram. ad Greg. d. decis. 593. n. 13. Quia ¶ non sufficit impedimentum, quando quis etiam eo cessante, fuit adhuc negligens, & negotium non expedivit, nec diligentiam aliquam adhibuit, Buratt. d. decis. 743. n. 1. & seqq.
- 183 Ceterum, si Iudex dederit simpliciter terminum Iuris, redeundum est pro Apostolis in fine mensis, & termini; sed si dederit terminum Iuris, & interim, &c. prout facere solent Iudices Romanæ Curie, tunc non tenebitur appellans custodire ultimum tempus, & termini momentum, sed poterit pro eis redire, durante d. termino 30. dierum, interim quodcumque, Felin. in cap. personas. n. 1. vers. & si dicatur, de Ap-

pell. Vestr. d. lib. 7. cap. 3. num. 34.

185 Sed si causa appellat[i]onis in d. Iuris termino commiss[a] fuerit, non remanebit deserta, etiam si quis pro Apostolis non redierit, Scacc. de appell. qu. 14. num. 26. Verall. decis. 38. par. 1. cum alijs congestis per Beltram. ad Greg. d. decis. 573. n. 14. Marches. de Commiss. par. 2. sub tit. de Apost. petit & concess. n. 34. fol. 5. & 6. Rot. in Segobriensis. Parochialis 2. Decembris 1605. n. 1. coram clar. mem. Card. Pamphilio Seniore, impress. apud Marches. d. par. 2. tit. de Apost. petit. n. 1. fol. 11. secundum nov. impress. dummodo Apostoli fuerint petiti, saltem quando appellatio fuerit interposita, secus si nunquam fuerint petiti, Duran. decis. 43. n. 4. Beltram. ad Greg. dec. 572. num. 14. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 556. n. 12.

186 Nam in Curia appellans à definitiva, petitis Apostolis, etiam non expectata de illis responsione, potest Iudicem impetrare, Scacc. de appell. q. 14. num. 26. Duran. d. decis. 93. n. 5. Jus ¶ etenim huiusmodi appellat[i]oni à definitiva deserta, & terminum statuit, ac propterea potest statim prosequi, d. responsione non expectata, Scacc. d. q. 14. n. 26. vers. Ratio, Duran. d. decis. 43. n. 6.

187 Et licet regulariter soleat hoc casu apponi in commiss[i]one illa clausula, termino Iuris, aut alia responsione data, ita ut pro Apostolis amplius redire non teneatur, attento, quod à definitiva, aliisque contrariis non obstantibus, Marches. de Commiss. d. par. 2. tit. de Apost. petit. n. 58. & seq. fol. 8. ubi de hoc reddit rationem.

188 Nihilominus, quando Lex ipsa appellat[i]oni deserta, non est in Commiss[i]one d. clausula necessaria, sed solum pro maiori cautela apponenda, Lancelot. de Attent. par. 2. cap. 13. n. 28. & seq. Scacc. de appell. q. 14. num. 26. Duran. d. decis. 43. n. 7.

190 Quinimod[um] sufficit, quod Commiss[i]o in d. Iuris termino pervenerit ad Banchum Curtoris, ut eam præfenter, quia ex hac satis dicitur constare de diligentia, licet adhuc non fuerit Iudici præsentata, Cassid. decis. 3. de appell. Cresc. dec. 1. & decis. 8. nu. 1. licet, ¶ ut ibi dicitur, Rota in hoc aliquando nuraverit, Scacc. de appell. d. q. 14. n. 14. Rota dec. 790. n. 1. lib. 3. p. 3. divers. Duran. d. decis. 43. n. 8.

191 Non omitto, quod Iudex petenti teneatur omnino de Apostolis respondere, alijs faceret contra leges, & posset puniri, etiam si esset dubium, an appellatio sit admittenda, Vestr. in prax. lib. 7. cap. ult. num. 1. Marches. de Commiss. d. par. 2. de Apost. petit. num. 43. fol. 6. Scacc. d. qu. 13. num. 106. vers. Et hoc. Unde ¶ si de Apostolis non responderet, seu taceret, Appellans non teneretur ulterius pro Apostolis redire, quia censetur denegasse, Vestr. d. lib. 7. cap. 3. num. 34. & nu.

192 36. Scacc. de appell. qu. 13. art. 6. nu. 56. & seq. Quinimod[um] Iudex hoc casu jurisdictionem amitteret, & processus ab eo postea factus esset nullus, Clem. quāvis, §. quod si Iudex, de appell. juncto, cap. ab eo, de appell. in 6. Specul. de appell. lib. 4. §. sequitur sub rubr. de Apost. num. 15. vers. item nota Grav. ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 70. Scacc. de appell. q. 13. num. 11. Rota decis. 57. alias 406. in secundo dub. sub num. 3. de appell. in nov. Cappell. Tolos. dec. 322. Marchesan. de Commiss. par. 2. sub titulo

- de Apost. petir. & concess. n. 63. fol. 8.
- 205 Sed hoc primò non procedit, si Apostoli non fuerunt petiti, & appellatio fuit interposita ab interlocutoria, cap. 2. de dol. & cont. in 6. Capella. Tolos. d. decis. 322. in fin.
- 196 Secundo non procedit, quando appellatio interposita ab interlocutoria est frustratoria respectu formæ datæ à Jure, prout quando fuit interposita sine scriptis, *Aufser. ad Capel. Tolos. d. decis. 322. Marches. de Commiss. par. 2. sub d. titulo de Apost. petir. nu. 63. vers. si verò fol. 8. Bisignett. decis. 18. num. 4. de appellat. Gravat. ad V. est. dict. lib. 7. c. 3. n. 80. in fin.*
- 197 Tertiò non procedit, quando Judex dedit saltem reformativos, c. ut super, ubi not. in Glof. ult. de appell. in 6. Gravat. ad V. est. d. lib. 7. c. 3. num. 70. Bellamer. dec. 151. Si à tribus. vers. sed constat. Cassad. dec. 9. n. 2. de appell.
- 198 Quarto, licet Judex non respondens de Apostolis, ut supra, jurisdictionem amittat, nihilominus, si Appellans à gravamine postea in appellatione succumbat, & Judex, ad quem causam remittat, Judex à quo jurisdictionem recuperat, sive illam, ut supra, amiserit ob non responsum de Apostolis, sive etiam ob delationem appellationi, *Bisignett. decis. 22. num. 1. de appell.*
- 199 An autem Processus factus à Judice à quo pendente termino juris, à lege, vel ab homine dato, sit nullus, vel validus, sex diversas opiniones DD. post Lancel. de attent. refert Scacc. de appell. q. 13. n. 75.
- Sed videtur sic posse breviter distingui, quòd aut fuit appellatum à definitiva, & Processus est nullus, cap. non solum in princ. de appellat. Franc. in cap. ut super. n. 4. de appell. Ubi t quod dilacione pendente officium Judicis conquiescit, Scacc. de appell. q. 13. n. 76. ubi ponit regulam generalem, & n. 91. vers. prima opinio. Aut fuit appellatum à gravamine, seu ab interlocutoria, & tunc, Aut Judex inhibuit, & Processus factus à Judice, à quo post inhibitionem est nullus, cap. non solum de appell. Franc. in d. c. ut super. n. 4. de appell. Aut t non inhibuit, & tunc Aut appellatio est ipso jure nulla, & Processus Judicis à quo est validus, cum etiam si Apostolos dedisset, nihil relevarent, *Bisignett. dec. 18. nu. 4. Aut t appellatio non est ipso jure nulla, & tunc supposita pendencia appellationis, & termini juris, aut appellans postea obtinuit in causa appellationis, & Processus Judicis à quo est nullus, d. cap. non solum, de appell. Franc. in d. cap. ut super. n. 4. vers. sed si consideretur, Scacc. de appell. d. q. 13. nu. 91. vers. prima opinio. Aut appellans succumbit, & Processus Judicis à quo remanet validus, d. cap. non solum, de appell. Franc. in d. cap. ut super. n. 4. Scacc. d. q. 13. nu. 81. & t clarior tradit idem Scacc. d. q. 13. n. 91. vers. prima opinio. Medio autem tempore donec appellans obtineat, vel succumbat, Processus factus à Judice à quo non debet dici nullus ipso jure, sed stat in suspensio, & nullitas, vel validitas pendet à futuro eventu, ut post Franc. & Scacc. ubi supra colligitur etiam ex Bellam. dec. 62. vers. cave, & vers. sed procedit. Et secundum hanc ultimam distinctionem videtur intelligenda communis*

opinio, de qua per Vant. de Null. defect. jurid. ord. n. 159. post Boer. dec. 256. n. 7.

206 Si quis autem cautius agere voluerit, quando Adversarius appellavit ante definitivam, poterit d. juris termino pendente, antequam aliquis ulterior actus fieri, illum citare, ad videndum sibi responderi de Apostolis, & curare quòd Judex det reformativos, & dilaciones revocet, nam tunc Processus coram Judice à quo fabricatus erit omnino validus, juxta cautelam quam Praxis observat, & de qua per Vant. de Null. defect. jurid. ord. nu. 59. post Cassad. dec. 9. nu. 2. de appell. ubi quod hæc est optima cautela in quocunque Tribunali.

G In Romana Curia ab Auditore R. C. Apostolicæ, & ejus locumtenentibus, ex quo coram eis vertuntur causæ interesse particularium Personarum tangentes, prout etiam ab Auditore Rotæ, seu sacri Palatii Apostolici, & à quocunque Delegato Papæ appellatur ad Papam, Scacc. de appell. q. 8. n. 16. & n. 20. & n. 144.

208 A Vicario Papæ, & ejus locumtenentibus, & vice gerente pariter appellatur ad Papam, Scacc. de appell. d. q. 8. n. 130. & seqq.

209 A Gubernatore Urbis, ejusque locumtenentibus similiter appellatur ad Papam, sed si agitur de interesse Fisci, appellatur ad Cameram ex dispositione Bullæ Pii quarti, Scacc. de appell. d. q. 8. n. 141.

210 Pro faciliiori hujusmodi, & aliorum Supplicantium expeditione, instituit Summus Pontifex duo Auditoria, videlicet Signaturam Gratiæ, & Signaturam Justitiæ, in quarum prima quæ Gratiæ, in secunda quæ Justitiæ concernunt postulati, & expediti solent: & utrique Signaturæ Prelatos Jurisperitos, qui utriusque Signaturæ Referendarii appellantur, & quorum non est certus numerus, præfecit, necnon etiam Cardinalem utrique præposuit, quarum alter Signaturæ Gratiæ, alter Signaturæ Justitiæ præfectus vocatur, & extra ordinem de per se leviora concedit, *Vest. in Prax. lib. 1. cap. 3. num. 6. & seq.*

211 Olim Summus Pontifex in utraque Signatura manu propria rescribat, sed postmodum à munere rescribendi de jure se penitus revocavit, & Cardinali Signaturæ Justitiæ Præfecto vices suas delegavit. Et t hodie rescripta Cardinalis Signaturæ Justitiæ Præfecti, ex dispositione Constitutionis Pauli Tertii, habent eandem vim, & virtutem, ac si essent manu propria ipsius Papæ exarata, conscripta essent, in omnibus, & per omnia *Vest. d. lib. 1. cap. 3. n. 2. Et t creditur Cardinali Præfecto dicenti, Placet D. N. Papæ, Seraph. dec. 493. Duran. dec. 132. num. 9. sicut t dicenti, Concessum in præsentia D. N. Papæ, quando Commissio est signata per Concensum, Seraph. decis. 857. num. 13. Duran. dec. 132. num. 8. & num. 9. ubi t quod Rota non consuevit revocare in dubium potestatem Signaturæ Justitiæ, etiam si præcesserit commissio signata manu Sanctissimi.*

216 Fuerunt autem hæc duæ Signaturæ divisæ tempore Alexandri Sexti de Anno 1492. ad Pontificatum evecti, nam antea diversimode procedebatur, *Marches. de Commiss. par. 1. sub titul. de*

de S.D.N. Papa Referend. cap. 1. num. 47. fol. 8. 226

217 Verum quoniam Signatura in causis parvæ summæ non reſcribit, ideo in caſibus, in quibus ob id non datur Appellatio à Sententia locum tenentis Eminentiff. Cardinalis Vicarii, datur recursus ad vices gerentem, qui eſt Iudex ejusdem Tribunalis, repræſentans perſonam Vicarii, & à Vicesgerente datur recursus ad Eminentiffimum Vicarium, Scacc. de appell. d. q. 8. n. 13. & ſeq.

218 In Curia verò Gubernatoris adeſt Iudex recursus, ad quem in cauſis, in quibus non datur Appellatio à Sententia locum tenentis Gubernatoris, datur recursus, & ab illo iterum datur recursus ad Illuſtriſſ. D. Gubernatorem, qui aliquando hujusmodi cauſas per ſeipſum, & ut plurimum per alium, ab eo deputandum, expedire conſuevit, juxta ejus ordinarias facultates; qui recursus infra decem dies peti debet, & petitus executionem non retardat, donec citata parte fuerit admiſſus, juxta notoriam Praxim illius Tribunalis, & diſpoſita per Sixtum V. Conſt. 72. in ſublimi ſecun. nov. impreſſ. Scacc. de appell. q. 8. n. 43.

219 A Camera verò Apoſtolica, Decano, & Clericis Camerae, qui nullam habent Juſdictionem uti ſinguli, ſed tantum Collegialiter in plena Camera, unde unus non poteſt, niſi de voto aliorum, cauſam expedire, etiam ſi illi cauſa à Papa commiſſa foret, datur appellatio ad ipſam met Camera, Scacc. de appell. d. q. 8. n. 145. & ſeqq.

220 Et ideo ſicut cauſa ſemel effecta curialis non committitur amplius extra Curiam, Staphil de lit. Grat. & Juſt. verſ. quando appellatur, & ſeqq. fol. 171. & ſeq. Veſtr. in Prax. lib. 3. c. 9. num. 12.

221 Ror. dec. 43. de appell. in nov. Niſi ꝑ poſtea Summ. Pontifici aliter placuerit, cum à ſolo Papa, qui omnia poteſt, non autem à Signatura Juſtitie id fieri poſſit, Marches. de Commiſſ. iact. & iact. par. 3. §. unico. n. 19. fol. 374. ſecun. nov. impreſſ. quia nunquam ꝑ delinit eſſe Curialis. Marches. d. par. 3. de commiſſ. iact. & iact. §. unico, num. 17. & ſeq. fol. 364. niſi forte aliquando ex magna, & urgente cauſa potius facti, quam juris, de qua per Staphil. & Veſtr. ubi ſupra.

222 Et ſicut cauſa ſemel effecta Rotalis non committitur amplius extra Rotam, & non delinit eſſe Rotalis, ſed cauſa Appellationis ab unius Auditoris Sententia committitur alteri Auditori, qui diverſos habet Correoſpales votantes, ut poſt alios tradit Scacc. d. q. 8. n. 20.

224 Sic cauſa ſemel effecta Cameralis, numquam delinit eſſe Cameralis, ſed ſi ab unius Clerici Sententia appellatur, committitur ab eadem Camera alteri Clerico per Turnum, Scacc. de appell. d. q. 8. n. 146. & ſeq.

225 Similiter ab Eminentiff. Cardinali Camera-rio, & ejus Auditore, ſeu locum tenente à Theſaurario S.D.N. Papæ, & illius Auditore, à Præſidibus Dobanarum, Annonæ, Graſciæ, Riparum, & aliis Clericis Præſidibus, & Gubernatoribus, Camerariis, Commiſſariis Camerae, & aliis quibuſcunque Cameralibus, appellatur ad Camera, quæ cauſam uni ex Clericis diſtribuit, ſeu committit, Scacc. de appell. q. 8. n. 148. uſq. ad n. 153.

A Judicibus verò Ripæ, & Ripettæ appellatur ad Præſidentem Riparum, ſed à Dohanerio, & Dohanerio Patrimonii appellatur ad Præſidentem Dohanarum, qui quidem Præſides, licet ſint Camerae Clerici, cauſas tamen hujusmodi, uti Iudices ordinarii, de per ſe abſque voto Camerae expediunt, Scacc. de appell. d. q. 8. num. 129. & n. 145.

227 A Iudice Mareſcialli Urbis, ſeu Curia Sabelorum, & à Iudice Soldani Romanæ Curia, ſeu Turris Nonæ, appellatur ad A. C. & ad Gubernatorem Urbis, Veſtr. in Prax. lib. 2. c. 14. n. 1. & c. 15. n. 1. Cherub. in comp. Bull. ſuper conſt. 26. Gregor. XIII. Dum reſc. ſol. 1. late Scacc. de appell. d. q. 8. num. 128. ubi quod Gubernator in appellationibus à Iudice Mareſcialli ſe de facto intro-mittit.

228 A Iudice Fabricæ S. Petri, ſemel tactam, ad Congregationem Fabricæ appellatur, Cherub. in Compend. Bull. ſuper conſt. 3. Clem. 7. Admonet. ſol. 1.

229 A Gubernatore Burgi appellatur ad A. C. quia ad eum appellatur ab omnibus Judicibus Romanæ Curia (Vicario, Gubernatore, & Senatore exceptis) unde cum Gubernator Burgi non ſit in facultatibus A. C. exceptuatus, remanet ſub regula, Veſtr. in Prax. lib. 2. cap. 4. n. 4. Scacc. de appell. d. q. 8. n. 141.

230 Regula tamen, quod ad A. C. appellatur ab omnibus Romanæ Curia Judicibus (Vicario, Gubernatore, Senatore exceptis) Primò non procedit in Eminentiff. Cardinali Camera-rio, à quo appellatur ad ipſam Camera ex præallegatis, quia cum Auditor Camerae ſit Auditor ipſius Camerae ex allegatis ſupra, ſub c. 1. lit. A. & ſe Camerae Auditorem in omnibus diplomatis vocet, abſurdum eſſet, quod à Camera, & Cardinali Camera-rio, qui eſt caput ipſius Camerae, ex allegatis ſupra d. c. 1. lit. A. appellaretur ad proprium Auditorem, & ſic ad inferiorem, quia appellatio datur ab Inferiore ad Superiorem, non è contra Scacc. de appell. d. q. 8. n. 152.

231 Secundò non procedit in Theſaurario, Præſidibus, & aliis Judicibus Cameralibus; tum quia iſti ſunt Camerales, & ſic pars Camerae, tum quia in eorum Sententiis, & Decretis agitur, ut plurimum, de intereſſe Camerae concernentibus, & ob id ad rotam, & plenam Camera, non autem ad illius Auditorem, coram quo tantum de intereſſe particularium diſceptatur, ab eis datur appellatio ex præallegatis.

232 Nec à Sententia lata, ſeu Decreto facto à Theſaurario, vel ejus Miniſtris auditur Appellans, niſi facto prius actuali deposito penes Sac. Montem Pietatis, aut alium idoneum. Depositarium, præſertim ſi agatur de debito Camerae, Scacc. de appell. d. q. 8. n. 151.

233 A Sententia Prætoris Urbani, ſeu Senatoris Urbis, & ejus deputari, & Collateralium appellatur ad Capitaneum appellationum, etiam ſi ſit lata de voto totius Allectamenti, Stat. Urb. l. 1. c. 12. & c. 166. Scacc. de appell. q. 2. n. 22. & q. 8. n. 136. & ſeqq. & n. 140.

234 A Sententia verò Capitanei appellatur ad Senatorem, niſi ad ſine dæ conformes, quæ in Curia Capitolina habent vim trium, & faciunt rem

- rem iudicatam, ex dispositione Statuti, quod in omnibus Cuius inter Cives, & incolae, & districtus Urbis, est observandum, *Stat. Urb. lib. 1. cap. 180.*
- 235 Et à Senatore ad Capitaneum, nisi sint duæ conformes, ut supra; sed si Senator, vel Capitaneus sit ille, qui, qui alias in causa sententiavit, causa decidit de voto Consultoris eligendi, *Stat. Urb. lib. 1. c. 180. c. 181. c. 182. c. 187. Scacc. de appell. d. q. 8. n. 136. & seq. usque ad n. 141.*
- 236 A Magistris Iustitiarum, seu Iudicibus limitum & damnorum datorum, necnon Consulibus artium, & ab omnibus Iudicibus Capitulinis datur appellatio ad Capitaneum Appellationum, ex dispositione *Stat. Urb. lib. 1. c. 166. & lib. 3. c. 40. in fi. prin. Scacc. de appell. q. 2. n. 22. & q. 9. n. 132.*
- 237 In casu verò non appellabili datur recursus per viam querelæ ad Conservatores Urbis, ex dispositione *Stat. Urb. lib. 1. c. 15. & c. 40. Scacc. de appell. d. q. 8. n. 134.*
- 238 A Consulibus Agriculturæ non datur appellatio, sed tantum revisio ex dispositione Statut. Agriculturæ, *Scacc. de appell. d. q. n. 133.*
- 239 A Consulibus Aromatiorum non solum datur appellatio ad Capitaneum, ut supra, sed etiam ad Governatorem Urbis, & ad Cameræ Apostolicæ Decanum, & ita quotidie observat Praxis.
- 240 A Magistris Viarum datur appellatio ad Capitaneum, sed hoc recessit ab aula, & ad Præsidem Viarum, qui est unus ex Cameræ Apostolicæ Clericis. Si verò Magistri Viarum, una cum Cardinali Camerario sententiam ferant, & causam decident, datur appellatio ad Cameram tantum, à qua de facili primo loco committitur Praxi Præsidii, & juxta hanc recentiorum Praxim intelligendus est *Scacc. de appell. d. q. 8. n. 135.*
- 242 A Sententiis Conservatorum Urbis appellatur ad Papam, quia sunt illius Delegati in causis eis commissis, *Cherub. cum Bull. super Conf. 10. Jul. III. Ad hoc scilicet.*
- 243 A Iudicibus, seu vicariis Eminentissimorum Archiepiscoporum Basilicarum sancti Petri, sancti Joannis Lateranensis, & sanctæ Mariæ Majoris non datur appellatio, nec ob eorum amplissimas facultates, Signatura Iustitiæ in causis ad jurisdictionem ipsorum spectantibus rescribit, sed bene ab eis datur recursus, primo loco ad Iudicem recursus ad id deputatum, secundo verò loco ad Eminentissimum Archiepiscopum, qui alium Iudicem deputat, firmo semper remanente Notario, & in causis gravioribus sepe solet deputare Auditorem Rotæ extra Rotam, qui tamen sine voto aliorum Coauditorum causa non decidit.
- 244 Verum tamen, si quis in causa magni momenti à prædictis omnibus valde læsus reperitur, poterit adire Signaturam Sanctissimam, seu Gratiam, quæ ex causa rescribit in omnibus causis cujusvis Tribunalibus, quibuscumque Facultatibus, & privilegiis non obstantibus, & ita passim observatur in praxi.
- 245 A Iudicibus locorum piorum, Cardinalem Protectorem habentium, similiter non datur

appellatio, quia Protectores solent habere in facultatibus, ne ab eorum Sententiis possit appellari, prout Protector sanctæ Marthæ habet huiusmodi facultatem à Julio III. concessam, quam confirmavit Greg. XIV. *Const. 12. Salubrem secun. nov. imp.* Sed bene ab eorum quoque Sententiis datur recursus, primo loco ad Iudicem recursus ad id deputatum, deinceps verò in casu, in quo de jure recursus admittendus est, ad Eminentissimum Protectorem, qui alium Iudicem deputat, firmo, ut supra, remanente Notario. † Posset etiam gravatus à Protectore ejusque Iudicibus adire Signaturam Sanctissimam, nam Signatura Iustitiæ, nec etiam in his causis apponit manus.

At si Iudex deferret simpliciter appellationi ex adverso interpositæ in casu non appellabili, ligaret sibi manus, nec posset suam Sententiam exequi, *cap. cum appellationibus, §. si verò, ubi Gl. in verb. remittenda de appell. in 6. Cherub. super d. Conf. 12. Greg. XIV. scol. 2. Buratt. dec. 171. n. 3. & alii quos cumulat Ferentill. ad eundem Buratt. dec. 556. n. 15. & n. 17.*

Sed hoc primò non procedit, quoad præjudicium partis, quia non facit causam appellabilem, *Gabr. conf. 34. n. 3. & n. 5. & seq. lib. 1.*

Secundò non procedit, quando Iudex appellationem admittit, cum clausula, si & in quædam de jure sit admittenda, *Gabr. de conf. 34. n. 9. & n. 10. lib. 1. & alii quos cumulat Cherub. super d. conf. 12. Greg. XIV. scol. 2. & Ferentill. ad Buratt. dec. 171. num. 9.* Nam † admittit cum d. clausula operatur, quatenus de jure d. appellatio fuisset admittenda, & non alias, *Marant. de ord. jud. in 3. par. 6. par. prin. art. 2. n. 200. cum aliis cumulatis supra c. 1. lit. R. Gabr. d. conf. 34. num. 9. libro 1. latè Scacc. de appell. q. 17. lim. 6. memb. 7. num. 100.*

Tertiò non procedit, quando Iudex non dedisset Reversales simpliciter, sed Reversales in forma, sub quibus ob illud verbum in forma, continentur recusatorii, quatenus appellatio non esset de jure admittenda, *Vestr. in Prax. lib. 7. c. ult. n. 2. cum aliis cumulatis supra sub lit. F. vers. illud autem verbum latè Ferentill. ad Buratt. d. dec. 556. num. 16. Cherub. in d. comp. Bull. super d. Conf. 12. Greg. XIV. scol. 2.*

A Iudicibus verò aliorum locorum piorum Protectorem non habentium, appellatur ad Papam, & potest adire Signatura Iustitiæ in causis coram eis venturibus, quæ in eis rescribit, cum Protectore non existente, cesset ratio Privilegiorum, & Facultatum, de quibus supra, & ita observat Praxis.

In causis quoque camerælibus, ob amplissima Privilegia Cameræ Apostolicæ concessa, Signatura Iustitiæ non rescribit, *Scacc. de appellat. q. 8. n. 153.*

In causis verò Capitulinis Signatura Iustitiæ tantum rescribit super restitutione in integrum ob lapsum dilationum Statutariarum, vel fatalium, & huiusmodi, non autem in cæteris, *Scacc. d. q. 8. n. 155. & seq.*

Sed Signatura Sanctissimæ ex causa rescribit in omnibus, quia Papa est super omnia Tribunalia, & omnia potest.

Appel-

- H** Appellatio à Sententia definitiva debet in-
 256 terponi in scriptis, l. 1. §. fin. Bart. n. 4. ff. de appell.
Marant. de ord. jud. in 3. p. 6. partis prim. act. 2. n. 124. Lanfranc. in Prax. sub tit. de interloc. & appell. n. 116. vers. ubi autem, Vestr. lib. 7. cap. 3. n. 28. Fenzon. ad Stat. Urb. lib. 1. c. 168. nu. 9. Duran. dec. 217. n. 7.
- 257 Sed hoc procedit, quando appellatur ex inter-
 vallo, scilicet si appellatur incontinenti, Nam
 tunc non est necesse appellare in scriptis, sed po-
 test appellari viva voce, l. 2. ff. de appell. *Lanfranc. in d. tit. de Interloc. & Appell. n. 116. Scacc. de appell. q. 1. n. 15. & seq. Duran. d. dec. 217. num. 7. cum aliis allegatis supra sub lit. D.*
- 258 Ab interlocutoria verò, & gravamine non
 potest appellari viva voce, ex allegatis supra lit.
*D. vers. hoc tamen, sed debet omnino appellari in scriptis, sive appellatur incontinenti, sive ex inter-
 vallo, cap. cordi, de appellat. in 6. Bald. conf. 44. num. 6. vers. super quinto, lib. 3. Castr. consil. 237. viso puncto, col. 2. n. 1. vers. respondetur, lib. 2. Marant. de ord. jud. d. act. 2. num. 116. Cassad. dec. 5. n. 2. & seq. poss. & fruct. Guid. Pap. dec. 16. n. 2. vers. cum ab ipsa, & ibi Adden. Lanfranc. d. tit. de interl. & Appell. nu. 116. Fenzon. ad Stat. Urb. d. lib. 1. c. 168. n. 13. Rota dec. 2. num. 8. p. 2. divers. non solum de jure Canonico, sed etiam de jure Civili. Marant. d. act. 2. n. 126. Fenzon. d. cap. 168. nu. 10. Scacc. de appell. d. q. 4. num. 9. in principio vers. contra, & ita servari in Curia Romana tradit Vestr. in Prax. d. lib. 7. c. 3. n. 28.*
- 259 Sed hoc non procedit in appellatione ab inter-
 loquutoria habente vim definitivam, à qua po-
 test appellari viva voce, sicut definitiva, cui illa
 in omnibus æquiparatur, *Franc. 11. cap. ut debitus q. 7. n. 16. in fin. de appell. Burr. conf. 6. n. 4. Roman. conf. 41. in princ. & ibi Mandosub lib. B. Marant. de ord. jud. in d. 3. par. 6. partis prim. act. 2. num. 130. Scacc. de appell. d. q. 4. nu. 12. Fenzon. ad Stat. Urb. d. lib. 1. c. 168. n. 11. & seq.*
- 260 Dicitur autem Appellatio in scriptis, quan-
 do datur Libellus, seu Cedula appellationis, *Rot. dec. 2. n. 20. par. 2. diu. non est tamen de essentia ut in appellatione hujusmodi illa verba, in his scri-
 ptis, inferantur Scacc. de appell. d. q. 4. n. 5. vers. non tamen. Rot. dec. 2. n. 19. & seq. par. 2. diu.*
- I** Nullitas est jus, seu commune auxilium, ad
 261 actum irritandum competens, *Vant. de null. tit. quid sit nullitas, n. 1. & seq. Scacc. de appell. q. 19. rem. 1. concl. 1. n. 1.*
- Et dicitur à suo primitivo, Nullus; Nullus
 verò descendit à non, & nullus, seu non aliquis,
Vant. d. tit. quid sit nullitas, & unde, dict. num. 11. & seq.
- 262 Potest autem de nullitate dici, usque ad tri-
 ginta annos, sed non ultra, *Marant. de ord. jud. in 3. par. 6. partis prim. act. 1. n. 157. Vestr. in Prax. lib. 8. c. 1. num. 10. & ibi Gravari. n. 30. Vant. de null. sub tit. quot. & infra quod temp. num. 8. vers. si verò, Scacc. de appell. q. 19. rem. 1. concl. 7. n. 1. Rot. dec. 156. num. 8. dec. 612. num. 3. & dec. 591. num. 4. par. 2. rec. Coccin. dec. 337. n. 11. & dec. 396. n. 3. Cum omnis actio dicto tempore præscribatur, *Rot. dec. 240. n. 17. par. 5. rec.**
- 263 Sed hoc primum non procedit, quando agitur
 de periculo animæ, nam tunc potest agi, & dici
 de nullitate in perpetuum, *Marant. de ord. jud. d. act. 1. n. 154. Vant. in d. tit. quot. & int. quod temp. n. 8. Gravari. ad Vestr. d. lib. 8. c. 1. n. 30. Scacc. de appell. d. q. 19. rem. 1. concl. 7. n. 2.*
- 265 Secundò, Non procedit quando Nullitas de-
 ducitur per viam exceptionis, nam omnes exce-
 ptiones sunt perpetuæ, *Vestr. d. lib. 8. c. 1. n. 10. & ibi Gravari. n. 30. Vant. de null. d. tit. quot. & int. quod temp. n. 8. Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 7. num. 8. Rot. dec. 240. n. 18. & seq. par. 5. rec.*
- 266 Tertiò, Non procedit, quando actus est ipso
 jure nullus, nam tunc perpetuo potest de nulli-
 tate dici, l. quæ ab initio, ff. de reg. jur. *Gravari. ad Vestr. d. lib. 8. c. 1. n. 30. Vant. d. tit. quot. & int. quod temp. n. 8. Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 7. num. 3. ubi in vers. secundus casus, id declarat, non habere lo-
 cum, quando spatium 30. ann. præsumitur actus
 solemnus, cum beneplacito Apostolico, aut alia
 solemnitate extrinseca, nam tunc ultra 30. annos
 non potest dici de nullitate.*
- 267 Quartò, Non procedit, quando Nullitas ef-
 fet defectu jurisdictionis, vel mandati, Nam po-
 test tunc dici de nullitate usque ad mille annos,
Vant. d. tit. quot. & int. quod temp. n. 8. Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 7. n. 3. vers. confirmatur.
- 268 Quintò, Non procedit Statuto, vel Consue-
 tudine alteri disponente, *Scacc. d. rem. 1. concl. 7. num. 5.*
- 269 Et potest Nullitas dupliciter in judicio pro-
 poni, & deduci, scilicet, principaliter, & access-
 forie, seu incidenter, *Vant. de null. tit. quot. & quib. mod. null. sub num. 1. Vestr. lib. 8. c. 1. num. 2. Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 3. n. 1.*
- 270 Principaliter nullitas rursus duobus modis
 deducitur, scilicet, principaliter de per se, prout
 quando petitur, sententiam nullam pronunciari
 & æquæ principaliter expressum una cum appel-
 latione, prout quando quis dicit Sententiam
 nullam, & si qua est appellat, ut post alios docet
Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 3. n. 3. & n. 4.
- 271 Incidenter autem nullitas potest deduci qua-
 tuor modis, primò sub ipsa Appellatione, quia
 appellatio continet in se tacite etiam causam
 nullitatis, Secundò, quando pars petit, iterum
 pronunciari ab eodem iudice, asserendo pri-
 mam Sententiam nullam, Tertiò, quando op-
 ponitur excipiendo contra peritam executio-
 nem Sententiæ, Quartò, quando agitur de nul-
 litate notoria, quæ semper censetur incidenter
 deducta latè, *Scacc. de appell. d. q. 19. rem. 1. nu. 11. & n. 18. & seqq.*
- 272 Nullitatis autem in judicio deductæ instan-
 tia, si nullitas est de per se principaliter, vel æquæ
 principaliter in judicio deducta, de jure civili
 est triennialis, sicut sunt alia instantiæ, Nam non
 reperitur per aliam legem præfixa, quam per l.
 properandum, C. de jud. *Vestr. in Prax. lib. 8. c. 1. num. 10. Marches. de Commiss. null. sanar. p. 38. 4. num. 79. fol. 12. Scacc. de appell. q. 15. nu. 261. De
 jure verò Canonico, quia alia instantiæ sunt per-
 petuæ, hæc quoque erit perpetua, Vestr. d. lib. 8. c. 1. n. 10. Marches. de Commiss. nullit. sanar. p. 38. 4. n. 80. fol. 248.*
- 273 Cum tamen jus dicendi de nullitate præscri-
 batur spatium triginta annorum, ad instar aliarum
 actionum, ex allegatis supra num. 262. & seqq.
 causa.

causa quoque Nullitatis, per viam actionis in Judicio deducta, spatio triginta annorum efficitur deserta, *Franc. in c. dilecto, q. 58, de Appell. Rot. decis. 591, n. 4, & decis. 617, nu. 3, p. 2, recent. Buratt. decis. 163, n. 1, ubi Ferentill. lit. A. alias decisiones cumulat idem Buratt. decis. 823, n. 9, ubi alias decisiones allegat.*

274 Si vero nullitas fuit deducta in Judicio incidenter, & accessorie ad appellationem, per viam tamen actionis, tunc instantia nullitatis est eadem cum instantia appellationis, adeo quod deserta causa, seu instantia appellationis sit etiam deserta instantia nullitatis, *Franc. in c. dilecto col. 5, vers. 3, modo de Appell. Vestr. d. lib. 8, c. 1, num. 10, Vant. de Null. tit. quot. & int. quod tempus, num. 8, vers. quicquid tamen. Covar. pract. q. 24, n. 7, vers. quid si deserta sit. Scacc. de Appell. q. 15, nu. 101, & num. 202, vers. Secus, & q. 17, lim. 2, num. 331, vers. Et ideo.*

275 Proposita autem Nullitate, & injustitia sententiae simul, potest super utraque simul ad ulteriora procedi, nisi dicens de nullitate instet prius de illa cognosci, antequam de justitia, & negotio principali cognoscatur, tunc enim, Parte opponente, debet Juxta prius de illa cognoscere, secus parte non opponente, *Vant. de nullit. tit. quot. & quib. mod. nullit. num. 15, vers. intellige, Rot. decis. 46, num. 2, par. 1, recent. Coccin. dec. 206, num. 1, & seqq. ubi et alias decisiones allegat: nec*

276 sententia notorie injusta, & nulla potest, Parte opponente, confirmari, *Cavaler. dec. 203, num. 7, alias si Juxta dicta protestatione non obitante procederet ad ulteriora super negotio principali, non cognito prius de Nullitate, processus esset nullus. Casar. de Grass. decis. 11, nu. 3, & seq. de re jud. par. dec. 72, lib. 3, Rot. in Tiburtina administrationis Tit. la 18. Mar. 1611, coram bo. me. Patriarcha Hierosolymitan. impress. apud Marches. de Commiss. null. san. p. 3, §. 2, dec. 12, n. 5, fol. 49, secum. nov. impress. quod tamen Vant. ubi sup. num. 16, intelligit, habere locum si etiam fuit appellatum ab ulteriori processu.*

277 Ceterum, si parte non opponente de nullitate, sententia fuerit confirmata, non potest amplius illius nullitas allegari, *Rot. dec. 512, num. 1, par. 2, recent. quod procedit, si sententia confirmans transitum fecit in rem judicatam, alias secus, ut declarat Rot. d. dec. 512, n. 2.*

278 Differt nullitas ab injustitia, sicut species a genere, & sicut species a specie: Nam Injustitia potest accipi duobus modis, scilicet largè, & in genere, & strictè, ac propriè, & in specie. Largè, & in genere sumpta comprehendit sub se non solum id quod est contra jus Partis, & sic non rectè factum, ex quo resultat injustitia in specie, propriè, & strictè sumpta, sed etiam id, quod est contra Jus, seu contra Juris solemnitatem, & sic non rectè factum, ex quo resultat nullitas. Strictè verò, propriè, & in specie injustitia non comprehendit sub se, nisi id quod est contra jus partis, *Idem in l. lecta. n. 16, per tot. & signanter, vers. tertio adverte, ff. si cert. pet. Rot. in Rom. Domus seu Census 21, Aprilis. & 16, Jun. 1606, coram bo. me. Card. Sacro, impress. apud Marches. de Commiss. Appel. in Curia par. 1, dec. 1, n. 1, & dec. 2, n. 1, & seq. fol. 229, & fol. 230, secum. nov. impress.*

279 Rursus nullitas quoque dupliciter accipi potest, scilicet propriè, & simpliciter, & minus propriè, & secundum quid: propriè, & simpliciter nullitas dicitur id, quod est tantummodo contra Juris solemnitatem. Minus propriè verò, & secundum quid Nullitas dicitur id, quod est principaliter contra jus Partis, & per consequens etiam contra Juris solemnitatem prout est illa Nullitas, quae resultat ex Injustitia patente, quae alio nomine vocatur etiam nullitas per comparisonem. *Contard. in l. 1, lim. 9, n. 48, C. si de mom. poss. agat.*

280 Ex quibus primò infertur, quod sententia nulla dicitur etiam injusta, *Socin. con. 255, nu. 4, lib. 2, Corn. conf. 315, n. 4, lib. 3, quia et omne nullum dicitur etiam injustum, Idem in l. lecta. n. 16, vers. 3, adverte, ff. si cert. pet. Covar. in rubr. de Testam. par. 1, n. 4, & seq. Corn. d. conf. 315, num. 4, in fin. lib. 3, Rot. in d. Rom. Domus 21, Aprilis 1606, coram bo. me. Card. Sacro impress. apud Marches. ubi*

281 supra, dec. 1, n. 1, fol. 229, quoniam et nulla est major injustitia, quam nullitas, *Innoc. in cap. dilecto, de Appell. Bellamer. decis. 343, Vant. de nullit. tit. quid sit nullit. & unde dicta, n. 20, Contard. in d. l. unica, lim. 7, nu. 13, & nu. 15, C. si de mom. poss. agat. Scac. de Appel. q. 17, lim. 19, n. 4, vers. Sed notoria, sub quo numero ideo defendit, quod sicut a Sententia notorie injusta, sic etiam a Sententia nulla potest appellari.*

282 Secundo infertur, quod notoria, seu evidens injustitia reddit sententiam nullam, *Felyn. in cap. inter ceteros, n. 10, de re jud. Rot. conf. 6, n. 38, lib. 3, Contard. in d. l. unica, lim. 9, n. 45, & n. 46, & seqq. Ubi de magis communi, & de observantia fori Capitolini, & etiam Rotae, testatur.*

283 Et ob id sententia, quae caret omnino probationibus, & quae non justificatur ex actis, est notorie injusta, ex quo redditur etiam nulla, *Mant. dec. 211, num. 6, ubi loquitur in sententia lata sine ullis probationibus, Cas. de Grass. dec. 11, num. 4, de jud. Seraph. dec. 965, n. 10, & dec. 261, n. 5, ubi testatur, Sententiam, quae non justificatur ex actis, ex inveterata Rotae observantia esse nullam, Buratt. dec. 325, num. 2, Greg. dec. 209, num. 4, lib. 1, Tertia nullitas, seu notoria injustitia, Cavaler. decis. 203, n. 4, & n. 5, ubi loquitur de sententia totaliter probationibus carente juxta magis communem opinionem, de qua per*

286 *Gabr. de Sent. consil. 9, num. 5. Quia et Rota non admittit illam opinionem, quod Juxta possit moveri ad judicandum extra acta, honestati enim tanti Tribunalis convenit, quod semper in actis de Justitia appareat, juxta tradita per Seraph. decis. 377, num. 10, Beltram. ad Greg. dec. 1, num. 15.*

288 Sed hoc primò proceedit, quando injustitia esset adeo notoria, ut aliquo colore velari, & ofuscari non possit, secus si non sit ita notoria, *Buratt. decis. 251, numer. 6, & numer. 7, ubi quamplurimas cumulat auctoritates, & Rotae decisiones.*

289 Secundo procedit, quando sententia ex alijs antiquis, vel novis probationibus non justificatur, nec justificari potest, secus si justificetur, vel justificari possit ex alijs, & non agatur de illa exequenda, sed sustinenda, *Par. decis. 391.*

Cc

in

in *correll. Seraph. dec. 701, n. 3, & dec. 734, n. 5, & 299*
n. 6, cum aliis cumulatis per Buratt. d. dec. 252, n.
10, & seqq.

289 Ex quo inferitur, quod si agatur de Sententia
 Excommunicationis, quæ debet ex eisdem actis
 justificari, *Seraph. d. dec. 701, n. 3, Buratt. dec. 760*

290 *n. 1, & seq.* vel † de Sententia lata in Salviano,
 quæ ad effectum, ut intret Aegidiana, similiter
 debet justificari ex eisdem, *Seraph. d. dec. 701, n.*
3, & dec. 377, n. 20. ubi Apostilla subdit, quod
 ita fuit etiam resolutum in Beneventana Notaria-
 tus 16, Martii 1562, coram bo. me. Gropperio, & in
 Firmiana attentatorum 11, Januar. 1577, coram
 bo. me. Robustio Mantie, dec. 326, num. 8, Rot. dec.

291 23, par. 1, recent. vel † de executione Sententiæ,
 quæ ad dictum effectum non potest, nisi ex eisdem
 justificari, *Seraph. dec. 279, num. 5, Rot. dec.*
386, n. 2, par. 1, divers. Buratt. dec. 584, num. 6,

292 vel etiam † de executione mandati executivi,
 quod pariter ex eisdem justificari debet, *Illici-*
tas, §. veritas, ff. de offic. Pras. Rot. post Zach. de ob-
lig. Cam. dec. 136, num. 8, & post Pacif. de Salv.
dec. 53, nu. 1, & seq. secum. ant. impress. & post
Cenc. de Conf. dec. 255, n. 6, Duran. dec. 81, num. 1,

293 *Salust. Tib. in Prax. lib. 1, c. 27, n. 4.* Cum † ad ef-
 fectum executionis non habet locum regula,
 leg. per hanc, C. de temp. appell. scilicet, non dedu-
 cta deducam, non probata probabo: utique si
 mandatum, seu sententia esset notoriè injusta ex
 eisdem actis, remaneret per consequens etiam
 nulla ex præallegatis.

294 Tertiò denique Regula, quæ habet, quod
 sententia, quæ, cum non justificetur exactis, uti
 notoriè injusta, sit etiam nulla, procedit, quan-
 do sententia se refert expressis verbis, & per
 modum causæ dispositivæ ad acta, aliàs secus, si
 se ad acta, ut supra, non refert, secundum ma-
 gis communem opinionem, de qua per Alex. in
 l. Pras. 27, n. 2, ff. de re jud. & Afflic. dec. 28, nu. 8,
 quam in hoc casu servat Rot. Put. dec. 401, in
 princ. lib. 1, Coccin. dec. 78, n. 5, Rot. d. dec. 178, n. 1, &
 seq. par. 2, recent. cum aliis cumulatis per Buratt. d.
 dec. 251, n. 13

295 Et licet Injustitia notoria æquiparetur Nulli-
 tati, & dispositum in una censetur etiam dispo-
 situm in altera, *Natt. conf. 217, n. 3, Rot. conf. 6, n.*
37, lib. 4, Menoch. confil. 211, n. 83, li. 3, Fenzon. ad
Stat. Urb. lib. 1, c. 92, n. 18, Mantie. dec. 33, n. 2, Se-
raph. dec. 493, n. 2, Rot. d. dec. 178, num. 1, par. 2, re-
cen. Coccin. dec. 78, nu. 4, Rot. post Fenzon. ad Stat.
Urb. dec. 56, vers. Super hoc considerant Greg.
dec. 200, n. 4, & dec. 330, num. 4, Nihilominus

296 † Sententia injusta non est propriè nulla, quia
 nullum simile est idem, *Rot. d. dec. 178, n. 2, par. 2,*
 297 *recen. Sed † bene est nulla minus propriè, & se-*
cundum quid, Contard. in d. l. unica, lim. 9, n. 48,
C. si de mom. poss. agat. vel etiam, ut alii dicunt per
comparationem ex præallegatis, Afflic. d. dec. 28,
num. 9, quem declarat Contard in d. l. lim. 9, n. 48
in fin.

L. Appellatio ab Interlocutoria de Jure civili
 298 non datur, l. 2, ff. de appell. recip. Dec. in cap. ut de-
 bitus, num. 14, de appell. Marant. de ord. jud. in 3,
 par. 6, par. prin. act. 1, num. 6, Gravac. ad Vestr. in
 Prax. lib. 3, c. 10, n. 6, Scacc. de appell. q. 17, limit. 47,
 memb. 1, n. 1.

Sed hoc primò non procedit de Jure Cano-
 nico, Nam, eo Jure inspecto, licet appellare ab
 interlocutoria, cap. cordi, de appell. in 6, Scacc. de
 appell. q. 17, lim. 47, memb. 1, num. 73, Sed appel-
 latio non suspendit, nisi Judex ad quem inhi-
 beat, cap. non solum de appell. in 6, Marant. de ord.
 judic. in d. 3, par. 6, par. prin. act. 1, num. 6, late
 Scacc. de appellat. quest. 17, limit. 47, memb. 1, nu-
 mer. 73

Verum tamen hodie, nec etiam de Jure Ca-
 nonico, ab Interlocutoria potest appellari Conc.
 Trident. sess. 24, c. 20, de reform. Reg. Cancell. 37,
 de non Appellant. definit. Scacc. de Appell. quest. 17,
 lim. 6, memb. 3, n. 18, & lim. 47, memb. 1, nu. 79,
 & n. 89

Secundò non procedit in interlocutoria in-
 ferente gravamen irreparabile per Definitivam
 d. l. 2, ff. de Appell. recip. Gravac. ad Vestr. lib. 3, c. 10
 n. 6, Scacc. de Appell. q. 17, lim. 6, memb. 7, n. 20, &
 n. 40, & seq. ubi quoad omnes ita conveniunt,
 & lim. 47, memb. 1, n. 84, Rot. dec. 79, nu. 1, par. 3,
 rec. Concil. Trid. sess. 24, cap. 20, Refor. Regul. Can-
 cell. 37, de non appell. ante defin. & † hoc habet lo-
 cum, etiam si gravamen sit pro parte reparabile,
 sed non in totum, vel etiam si possit reparari, sed
 cum magna difficultate, Scacc. d. lim. 6, memb. 8,
 n. 2, vers. confirmatur, & n. 3, & seq. & d. lim. 47,
 memb. 1, n. 87.

Interlocutoria autem inferentes gravamen
 irreparabile sunt

Primò pronuncia de respondendo, vel non
 respondendo libello, vel procedendo, vel non
 procedendo super eo, non obstantibus opposi-
 tis ex adverso. Secundò † pronuncia injusta de
 procedendo ad ulteriora, sive rejiciat exceptio-
 nem dilatoriam oppositam, ut incompetentiæ
 Judicis, legitimatiōis Procuratoris, vel Tutor-
 is, sive rejiciat peremptoriam, ut proscriptio-
 nis claræ, & liquidæ, aut aliam similem perem-
 ptoriam, quæ in vim dilatorie opponi potest, si-
 ve rejectio sit expressa, sive tacita, sive servet ex-
 ceptiones oppositas in finelitis, sive non. Nam

305 † peremptoria, repellens à limine Judicii, potest
 opponi, & reprobari, etiam ante litem con-
 testatam, *Castren. conf. 166, v. v. v. actis, num. 1,*
 306 *fin. vers. nec primi Judices lib. 2, & † omnis ex-*
ceptio, quæ concludit, Actiō actionem non
competere ipso jure, de jure communi impedit
litis ingressum, & prosecutionem, l. si Pupilli, §.
videamus, ff. de neg. gest. c. 1, de lit. const. in 6. Bart.
in l. Nam, & postea in princ. num. 7, ff. de jurejur.
Specul. de except. li. 2, §. dicto, de dilator. n. 40, vers.
est & alia, cum aliis cumulatis per Roman. conf.
466, videtur, num. 3, vers. Clarum est autem, Ca-
stren. conf. 221, Antequam num. 5, vers. ad ultim.
lib. 2, Socin. confil. 38, Pro decisione, num. 3, vers. si-
cum ergo de jure, lib. 1. Vide tamen in Crimi-
nalibus, Cancr. variar. resolut. par. 3, cap. 5, de
Sono emissio, n. 78, & seqq. Tertiò, † Concessio di-
lationis Reo tempus Instantiæ excedentis.
 Quariò, Denegatio copiae. Quintò, Admissio
 Terti non docentis de Jure suo ad impedi-
 dana executionem. Sextò, Non admissio ex-
 ceptionis Litis pendentiæ, seu præventio-
 nis. Septimò, pronuncia super non admissio-
 ne Procuratoris, Tutoris, vel alterius com-
 paren-

parentis, Octavo pronuncia super competentia, vel incompetencia Judicis. Nono pronuncia continens, deferendum esse Appellationi, quod habet etiam locum in refectione illius, à qua potest incontinenti appellari. Decimo pronuncia continens, ob exceptionem oppositam, non esse procedendum ad ulteriora, quod habet locum etiam in pronuncia revocatoria alterius de non procedendo, quæ mandat procedi. Decimo primo pronuncia articulos esse vel non esse admittendos, quod habet locum etiam in admisione, vel refectione tacita, dummodo Juxta gravaverit, admittendo non admittendos & impertinentes, vel econtra non admittendo admittendos, & pertinentes. Desimo secundo pronuncia continens comparationem litterarum faciendam, vel non. Decimo tertio Decretum derogando. Decimo quarto, Decretum Capture. Decimo quinto, Appellationis refectionis, seu pronuncia continens Appellationem non esse admittendam. Decimo sexto, quælibet interlocutoria lata post definitivam, quæ sexdecim exempla cum suis explanationibus latius tradit *Scacc. de appell. q. 17. lim. 47. memb. 1. à nu. 9. usque ad num. 168.* ideo ad eum in facti contingencia poterit haberi recursus.

308 Tertiò non procedit in interlocutoria vim definitivæ habente, à qua datur appellatio. *Vestr. in Prax. lib. 7. cap. 2. numer. 4. Marant. de ordin. jud. in 3. par. 6. prin. act. 2. num. 130. Gravac. ad Vestr. lib. 3. c. 10. num. 6. vers. item quando Sententia, & num. 9. Fenzon ad Stat. Urb. lib. 1. c. 168. n. 12. Scacc. de appell. q. 17. lim. 47. memb. 1. num. 171. ubi quod ita observatur in Tribunali Auditoris Camere, & quod ita etiam observat Signatura, Rot. decif. 79. num. 3. par. 3. recent. Conc. Trid. sess. 24. c. 20. de reform. Reg. Cancel. 37. de non appellat. ante Desin.*

309 Interlocutoria autem vim definitivæ habentes relatæ per modum exempli, sunt; Primò Sententia lata super revocatione attentatorum. Secundò pronuncia lata super competentia, vel incompetencia Judicis. Tertiò pronuncia super juramento per Actorem Reo dando, vel referendo. Quarto interlocutoria, qua quis multatur. Quintò, Sententia declarans hereditatem non fuisse aditam, stantibus probationibus, reservato jure latius probandi. Sextò, Sententia, qua pronunciat non posse tertiò appellari. Septimò pronuncia super desertione appellationis, seu, quod appellatio sit deserta. Octavo, præceptum factum à Judice in confessum, vel convictum, ut solvas. Nonò, absolutoria cum clausula, rebus sic stantibus. Decimò pronuncia de non procedendo ad ulteriora ob exceptionem peremptoriam. Decimo primò, interlocutoria super exequutione instrumenti. Decimo secundo pronuncia, quod contumax habeatur pro confesso, & convicto. Decimo tertio, Sententia, quæ admittit ad cessionem bonorum, ut fuit in Signatura resolutum. Decimo quarto, Sententia, quod causa sit, vel non sit compromittenda. Decimo quinto pronuncia, rem potuisse, vel non potuisse alienari, seu Minorem esse in integrum restituendum. Decimo sexto, Sententia conservationis indemnitate. Decimo septimò,

explanatio puncti facta à Judice pro transmissio-
ne causæ ad consilium sapientis. Decimo octavo
secundum Decretum. Decimo nonò, Absolutoria ab observatione Judicii. Vigesimo pronuncia continens minorem ætatem esse probatam, vel non, in causâ restitutionis in integrum. Vigesimo primò, omnis interlocutoria, quæ non expectat aliam Sententiam post se latè, *Scacc. de appell. q. 47. memb. 1. à n. 172. usque ad n. 215.* ubi multipliciter explicat, & declarat, ideo ad eum in facti contingencia erit recurrendum.

310 Quarto non procedit in interlocutoria, quæ tangit negotium principale, & illius substantiam prout si quis pronuncietur Major, vel Minor, vel Prodigus, vel aliàs inhabilis. *Intra utile, ff. de Minor. Gravac. ad Vestr. lib. 3. c. 10. n. 6. Scacc. de appell. q. 17. lim. 47. memb. 1. n. 168.*

311 Quintò non procedit in Interlocutoria in se-
rente difficultatem circa causæ decisionem, *Scacc. de appell. d. q. 17. lim. 47. memb. 1. n. 215.*

312 Sextò non procedit, quando in Appellatione
exprimitur, & probatur iusta causa, *Scacc. de appell. d. q. 17. lim. 47. memb. 1. n. 217.*

313 Ex hac sexta fallentia inferri potest, quod ap-
pellatio ab interlocutoria, non solùm debet in-
terponi in scriptis, sed etiam exprimi in ea in
scriptis causa Gravaminis, *c. cordi de appell. in 6 Clem. appellanti, de appell. Marant. de ord. jud. in 3. par. 6. partis princ. act. 2. num. 141. Lanfranc. in Prax. tit. de Interloc. & Appel. num. 118. Gravac. ad Vestr. lib. 3. cap. 10. n. 9 & lib. 7. c. 3. num. 45. Salust. Tiber. in Prax. lib. 1. c. 29. n. 3. Cassad. decif. 5. n. 2. de seq. poss. & fruct. Scacc. de appell. q. 4. n. 30. & seq. & q. 17. lim. 47. memb. 1. n. 82. & n. 84. ubi quod hoc procedit etiam de Jure Civili: Nam sine Gravamine non datur appellatio, & videtur fieri injuria Judici, qui aliàs ante definitivam non est functus officio suo, *Salust. Tiber. d. lib. 2. c. 29 n. 3.* Causa tamen verò in appellatione non expressa*

314 decem diebus elapsis Sententia transit in rem
judicatam, *Marant. de ordin. jud. in d. 3. par. 6. partis princ. act. 2. n. 142. Gravac. ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 45.*

315 Potest tamen causa in appellatione exprimi
infra dictos decem dies, licet, quando fuit inter-
posita Appellatio in Libello, seu Cedula appel-
lationis expressa non fuerit, *Franc. inc. ut debetur, q. 15. de appell. Marant. in d. 3. p. 6. par. princ. act. 2. n. 142. Gravac. ad Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 45.*

316 Denique decem in appellatione ab interlo-
cutoria sunt necessaria, videlicet: Primò Grava-
men. Secundò, Gravamen legitimum. Tertiò,
causa Gravaminis vera. Quarto, causa Grava-
minis expressa. Quintò, quod petitio, vel excep-
tio fuerit rejecta, vel non admilla. Sextò, quod
ideo fuerit appellatum, quia petitio, vel exceptio
fuerit rejecta, vel non admilla. Septimò, quod
appellatio in scriptis redigatur. Octavo, petitio
Apostolorum. Nonò, si Appellatus id petierit,
quod Partes veniant instructæ. Decimò, ut in-
fra decem dies provocetur. *Roman conf. 50 l. n. 1 Marches. de Commiss. tit. de Commiss. appellat. di-
vers. par. 1. §. 1. n. 64. & seq. fol. 1302. & de com-
miss. appell. ab Interloc. par. 1. §. 1. n. 165. fol. 1220.
secundum nov. impress. Salust. Tiber. in Prax. lib. 2. c. 29, n. 3.*

- 317 Est autem interlocutoria, de qua agitur quæ non terminat negotium principale, sed aliam post se expectat Sententiam, Bart. in l. quod iussit n. 7. ff. de re jud. Salust. Tiber. d. lib. 2. c. 29. num. 3. in fin.
- 318 Sed hoc primò non procedit in interlocutoria vim definitivæ habente, Nam ab ea potest appellari, absque alia causæ expressione, Marant. de ord. jud. in d. 3. par. 6. part. prim. act. 2. n. 145. Franc. in c. ut debitus, q. 14. de appell. Gravac. ad Vestr. lib. 3. c. 10. n. 6. & lib. 7. c. 5. n. 45. Scacc. de appell. q. 17. lim. 47. memb. 1. n. 171. Rot. dec. 79. n. 3. par. 3. recent.
- 319 Etenim ¶ definitivæ in omnibus æquiparatur, Scacc. de appell. q. 4. nu. 56. Penz. om. ad Stat. Urb. lib. 1. c. 168. n. 12. & c. 174. nu. 8. Di-
- 320 citur ¶ autem habere vim definitivæ, quando terminat negotium, de quo agitur, Rota dec. 79. n. 3. par. 2. recent.
- 321 Secundò non procedit, quando causâ gravaminis appareret manifestè, & consisteret in merito iure, aut juris præsumptione. Nam etiam tunc valet appellatio absque causæ expressione, Bald. in l. Minoribus, num. 7. C. de his quibus ut indig. Franc. in c. ut debitus, q. 11. de appellat. Marant. de ordin. judic. d. act. 2. n. 144. Cass. d. dec. 5. n. 2. & n. 4. de seq. post. & fruct. Scacc. q. 17. dim. 47. memb. 1. n. 216.
- 322 Tertiò non procedit, quando ex actis, vel ex lectura Sententiæ, causâ notoriè appareret; nam tunc illius expressio in Appellatione non est necessaria, Imol. in Clem. Appellanti, n. 4. de appell. Marches. de commiss. appell. ab Interloc. par. 1. §. 1. n. 142. fol. 1214.
- 323 Ratio autem cur in appellatione ab interlocutoria sit exprimenda causâ, est illa, quia huiusmodi appellatio debet justificari ex eisdem actis factis coram Iudice, à quo neque in hoc est locus regulæ l. per hanc, C. de temp. appell. ut probatur in Clem. appellanti, de appell. & tradit Bart. in l. ait Prator, num. 4. ff. de Minor. Marches. de commiss. appell. ab Interloc. par. 1. §. 1. n. 84. fol. 1208. & n. 141. & seq. fol. 1314. Gravac. ad Vestr. lib. 3. c. 10. num. 8. Rot. dec. 386. nu. 1. & seq. par. 3. lib. 3. divers.
- 324 Sed alia ratio magis generalis est, quia Iudex ante definitivam non est functus officio suo, & ob id appellatio ab Interlocutoria dicitur odiosa, tamquam derogans jurisdictioni ordinariæ, habens oculos tantum ad retroacta, ex quo ab ea tantum appellatur, si contra legem sit pronuntiandum, ideo debet inseri causâ in appellatione, ut appareat quòd fuerit appellatum ab iniuria, Bart. in l. ait Prator, n. 3. ff. de Minor. Marches. de commiss. appell. ab Interloc. par. 1. §. 1. n. 85. & seq. fol. 1208.
- 325 Causâ autem gravaminis, quæ ut supra est exprimenda, debet continere tale damnum, quod per definitivam reparari non possit, aliàs nihil relevaret, Castren. conf. 194. in princ. viso puncto, & conf. 236. viso puncto n. 2. vers. ad secundum, lib. 2. Gravac. ad Vestr. lib. 3. c. 10. n. 6. Scacc. de appell. q. 17. lim. 6. memb. 7. n. 40. & seq. cum aliis allegatis supra, vers. i. non procedit in Interlocutoria inferente gravamen, n. 301.
- M Appellatio à gravamine datur de Jure Canonico cap. super eo, il secundo de appell. Dec. in cap.
- ut debitus n. 14. de appellat. Gravac. ad Vestr. in Prax. lib. 3. c. 10. num. 6. quinimò à quocunque gravamine, concurrente rationabili causâ de Jure Canonico appellare licet, Rot. dec. 79. num. 1. par. 3. recent.
- 327 Causâ autem rationabilis, hodie etiam de Jure Canonico, debet continere tale gravamen, quod per definitivam reparari non valeat, Concil. Trid. sess. 24. c. 20. de reform. Reg. Cancell. 17. de appell. ante defin. quo casu, etiam de Jure Civili appellatio admittitur, Rot. d. dec. 79. n. 1. par. 3. recent.
- 328 Ex quibus inferitur; Primò quòd à denegatione admissionis, sive à rejectione exceptionis relevantis, ex qua gravamen irreparabile resultat, datur appellatio, tenetur tamen Appellans veritatem exceptionis probare, Marches. de Commiss. appell. ab Interloc. par. 1. §. 1. num. 142. fol. 1214. Scacc. de appell. q. 11. n. 61. & seq. & idem ¶ procedit in rejectione exceptionis relevantis tacita; nam potest appellari ab ulteriori processu, Marches. de Commiss. appell. divers. par. 1. §. 2. nu. 26. fol. 1321. Rot. dec. 444. n. 5. par. 1. divers. Seraph. dec. 383. n. 8. & seq.
- 329 Secundò similiter, quia à rejectione Testium, vel probationum relevantium, sive expressa, sive tacita, ex quo pariter de gravamine irreparabile oritur, datur appellatio, Gravac. ad Vestr. lib. 3. c. 10. num. 6. Marches. de Commiss. appell. ab Interloc. p. 1. §. 1. nu. 142. in fin. fol. 1214. Scacc. de appell. q. 17. lim. 6. memb. 7. n. 45. & lim. 47. memb. 1. n. 139. & n. 141. Ofsic. dec. 25. n. 14. Rota dec. 79. n. 2. par. 3. recent.
- 330 Tertiò, quòd à denegatione etiam: protogationis termini dati ad subiiciendum se examini ob eandem irreparabilis gravaminis rationem, appellatio conceditur, Rot. d. dec. 79. nu. 1. par. 3. recent.
- 331 Quartò, quòd si actum fuit vigore obligationis Cameralis, & Index intendat procedere via ordinaria, ab hoc irreparabili gravamine est incontinenti appellandum ab ulteriori processu, Marches. de Commiss. appell. ab oblig. Camer. par. 1. §. 1. n. 80. fol. 699.
- 332 Verum quoniam appellatio à Gravamine iisdem modis regulatur, quibus appellatio ab interlocutoria inducente Gravamen, quod utroque casu debet esse irreparabile per definitivam, ideo superius dicta in hoc decimo tertio capite & signanter sub lit. L. nu. 298. & seq. sufficiant pro casu Gravaminis in facto contingente, à quo appellare sit necesse.
- 333 Non tamen omitto, quòd licet appellans à certo Gravamine soleat sperare de re clausulam, nec non ab aliis quibuscunque Gravaminibus, & c. tamen non auditur, nisi super Gravamine expressio, & specificato, cap. 1. & 2. de Libel. oblat. Rot. dec. 2. de appell. in nov. Vestr. in Prax. lib. 3. c. 10. num. 1. & seq. & ibi Gravac. num. 9. lit. C. Marches. de Commiss. appell. ab Interloc. par. 1. §. 1. n. 95. & seq. fol. 120. Nec Signatura consuevit, nisi super dicto specificato, & expresso Gravamine, referbere, Vestr. d. lib. 3. c. 10. n. 2. Marches. de commiss. ab Interloc. d. par. 1. §. 1. n. 99. fol. 1209. secun. nov. impress.
- N Licet à Sententia, seu Decreto, de quo non con-

- 335 constar, non detur appellatio, & appellationis commissio tunc non subsistat, *Cesar de Grass. de- 342*
cis. 2. n. 1. & seq. de Rescript. Cavalier. dec. 2. n. 6.
- 336 Nihilominus hoc non procedit, quando ter-
 minus fuit habitus pro servato; nam tunc, ne de-
 cem diebus elapsis sententia subscribenda in ju-
 dicatum fortè transiret, potest de stylo Rotæ, &
 Curie Romanæ indicto termino pro servato
 habito cum clausula, *quatenus contra, & c.* appel-
 lari, & causa appellationis committi, *Vestr. in*
praxi lib. 7. c. 3. n. 2. 9. vers. amplius, Scacc. de Appell.
q. 12. n. 8. & q. 14. n. 9. Rot. dec. 391. n. 3. §. 3. divers.
lib. 3. & decis. 722. n. 1. par. 3. recent.
- 337 Quæ quidem cautela non solum est utilis in
 causis vertentibus coram Judicibus ordinariis,
 & eorum Delegatis, & Subdelegatis, necnon et-
 iam coram Delegatis ad universitatem causarum,
 coram quibus omnibus, etiam si dicti Ordinarii
 procederent ut Delegati, terminus pro servato
 durat tantum spatio decem dierum, *Scacc. de ap- 343*
pell. d. q. 12. n. 8. cum plerumque quando Cedula
subscribitur, finis decendii instat, Vestr. d. lib. 7. c. 3
n. 9. vers. amplius, & q. Sententia fingatur lata die
termini habiti pro servato, & sub illa die à No-
tario actuarius reponatur, & lata adnotetur, Scacc.
de Appell. d. q. 14. n. 9. & seq. Rot. dec. 705. n. 4. §. 3.
divers. lib. 3.
- 339 Sed & eo magis utilis, & necessaria est in sacro
 Rotæ Auditorio, in quo terminus pro servato
 est quindecim dierum, & in ultima anni Audi-
 entia unius mensis, & eo amplius in causis ver-
 tentibus coram aliis Delegatis, & Subdelegatis
 Papa, coram quibus terminus hujusmodi potest
 durare ultra annum, unde potest contingere,
 quod sententia subscribatur post decem dies
 quo casu, cum nihilominus fingatur lata die ter-
 mini habiti pro servato, sub quo à Notario re-
 poni, & adnotari lata in actis consuevit, & dicta
 præsumptio sit iuris, & de jure, nec admittat
 probationem in contrarium, nisi appellatio in-
 fra decem dies à die termini habiti pro servato, &
 sic lata sententia repetiretur interpretata, illa
 transisset in rem judicatam, ut per *Scacc. de Ap- 344*
pell. d. q. 12. n. 8. & q. 14. n. 9. & seq.
- 340 Ceterum in Romana Curia omnes, & qui-
 cumque Judices sive sint Ordinarii, sive Dele-
 gati Papa, & sive procedant ut Ordinarii, sive
 ut Delegati, etiam Prælati in causis in officio
 Archivi Romanæ Curie eis commissis, tenen-
 tur terminos hujusmodi pro servatis habitos a-
 perire, & declarare infra decem dies, exceptis
 tantummodo Auditoribus sacri Palatii Apo-
 stolici, qui dictos terminos pro servatis habitos
 declarare infra quindecim dies, & in ultima an-
 ni Audientia infra mensem, omnino tenentur,
Paul. V. Const. 71. Universi agri, vers. sententia,
& vers. Judices quicumque, cum aliis allegatis, supra
c. 3. lit. S. n. 255. & seq.
- 341 Unde in Curia Romana cessat absurdum, de
 quo per *Scacc. de Appell. q. 14. n. 11.* Nam satis e-
 rit, quod iudex, appellatione interposita à ter-
 mino habito pro servato, det terminum Juris,
 qui est unius mensis, ante cujus lapsum senten-
 tia erit jam subsc. pta, & ob id tunc bene pote-
 rit, secundum facti contingentiam, de Apolto-
 lis opportunè respondere, ut per eundem *Scacc.*

d. qu. 14. m. 1. in fin. vers. adverte.

Regula tamen, quod sit appellandum infra
 decem dies à die termini pro servato habiti, &
 sic sententia lata, non est perpetua. Nam pro-
 cedit, quando quis fuit ad sententiam persona-
 liter citatus, secus si fuerit citatus domi, dimissa
 copia, vel per Contradictas, vel per Edictum,
 vel per diligentias, nam tunc à die habite no-
 titiæ appellare poterit nisi citatus per Contra-
 dictas fuerit ab initio causæ personaliter citatus, &
 recesserit, vel quis dolose non permittat se per-
 sonaliter citari, latè *Scacc. de appell. d. q. 12. n. 2.*
vers. primus casus, & seqq. cum aliis allegatis supra,
hoc eod. c. 13. lit. B. vers. Ceterum scilicet consumax,
& seqq. n. 127. & seqq.

Si verò quis appellaverit in parte, & partibus
 contrariis, & non aliis, & c. tunc appellatio de-
 volvet causam, tantum quoad partes contrarias,
 non autem quoad favorabiles, si sententia lata
 fuit per capita separata, *Vestr. in praxi lib. 7. c. 3. n.*
30. Marches. de Commiss. appell. ab excess. par. 1. §. 1.
n. 47. fol. 1230. Secus si unicum tantum caput,
 vel plura simul connexa capitula contineat, nam
 tunc devolveret totum negotium ad Superio-
 rem, seu Judicem ad quem, & clausula, *in parte,*
& partibus, nihil relevaret, Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 30.
 & idem Juris est de appellatione cum clausula,
Quatenus contra. Nā si pro medietate fuit obten-
 tum, & sententia habet unicum capitulum, vel
 plura capitula connexa, appellatio suspendit to-
 tam causam, & devolvit, ad eod. quod in nihilo
 exequi potest, *Lancell. de Arrent. appell. pend. par. 2.*
cap. 12. l. 2. n. 20. Boer. decis. 73. n. 5. & n. 6.

O De clausula ita ut pro Apostolica redire non re-
 neatur, aliquid dictum est supra, lit. F. vers. Nam
 in Curia, n. 186.

P Arejectione appellationis ab interlocutoria
 346 est iterum appellandum, aliās Judex post illius
 refectionem bene ad definitivam procedere
 potest, *Marches. de Commiss. appell. ab interlocut.*
par. 1. §. 1. n. 144. fol. 1214. & ita quotidie ob-
 servatur in praxi.

Q De Eminentissimo Signatura Justitiæ Præfe-
 347 cto dictum est supra cap. 7. lit. O. n. 186. & hoc
 eodem c. 13. lit. G. vers. pro faciliore, & seq. n. 210. &
 seq.

R Nullitates ex tribus, scilicet defectu Citatio-
 nis, Jurisdictionis, & Mandati, sunt insanabiles
 348 *Marches. de Commiss. nullit. sanar. p. 3. §. 3. n. 10. fol.*
62. prout in specie de nullitate defectu Citatio-
nis, tradit Rot. decis. 273. n. 1. & seq. & n. 3. & decis.
312. n. 2. & n. 4. p. 4. recent. Greg. dec. 416. n. 2. Ca-
valer. dec. 35. n. 1. & dec. 396. n. 6. de nullitate de-
fectu Jurisdictionis, Rot. d. dec. 272. n. 4. & n. 6.
p. 4. & decis. 91. n. 2. par. 6. recent. Cavaler. dec. 40.
n. 1. & seq. & dec. 63. n. 2. & dec. 396. n. 3. Buratt.
dec. 324. n. 9. & de Nullitate defectu Mandati,
tradit Rot. d. dec. 272. n. 4. & n. 6. & d. dec. 312. n. 2.
& seq. p. 4. rec. Caval. dec. 396. n. 2. & n. 6.

Has tantum tres Nullitates attendit supre-
 mum Rotæ Auditorium, *Rot. dec. 333. n. 2. par. 4.*
 350 *recent.* quæ per Signaturam Justitiæ nunquam
 sanantur; nam sanatio earum gratiam concer-
 nit, quæ cessat in illo Sac. Tribunali, in quo stri-
 ctè Justitia dictante, retribuitur, *Marches. de com-*
miss.

miss. null. sanas. p. 3. §. 3. n. 2. fol. 62. Beltram. ad Greg. dec. 189. n. 8. Buratt. dec. 871. n. 7.

351 Soler nihilominus Signatura in his casibus ex causa rationabili relaxare Juris rigorem, rescribendo cum clausula *Arbitrio Rota, seu iudicis*, *Cresc. dec. 4. n. 3. de Test. Rot. dec. 658. n. 1. par. 1. & dec. 450. n. 1. par. 3. recent.* cum aliis cumulatis per Beltram. ad Greg. d. dec. 189. n. 8.

352 Caterum Nullitates ex tribus nec etiam sanantur per clausulam, *Arbitrio*, prout de Nullitate defectu citationis tradit Rot. d. dec. 272. n. 1. & dec. 312. n. 4. par. 4. recent. Cavalier. dec. 53. n. 1. & dec. 306. n. 1. & 6. Greg. dec. 416. n. 2. & de Nullitate defectu Jurisdictionis tradit Rot. d. dec. 272. n. 1. & n. 5. Cavalier. dec. 40. n. 2. & dec. 63. n. 1. & seq. Buratt. dec. 324. n. 8. & dec. 871. n. 9. & de Nullitate defectu mandati, tradit Rota dec. 271. n. 6. & dec. 312. n. 2. & seq. par. 4. recent. Cavalier. dec. 395. n. 6. Buratt. dec. 324. n. 8.

353 Sed hoc procedit, quando Nullitates sunt clare, Rot. dec. 619. n. 1. par. 3. recent. scilicet si Nullitates sunt turbide, vel non sunt totales; nam tunc sanantur ex dicta clausula, *Vestr. lib. 5. c. 13. n. 2. & lib. 7. c. 1. n. 6. Rot. dec. 680. n. 4. par. 2. & dec. 395. n. 1. par. 5. recent.* & in specie, quod Nullitas defectu citationis sanatur, quando defectus est turbidus, tradit Rot. dec. 680. n. 4. par. 2. recent. Buratt. dec. 376. n. 9. & idem quando defectus non est totalis, tradit Rot. dec. 409. n. 1. par. 1. recent. & de Nullitate defectu Jurisdictionis, quando defectus est turbidus, vel non est totalis, tradit *Cresc. dec. 8. in fin. de re iud. Rot. d. dec. 680. n. 4. & n. 9. par. 2. & dec. 312. n. 3. par. 4. recent. Andr. dec. 28. n. 4. & n. 11.*

354 Præterea defectus citationis sanatur per comparitionem Citati, vel ejus legitimi Procuratoris, ex quo finis citationis est comparitio, Greg. dec. 27. n. 3. & dec. 94. n. 6. cum aliis cumulatis per Beltram. ad Greg. d. dec. 27. n. 9. & per Ferentil. ad Buratt. dec. 727. n. 8. & seq.

355 Defectus vero Jurisdictionis per prorogationem illius, de partium consensu, tollitur, & sanatur, l. 1. c. de juris d. omni. jud. *Vestr. in prax. lib. 5. c. 13. n. 4.* ubi quod id procedit, etiam in consensu tacito, dummodo partes incompetentiam non ignorent, *Egid. dec. 25. licet consensus, Coccin. dec. 135. n. 4. Buratt. dec. 361. n. 6. & dec. 825. n. 5. in fin. & seq.*

356 Sed hoc non procedit, quando quis nullam habet Jurisdictionem, quæ ob id prorogari nullatenus potest, l. *Privatorum, C. de juris d. omni. jud. 7. as. in l. si per errorē. n. 1. ff. eod. tit. Bald. in l. generaliter. n. 2. C. de Episc. & cler. Soccin. in cap. proposui. n. 43. vers. competit de for. comp. Castren. conf. 2. n. 3. lib. 2. Marant. de ord. jud. par. 4. princ. dist. 12. n. 12.* ubi quod id, quod non est prorogari non

357 potest *Egid. d. dec. 15. licet consensus*, & denique non Ennis nullæ sunt qualitates, *Legus, qui in provincia. ff. si cert. per.*

358 Defectus denique Mandati summovetur, & sanatur Juris præsumptionibus, & conjecturis, *Cavalier. dec. 182. n. 7. in fin. Greg. dec. 44. n. 1. præsertim, si quis enunciatur Procurator cum relatione ad Notarium rogatum, & certam diem, & eò magis in antiquis, Cresc. dec. 7. nu. 4. de probat. Cassad. dec. 3. n. 4. Proc.* cum aliis allegatis supra, cap. 3. lit. G. vers. Aliquando. Prout ex solutione facta procuratorio nomine, cum nemo præsumatur jactare suum, Rot. dec. 2. de caus. poss. & propr. Ant. Mar. Papaz. ad Rot. dec. 39. n. 3. de Proc. in nov. Greg. dec. 111. num. 5. & seq.

359 & eò magis concurrentibus adminiculis, prout est pluralitas solutionum, cum diuturnitate temporis, & summæ notabilis, Greg. dec. 275. n. 4. & ibi Beltram. n. 19. Et ex productione jurum, Roman. conf. 416. n. 10. & seq. & n. 13. Cassad. dec. 3. n. 5. de Proc. Put. dec. 214. lib. 3. Duran. d. dec. 9. n. 14. quod tamen non procedit in persona domestica, quæ præsumitur Jura furtivisse Roman. d. conf. 446. n. 13. cum aliis allegatis supra, c. 3. lit. G. vers. & demum, & ex scientia, & patientia Principalis, Rot. dec. 2. de caus. poss. & propr. in antiqu. Cassad. dec. 3. n. 5. de Proc. Put. dec. 214. lib. 2. & eò magis ex ejusdem Principalis præsentia Rot. dec. 30. de Proc. in nov. Greg. dec. 44. num. 2. & seq. non obstante revocatione, quia censetur constitutus de novo, ex allegatis supra d. c. 3. lit. C. vers. Ex præsentia, & non obstante protestatione, Neminem audiri, nisi docto de legitimo

360 Mandato Procura. Seraph. dec. 933. num. 3. Beltram. ad Greg. dec. 339. n. 5. Et ex impensâ aliqujus considerationis, Cassad. d. dec. 3. n. 4. de Proc. Seraph. d. dec. 633. n. 2. Cavalier. dec. 83. n. 5. & dec. 590. n. 10. in fin. Duran. dec. 9. n. 24. saltem unus Ducati, quæ est summa considerabilis in Privato, juxta dec. Put. 329. lib. 2. in correct. quam sequitur Rot. dec. 440. n. 6. in fin. par. 2. recent. quod tamen non procedit in eo, qui habet interesse in causa, vel potest ex illo actu commodum consequi, ex allegatis supra cap. 3. lit. G. vers. Urgens autem.

361 Sanatur etiam aliquando defectus Mandati per ratificationem, Rot. dec. 39. & ibi Papaz. in 2. de Proc. in nov.

362 Aliæ vero Nullitates, quæ non sunt ex tribus, magis de facili in Romana Curia sanantur per viam rescriptorum, *Vant. de Nullit. sub tit. quib. mod. sent. null. reparat. n. 125.* quinimò ceteræ nullitates ex reform. scilicet record. Pii IV. fuerunt sublatæ, id eò ad supradictas tres, scilicet Citationis, Jurisdictionis, & Mandati, restringitur Commissio, *Marches. de Commiss. appell. in Curia, par. 1. cap. 4. n. 20. fol. 195.*

363 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

364 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

365 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

366 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

367 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

368 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

369 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

370 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

371 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

372 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

373 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

374 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

375 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

376 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

377 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

378 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

379 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

380 Causæ valoris quingentorum florenorum auti sunt Rotales, & in gradu Appellationis, aut aliàs in casu Commissionis, sunt in Rota committendæ, *Staphil. de lit. Grat. vers. secundum quando causa est ardua. fol. 158. Mandos. in forma 3. Commiss. in verb. valoru.* quod si forte causa infra valorem quingentorum florenorum commissâ in Rota reperiretur, in illa procederetur summariè, prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Con. Constit. 10. Vinem litibus secum. ant. impress. quæ hodie Innocentiana vocatur.*

369 Verum quia Florenti aurei in desuetudinem abiierunt, inductum est, ex antiqua observantia, ut causa sit Rotalis, si ad valorem Ducatorum quingentorum ascendat, *Mandef. in d. form. 3. Commiss. in verb. valoris, & in verb. attenta gravitate, Marchef. de Commiss. appell. in Cur. par. 1. c. 5.*

370 n. 3 fol. 209. Et licet nonnulli voluerint, quod ad hoc, ut causa sit Rotalis, debeat ascendere ad valorem quingentorum ducatorum auri de Camera, nihilominus sufficit, quod vel ascendat ad valorem scutorum quingentorum monetarum, *Marchef. de Commiss. appell. in Curia, d. c. 5. num. 35.* vel ad valorem scutorum quingentorum auri, prout de veriori, & observata opinione in Signatura, & in Praxi testatur *Marchef. de Commiss. auoc. caus. par. 2. §. 1. n. 44, fol. 279, secun. nov. impress.*

371 Sed hoc procedit in causis prophanis citra montes, secus est in causis prophanis ultra montes, quae non sunt comitenda in Rota, nisi ascendat ad valorem scutorum mille auri, *Marchef. de Commiss. auoc. caus. par. 2. §. 1. num. 45, fol. 276.*

372 Aliæ verò causæ valoris, in forte infra dictam summam, committuntur extra Rotam alicui Judici, seu Prælati Romanæ Curie, dummodo excedant valorem sexdecim Ducatorum auri de Camera. Nam si Signatura in causis à sexdecim ducatis de Camera infra non retribit, ex Constitutione scilicet record. Pii V. & communi Praxi & observantia, *Salust. Tiber. in prax. lib. 2. c. 12, n. 10, & seq. Marchef. de Commiss. auoc. caus. par. 2. §. 4. n. 47 fol. 277. Scacc. de appell. q. 17. lim. 4. 3. num. 1.*

373 Ubi si quod valor ducati non est semper idem, & ob id in casu occurrenti esset videndum, quantum valet tempore appellationis.

375 Causa verò Beneficialis Rotalis iudicatur, & in Rota committitur, si beneficium, de quo agitur, reddat fructus annui valoris ducatorum viginti-quatuor auri de Camera exceden. prout quotidie exprimi solet in Commissionibus, & Praxis observat, & adeo Motus proprius *Sanctæ mem. Clementis VIII. Anno 10. sui Pontificatus*, omnesque propterea causas Beneficiales dictum valorem annuum excedentes esse in Rota committendas, declaravit *Sanctiss. D. N. Innocentius X. in Signatura Gratia 4. Aprilis 1643. in una Cusentina Parochialis, proponente R. P. D. à Val. le.*

376 Et licet *Marchef. de Commiss. devolut. caus. ad Rom. Cur. par. 3. §. 1. n. 36 fol. 306.* videatur asserere, sufficere, quod causa huiusmodi sit valoris decem ducatorum auri de Camera exceden. tamen loquitur de causis Curialibus, non Rotalibus in specie.

Aut ergo fructus Beneficii, sunt annui valoris Ducat. 24 auri de Camera exceden. & causa est omnino Rotalis; aut annui valoris Ducatorum decem auri de Camera, vel dictum valorem exceden. & causa est Curialis, & committitur extra Rotam alicui Romanæ Curie Prælati. Aut si fructus Beneficii non ascendunt ad annum valorem decem ducatorum auri de Camera, & causa remittitur ad Partes *ex prælatis allegatis*. Potest tamen, nemine contradicente etiam committi in Curia alicui Prælati extra

Rotam, *Marchef. de Commiss. devolut. caus. ad Rom. Cur. par. 3. §. 1. n. 36 fol. 306.*

379 Clausula *quam & quas, &c.* posita in commissione appellationis operatur, ut possit procedi, & Index possit pronunciare, prout in prima instantia, *Mart. de claus. par. 1. claus. 120. n. 1, & seq. Marefc. var. resol. lib. 1. cap. 20. n. 6, & seqq. Achill. dec. 14. n. 1, & dec. 17. in fin. de Rescript. Seraph. dec. 124. n. 1. Rot. dec. 546. n. 1, & dec. 731. n. 3. par. 2, recent. & in Senogallien. Prædii 28. Junii 1645, coram R. P. D. Melio, Buratt. dec. 241. n. 6, & dec. 226 n. 12, & dec. 815. num. 16, Duran. dec. 61. n. 4. Andr. dec. 44. n. 9.*

379 Et quod qui commissionem impetravit, ita etiam is, contra quem fuit impetrata, postquam commissio est effecta communis per citationem ad dicendum contra illam, possit pariter, prout in prima instantia procedere, *Mart. dist. claus. 120. n. 3. Marefc. var. resol. d. lib. 1. cap. 20. n. 9, & seq. Rot. dec. 254. n. 1. par. 1. divers. Buratt. dec. 405. num. 1, & seq. & ibi Ferentill. n. 16.*

380 Quod procedit, etiam non producta appellatione, vel non confitito de ea, præsertim si in Commissionem ad sit etiam clausula, *cum toto negotio principali*, *Mart. d. claus. 110. n. 1, Achill. dec. 14, n. 1, de Rescript. & dec. 22. de appell. Marefc. var. resol. d. lib. 1. cap. 20. n. 9, & n. 8. Marchef. de Commiss. appell. in Rom. Cur. par. 1. cap. 5. n. 68. fol. 201.* & etiam non confitito de sententia, *Marefc. var. resol. d. lib. 1. cap. 20. num. 6. Marefc. de Commiss. appell. in Cur. d. cap. 5. n. 68. Rot. dec. 74. li. 2. par. 5, divers.* Ubi quod ita quotidie practicitur.

381 Sed prædicta procedunt, transportatis actis, aliis scilicet, quia Signatura & Rota intelligunt, ut post Concilium Tridentinum d. clausula non operetur non transportatis actis prioris instantia, *Mart. d. claus. 120. n. 4, Marefc. var. resol. d. lib. 1. cap. 10. num. 19, & seqq. Ferentill. ad Buratt. dec. 51. n. 7, & dec. 405. n. 17. Beltram. ad Greg. dec. 330. n. 4. ubi plures cumulat Decisiones.*

382 Si verò iudicium, quod inchoatur est omnino novum, & non fuit introducta causa per viam appellationis, tunc actorum transportatio non est necessaria, *Marefc. d. lib. 1. cap. 20. num. 20. Beltram. ad Greg. dec. 320. num. 4. Cavalier. dec. 119, n. 1.*

383 Prout non est necessaria integra actorum transportatio in causis prophanis, sed bene in Ecclesiasticis, in quibus locum habet dispositio Sac. Concil. Trident. ex latè congestis per *Ferentill. ad Buratt. d. dec. 405. n. 18, & seqq.*

384 Operatur ulterius clausula *quam, & quas*, ut ex transitu de una via ad alium non intret refectio expensarum, *Seraph. dec. 630. n. 6. Greg. dec. 270. n. 5. & ibi Beltram. n. 11.* aliis decisionibus cumulat *Duran. dec. 60. n. 46.* Et si quod possit ferri sententia, etiam super causa probata, licet expressa, & formaliter deducta, *Rot. dec. 256. n. 1, par. 1, divers. & dec. 30. n. 30, par. 5. rec. Duran. dec. 60. n. 16.*

386 Et ut censeatur omne jus competens in iudicium deductum, *Pent. d. Spol. lib. 1. c. 4. n. 18, Mart. de claus. par. 1. claus. 120. n. 7. vers. hac clausula, Rot. 254. n. 1. par. 1. divers. Greg. dec. 448. num. 1. Duran. dec. 60. n. 33. & n. 46.*

- 387 Et quod omnis causa, ad speciem postea deducta, in commissione contineatur, *Rot. dec. 84. n. 5. par. 6. recent.*
- 388 Ad hoc autem, ut clausula huiusmodi operetur, requiritur Citatio Partis ad dicendum contra Commissionem, & observatio terminorum substantialium, & deductio ad speciem, *Maresc. var. resol. lib. 1. c. 20. n. 18. Mart. de Claus. d. par. 1. claus. 120. n. 10. vers. Declarat; Marches. de Commiss. appell. in Rom. Cur. par. 1. cap. 1. nu. 66. fol. 201. Rot. in Neapolit. revisionis Concordia Veneris 15. Junii 1601. coram bon. mem. Card. Lancelotto, ubi quod deductio ad speciem satis facta intelligitur, quando adest narrativa in superiori parte commissionis, quae declarat intentionem Agentis.*
- 389 Comprehendit sub se dicta clausula, non solum causam appellationis, ut per *Fran. in cap. Oblata 57. nu. 8. vers. secundo limita, & vers. & quibus de appell. Mandos in 1. form. commiss. verb. quam, & quas, Rota, dec. 34. de rescript. in nov. Buratt. dec. 226. n. 5. Caval. dec. 292. n. 2. sed etiam negotium principale, *Mart. de claus. 120. n. 15. Caval. dec. 291. n. 10. & petitorium, & possessorium, Mart. d. claus. 110. n. 14. Rot. dec. 455. n. 2. par. 2. recent. Caval. dec. 200. n. 5. & dec. 475. nu. 1. Andr. dec. 44. n. 7. & seq.**
- 390 Praeterea, si ultra dictam clausulam, quam & quas, addit etiam clausula, cum incidentibus, quae similiter efficit, ut lis censetur, & sit introducta in petitorio, & possessorio, *Rot. dec. 426. num. 2. par. 4. recent. Caval. d. dec. 200. n. 5. in fin.*
- 391 Comprehendit etiam clausula, quam & quas causam iactationum & molestationum ex rem. d. l. Diffamari, C. de ingen. & manumiss. Achil. dec. 22. de appell. Cas. de Grass. dec. 1. n. 2. & seq. de iud. Marches. de Commiss. appell. in Rom. Cur. p. 1. c. 5. n. 60. fol. 200. & de Commiss. iactation. & iactat. p. 3. §. 1. num. 25. fol. 328. Mart. de claus. p. 1. claus. 120. n. 16. vers. & ideo, & n. 20. vers. in contrarium.
- 392 Et causas moras, & movendas, & etiam futuras circa idem negotium, *Adden. ad Rot. dec. 18. n. 2. de rescript. in nov. Buratt. dec. 226. n. 5. & seq. Rot. dec. 789. num. 4. par. 3. recent. ita ut impetrans possit quandocumque specificare quas vult, Marches. de Commiss. appell. in Rom. Cur. par. 1. cap. 5. num. 63. fol. 200. Rot. d. dec. 789. n. 4. Caval. dec. 187. n. 5. Buratt. dec. 226. num. 6. & seq. & n. 11. Ubi tamen quod comprehendit etiam appellationem interponendam a sententia nondum lata, si, post illius prolationem, fuit deinde infra decem dies ab ea appellatum, ut per *Rot. d. dec. 789. num. 2. & num. 6. Buratt. d. dec. 226. num. 2. & num. 12. Non tamen operatur d. clausula circarem diversam, Mart. d. claus. 120, n. 20.**
- 395 Deferta vero appellatione, poterit iudex vigore d. clausulae, quam & quas, procedere, prout in prima, in negotio principali, praeterea si adest etiam alia clausula, una cum toto negotio principali, *Maresc. var. resol. lib. 1. cap. 20. num. 8. Mart. d. claus. 120. n. 12. Buratt. dec. 226. n. 12.*
- 396 Sed hoc procedit, quando deferta est appellatio interposita ab interlocutoria, vel a definitiva super aliquo incidente, nam tunc remanet decidendum negotium principale, secus quando deferta est appellatio interposita a definitiva lata super negotio principali. Nam tunc, sententia transit in iudicatum, & clausula quam, & quas, nihil operatur, cum nihil aliud remaneat decidendum, & causa appellationis cum negotio principali sit unum & idem, ut saepius fuit decisum, & plures ad id decisiones cumulant *Maresc. var. resol. lib. 1. cap. 20. n. 17. Mart. d. claus. 120. n. 12. & n. 13. & innuit Greg. dec. 399. n. 7. & ibi Beltram lit. C.*
- 397 Stat tamen clausula, quam, & quas, aliquando restrictivè, prout, quando in commissione adest etiam clausula, de, & super pramissis. Nam tunc ad praemissa restringitur *Mart. d. claus. 120. n. 3. & n. 26. vers. dic. verum, Maresc. var. resol. lib. 1. cap. 20. num. 3. Rot. dec. 87. n. 2. p. 4. rec. & in Neapolitana revisionis Concordia, Jun. 1601. coram bon. mem. Cardinali Lancelotto*
- 398 Sed hoc non procedit, quando additur clausula, & occasione pramissorum, vel rebusque aliis; Nam tunc non stat restrictivè, sed potest deduci omne Jus, *Mart. d. claus. 120. n. 6. & seq. & n. 18. Maresc. var. resol. d. cap. 20. n. 1. Rot. in d. Neapolitana revisionis Concordia, coram bon. mem. Card. Lancelotto.*
- 399 Quod si adhuc fuerit additum rebusque aliis in actu deducendis, non poterit, ultra expressa in commissione, postmodum in actis deducta extendi, *Rot. d. dec. 87. n. 2. p. 4. recent.*
- 400 Denique haec clausula, quam, & quas, non mutat iudicium, nec naturam iudicii jam capti, nec facit de Reo Accusatum, *Mohed. dec. 5. n. 1. & seq. de iud. Mandos in form. 9. Commiss. in verb. quam, & Mart. d. claus. 120. num. 20. vers. in contrarium, Marches. de Commiss. appell. in Cur. p. 1. c. 5. n. 69. fol. 201.*
- 401 Sed hoc non procedit, quando deferta appellatione, qui erat Reus, vult uti d. clausula in alia lite, licet connexa cum prima. Nam in hac secunda erit Actor, *Achil. dec. 7. de appell. Marches. de Commiss. appell. in Rom. Curia, p. 1. c. 5. n. 63. fol. 200.*
- V Rota non fit, nisi die Lunae, & Veneris, sed quando in altero ex istis duobus diebus incidit festum, fit Rota die Mercurii. Si tamen verò omnes dicti tres dies alicujus hebdomadae sint feriati, quod raro accidit, fit Rota die Sabbathi, quae Rota Martiniana, a felic. record. Martino V. illius institutore, nuncupatur.
- 404 Nunquam tamen fit Rota die Veneris proxima sequenti post festum sanctissimi Corporis Christi, ob impedimenta Processionum, & Pontificalium functionum, sed ejus loco fit Rota die Mercurii dictum festum praecedente, quae appellatur Rota Cordubensis a bon. mem. Corduba Rotae Auditore, illius inventore.
- 405 Proinde in Rota non observantur termini, nisi diebus Lunae, Mercurii, & Veneris, qui sunt tres dies iudicii, tam in Rota, quam coram Praelatis extra Rotam in causis Commissariis *Marches. de Commiss. appell. in Curia p. 1. c. 5. num. 286. fol. 223. Vestr. in in prax. lib. 3. c. 5. n. 5. Sal. Tib. l. 1. c. 51. n. 5.*

- Unde ad hoc ut possit procedi singulis die-
 406 bus, & horis, apponitur clausula in commissio-
 ne, videlicet, cum facultate citandi, inhibendi sin-
 gulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præter-
 quam in honorem Dei feriatis, *Marches. de Commis-
 appell. in Cur. d. par. 1. c. 5. n. 286. fol. 223.*
- 407 Sed hæc clausula non solet concedi, nisi in
 causis commissis Prelatis extra Rotam, nam
 Rota non fit nisi in diebus, de quibus supra, &
 Auditor non potest aliquid facere sine voto a-
 liorum Coauditorum, præcedente, vel facto
 verbo in Rota.
- 408 Cæterum, licet in d. clausula non exciperentur
 dies feriati in honorem Dei, vel Sanctorum,
 nihilominus haberentur pro exceptuatis, sicut
 pro exceptuatis habentur dies creationis, & co-
 409 ronationis Summi Pontificis, qui Dei, & Salva-
 toris nostri vices in terris gerit, & Sanctissimus
 appellatur, cum non sit in toto terrarum orbe
 alius sanctitate sua major, & ita post Mandol.
 qui de stylo & observantia Rom. Curie testatur
*infor. n. 13. commiss. derog. ser. vers. Accedit, quod in
 casu nostro tradit Marches. de Commiss. derog.
 ser. par. 5. §. 1. n. 77. & n. 388. fol. 389.*
- 410 Nec etiam per d. verba intelligitur derogatū
 feriis generalibus, nisi de illis in derogatione
 fuerit facta mentio specialis, quæ tamen dero-
 411 gatio à Signatura non conceditur, nisi in causis
 commissis Prelatis extra Rotam, *Marches. de
 Commiss. derog. ser. par. 3. §. 1. n. 65. & seq. fol. 386,
 & seq. n. 98. & seq. fol. 392, nec conceditur, nisi
 ex causa rationabili, vel de consensu partium,
 & non ab initio, sed multis diebus elapsis in
 causis, quæ dilationem non patiuntur, & quæ
 de facili possint expediri, Marches. de Commiss.
 derog. ser. par. 3. §. 1. n. 69. & n. 70. fol. 387. & fol.
 388.*
- X Clausula, ita ut pro Apostolis redire non teneat-
 412 tur, exculat quidem à reditu pro Apostolis, sed
 non operatur, quod nisi infra triginta dies causa
 appellationis committatur, sententia non trans-
 eat in iudicatum, *Cassad. dec. 4. de appell. Lancell.
 de attent. pend. term. apast. pet. c. 1. §. n. 28. p. 1. Mar-
 ches. de commiss. appell. in Rom. Cur. p. 1. c. 5. n. 288.
 fol. 223, de qua clausula aliquid dictum fuit, etiā
 supra lit. F. vers. Nam in Curia. n. 186. & seqq.*
- Z Restitutio in integrum est in primum sta-
 413 tum repositio, i. Quod si minor. §. restitutio, & ibi
 Bart. & DD. ff. de minor. Maran. de ord. iud. in 3. p.
 6. par. princ. act. 2. n. 77. Maurit. de rest. in integ. c. 1.
 Cavalier. dec. 180. n. 3. & hæc est communis rece-
 ptissima restitutionis in integrum definitio, de
 qua testatur Odd. de rest. in integ. par. 1. q. 1. art. 43.
 n. 32. & seq. n. 44. & seq.
- 414 Restitutio in integrum duplex est, alia Gratia
 alia Iustitia, Gratia, seu gratuita est illa, quæ à
 solo Principe ex eius pietate, & clementia con-
 ceditur, iustitia vero, seu prout de jure, est illa,
 quæ ex justa causa, & de jure venit concedenda
*Marches. de Commiss. rest. in integ. par. 2. §. 1. n. 67,
 & seqq. fol. 102. Odd. de rest. in integ. par. 1. q. 1. art.
 15. Scacc. de appell. q. 19. remed. 2. n. 26. & seqq.*
- 415 A concessione restitutionis in integrum gra-
 tiola non potest appellari, quia à sententia Prin-
 cipis appellatio non conceditur, l. i. ff. de quib. ap-
 pel. non lic. *Marches. de Commiss. rest. in integ. d.
 par. 2. §. 1. n. 97. Scacc. de appell. q. 16. lim. 1. n. 1.*

A concessione verò restitutionis in integrum
 prout de jure, quæ potest concedi à quolibet Ju-
 dice ordinario, *Lin. causa la. 2. §. fin. ff. de minor.*
 Odd. de rest. in integ. q. 32. art. 3. n. 28. vers. contrari-
 um, cum aliis cumulatis per Scacc. de appell. q. 10,
 remed. 1. n. 28. bene datur appellatio *Marches. de
 Commiss. rest. in integ. d. p. 2. §. 1. n. 97. Scacc. de
 appell. q. 17. lim. 47. memb. 8. n. 169. & q. 19. rem. 2,
 n. 132. Salust. Tiber. lib. 2. c. 9. Papaz. ad Rot. dec. 7.
 n. 5. in fin. de rest. in integ. in nov.*

Et ob id praxis Romanæ Curie diu observata
 etiam in Rota, & eoram A. C. ad evitandos cir-
 cuitus, & materiam appellationis, ac per tres
 conformes super restitutione in integrum, pro-
 cedendi amputandum induxit, ne super restituti-
 one in integrum pronuncietur, sed quod, si illa
 est de jure concedenda, tacite intelligatur con-
 cessa per processum ad ulteriora, si Juxta postea
 in meritis causæ ad favorem ejus, qui restitui pe-
 tit, pronunciat. *Vestr. in prax. lib. 8. c. 3. n. 17. Pa-
 paz. ad Rot. dec. 7. n. 5. de rest. in integ. in nov. Sa-
 lust. Tiber. lib. 2. c. 9. Odd. de rest. in integ. par. 1. q.
 33. art. 4. n. 35. Scacc. de appell. q. 19. remed. 2. n. 132. &
 seq. Cas. de Grass. dec. 3. num. 13. de rest. in integ. &
 dec. 4. n. 1. & seq. de appell. Mantie. dec. 315. n. 5. Rot.
 dec. 13. n. 1. par. 2. recent.*

Si verò Juxta videt petitam restitutionem in
 418 integrum non competere, tacite ad ulteriora
 procedit, & vel moderatur inhibitionem, si illa
 emanavit, vel ad executionem rei judicatæ
 procedit, quo casu absque alia pronuncia super
 non concessione dicitur restitutio denegata,
*Marches. de Commiss. rest. in integ. par. 2. §. 1. n. 98.
 fol. 102. Vestr. lib. 8. c. 3. n. 17. Cas. de Grass. d. dec. 3.
 num. 13. de rest. in integ. & d. dec. 4. n. 2. de appella.
 Mantie. d. dec. 315. n. 5. Rota dec. 13. num. 1. par. 2.
 recent.*

Sed hæc haud facile possunt accommodari
 restitutioni in integrum ad appellandum, nam
 tunc Juxta, priusquam procedat in negotio
 principali, debet concedere apertis verbis resti-
 tutionem in integrum ad appellandum, & po-
 stea debet interponi appellatio infra decem dies
 à die concessæ restitutionis, ut per *Vestr. lib. 8. c. 3.
 n. 18. Scacc. de appell. q. 19. remed. 2. n. 80. & n. 184.*

Potest autem in integrum restitutio peti du-
 420 pliciter, principaliter videlicet, & incidenter,
*Ferret. consil. 42. li. 2. n. 5. & seq. Luc. Pet. in prax.
 lib. 5. c. 1. n. 5. Vestr. in prax. lib. 8. c. 3. n. 19. Fenzon,
 ad Stat. Urb. lib. 1. c. 50. n. 4. Rot. dec. 3. nu. 1, & ibi
 Papaz. n. 6. de rest. in integ. in nov. Scacc. de appell.
 q. 19. remed. 2. n. 43.*

Si petitur principaliter, requiritur in eo judi-
 cio libellus, & litis contestatio, cum aliis solem-
 nitatibus judici ordinarii, *Vestr. lib. 8. c. 3. nu. 19
 Salust. Tiber. in prax. lib. 1. c. 9. versic. Super modo,
 Scacc. de appell. q. 19. remed. 2. n. 48.*

Si verò petitur incidenter, proceditur sum-
 marie sine ulla solemnitate, *Vestr. d. lib. 8. c. 3. n. 19.
 Gurgiar. patrocin. 63. n. 1. Rota dec. 3. de rest. in in-
 teg. in antiq. Scacc. de appell. d. q. 19. remed. 2. n. 43.*

Principaliter restitutio in integrum peti de-
 bet eoram Judice ordinario competente, vel
 delegato à Principe, vel ad universitatem causa-
 rum, l. fin. C. ubi, & apud quem, *Luc. Pet. in prax.
 D d lib. 7*

- lib. 7, c. 2, n. 3. *Odd. de rest. in integ. q. 32, art. 3, n. 28.*
 & *act. 6, n. 54. Scac. de appell. q. 19, remed. 2, n. 28, & seqq. & n. 50. & n. 56. Fenon. ad Statut. Urb. lib. 1, c. 50, n. 5, nam tñ alii Delegati non possunt principaliter in integrum sine speciali commissione restituere, unde Signatura iustitiæ passim committit causas restitutionis in integrum, prout de Jure, & Delegatus procedit, Scac. d. q. 19, rem. 2, n. 44, & seq. & n. 52.*
- 423 Incidenter verò peti potest in integrum restitutio coram quibuscumque iudicibus, sive Ordinariis, sive Delegatis, l. fin. C. ubi, & apud quem, Luc. Pet. d. lib. 7, c. 1, n. 4. *Odd. de rest. in integ. q. 31, art. 6, n. 55, vers. Aut loquimur, Salust. Tib. d. lib. 2, c. 9, in fin. Scac. qui de communi testatur, d. q. 19, remed. 1, n. 45 & seqq.*
- 425 Signanter autem dicitur incidenter peti, quando petitur per viam exceptionis, vel replicationis, Luc. Pet. d. lib. 7, c. 1, n. 4. *Marches. de Commiss. rest. in integ. p. 1, §. 2, n. 57, fol. 69. Gargiar. patroc. 63, n. 1. Egid. dec. 502. Fenon. ad Statut. Urb. lib. 1, c. 50, n. 45.*
- 426 Ad petendam in integrum restitutionem requiritur mandatum speciale, l. illud, §. fin. ff. de minor. Bart. in l. Titius, n. 3, ff. de liber. & posth. Luc. Pet. d. lib. 7, c. 1, n. 13. *Ferret. conf. 42, il. 2, n. 51. Pat. ad Rot. dec. 3, n. 6, de rest. in integ. in nov. Marches. de Commiss. rest. 15 in integ. p. 2, §. 1, n. 56, fol. 96. Salust. Tib. lib. 2, c. 11, n. 1, & seq. Odd. de rest. in integ. q. 31, art. 12, n. 48. Fenon. d. l. Stat. urb. lib. 1, c. 50, n. 6. Cassad. dec. 1, n. 3, de Proc. Rot. dec. 33, n. 3, p. 3, rec. Ferentill. ad Buratt. dec. 190, n. 8.*
- 427 Sed hoc primò non procedit, quando restitutio in integrum petitur incidenter, *Glos. in c. sicutata in verb. postulat, & ibi Abb. n. 5, & seq. de rest. in integ. Roman. singul. 126. Marches. de Commiss. rest. in integ. d. par. 2, §. 1, n. 56. Luc. Pet. in prax. li. 7, c. 1, n. 13. Fenon. ad Stat. urb. d. lib. 1, c. 50, n. 8.*
- 428 nisi tñ Procurator peteret restitui adversus interlocutoriam, super incidenti litem, per lapsum decem dierum in iudicatum transactam, 70. *Andr. in c. coram Felici, n. 5, de rest. in integ. Abb. in c. Sicutata, n. 6, de rest. in integ. Rota d. sing. 126, ubi asserit, seita in facti occurrentia pronunciante.*
- 429 Secundò non procedit, quando mandatum speciale comprehenditur sub generali, prout quando qui constituit Procuratorem ad transigendum, seu aliud expressum, quod mandatum speciale requirit, & postea subdit clausulam generalem, nec non ad alia omnia faciendum, etiam si casus forent, qua mandatum exigerent speciale, nam tunc sub d. clausula generali comprehenditur mandatum speciale, etiam in casibus non expressis in mandato, cap. qui ad agendum de Proc. in 6. *Odd. in rest. in integ. q. 31, art. 12, n. 51, & seq. Fenon. ad Statut. urb. lib. 1, c. 50, n. 8, vers. & multò magis, Cassad. dec. 1, num. 3, de Procur. Mantio. dec. 11, n. 2.*
- 430 Tertio non procedit in Tutore, Curatore, & similibus, qui habent administrationem à lege, Abb. in d. c. sicutata, n. 6, de rest. in integ. Luc. Pet. lib. 7, c. 1, n. 14. *Chald. l. Si Curatorem, in verbo implorandum, num. 19. C. de integ. rest. minor. Prou. tñ nec etiam in patre legitimo administratore Filii, qui similiter potest pro filio suo petere*
- restitutionem in integrum, absque speciali mandato, quod non possunt alii conjuncti pro conjunctis, Abb. in d. c. sicutata, n. 6, de rest. in integ. *Chald. in d. l. Si Curatorem, in verbo implorandum, n. 8. Fenon. ad Stat. urb. d. lib. 1, c. 50, n. 8.*
- Alias limitationes, usque ad sexdecim, tradit, *Odd. de rest. in integ. q. 31, ad quem in facti occurrentia poterit haberi recursus.*
- 432 Conceditur in integrum restitutio primo Minoribus 25 annis, *Marant. de ord. jud. in 3, p. 6, par. prim. act. 2, n. 78. Odd. de rest. in integ. q. 2.*
- 433 Secundo conceditur æquiparatis ipsis Minoribus videlicet Ecclesiis, Hospitalibus, & locis piis, necnon Communitati, Universitati, seu Reipublicæ, ac Fisco ex eodem edicto Minorum *Marant. in d. par. 3, p. par. prim. in act. 2, nu. 83, & seqq. Odd. de rest. in integ. q. 3, art. 4, & seqq. & art. 9, & seqq.*
- 434 Tertio aliis æquiparatis in eodem edicto Minorum scilicet furiosis, Prodigis, mutis, surdis, infirmis perpetuo morbo laborantibus, & aliis miserabilibus personis, *Odd. latè de rest. in integ. q. 3, art. 1, & seqq.*
- 435 Quarto Decrepitis, qui sunt connumerati inter personas miserabiles, *Cald. in l. Si Curatorem, in verbo Minorib. n. 66, C. de integ. restit. Minor. Odd. de rest. in integ. d. q. 3, art. 3, n. 8, & seqq.*
- 436 Quintò Majoribus ex clausula generali, Si qua mihi iusta causa esse videbitur, l. 1, & tot. tit. ff. ex quib. caus. Major, *Marant. d. art. 2, n. 80. Odd. de rest. in integ. q. 8, per tot.*
- 437 Sextò Rulico, qui non potuit consulere Peritiores, *Marant. d. act. 2, n. 89, Odd. de rest. in integ. d. q. 9, art. 1, & seqq.*
- 438 Septimò militibus in expeditione constitutis, *Marant. d. act. 2, n. 88, de rest. in integ. q. 9, art. 2, & seqq.*
- 439 Octavò mulieribus facilius quàm viris, necnon in Curia Ecclesiastica, & ubi agitur de dote, ac viduis egenis, *Odd. de rest. in integ. q. 10, art. 6, n. 27, & seqq. & n. 34, & seqq.*
- 440 Nonò pauperibus, & egenis, *Odd. de rest. in integ. q. 3, art. 3, n. 14, & seqq. Vestr. in prax. lib. 8, cap. 5, n. 12, ubi quod Signatura hoc casu loco clausulæ parito iudicio, mirius referibit cum clausula dimissa possessione tantum reservatis fructibus, & expensis in fine litis.*
- 441 Decimò, majori coheredi, & litis conforti minoris in reindivida, secus in dividua, *Phanuc. de invent. p. 1, n. 31, fol. 32. Odd. de rest. in integ. q. 46, art. 3, & seqq. Afflic. dec. 213, & ibi Ursil. n. 1, Rot. dec. 112, n. 4, p. 2, recent.*
- 442 Non conceditur tamen in integrum restitutio sine ulla causa: sunt autem iusta causa restitutionis in integrum
- 443 Primò minor ætas, & ejus æquipollentia, ut impedimenta mentis, vel corporis in furiosis, & aliis perpetuo morbo laborantibus, & miserabilibus, necnon favor publicus, & privilegium Ecclesiæ, locorum piorum, Reipublicæ, Fiscus, de quibus latè de rest. in integ. q. 2, & q. 3, & seqq.
- 444 Secundo quælibet iusta causa, quæ comprehenditur sub clausula generali, Si qua mihi iusta causa esse videbitur l. 1, & tot. tit. ff. ex quib. caus. Major, *Staphil. de lit. grat. vers. quando est lata una sententia, fol. 103. Odd. de rest. in integ. per tot. q. 8.*

Tertio

445 Tertiò paupertas *Scaphil. de lit. grat. vers. sed si per contradictas. fol. 142. Cassad. dec. 9. n. 2. & seqq. de appell. Put. dec. 4. 46. lib. 2. Odd. de rest. in int. d. q. 3 art. 3. n. 14. & seqq.*

446 Quarto absentia, de qua latè *Odd. q. 5. art. 3. & seqq.*

447 Quintò ignorantia, *Odd. de rest. in integr. q. 8. art. 9. n. 41. vers. contrarium, ubi quod omnes ita tenent, Mauris. de rest. in integr. c. 68. cum seqq. Rota dec. 164. nu. 4. & dec. 343. num. 1. p. 1. rec. Caval. dec. 94. n. 2. & dec. 141. n. 3. ubi de communi, & dec. 151. n. 1.*

448 Sextò bonū jus in negotio principali, *Egid. dec. 38. post med. vers. sicut cum petitur, Put. dec. 6. & dec. 7. de rest. in integr. Rot. dec. 272. n. 1. & seqq. par. 3. lib. 3. divers. Greg. dec. 59. n. 1. Duran. dec. 237. num. 2. & debet de hujusmodi bono iure constare saltem summarie, ad hoc ut restitutio in integrum possit obtineri, Egid. d. dec. 38. post med. vers. petitur, Rota dec. 154. n. 9. p. 5. rec. Duran. dec. 137. n. 9.*

449 Septimò injustitia sententia, *Benintend. dec. 35. n. 6. & n. 8. Seraph. dec. 245. n. 2. Rota dec. 333. nu. 1. par. 4. rec. Greg. dec. 459. n. 2. Caval. dec. 163. n. 1. Rot. dec. 1. n. 2. & dec. 40. n. 1. p. 6. recent. etiam si injustitia non sit notoria *Cas. de Grass. dec. 10. n. 12. de rejud. Rota dec. 351. n. 4. par. 1. divers. Seraph. dec. 151. n. 2. Manic. dec. 315. n. 7. Rot. dec. 492. n. 1. par. 1. & dec. 635. num. 4. par. 1. & dec. 343. num. 1. par. 6. recent. Caval. dec. 164. nu. 1. Biltram. ad Greg. dec. 459. n. 12. Buratt. dec. 92. n. 5. dec. 399. n. 1. dec. 452. n. 6. dec. 81. n. 11. & dec. 622. num. 4. & dec. 681. n. 1. ubi quod ita quotidie servat Rota.**

450 Ad introductionem autem, & commissionem causae restitutionis in integrum non est necessaria plena probatio; sed sufficit semiplena, *Burat. dec. 323. n. 4. sed ubi agitur de reportanda totali victoria, & retractandis sententiis, & rejudicata sunt necessariò probationes plenae, & concludentes, cum tunc non agatur de removendo solo obstaculo, quod iam fuit per commissionem remorum, Burat. d. dec. 123. num. 4. & seq. & dec. 426. n. 1.*

451 Octavò nullitas sententia, *Rota dec. 333. nu. 1. p. 4. & dec. 1. n. 2. & dec. 40. n. 1. p. 6. rec. nulla est enim major injustitia, quam nullitas, Egid. dec. 343. Vant. de null. sub tit. Quid sit null. n. 20.*

452 Nonò lætio saltem enormis, *cap. pen. de rebus Eccles. non alien. Egid. dec. 38. circa med. vers. quoad quartum, Gabr. concl. 1. de rest. in integr. Caval. dec. 149. n. 1. & dec. 516. n. 1. Rota dec. 21. n. 2. p. 6. rec. lætio namque est fundamentum restitutionis in integrum, Rota dec. 154. nu. 1. p. 5. rec. Duran. dec. 137. n. 1. & dec. 459. n. 1. & sine læsione non conceditur restitutio, etiam personis privilegiatis, c. 1. de rest. in integr. l. quod si minor. l. Non semper. ff. de minor. Egid. dec. 38. circa med. vers. Quoad quartum, Rota dec. 199. n. 1. & seqq. 4. rec. Duran. dec. 310. n. 1. Caval. dec. 94. n. 3. ubi quod sine læsione non datur restitutio Ecclesiae, nec minori, nec Fisco.*

454 Sed hoc procedit, quando Minor petit restitui adversus sententiam, secus si petat restitui adversus ea, quae sententiam praecedere solent, & adversus omillas exceptiones, vel probationes, seu allegationes, tunc enim licet non resti-

tuatur, quoad omilla in declinatoriis, & dilatoriis, bene tamen restituitur, absque alia probatione læsionis, in exceptionibus peremptoriis ex solo temporis lapsu, vel negligentia, *Vestr. in praxi lib. 8. c. 3. n. 7.*

455 Differentia tamen est inter restitutionem in integrum, quae datur Minori Ecclesiae, & Aequiparatis ex edicto Minorum, & illam quae datur Majori ex justa causa, & clausula generali si qua mihi, nam Minori, & Aequiparatis datur restitutio, probata minori ætate, vel æquipollentia, & læsione; at Majoribus ex justa causa, & clausula generali, non datur nisi, ultra læsionem, probent iustum impedimentum, seu aliam justam excusationis causam, *Vestr. d. lib. 8. c. 3. n. 6.*

457 Decimò læsio enormissima denique est justa causa restitutionis in integrum contra transactionem, *Put. dec. 21. de rest. in integrum, Rota dec. 354. par. 3. lib. 3. divers.*

458 Debet peti in integrum restitutio infra quadriennium, nam eo elapso non datur *Cap. 1. de rest. in integr. in 6. l. fin. C. de temp. in integr. rest. Vestr. lib. 8. c. 3. n. 14. & n. 23. & seq. Rot. dec. 2. de rest. in integr. in nov. & ibi Papazon. n. 5. & seq. & dec. 276. n. 3. & seqq. par. 3. lib. 3. divers. Buratt. dec. 77. n. 8. & dec. 404. n. 4. Rot. dec. 592. n. 6. p. 2. recent.*

459 Et non solum peti, sed petita etiam infra dictum quadriennium terminari, *Clem. 1. de rest. in integr. d. l. fin. C. de temp. in integr. rest. Vestr. in prax. d. lib. 8. c. 3. n. 12. Rota dec. 13. n. 2. par. 2. & dec. 233. n. 4. par. 7. recent.*

460 Incipit currere dictum quadriennium à die læsionis, *Clem. 1. in verb. à tempore læsionis de rest. in integr. Glos. in c. 3. in verbo iure Minoris, de rest. in integr. quod si petatur, adversus sententiam incipit currere à die sententia, 70. Andr. in c. 1. n. 4. vers. post contractum, vel sententiam, de rest. in integr. in 6. Cas. de Grass. dec. 3. n. 1. de rest. in integr. Odd. de rest. in integr. p. 1. q. 2. art. 6. n. 66. & si sint plures sententiae, incipit currere à die ultimae, quae lædit, & succedit loco primae, *Vestr. d. lib. 8. c. 3. 14.**

461 Rota dec. 2. de rest. in integr. in nov. Quod si petatur ad appellandum, si non fuit appellatum, currit à lapsu decem dierum 70. Andr. in d. c. 1. n. 4. de rest. in integr. in 6. Cas. de Grass. d. dec. 3. n. 4. de rest. in integr. Post si appellationem verò interpositam currit à lapsu decem dierum, post datos Reverentiales in forma, &c. quando causa non fuit commissa, & remansit deserta, *Cassad. dec. 4. n. 1. de appell. Caputag. dec. 31. & dec. 32. par. 1. vel si non fuerunt dati Reverentiales in forma, &c. à lapsu anni, vel biennii dati ad prosequendum appellationem, juxta tradita per Rot. dec. 233. n. 1. & seqq. par. 7. recent. Clem. de rest. in integr. l. fin. C. de temp. rest. in integr. Rota dec. 13. n. 2. par. 2. recent.*

462 cum aliis cumulatis per *Rolan. d. dec. 233. n. 1. par. 7. recent.* Minori verò non incipit currere, nisi à die quo factus est major, *l. fin. C. de temp. rest. in integr. Glos. in Clem. 1. in verb. à tempore de rest. in integr. & in c. 1. in verb. iure minoris, de rest. in integr. Vestr. d. lib. 8. cap. 3. num. 14. Rota dec. 132. num. 71. par. 2. & dec. 11. n. 7. par. 5. recent. Buratt. dec. 75. n. 22.*

463 Sed concl. quod restitutio in integrum non datur post quadrienn. primò non procedit iusto impedimento, seu iusta, & rationabili causa existente,

- stente, nam tunc datur, etiam post quadriennium, *Cap. 1. de restit. in integr. in l. fin. C. de temp. restit. in integr. Vestr. d. lib. 8. c. 3. n. 14.*
- 465 Secundò non procedit, quando sententia est notoriè injusta ex eisdem actis, *Cas. de Grass. dec. 15. n. 8. in fin. de Præben. Ferentill. ad Buratt. dec. 404. n. 9.*
- 466 Tertiò non procedit, quando constat de enormissima læsione *Cap. 1. de restit. in integr. in 6. Soccin. conf. 266. n. 24. lib. 2. Achil. dec. 6. de in integr. restit. latè Ferentill. ad Buratt. d. decif. 404. nu. 10. Rota decif. 287. n. 50. p. 6. recent.*
- 467 Et licet quoad considerandam enormissimam læsionem habenda sit ratio, non ad rem, de qua agitur, sed ad totam patrimonii substantiam, *Socc. d. conf. 266. n. 24. & seq. lib. 2. Achil. d. decif. 6. de in integr. restit. cum aliis cumulatis per*
- 468 *Rotam d. dec. 283. n. 50. par. 6. recent.* Hoc tamen habet locum, quando agitur de recuperando ablato per rem judicatam; secus si non agitur de recuperando ablato, sed de acquirendo illud, quod fuit denegatum per rem judicatam, nam tunc datur restitutio, docto de enormissima læsione, non obstante lapsu quadriennii, nec in hoc casu est consideranda læsio, respectu Patrimonii remanentis, quod non fuit læsum, sed respectu rerum, quæ per rem judicatam fuerunt denegatæ, in quibus tantum, & non in toto Patrimonio remanente, hoc casu concurrebat læsio, *Rota d. dec. 134. n. 61. & seqq. par. 6. recent.* ubi quod hoc etiam casu procedit id, quod dici solet, suprema Tribunaia non attendere lapsum quadriennii, prout de stylo Rotæ, & Curia hujusmodi lapsus non attenditur.
- 470 Quatiò non procedit, quando constat de bono jure, & restitutio in integrum impetratur à Principe, nam Princeps, si ei constat de bono jure, potest etiam post quadriennium illam concedere, quod locum sibi vindicat, etiam si Princeps dixerit, fuit iustus, si lapsus quadriennii non ignoravit, *Rota decif. 276. in fin. num. 7. par. 3. lib. 1. divers. Mant. dec. 315. n. 2. & seq.*
- 471 Quinò non procedit, quando restitutio in integrum datur ex clausula generali ob justam causam, quia, cum tunc quadriennium ab initio non currat, si aliter diceretur, esset dare restitutionem ad restitutionem obtinendam contra tex. in l. Interdum ff. de Minor. & l. prima, C. si sap. in integr. restit. postulat. *Rot. dec. 360. n. 13. & seq. par. 6. recent.*
- 472 Sexiò denique non procedit de stylo Curia, in qua, constituto de bono jure, quadriennium non attenditur, & datur restitutio in integrum, illo non obstante, *Simonet. dec. 76. ad petendam, quem sequitur Rota in Bergomen. legati 15 Januarii 1610. coram bon. mem. Ortembergo, Buratt. dec. 452. num. 7. dec. 55. num. 8. & decif. 604. n. 17. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 404. n. 11. Rota d. dec. 284. n. 5. par. 6. recent.* In quibus aliæ decisiones cumulantur.
- 473 Petita verò principaliter in integrum restitutio non impedit executionem factam, seu jam ceptam, *Lancell. de Assent. par. 2. c. 18. n. 117. & seq. Stac. de appell. q. 19. rem. 2. num. 110. & seqq. ubi quod ita observat Praxis, Salust. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 11. num. 3. Marches. de Commiss. restit. in integr. par. 2. §. 2. num. 70. fol. 138. & §. 3. nu. 152. fol. 185. Benintend. dec. 95. n. 15. Rot. in Cornetana Pecuniaria 4. Junij 1601. coram clar. mem. Cardinali Pamphilio impress. apud Salust. Tiber. d. lib. 2. cap. 11. fol. 195. Beltram. ad Greg. decif. 258. n. 10. Ferentill. ad Buratt. dec. 267. num. 6. lit. C. dec. 138. n. 2. par. 2. recent. Buratt. dec. 597. num. 4. ubi quod ita passim est in Rota receptum, Cavalier. dec. 153. num. 1. & seqq. ubi hoc limitat, non procedere, quando res adhuc manet sub controversia, & sententia fuit lata cum aliquo præsupposito, quod ex aliis probationibus factis in contrarium non videtur subsistere.*
- 474 Quinimò de stylo Rotæ sufficit, quod fuerit præventum in petitione executionis, ad hoc ut executio non retardetur per supervenientem Commissionem, seu petitionem restitutionis in integrum, *Pur. dec. 10. de restit. in integr. & dec. 285. lib. 2. Cas. de Grass. dec. 1. num. 14. de restit. in integr. Rota in Ferrar. bonorum, 26. Junij 1613. coram sanctiss. D. N. Innoc. & in Barbastren. decimarum, 10. Novembris 1623. coram Eminen. tiss. D. Cardinali Ubaldo, qui de stylo Rotæ testatur, Ferentill. ad Buratt. dec. 268. lit. C. & dec. 945. lit. A. Gregor. dec. 120. nu. 18. Buratt. dec. 945. num. 5. Cavalier. dec. 281. num. 2. & dec. 495. nu. 5. ubi quod hanc opinionem semper sequuta est Rota, Duran. dec. 190. n. 2. & seqq. Rota dec. 264. n. 4. par. 7. recent.*
- 475 Capta etiam dicitur executio, de stylo Rotæ, per relaxationem Mandati, *Rot. dec. 545. n. 5. par. 1. recent. & in d. Cornetana Pecuniaria, 4. Junij 1601. coram clar. mem. Cardinali Pamphilio impress. apud Salust. Tiber. d. lib. 2. c. 11. & per decretas, & relaxatas executionales Rot. decif. 138. n. 2. par. 2. & dec. 248. n. 4. par. 3. recent. Buratt. decif. 597. n. 4. & dec. 868. num. 3. & seq. ubi de notorio, & in veterato stylo Rotæ testatur, eum aliis cumulatis per Beltram. ad Greg. decif. 458. nu. 10. ut per Ferentill. ad Buratt. dec. 268. lit. C. ubi quod ita passim tenet Rota, quam opinionem in sententiis Rotalibus sequitur etiam Signatura, Marches. de Commiss. appellat. ab exeq. Brev. par. 1. cap. 2. num. 19. fol. 398. Beltram. ad Gregor. d. dec. 458. n. 10. Ferentill. ad Buratt. d. decif. 268. lit. C. in fin.*
- 476 Verumtamen hoc procedit in Rota, quando fuit relaxatum mandatum, aut fuerunt decretæ, & relaxatæ exequutoriales extra, & post sententiam, in quibus terminis Decisiones loquuntur, non autem quando Mandatum fuit tantum relaxatum in ipsa sententia, alias enim cum in sententiis semper possint, & soleant hujusmodi Mandata relaxari, penitus destrueretur via petendæ, & obtinendæ restitutionis in integrum, *Rota in Bononien. Censui 11. Decembris 1602. coram bon. mem. Justo, quæ est decif. 6. impress. apud Marches. de Commiss. super Arrent. par. 2. §. 2. fol. 60. & tradit idem Marches. de Commiss. appell. ab exeq. Brev. par. 1. cap. 2. n. 18. & seq. ubi reddidit rationem differentia, nam in Rota exequutoriales trahunt secum exequutionem excommunicationis, & non requirunt exequutionem facti, sicut mandata aliorum Tribunalium, Beltram. ad Gregor. decif. 458. num. 10. Feren-*

- 479 *Ferentill. ad Buratt. dec. 268, lit. C.*
Sed hæc procedunt in supremo Rotæ Tribunali, nam in aliis Tribunalibus extra Rotam non dicitur præventum in executione ex sola illius petitione, seu relaxatione, aut expeditione Mandati. *Salust. Tiber. in Prax. lib. 2, c. 11, num. 3.*
- 480 *Ferentill. ad Buratt. d. dec. 945, litt. A. versic. Sed extra*, nam ꝑ restitutionem in integrum suspendit executionem, sicut causa Appellationis, & ea pendente nihil est innovandum. *Buratt. dec. 504, num. 5, & ibi Ferentill. num. 13, litt. B.* Nisi fuerit præventum in executione live, *Rot. dec. 64, n. 1, par. 2, recent. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 945, litt. A. versic. secus autem, Scacc. de Appell. quest. 19. rem. 2, num. 110. & seqq.* ubi quod ita servat Praxis, cum aliis allegatis supra *versic. Petita vero principaliter.* Dicitur autem præventum in executione reali capitis pignoribus, *Salust. Tiber. d. lib. 2, cap. 11, num. 3.* ubi de antiqua observantia Signaturæ, in causis extra Tribunal Rotæ vertentibus restatur.
- 481 In Curia tamen Capitolina stante dispositione Statuti, si restitutio in integrum fuit principaliter petita, & executio non sit irretractabilis cōceditur inhibito sine præjudicio trium conformium, & rei judicatæ, live executio fuerit cepta, live fuerit tantum petita, *Stat. Urb. lib. 1, c. 50, Scac. de appell. q. 1, rem. 2, n. 114.*
- 482 At in aliis Tribunalibus, si cepta executione reali pars adversa extorsisset Commissionem non facta in ea mentione de executione jam cepta, & illius vigore emanasset inhibicio, non possit ad ulteriora procedi, sed esset necesse adire Signaturam, & obtinere reformationem dictæ Commissionis, & rescriptum cum clausula parito judicato, vel non retardata ulteriori executione, vel sine præjudicio ulterioris executionis. *Lancelott. de attent. par. 2, c. 18, n. 119, Scac. de appell. q. 29, rem. 2, n. 112.*
- 483 Obligatio vero Cameralis sicut non admittit appellationem suspensivam, sic non retardatur illius exequutio per restitutionem in integrum, *Zacch. ad Galles. de oblig. Camer. q. 37, num. 57. & seqq. post eundem Zacch. dec. 32, num. 1, & num. 15 & dec. 134, numer. 4, Gregor. dec. 120, num. 17, & dec. 406, num. 2, Buratt. dec. 945, num. 4.* quod eo magis procedit, quando juxta opinionem, quam servat Rota, fuit præventum in petitione executionis, *Rot. dec. 198, num. 7, in fin. post conf. crim. Farin. lib. 2, Buratt. d. dec. 945, num. 5, Greg. dec. 120, n. 18.*
- 484 Prout nec etiam retardatur per restitutionem in integrum executio decreti facti in judicio executivo, *Barz. de Guarantig. q. 21, versic. si vero sit petita, Lancelott. de attent. par. 2, c. 18, num. 122, & seq. Marant. de ord. jud. in 3, par. 6, par. princ. act. 1, num. 99, fol. 170, Marchesin. de Commiss. rest. in integ. par. 2, §. 3, n. 147, fol. 184, Afflict. dec. 356, n. 1, & seq.*
- 485 Verum conclusio non procedit, quando exceptio restitutionis in integrum esset clara, & probata, sed bene quando esset turbida, & requireret altiore indagine, *Gregor. dec. 120, nu. 17.* nam ꝑ omnis exceptio, quando est clara & probata, admittitur ad impediendam executionem, licet aliàs non esset admittenda,

quod procedit in omni judicio, ex latè congestis supra hac eadem par. 1, c. 8, lit. N. versic. 16, denique omnis exceptio, n. 225.

- 487 Non omitto, quòd in gradu restitutionis in integrum, eo judicio pendente, datur manutentio antiquiori possessori adversus rem judicatam, *Ces. de Grass. dec. 4, in fin. de caus. poss. & prop. Buratt. dec. 604, num. 14, & seq.* & in qualibet instantia, cap. cum teneamur de appel. *Rot. decis. 132, n. 11, par. 7, recent.* præsertim si res judicata redditur turbida, *Buratt. dec. 823, num. 8, Rota dec. 240, num. 11, par. 7, recent.* prout etiam si detegatur notoriè injusta, *Rot. dec. 132, num. 11, par. 7, recent.*

Denique licet Signatura Justitiæ in prophanis restitutionis in integrum causam committat ut supra cum clausula prout de jure, non tamen hujusmodi causam committit in beneficiabus, sed ipsa gratis in integrum restituit cum clausula, parito judicato, latè *Scacc. de appell. q. 19, rem. 2, num. 118, & seq.* ubi rationem diversificationis assignat.

- 489 Cæterum in hac satis ampla restitutionis in integrum materia, ad Joannem Mauritium, Franciscum de Caldas Pereyra, & Sfortiam Oddum, qui de illa copiosos tractatus edidit, cuilibet in facti occurrentia, in reliquis liber patebit aditus.

- AA In causis executivis, si petitur committi causam appellationis, aut decretum, à quo appellatum, extitit validum, & justum ex actis apparentibus, & illius iustitia, & validitas redditur turbida, aut constat de illius notoria nullitate, & injustitia.

Primo casu Signatura rescribit cum clausula, sine præjudicio legitime executionis, prout de Commissionem appellationis à decreto facto vigore obligationis Cameralis, tradit Galles. de oblig. Cam. q. 37, nu. 8, & n. 10, & seqq. fol. 214, *Salust. Tiber. in Prax. lib. 1, c. 27, num. 4, Scac. de appell. qu. 17, lim. 6, memb. 7, nu. 23, versic. hanc eandem praxim, & lim. 9, num. 51, & seq.* de Commissionem appellationis in possessoris, & à Sententiis latis super re, quæ celeritatem desiderat *Scac. d. q. 17, lim. 6, memb. 7, n. 22, & seq. versic. in Praxi, & versic. hancque eandem Praxim, & de commissione appellationis à sententia lata super pensione tradit Vestr. in Prax. lib. 3, cap. ult. n. 3.* & de Commissionem appellationis à decreto mandati obento virtute litterarum cambii, tradit Marchesin. de Commiss. appell. ad oblig. Camer. par. 1, §. 2, n. 208, fol. 810. & de commissione appellationis à sententia executionis litterarum Apostolicarum, tradit Seraph. dec. 1484, n. 2, & seqq.

- 491 Et operatur hujusmodi clausula, quòd causa appellationis sit tantum commissa ad effectum devolutivum, non autem suspensivum, *Scac. d. q. 17, lim. 6, memb. 7, num. 22, & n. 24, & lim. 9, n. 51, & seq. & q. 9, rem. 2, num. 78, & ob id ꝑ præservat jurisdictionem Judicis à quo, ita ut ille possit ad ulteriora procedere in executione, Inec valeat aliquo modo à Judice ad quem impediti, *Salust. Tiber. lib. 1, c. 27, n. 4, Scac. de appellat. decis. q. 19, rem. 2, n. 78, Staphil. de lit. grat. versic. quando committ. fol. 176, Mart. de Claus. par. 1, claus. 159, numer. 9, Seraph. decis. 247, Rotam Placentina**

Fidg.

Fideiussio Luna 22, 7mo 1602, coram bon. mem. Penia, & dec. 417, n. 2, p. 5, & dec. 8, num. 1, & num. 13, & dec. 313, n. 5, par. 6, recent. Cavalier, dec. 4, n. 3.

493 Hoc tamen non impedit Judicem causæ appellationis, quin, in causa ordinariè procedendo, revocet injustè gesta per Judicem à quo, nam d. clausula tantum præservat legitimè gesta, non autem id, quod fuit nulliter, & injustè factum, Rot. in Romana Casals 24, Novemb. 1581, coram fel. rec. Clem. 8, & in d. Placentina Fideicommissi, 22, 7mo 1592, coram bon. mem. Penia, Seraph. dec. 885, n. 2.

494 Secundo casu, aut Signatura rescribit cum clausula, si quid exequendum, &c. vel cum clausula, ad legitimam.

495 Clausula, si quid exequendum, aufert jurisdictionem Judici à quo, & illam tribuit Judici ad quem, Marches. de commiss. appell. ab oblig. Camer. part. 1, §. 1, num. 132, fol. 705, Salust. Tiber. d. lib. 1 c. 27, nu. 4, Scac. de appell. q. 16, remedi. 2, nu. 77, &

496 seq. & retardat executionem, † donec de iustitia decreti cognoscatur, Marches. de Commiss. appell. ab oblig. Cam. p. 1, §. 1, n. 130, & seqq. f. 705, Salust. Tib. in Prax. lib. 1, c. 26, num. 4, Rot. post Pascif. de Salu. dec. 53, secundum antiqui impress. Coccinus dec. 218, n. 3.

497 Nec potest decretum, stante hac clausula, justificari ex noviter deductis, Salust. Tiber. d. lib. 1, c. 27, n. 4, Rot. dec. 100, nu. 26, & seq. & dec. 445, in par. 1, divers. & in Anconitana Bonorum 21, Maii 1603, coram bon. mem. Justo, Seraph. dec. 279 n. 5, Cavalier. dec. 165, n. 5, & seq. dec. 173, n. 1, & dec. 264, n. 1, & dec. 414, n. 2.

Sed bene debet justificari ex eisdem actis, Mart. de Claus. par. 1, claus. 169, n. 2, & seq. Marches. de commiss. appell. ab oblig. Camer. p. 1, §. 1, num. 142, & n. 146, fol. 706, Caval. dec. 173, n. 1, Coccin. dec. 46, n. 4, Ferentill. ad Buratt. dec. 231, nu. 8, & dec. 640, num. 17, ubi plures Decisiones cumulat.

498 Sed hoc primò non procedit, quando Reus aliquid de novo deducit coram Iudice appellationis, nam tunc licitum est etiam actori nova jura deducere, ad elidendum ea, quæ noviter à Reo excipiuntur, non autem ad elidendum exceptionem ab eo in prima instantia oppositam, prout in terminis hujus clausule, si quid exequendum, sæpius fuit decisum, & patet ex decisionibus cumulat. per Caval. dec. 173, num. 2, Beltram ad Gregor. dec. 581, num. 12, & per Ferentill. ad Buratt. dec. 231, num. 9, & dec. 650, num. 19.

499 Unde sequitur, quòd volens executionem à d. clausula præservatam impedire, possit non solum ex eisdem actis, sed etiam ex noviter deductis suam intentionem fundare, Mart. de Claus. p. 1, claus. 169, n. 3, Marches. de Commiss. appell. ab oblig. Cam. d. p. 1, §. 1, n. 143, in fin. Maresc. var. res. fol. lib. 2, c. 12, n. 21, Rota in Anconitana Bonorum 21, Maii 1603, coram bon. mem. Justo, Coccin. dec. 56, n. 5, cum aliis cumulat. per Ferentill. ad Buratt. dec. 231, n. 8, & dec. 650, n. 18.

500 Et denique hæc clausula præservat viam executivam, & impedit effectum appellationis suspensivum, quatenus ex eisdem actis executio-

ni locus sit, ut confitito de iustitia mandati, procedatur ad illius executionem, Marches. de commiss. appell. ab oblig. Cam. p. 1, §. 1, num. 130, & seqq. fol. 705, Rot. post Zacch. de oblig. Cameral. dec. 12, nu. 4.

501 Secundo, quod dictum est supra, decretum debere justificari ex eisdem actis, procedit ad effectum executionis ex præallegatis, non autem ad effectum confirmationis, nam tunc intrat regula, non deducta deducam, non probata probabo, & habetur ratio omnium etiam post decretum productorum, Seraph. dec. 279, n. 5, Buratt. dec. 251, n. 12, dec. 564, n. 6.

502 Clausula, ad legitimam, non differt à clausula si quid exequendum, quia ipsa quoque aufert jurisdictionem Judici à quo, & illam tribuit Judici ad quem, secundum stylum, & observantiam Romanæ Curie, ut ipse in primis, & ante omnia exequatur, prout de jure ex eisdem actis, quatenus legitimæ executioni locus sit, Scac. de appell. q. 19, remedi. 2, num. 78, in princip. & vers. in hac controversia. Nec verba ad legitimam, † Judici directè aliud significant, nisi ut juxta Juris dispositionem exequi curet, Odd. de rest. in integ. q. 43, art. 1, n. 8, quia legitimum est † illud, quod est secundum dispositionem legum, & Canonum, I. legitima, ubi gloss. in verb. legitima ff. de pact. l. actus legitimi, ubi gloss. ff. de reg. jur. cap. ea quæ, ubi gloss. in verbo morem, & cap. consanguinei, ubi Abb. de sentent. & re judic. Alex. conf. 75, visis, & diligenter perspectis num. 1, vers. & appellatione, & numer. 4, & ibi Apostil. in verbo legitimus, lib. 1.

503 Sed licet in his nulla sit differentia inter dictas clausulas, & utroque casu sit necessaria transportatio actorum, & decretum justificari debeat ex eisdem, & non ex noviter deductis, ut supra, ad hoc ut possit ad executionem juridicæ procedi; subest nihilominus in reliquis aliqua discrepantia, nam clausula, si quid exequendum, extenditur si quid exequendum in primis, & ante omnia exequatur, sin minus, causam appellationis cognoscit, cujus virtute Iudex ad quem debet plenè gustare de bono jure, & iustitia decreti, & tunc demum, si videt illud justum, & validum, debet absque alio decreto, ad evitandos circuitus Appellationum, executionem permittere; quod si videt illud injustum, etiam ex noviter deductis, ut supra, potest absque nova commissione illud revocare, & ob id hoc casu debet ad ulteriora in negotio principali tacite ad d. circuitum evitandum procedere, Marches. de commiss. appell. ab oblig. Camer. p. 1, §. 1, nu. 133, fol. 705.

506 Clausula verò, ad legitimam, tantum extenditur, ut procedat ad legitimam executionem, & non requirit adeò exactam causæ cognitionem, sicut clausula si quid exequendum, ad hoc ut possit ad ulteriora in executione procedi; sed sufficit, quòd Iudex ad quem, adhibendo aliqualem causæ cognitionem, gustet superficialiter de bono jure, & iustitia decreti, ad hoc ut valeat illius executionem, ut supra, permittere: quod si videt decretum nullum, vel injustum, debet ab illius executione abstinere, quinimo non debet executionem hoc casu permittere, & cum nec

etiā

etiam possit, virtute dictæ clausulæ, causam Appellationis cognoscere, debet insuper abstinere a Sententiæ seu Decreti revocatione, ac processu ad ulteriora in meritis, & negotio principali, nisi in corpore Commissionis, & ulterius in rescripto, seu Signaturâ illius, adint alia verba jurisdictionem, etiam in negotio principali, dum non sit legitimæ executioni locus, tributaria, ut quotidie observat praxis.

§ 07 Unde inferitur, quod si in Commissione ad data fuerit secunda pars videlicet, *vel si magis placeat, committatur NN. ut procedat ad legitimam executionem*, & Commissio fuerit signata per verba *placeat D.N. Papæ, de 2. parte*, iudex tantum poterit exequi, casu quo legitimæ executioni locus sit, at in negotio principali nullatenus poterit procedere, etiam si executioni locus non fuerit, nam verba rescripti sunt strictissime intelligenda, & tantum valent, quantum sonant, & significanda de rescriptis. l. 1. in fine ff. de constit. pecun. Abb. in c. Rodolphus num. 1. de rescriptis. Capu. raq. dec. 153, num. 3, p. 1, Rot. dec. 416, n. 2, par. 4, recent. Gregor. dec. 34, num. 2, & seq. Buratt. dec.

§ 08 § 1, num. 3, & seq. Et si ob id omisum dicitur neglectum, & narrata, & petita restringuntur & limitantur per concessionem, & Signaturam, Rot. dec. 629, n. 2, par. 3, recent. Buratt. dec. 88, num. 2, & seq.

§ 09 An autem sit magis attendenda Signatura Papæ seu Cardinalis Præfecti, vel Regentis Cancellariæ, est distinguendum, nam aut rescriptum est Signaturæ Gratue, & sic ipsiusmet Summi Pontificis, qui signat per illa verba *Placeat* l. & tunc Signatura Papæ, & non Regentis est semper, & præcipue attendenda, Seraph. dec. 922, nu.

§ 10 4, Rota dec. 330, num. 16, par. 5, recent. Aut si agitur de rescripto Signaturæ Justitiæ, quæ Papam repræsentat, Rot. dec. 102, num. 7, par. 6, recent. & ejus nomine rescribit, Rot. dec. 289, nu. 16, par. 6, recent. per illa verba, videlicet: *Placeat. D.N. Pa-*

§ 11 pel. Card. Sacchetti, cujus rescriptum, & iustitio debet intelligi, prout de Jure, Rot. dec. 52, nu.

§ 12 7, par. 7, recent. & si tunc aut Regens Cancellariæ, qui in Commissione ante dictum rescriptum Cardinalis Præfecti manum suam apponit hoc modo extendendo, videlicet, *De mandato D.N. Papæ, aut NN. citet, inhibeat, procedat,*

§ 13 ut petatur, & iustitiam faciat, & si alias mutatis mutandis, secundum facti contingentias, in huiusmodi extensione rescripti aliquid omittit, & debet attendi Signaturâ Cardinalis Præfecti, cui est data potestas, & quæ Signaturâ Papæ censetur cum non sit in facultate Regentis inferioris, ad extendendum præpositi, tollere, aut restringere concessa a Principe Superiore, Mandos. in form. 3, commiss. in verb. summarie circa modum versis, quæro an in commissione, & vers. sed natum est dubium, fol. 36, bene Cassad. dec. 7, de rescriptis, quem sequitur Rota in Romana Spolii domus 19, Junii 1579, coram bo. me. Rubeo Decano, ubi quod omnia in commissione non deleta censentur concessa, & Papæ. ad Rotam dec. 28

§ 14 num. 5, & 6, de rescriptis in nov. ubi quod si in extensione fuit additum verbum, ut petatur, censentur concessa omnia petita non deleta, aut Regens Cancellariæ declaravit in extensione

rescriptum Signaturæ Justitiæ, prout si quis simpliciter petat aliquid fieri in Commissione, & Signaturâ si respondeat quod Iudex procedat, ut petatur, & Regens postea in extensione addat, & iustitiam faciat, attenditur Signaturâ Regentis, quæ declarat rescriptum Signaturæ Justitiæ, ut intelligatur quatenus id, quod petitur, sit de Jure, juxta tradita per Cresc. dec. 1, alias 47, de rescriptis, quæ ita intelligit Seraph. d. dec. 922, nu. 4 & sequitur Rot. dec. 330, num. 15, par. 5, recent. Ferentill. ad Buratt. dec. 621, num. 26, in fin. ubi dicit, hæc notanda esse in praxi, Regens namque in isto casu nihil addit, vel minuit, sed tantum declarat, quod rescriptum Signaturæ Justitiæ, quæ non rescribit nisi de jure, ex præallegatis, prout de jure intelligatur.

§ 16 Tertio casu solet Signaturâ rescribere pro appellatione simpliciter, absque ulla clausula, & tunc Appellatio censetur admissa ad utrumque effectum, & perinde est, ac si ab initio appellatio habuisset effectum suspensivum, Rot. dec. 134, n. 7 par. 6, recent.

BB Licet Commissio fuerit Judici præsentata, nihilominus antequam pars adversa fuerit citata ad dicendum contra Commissionem, illa non efficitur communis utrique Parti, Buratt. in cap. super litteris, n. 22, vers. quia adverte, de rescriptis. Rot. dec. 705, n. 8, par. 3, & dec. 30, num. 20, par. 5 & dec. 343, n. 4, par. 6, recent. Buratt. dec. 138, n. 4, & dec. 405, n. 2, & seq. & ibi Ferentill. num. 23, & dec. 524, n. 11, Cavalier. dec. 509, num. 1, Beltramin. ad Gregor. dec. 552, n. 8.

§ 18 Sed hoc non procedit, quando fuerunt facti plures actus, ex quibus constat impetrantem usum fuisse Commissionem impetrata, ut conciliando decisiones contrarias, dixit Rot. in Hispan. Præbementiarum 16, Decembris 1618, coram bo. mem. Ubaldo, relata per Beltramin. ad Greg. d. dec. 552, n. 7.

§ 19 Ante verò quam Commissio sit effecta communis, Impetrans potest pœnitere, & illa non utitur, Felyn. in rubr. de rescriptis, n. 3, ubi de receptiori, Buratt. in d. cap. super litteris, n. 22, vers. quia adverte, ubi quod ita praticaretur, Aegid. dec. 456, Rot. apud Marches. de commiss. in practico, par. 1, c. 3, dec. 4, & dec. 5, num. 1, fol. 172, Buratt. d. dec. 138, n. 4, ubi alias cumulat auctoritates, & Decisiones, & dec. 524, n. 11.

§ 20 Unde Adversarius invito Impetrante, ea uti non potest, Alex. in l. si quis Major, num. 4, & ibi Jaf. n. 14, & Alciat. n. 38, C. de transact. Alex. cons. 34, n. 3, lib. 1, Rota apud Marches. d. par. 1, de Commiss. in partic. dec. 4, n. 1, & dec. 5, n. 1, fol. 172, Buratt. dec. 138, n. 4.

§ 21 Postquam autem quis usus fuit, ut supra, commissione impetrata, vel Adversarium, ad dicendum contra illam, ut supra, citari curavit, non est amplius pœnitentiæ locus, cum commissio jam sit effecta communis, & ob id Adversarius etiam invito impetrante, illa uti potest, c. 1. & 2, de mutuis petis. Staphil. de liter. Grat. vers. advertendum tamen, ubi, stante ista Commissione, fol. 143, Rota dec. 17, n. 4, & seq. de dot. & contum. in nov. & contra illum, ad ulteriora citando, procedere, etiam per Contradictas, Papæ. ad Rot. dec. 34, num. 2, de rescriptis in nov. Beltramin. ad Gregor.

Gregor. d. decif. § 52, n. 8, Rot. apud Marchif. de Commiss. voc. caus. par. 2, § 2. decif. 1, n. 3, fol. 194.

§22 Est autem citatio ad dicendum contra commissionem, omnino necessaria ad firmandam iudicis jurisdictionem, alias sententia inde subsequuta est nulla, Salust. Tiber. in prax. lib. 2, c. 43, Cassad. dec. 7, num. 9, de appellat. Seraph. dec. 845, n. 1, Coccin. dec. 169, n. 4, & dec. 319, n. 7, Rot. dec. 325, n. 1, par. 1, rec.

§23 Sed hoc primo non procedit, quando utraque pars uia est commissione presentata, & commissio est excitatoria jurisdictionis, quia tunc commissio est effecta de actis, Coccin. d. dec. 169, n. 7.

§24 Secundo non procedit, quando lata fuit ab A. C. declaratoria in cursu censurarum, & commissio causa appellationis in Rota, & inhibitorium; nam tunc, si commissio fuit a Signatura reformata, & rescriptum, ut A. C. procederet ad ulteriorem executionem, commissione Auditori Rotæ presentata, potest A. C. ad ulteriora procedere, etiam si coram Auditori Rotæ non fuerit citatum ad dicendum contra dictam commissionem reformatam, in quibus terminis procedit dec. Caputaq. 324, par. 1.

§25 Tertio non procedit, quando terminus huiusmodi fuit servatus, saltem in terminis substantialibus, nam tunc si nihil fuit productum de novo, sed tantum fuerunt producta antiqua acta, sententia sustinetur, Salust. Tiber. d. lib. 2, c. 42, in fin. n. 1, Rota in Brachavan. de Granseis 19, Novembr. 1602, coram bo. mem. Cardinal. Sacro impress. apud Salust. Tiber. d. lib. 2, cap. 42, fol. mibi, 254, Coccin. decif. 319, numer. 8, aliis licet sententia salvaretur a nullitate, non tamen posset salvari ab injustitia, quia non justificaretur ex actis, nisi esset tantum fundata in dispositione juris, Rota in d. Brachavan. de Granseis coram bo. mem. Cardin. Sacro, Coccin. decif. 319, numer. 9.

§26 Debet omnino in citatione ad dicendum contra inferri tenor commissionis, ut citatus possit reddi certus de jurisdictione citantis, Rot. dec. 93, n. 1, par. 2, recent. Greg. dec. 127, num. 1, & ibi Beltram sub lit. A. in princ.

§27 Sed hoc primo non procedit, quando citatus comparuit, nam tunc potest de facili certificari, Beltram. ad Greg. dec. 127, n. 9.

§28 Secundo non procedit, quando pars est praesens, vel in loco parum distante, Rot. decif. 93, n. 4, & decif. 99, numer. 1, par. 2, recent. ubi dicitur quod distantia quindecim miliarium ad hunc effectum visa est modica, cum id sit iudici arbitrarium.

§29 Tertio non procedit, quando citatus potest de facili habere notitiam commissionis, ut in d. dec. 69, n. 1, par. 1, par. 2, recent. Gregor. dec. 137, n. 1, & seq. vel in citato est notitia verisimilis, & conjecturata, Rot. d. dec. 93, num. 2, par. 2, recent. Greg. dec. 127, n. 1.

§30 Ex quibus inferitur ad validitatem styli Romanæ Curiae inferendi tenorem commissionis in citationibus, quæ transmittuntur, exequendæ ex a curiam, non autem in illis, quæ exequuntur in curia, ut passim observat praxis.

§31 Non solum autem citatio ad dicendum con-

tra commissionem firmat jurisdictionem, ut supra, sed etiam inducit præventionem, adeo quod si in una & eadem causa fuerint à diversis personis presentatae diversæ commissiones diversis iudicibus, ille remanet iudex, coram quo fuit præventum, & citatum ad dicendum contra commissionem, glof. in c. ut debitus 59, in verbo assignata, de appell. Mandos. in form. 10, commiss. qu. 3, fol. 68, Cassad. dec. 5, numer. 1, & seq. de rescript. Rot. decif. 289, num. 3, & seq. par. 6, recent. ubi quod hoc procedit, etiam si unus ex dictis iudicibus sit Auditor Rotæ, alius verò extra Rotam.

§32 Sed hoc non procedit in Rota inter ejus Auditores, nam presentatis diversis commissionibus diversis Auditoribus super eadem causa ille remanet iudex, cui fuit primo loco presentata commissio tam vigore antiqui ordinis vicecancellarii, quam virtute Innocentiana constitutionis, quæ inter duos, vel plures Auditores attenditur in Rota, Mandos. d. form. in commiss. in verb. Commissio, & q. 3, fol. 67, & seq. Dec. in cap. Pastoralis n. 12, & n. 16, & seq. de rescript. & consil. 689, n. 1, & seq. Rot. dec. 6, de rescript. in antiq. Cassad. dec. 5, de rescript. Cor. d. dec. 289, n. 1, & seq. & n. 5, par. 6, recent.

§33 Citaciones in causis Commissariis debent esse omnino personales, Salust. Tiber. in prax. lib. 1, c. 51, n. 3, & n. 5, & lib. 2, c. 41, n. 1, in princ. Rot. dec. 495, num. 3, par. 3, recent. & signanter de stylo Rotæ, ut testatur Burat. dec. 606, n. 8.

§34 Sed hoc non procedit, quando citandus latitat, vel non reperitur personaliter, nam tunc facta diligentia, primo per unum, deinde per duos Curiores, iudex decernit processum per affixionem ad valvas Curie, & domus solite habitationis citandi, & in Acie Campi Floræ, Salust. Tiber. lib. 2, c. 42, vel per affixionem ad Valvas curiæ, & in Acie Campi Floræ, & domi dimissa copia, Salust. Tiber. lib. 2, cap. decif. ibi impressum sub numer. 2, cum aliis allegatis supra cap. 4, lit. D.

§35 Et debet Nuncius relinquere, vel domi affigere, vel publicare publice, & palam coram Servis, & Vicinis citationem, eosque certiorare, ut sic ad notitiam Latitantis pervenire valeat, Rota dec. 30, num. 27, & seq. par. 6, recent. num. præsumitur in istis casibus latitans habere citationis notitiam, licet secus sit, quando est absens à Civitate, Rota d. decif. 130, num. 33, & seq. par. 6, recent.

§36 Quando autem Curfor non refert, se fecisse citationem personaliter, si tamen dicit se fecisse censetur de stylo Romanæ Curie personaliter fecisse, nisi addat, domi dimissa copia, prout de hoc stylo testatur Rota decif. 561, num. 14, par. 1, recent.

§37 Est etiam necessaria citatio personalis, quando sit ab hodie per totam, nam aliàs citatio ad hodie per totam, domi dimissa copia, est nulla, Salust. Tiber. in prax. lib. 1, c. 51, num. 13, Seraph. dec. 115, vers. maxime sub n. 2, Rota dec. 233, n. 10, & seq. par. 7, recent.

§38 Hæc tamen citatio legitime, ut supra exequuta non arguit, non posse fieri sententiam, nisi in ultima hora dici, sed intelligitur pro hora audien-

dientia, & ita observat Praxis in Curia, *Seraph. d. dec. 111 §. num. 2, Rot. dec. 199, num. 11, par. 3, recent.*

DD Commissio in forma signandi scribi solet
§39 minutis characteribus, in cujus sinistro capite à tergo debet Procurator, vel qui illam impetrare intendit, ejus proprium nomen, ac cognomen manu propria adnotare, ut citari possit, casu quo commissio veniret reformanda, *Paul. V. in reform. Trib. Urb. consil. 71, Universi agri, circa fin.*

§40 Hac ab utriusque Signaturæ Referendario, & postmodum ab Eminentiſſ. Cardinali Præfecto Signaturæ Justitiæ signata, adnotatur à primo Revisore in ejus libro, in quo tantum nomen Diœcesis, & nomen, ac cognomen Oratoris, ac diem, quo illa fuit signata, adnotare solet, prout etiam illam eodem modo in ejus libro adnotat secundus Revisor, postquam in ea illustrissimus Cancellariæ Regens Judicem apposuit, & rescriptum, ut supra extendit. Cæterum
§41 isti libri primi, & secundi Revisoris nihil probant, nec aliquam fidem faciunt, *Scac. de appell. q. 14, num. 38, versic. adverte, Verall. dec. 31, & dec. 32, par. 1, ubi loquitur de libro Baccodi, tunc Revisoris.*

§42 Magister verò Curſorum, postquam commissionem, à secundo Revisore expeditam recepit, adnotat à tergo Commissionis ejus propria manu diem, in qua illa ad Bancum Curſorum pervenit, *Baratt. dec. 226, num. 4, & insuper adnotat in ejus libro diem, in quo eam recepit, nomen Diœcesis, & nomen, & cognomen Oratoris, ad instar dictorum Revisorum, & quando commissio reponitur in capſa Judicis, cui est directa, facit punctum in margine dictæ adnotationis ejus libri, ex quo designat commissionem fuisse in capſa repositam; Verumtamen dictus liber Magistri Curſorum solus nihil probat ex identitate rationis allata per *Rot. dec. n. 2, par. 3, lib. 3, divers.* ubi loquitur de libro Martini Lupi tunc Revisoris commissionum, quia scilicet ex dictis libereculis non apparet super quo fuerit data commissio, & potest esse super alia causa, unde non probat hoc esse, *L. duo sunt Viri, ff. de test. turel. l. non hoc, C. unde legit, l. neque natales, & l. Matrem. C. de probat.**

EE Ad defertionem causæ evitandam facit,
§44 quodd. Commissio pervenerit ad Bancum Curſorum infra legitima tempora, ut puta intra decem dies post datos Reverentiales in forma, vel aliàs in tempore antequam causa possit dici deferta, hæc non fuerit in capſa reposita, & Judici præsentata, *Cassad. dec. 4, de appell. Put. decis. 379, lib. 1, in correct. Mant. dec. 275, n. 2, Scac. de appell. q. 14, ubi quod dicti decem dies dantur ad inchoandam prosecutionem, non ad finiendam, cum aliis allegatis supra lit. F. versic. quoniam, & per Duran. dec. 190, num. 5, & seq.*
§46 ubi quod idem dicendum erit de Commissione restitutionis in integrum, ut dicatur præventum in illa petenda, ad effectum evitandæ executionem exinde petitam, quia in effectu restitutionis in integrum regulariter non differt ab appellatione.

§47 Si tamen infra terminum juris, Annum, non

fuerit Adversarius citatus ad dicendum contra Commissionem, causa, non obstante quod Commissio, ut supra, ad Bancum Curſoris pervenerit, vel etiam fuerit in capſa reposita, & Judici præsentata, remanebit deferta, *Rota coram Thom. Fasto l. dub. 27, Lancell. de attent. appell. pend. c. 12, in præfat. n. 50, Accbil. dec. 31, de appell. Rot. dec. 156, n. 1, & n. 2, par. 2, recent.*

§48 Fatale etenim Appellationis est Annum, & ex causa Biennium, *Antib. ei qui appell. C. de temp. appell. c. cum sit Romana, de appell. ubi quod id procedit, nisi forte Judex à quo ex justa causa præcisius tempus fuerit moderatus, Clement. sicut. de appell. Vestr. in Prax. lib. 3, c. 5, nu. 2, & lib. 7, c. ult. n. 8, Cassad. dec. 6, n. 8, de appell. Scac. de appell. q. 15 n. 27, & seq. Mant. dec. 276, n. 2, Burat. decis. 170 n. 20, Rot. dec. 233, n. 2, & seq. par. 7, recent.*

§49 per viam restitutionis in integrum ex clausula generali si qua mihi justa causa, & c. est triennium, *Scac. de appell. d. q. 15, n. 8, ubi quod primus, & secundus annus dantur à lege, tertius verò per viam restitutionis in integrum à Judice.*

§50 In Curia verò fatale est indistinctè Biennium, etiam impedimento, aut causa aliqua non probata, quia ob multiplicatam negotiorum præsumitur, *Vestr. d. lib. 7, c. ult. n. 9, vers. quam concessionem, Scac. d. q. 15, n. 151, Cassad. d. dec. 6, de appell. n. 8, vers. in Curia tamen, Put. dec. 154, n. 3, lib. 2.*

§52 Dummodo in primo anno fiat aliquid, & saltem citetur Adversarius, ad dicendum contra Commissionem, & videndum sibi inhiberi, *Fastol. d. dub. 37, Vestr. d. lib. 3, c. 5, n. 2, & ibi Gravate. n. 7, & lib. 7, c. ult. n. 9, vers. quod tamen, Lancell. de attent. appell. pend. d. c. 12, in præf. num. 49, & seq. Scac. de appell. q. 35, n. 34, & num. 151, ubi quod sufficit, quod fuerit infra annum citata pars ad dicendum contra Commissionem, & factus aliquis alius actus, & n. 153, Achil. dec. 11 de appell. ubi quod sufficit fuisse processum ad citationem, & inhibitionem, Put. dec. 154, n. 3, lib. 2, Cassad. d. dec. 6, n. 8, vers. dummodo, de appell. Rot. in Pampilonen. de faust. 14, Decembris 1598, coram bon. me. Litta, impress. apud Salust. Tib. lib. 3, c. 10, fol. 342, & d. dec. 156, n. 1, par. 2, rec. ubi quod ad evitandam defertionem, non sufficit citatio ad videndum compulsi.*

§53 Incipit autem in Curia currere primum fatale Appellationis, seu terminus juris, Annum, à die interpositæ Appellationis, & non à die impetratæ Commissionis, *Clem. sicut appellacionem, de appell. Lancell. de attent. appell. pend. d. c. 12, in præfat. n. 47, Marches. de Commiss. prorog. fatal. par. 3, §. 1, n. 46 fol. 401, Scac. de appell. q. 15, n. 173, Put. dec. 56, lib. 2.*

§54 Sed hoc non procedit in appellatione interposita in partibus ad Curiam, quia tunc fatalis non incipit currere à die appellationis interpositæ, sed à die, qua verisimiliter potuit causa appellationis committi, *Lancell. de attent. appell. pend. d. cap. 12, in præfat. num. 48, Marches. de Commiss. prorog. fatal. par. 3, §. 1, num. 70, & seq. fol. 403, Scac. de appell. d. q. 15, numer. 75, Put. decis. 11, de appellat. & dec. 147, & decis. 150, lib. 2, in correct. idem Scaccia de appellat. quest. 14, numer. 48, ubi quod si à Judice à quo fuit Appellanti præfixus terminus ad prosequendum,*

E e suffi-

- sufficit in illo termino aptio itineris ad Curiam: si verò d. terminum non fuit præfixus, Appellans habet annum ad committendum causam appellationis, & ex causa biennium, c. oblat. c. personas, & c. sequenti, de appellat. Marches. de Commiss. appell. vigor. cap. oblat. par. 2. §. unico, num. 24, fol. 402, Scacc. de appell. d. quest. 14, num. 49.
- 556 At ex fatalium termino diversa tempora, in quibus illa non currunt, deducuntur, nam Primò non currunt fatalia pendente termino ad appellandum, Seraph. dec. 938, num. 13, cum non incipiant, nisi à die appellationis interpolatæ, vel à die quo causa appellationis committi potuit, ex supra allegatis.
- 557 Secundò non currunt pendente iudicio super Attentatis, Mantig. dec. 99, num. 3, Seraph. dec. 777, num. 2, & dec. 393, quod tamen non procedit, quando appellans succubuit, Rota dec. 572, 156, n. 4, p. 2, rec.
- 558 Tertio non currunt, si causa fuit introducta in Consistorio Principis, l. cum anterioribus, §. si tamen, C. de tempor. appell. Scac. de appell. q. 15, num. 13, & seq. Seraph. dec. 997, n. 8, Rota dec. 416, n. 4, in fin. p. 2, recent.
- 559 Quarto non currunt pendente recursu de Jure competente diligenter habito ad Signaturam parte citata, Rota d. dec. 516, n. 4, & seq. par. 5 recent.
- 560 Quintò non currunt pendente tempore Remissoriaum, Seraph. dec. 372, n. 2.
- 561 Sed hoc non procedit, si Remissoria decreta non sunt ab appellante expedita, Verall. dec. 12, num. 1, & seq. p. 2, secus si non fuit expedita Remissoria decreta ab appellato, quia, ob impedimentum ab eo proveniens, fatalia non currunt, Verall. dec. 11, & d. dec. 12, num. 2, & 3, par. 2.
- 562 Sextò non currunt tempore Sedis vacantis, quia tunc jus non redditur, Lancell. de Attent. appell. pend. par. 2, c. 12, in prefat. num. 51, Scacc. de appell. q. 15, n. 13, prope fin. Caputaque dec. 365, Fatalia Sede vacante, lib. 1, in manuscript. Seraph. dec. 362, n. 2.
- 563 Septimò non currunt, quando quis fuit impeditus facto Partis adversæ, vel mixtum, Verall. dec. 11, num. 1, & seq. & dec. 13, num. 1, & seq. par. 2, latè Scacc. de appell. q. 15, n. 61, & seqq. & n. 105, & seqq.
- 564 Octavò non currunt, quando quis fuit impeditus facto principis, Scac. de appell. d. q. 15, num. 13, in fin. Verall. d. dec. 170, n. 1, p. 2.
- 565 Nonò non currunt tempore nullitatis durante, Buratt. dec. 170, n. 19.
- 566 Decimò non currunt in petitorio, lite pendente super possessorio, Rota dec. 312, num. 5, p. 5, recent.
- 567 Undecimò non currunt in Curia Capitolina Consutore electo, juxta formam Statuti Urbis, nisi à die quo Consutor acceptavit & acceptatio fuit parti intimata, Rota dec. 294, num. 3, p. 3, recent.
- 568 Duodecimò non currunt Mediolani pendente causa in Senatu, Rota dec. 4, num. 6, par. 3, recent.
- FF Auditor Cameræ potest non solum revocare suam Interloquutoriam, sed etiam ipsam revocationem, licet decreta hujusmodi sint definitiva, vel vim definitiva habentia, & quoad Partem transitum fecerint in rem judicatam, ut dicunt Doctores, & quotidie observat Praxis, Salust. Tiber. in Prax. lib. 1, c. 53, num. 1, & seqq. ubi quod hujusmodi decreta, licet transeant in judicatum quoad partem, secus tamen est quoad Judicem, Mandos. in formul. 9, commiss. in verbo admittat. Vestr. in Prax. lib. 8, c. 4, num. 6, Gallef. de oblig. Camer. q. 36, num. 27, & seq. ubi sub num. 13, dat modum quid agendum, quando Judex procedit, Partem à gravamine reponendo, in executivis, & non executivis, Scacc. de appell. q. 17, lim. 47, memb. 1, num. 31, & q. 9, rem. 1, conclus. 6, n. 37, Ferentill. ad Buratt. dec. 752, n. 9, & seq. Rota apud Marches. de Commiss. nullit. Sanat. p. 3, §. 2, dec. 4, fol. 43.
- Er non solum A. C., sed etiam alii Romanæ Curie Judices solent quotidie ab hujusmodi Interloquutoris, & Decretis reponere, prout de Romanæ Curie usu, & Stylo hujusmodi testatur Salust. Tib. in Prax. lib. 1, c. 27, n. 12, Vestr. d. lib. 8, c. 4, n. 6, Gallef. d. q. 36, num. 27, & seqq. & non solum Judices ordinar, sed etiam Delegati id facere possunt, Salust. Tib. d. lib. 1, c. 63, num. 3, in fin. Vestr. d. lib. 8, c. 4, num. 6, & non solum semel, & bis potest per viam repositionis procedi, sed etiam pluries, & quoties opus fuerit, nam in Curia non observatur opinio Dyn. & sequacium in l. quod iustit. ff. de rejud. sed potior est opinio Raynerii de Forolui, quem sequitur Cuman. in d. l. quod iustit., Mandos. in d. formul. 9, in verbo admittat. Gallef. de oblig. Camer. d. quest. 36, num. 29. Signanter tamen prædicta locum habent, quando Interloquutorie, & decreta hujusmodi continent conditionem, nisi ad p. d. vel nisi infra tres, aut similem; nam tunc Judex animo denuò Partem audiendi facere hæc decreta videtur, Salust. Tiber. d. lib. 1, c. 53, num. 6, & tamen appellatio per Partem interpolata, solent, etiam de Stylo Curie, fieri hujusmodi repositiones cum sola Intimatione absque alia citatione, teste Buratt. dec. 627, n. 6.
- 574 Sed hæc primò non procedunt in Auditore Sacri Palatii Apostolici, cui in gradu appellationis commissæ fuit causa, cum facultatibus A. C. nam licet ipse vigore facultatis sibi in Commissionem attributæ, possit procedere executive, non tamen potest, tamquam A. C. subrogatus à Decreto reponere, quia causa Appellationis diversificat instantiam, & in hoc non censetur ei per hujusmodi Commissionem facultas concessa, teste Coccin. dec. 78, num. 9, & seq.
- 575 Secundò non procedunt, quando Judex pronunciaffet in scriptis per Cedula, nam tunc non potest reponere, cum sit functus officio suo Salust. Tib. d. lib. 1, c. 53, n. 7.
- 576 Tertio non procedunt, postquam Judex ad quem legitime inlabuit, Scac. de appell. q. 17, lim. 47, memb. 1, n. 38.
- 577 Quarto non procedunt, postquam causa Appellationis fuit commissæ à Signatura, etiam si illam commiserit cum clausula, sine præjudicio legitime executionis, licet enim tunc Judex à quo-

quo possit procedere ad ulteriora in executione sui Decreti, non tamen potest illud revocare, nec ab illo reponere, sed si videt illud iniustum, debet ab ulteriori executione abstinere: cum enim in eo Signatura, quæ Papam representat, manus appositæ, inferior se amplius ingerere non potest, nec debet.

§80 Quinto non procedunt, postquam Iudex à quo detulit appellationi, cum à se abdicaverit jurisdictionem, nisi id fuerit factum de consensu partium, aut de consensu appellantis, reintegra, *Scac. de appell. d. qu. 17. limit. 47. membr. 1. nu. 41. & n. 43. vers. contra. & n. 44. & seq.*

§81 Sicut autem A.C. & quilibet Iudex ordinarius Romanæ Curie potest, ut supra à Decretis, & interloquutoris reponere, sic etiam potest quilibet Ordinarius, qui nulliter sententiavit de nullitate suæ sententiæ cognoscendo, iterum sententiarum. *l. 1. in fin. C. de sentent. Salust. Tib. d. lib. 1. c. 53. n. 3. Innoc. in c. in literis, nu. 1. & ibi DD. de offic. deleg. Vant. de nullit. defect. Jurisd. ordin. n. 114. vers. quæ tamen, ibi salust. etiam in Ordinario, Rot. dec. 16. n. 1. in fin. & num. 2. de re jud. in nov. Scac. de appell. q. 19. rem. 1. concl. 6. nu. 73. & n. 79. & seq. Capic. dec. 1. n. 26.*

§82 At Iudex delegatus non potest suam sententiam nullam revocare, nec iterum sententiarum, quia si bene, sive male, functus est officio suo, *l. si ut proponis la prima, C. quom. & quan. Jud. In not. in d. c. in liter. n. 2. & ibi DD. de offic. Deleg. Salust. Tiber. in prax. lib. 1. c. 53. n. 3. Rot. d. dec. 16. n. 3. de re jud. in nov. lat. Scac. de appell. q. 19. rem. 1. n. 61. & n. 100. vers. contra istam.*

§83 Sed hoc primo non procedit in Delegato ad universitatem causarum, quia equiparatur Ordinario, *Mar. in d. ord. Jud. par. 4. prin. distinct. 5. n. 47. Salust. Tib. lib. 1. c. 53. n. 3. in fin. cum aliis cumulatis per Scac. de appell. q. 19. rem. 1. concl. 6. n. 99.*

§84 Secundo non procedit in executore ad tradendam possessionem, *Zabarell. conf. 75. per tot.*

§85 Tertio non procedit, quando Delegatus sententiavit contra formam scripti, quia tunc functus non est officio suo, *Scac. qui alios cumulat, & de communi testatur, d. q. 19. rem. 1. concl. 6. n. 102.*

§86 Quarto non procedit in executore ad providendam de beneficio, & sic in extrajudicialibus respicientibus Gratiam, *Innoc. in c. 1. de sent. & re jud. & in c. in literis, n. 3. & ibi Canonista. de offic. Deleg. Achar. in c. examinata, nu. 4. vers. & per provisionem, de Jud. Scac. de appellat. q. 19. rem. 1. concl. 6. nu. 100. signanter vers. respon. deo.*

§87 Quinto non procedit, quando delegatus non judicavit in per toto, quia tunc non est perfectè functus officio suo, *Bart. in l. si ut proponis, la prima sub n. 3. C. quom. & quand. Jud. Scac. de appell. d. q. 19. rem. 1. concl. 6. n. 108.*

§88 In causa verò beneficii Iudex delegatus potest pronunciare, Beneficium fore alicui debitum, sed non potest de eo providere, *cap. super eo, ubi gloss. in verbo ordinet, & Canonista tradunt de offic. Deleg.*

§89 Sed hoc non procedit in Auditoribus Sacri Palatii Apostolici, seu Rotæ, qui possunt etiam

conferre, seu de Beneficio providere, *Clem. Auditor. de rescript.*

Practica communis est, quod appellans, quando agitur de executione ob desertionem appellationis, citatur ad docendum de prosecutione appellationis, & dicendum causam, quare sententia executioni demandari non debeat, *Bartol. in l. 1. num. 9. in fin. ff. nil. novat. appell. pend. Castr. in l. Preses 27. in fin. & ibi etiam Alex. nu. 6. ante fin. vers. & practica est. ff. de re jud.*

§91 Sed de stylo Curie observantur quatuor termini, ad docendum de appellatione, ejusque legitima prosecutione, primo pro prima, secundo pro secunda, tertio pro tertia, quarto pro quarta, & superabundanti dilatione, singuli ad p. d. *Vestr. in prax. lib. 5. c. 10. vers. ad docendum, de appellatione fol. 104. & lib. 8. c. ult. num. 7. vers. verum si vigore, ubi reddit rationem, & num. 13. vers. et si Commissio, Vant. de nullit. defect. process. nu. 61. fol. 119. Mandos. in formul. Commiss. 23. in verbo servatis quatuor terminis, Salust. Tib. in prax. lib. 2. c. 24. n. 4. & seq. Scac. de appell. q. 11. n. 200. vers. aut enim.*

Aliquando tamen, prout quando exequutio est facienda à Iudice delegato, qui sententiam exequi non potest sine commissione executoriali, & rescripto speciali, loco dictorum quatuor terminorum, petitur, & obtinetur committi eidem, ut præfixo parti adversæ aliquo brevi, & competente termino, ad docendum de appellatione, ejusque legitima prosecutione, ac causis restitutionis in integrum, elapso & nihil quod relever, docto expensas taxet, & moderetur, & tam pro illis, quam pro contentis in sententia, & re judicata, mandata quæcumque necessaria, & opportuna decernat, & relaxet, & exequatur, &c. quo casu, citato prius Adversario, ad dicendum contra commissionem, & deinde ad videndum sibi præfigi dictum terminum juxta formam commissionis, obtinetur præfigi ad secundam cum intimatione, *Mandos. in d. form. Commiss. 23. in verbo servatis, Vestr. in prax. d. lib. 8. c. ult. n. 8. & n. 13. Salust. Tiber. lib. 2. c. 25. num. 4. & seq. & successivè nihil quod relever, docto, citatur ad videndum taxari, & moderari expensas, ut supra, Vestr. in prax. lib. 8. c. ult. n. 14. Salust. Tiber. d. lib. 2. c. 25. num. 3. & nu. 6. Mandos. in d. form. 23. in verbo omnes, & singulas expensas.*

§93 Sed hac commissione A.C. non indiget, sive processerit in causa ut ordinarius, sive ut delegatus, sed utroque casu, servatis dict. quatuor terminis ad docendum de appellatione, ejusque legitima prosecutione, rursus coram eo citatur pars ad videndum taxari, & moderari expensas, & taxatas, & moderatas solvendum, aliàs videndum tam pro illis, quam pro contentis in sententia, & re judicata, relaxari mandatum in sententia decretum, *Salust. Tiber. d. c. 25. n. 3.*

§94 Tum quia A.C. habet in suis ordinatis facultatibus potestatem cognoscendi quascumque causas etiam Commissarias, in quibus habetur ut Ordinarius, *Greg. XIII. Conf. 59. Ad generis. in Bul. antiq. fol. 1271. Greg. XIV. in ejus Conf. Ad generis, impress. apud Salust. Tiber. in prax. fol. 513. & aut. 5. Conf. 28. Eximie. Salust. Tib. in prax. lib. 2. c. 25.*

- 625, n. 6. Tum quia, vigore earumdem facultatum, est executor quarumcumque sententiarum latorum per eum, & ejus locum tenentes, seu quosvis alios Judices, etiam delegatos, & Sacri Palatii Apostolici Auditores, & ipsos Romanos Pontifices pro tempore existentes, Greg. 13, in d. Const. 55, secundum ant. imp. Greg. 14, in d. Const. Ad generis, Paul. V. d. Const. 28, Eximia.
- 595 Terminis autem ad docendum de appellatione, ut supra, non servatis, executio facta contra stylum, qui habet vim legis, non potest subtrahi ex superius allatis.
- 596 Sed in hoc est distinguendum: Nam aut agitur de executione trium conformium, aut alterius sententiae, seu Decreti inappellabilis, & tunc dicti termini non sunt necessarii, & non servantur, sed citatur adversarius, ad videndum taxari, & moderari expensas, Vestr. lib. 8, c. ult. numer. 13 & seq. Scac. de appell. q. 11, num. 200, vers. aut agitur.
- 597 Aut tractatur de executione rei judicatae ob non interpositam appellationem, vel illam non prosecutam infra legitima tempora, & tunc dicti termini sunt omnino necessarii, Scac. d. q. 11, n. 2000, vers. aut enim, cum aliis allegatis supra, vers. sed de stylo Curiae, n. 591.
- 598 Ceterum si executoriales fuerint in Rota decreta, non servatis dd. quatuor terminis, erunt invalida similiter ex superius allegatis.
- 599 Sed hoc non procedit, quando adest res judicata ob non interpositam appellationem infra legitima tempora, & in actis clarè constat de re judicata, quia à die latae sententiae Parte personaliter citata, vel aliàs à die scientiae usque ad diem appellationis interpositae, undecim, vel plures dies effluerunt, Rota in nullius jurisdictionis Mercurii 12, Novembris 1550, coram bo. me. A. ch. ille de Grasse, quam refert, & sequitur Mandos. in d. form. Commissi 13, in verbo, citatione precedente, vers. igitur primò quero, ibi, concludunt R. P. DD. de Rota, Scac. de appell. q. 11, num. 201, fol. 227.
- 600 In causa etiam, quo causa commissà fuerat appellatione remota, si dicti quatuor termini, pro executione sententiae latae in negotio principali, in qua adlit condemnatio in expensis, fuerunt servati, deserviunt pro expensis, & sufficit sola citatio ad videndum taxari, & moderari expensas, Vestr. in prax. lib. 8, cap. ult. numer. 1, Duran. dec. 130, num. 2, Ferrentill. ad Buratt. dec. 921, num. 18.
- HH Victus tenetur Victori ad expensas, l. propterandum, §. si five autem alterutra, & ibi DD. C. de jud. l. cum quem temere, ff. de jud. & ibi DD. Stat. Urb. lib. 1, c. 196, Covar. pract. quest. 6, 27, Rebus. de damn. expens. & inter. ff. art. 2, glof. 1, num. 7, & seq. Rot. dec. 730, num. 3, par. 1, divers. & dec. 370, n. 9, par. 1, recent. Buratt. dec. 921, num. 1. Duran. dec. 313, n. 9.
- 602 Solet tamen victus ab expensis excusari, quando habuit justam causam litigandi, l. qui solidum, §. etiam ff. de leg. 2, §. 1, in l. properandum, §. si five autem alterutra num. 3, & n. 8, C. de judic. Paris. conf. 7, 43, lib. 3, Alex. conf. 37, n. 34, lib. 2, Nat. conf. 142, n. 24, Affin. in Prax. §. 2, lim. 1, n. 1, & seq. Vestr. in Prax. lib. 8, cap. 2, num. 10, & ibi Gravati.
- num. 20, & seq. Put. decis. 373, numer. 1, lib. 1, cor. reit.
- 603 Sed hoc primò non procedit, quando expensae petuntur jure actionis ex stipulatu, vel aliàs, quia tunc justa causa ab eis excusat, Glof. in §. oportet, in verbo solo, ibi, nisi sint petita, in auth. de judic. §. 1, in l. properandum, §. si five autem, n. 3, vers. nisi tales, & num. 4, C. de judic. Cephal. conf. 265, nu. 21, lib. 2, Alex. conf. 37, num. 34, lib. 2, Nat. conf. 143, n. 9, lib. 1, Affin. in prax. §. 3, 2, in sublimit. 1, ad primam limit. num. 1, & seq. & limit. 3, nu. 3, vers. modo stante, Luc. Pet. in Prax. lib. 9, cap. 1, tit. de expens. num. 1, & seqq. Covar. pract. quest. c. 27, nu. 3, vers. haec tamen sexta limitatio, Card. Tusc. lit. E. concl. 625, n. 85, Ven. con. ad Statut. Urb. c. 196, nu. 15, & n. 45.
- 604 Quinimò quando quis ad expensas ex stipulatu, ut supra, vel etiam in forma Camerae se obligavit, tenetur ad illas, etiam si non fuerit in expensis condemnatus, Federic. de Sen. conf. 139, vers. si verò Expensae, in fin. Covar. pract. quest. c. 27, n. 5, vers. sed & vera sunt, Luc. Pet. in prax. d. lib. 9, tit. de expens. n. 2, Card. Tusc. lit. E. concl. 628, n. 20.
- 605 Nam condemnatio requiritur, quando debentur expensae officio Judicis, quae regulantur juxta tex. in l. terminato, C. de fruct. & lit. expens. secus quando debentur, & petuntur vigore obligationis Cameralis, vel aliàs jure actionis, quia tunc proceditur per viam relaxationis mandati via executiva, etiam si in sententia, seu mandato in principali negotio obtento, de expensis nulla fuerit facta mentio, Salas. Tib. lib. 4, c. 44, n. 1. Prout etiam magistraliter ostendit Rota in Romana expensarum. Luna 26, Martii 614, bonam mem. Patriarcha Manzanedo, & quoti die in A. C. Tribunali observat praxis.
- 606 Et haec vendicant sibi locum, si velis sit finita per sententiam, seu relaxationem mandati, si ve per transactionem, si ve per quietantiam, nam promissae, & debita jure actionis semper peti possunt, l. Mulier, §. si rem, ubi glof. in verbo fortassis, ff. de leg. 3, Roder. ad dec. Guidopap. decis. 55, Cap. pel. Tolos. dec. 5, Affin. in Prax. §. 3, 2, ampliat. 12, num. 1, latè Luc. Pet. in Prax. lib. 9, cap. 1, numer. 8.
- 607 Secundò non procedit, quando quis statim ac videt se malum jus fovere, non cedit liti, & non agnoscit bonam fidem, sed perseverat usque ad finem, nam tunc verisimile est, quod etiam si à principio habuisset notitiam veritatis, & se malum jus fovere, nihilominus temerè litigasset, prout postea fecit, & experientia rerum magistra docuit, Dec. conf. 140, in 2. dubio, Roman. sing. 401, Dec. in l. qui in alterius ff. de reg. jur. Rebus. de damn. expens. & inter. ff. glof. 1, num. 14, & seq. ubi quod ita observat usus forensis, Cumam. Bald. Novell. & alii, quos refert, & sequitur Card. Tusc. tom. 3, concl. 638, n. 4, Guidop. dec. 436, n. 56, vers. sed pone, per l. si quis insitutus, ff. de pos. & l. cum quem temere, in princ. de jud. ubi etiam subdit, quod ita tenet Bart. & servat Curia Parlamenti in judicando.
- 608 Tertio non procedit in Curia, & supremis Tribunalibus, nam in illis justa causa litigandi non attenditur, dum quis succubuit, prout exem.

- exemplificando in Tribunali Rotæ, tradit Cas-
fad. dec. 12. num. 2. de rescript. *Vestr. lib. 8. c. 2. n. 10.*
Charta. dec. 1. n. 4. Verall. dec. 340. n. 4. par. 1. Put.
dec. 373. n. 2. lib. 3. in correct. Rot. dec. 352. n. 5. par. 1.
divers. Coccin. dec. 56. n. 6. Buratt. dec. 449. nu. 8.
609 *Ferentill. ad Buratt. dec. 922. n. 9. nisi* quando sen-
tentia ex noviter deductis veniret revocanda,
nam tunc, qui illam obtinuerat, excusaretur ab
expensis, etiam in supremo Tribunali, *Vestr. in*
prax. d. lib. 8. c. 2. n. 10. Verall. d. dec. 340. n. 4. Coccin.
dec. 56. n. 6. Caval. dec. 191. n. 3. Rot. dec. 730. n. 1. p. 1
610 *divers. ubi sub num. 2.* dicitur, quod hoc non ha-
bet locum, quando is, qui obtinuit sententiam
pro se, fuit mendax, tunc enim propter menda-
cium condemnandus est in expensis, etiam si
sententia sit revocanda ex noviter deductis, ut
per *Afin. in prax. § 32. cap. 2. ampl. 21. & Afflic.*
dec. 126. in fine.
611 *Que autem sint iustæ causæ litigandi, tra-*
duntur lare *Asin. d. l. properandum. §. five autem al-*
terutra. n. 7. & seqq. C. de jud. Afin. in prax. §. 31. c. 1
lim. 2. & seqq. Carpan. ad Stat. Mediolan. c. 55. in
verbo propter iustam causam. n. 132. ubi decem &
septem causas enumerat, *Menoch. de arbit. iud.*
casu 177. Lanfranc. in c. Quoniam contra. n. 682. &
ibi adden. sub lit. A. de probat.
612 Sed quando quis fuit victus in causa, non
preiudicatur habuisse aliquam iustam causam li-
tigandi, *Galgan. ad Stat. Urb. lib. 1. c. 196. col. 7. n.*
50. & ibi etiam *Fenzon. sub n. 56.* plures cumulat
auctoritates.
613 De iure autem expensæ non debentur nisi in
fine litis, *Verall. dec. 341. par. 1. Caval. dec. 191. n. 2*
614 Sed hoc non procedit in expensis factis in
causa attentatorum, nam cum attentata sint in
primis, & ante omnia purganda, expensæ in cau-
sa attentatorum factæ non solum sunt taxandæ,
sed etiam reficiendæ, & antequam de negotio
principali cognoscatur, *Cap. Bona. de appell. Rota*
dec. 5. de dol. & cont. in nov. & dec. 37. de sent. &
re iud. in antiq. Afin. in prax. §. 32. cap. 16. fol. 219
615 *nisi* si sint expensæ extrajudiciales factæ ab eo, qui
passus est attentatam, nam tunc sufficit depositum
unius lallii, cum oblatione solvendi residuum,
postquam de illis constitit, & facta liquidati-
one, *Ang. in l. 4. §. ait prator. ff. de re iud. Greg. dec.*
503. n. 1.
616 Ad validitatem taxationis expensarum re-
quiritur liquidatio Notarii actuarii, & citatio
ad videndum taxari, in qua judicialiter relata
consuevit iudex apponere manum scribendo,
Taxamus, & subinde exhibita Cedula expensarum,
quas Notarius, absque expensis Procuratoris,
& Advocati, liquidavit, ioler iudex iuxta
summam liquidatam, nisi aliter ei visum fuerit,
taxare, ut per *Salust. Tiber. lib. 2. c. 44. n. 3.*
617 Et ulterius postquam expensæ sunt, ut supra,
liquidatæ, & taxatæ, requiritur etiam juramen-
tum Partis super illarum veritate, & quantitate,
ac demum sententia liquidatoria, seu decretum
iudicis, *Cap. constitutis. de Procur. glos. in cap. cum*
venissent. in verbo resisteret. de eo qui mitt. in poss.
glos. in cap. 1. in §. Ad iudicem. in verbo docuit. de e-
lect. in 6. Vestr. lib. 8. cap. ult. num. 15. Afin. in prax.
§. 32. cap. 6. Ferentill. ad Buratt. dec. 921. Fenzon. ad

- Statut. Urb. lib. 1. cap. 196. n. 115. & seqq. Duran. dec.*
385. n. 7. Rot. dec. 177. n. 3. par. 7. recent. aliàs sine
dicto juramento taxatio est nulla, *L. Sancimus. C.*
de iud. cap. Cum venissent. ubi glos. in verbo. resiste-
ret. de eo. qui mitt. in poss. Vestr. d. l. 8. c. ult. n. 15. &
ibi Gravatt. n. 36. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 921. n.
22. Rota dec. 177. n. 4. par. 7. recent.
618 Sed hoc juramentum de stylo Notariorum
extenditur in termino ad videndum taxari, &
moderari expensas, & taxatio valet, licet dictum
juramentum aliunde de per se non appareat,
Vestr. d. lib. 8. cap. ult. n. 15. Ferentill. ad Buratt. d. dec.
921. n. 22. Rota dec. 177. n. 5. par. 7. recent. ubi quod
de stylo Curie dictum juramentum non præ-
statatur apparet.
619 Verum hoc non procederet in aliis expensis
quæ essent factæ extra litem, nam tunc si illæ es-
sent taxandæ, necesse esset, quod juramentum
hujusmodi præstaretur apparet, *Rota d. dec.*
177. par. 7. recent.
620 A taxatione autem expensarum non datur
appellatio, *l. fin. ibi vel minus, quam oportuerat iussu*
est. ubi Bart. n. 2. C. Quando provoc. non est necess.
quia est executio, à qua appellare non licet, *Vestr.*
in prax. lib. 7. c. 3. n. 9. Gravatt. ad Vestr. lib. 8. c. ult. n.
36. Scacc. de appell. q. 17. lim. to. n. 58.
621 Sed bene licet appellare à condemnatione in
expensis, *Scacc. de appell. q. 17. lib. 2. n. 56.* nisi Ju-
dex condemnasset in expensis, decem diebus e-
lapsis post latam interlocutoriam in iudicatum
transactam, vel nisi expensæ essent contumacia-
les, vel denique nisi condemnatio esset facta in
ultima sententia, quæ inducit rem judicatam,
quod signanter procedit de stylo Curie, seu
vigore Statuti urbis, *Scac. d. q. 17. lim. 2. i. nu. 65*
& seqq. & n. 72 & seqq.
622 Prout etiam datur appellatio ab excessiva ex-
pensarum taxatione, *l. ab executione. C. quorum*
appell. non recip. Vestr. in prax. lib. 7. c. 3. n. 9. Gravatt.
ad Vestr. lib. 8. c. ult. num. 36. Ferentill. ad Buratt. d.
dec. 921. n. 19. Salust. Tiber. d. lib. 2. c. 44. n. 4. & seqq.
Rot. dec. 100. n. 30. vers. Non obstat. p. 1. divers. & dec.
221. n. 4. p. 7. recent.
623 Sed non valet appellatio, nisi in ea exprima-
tur quantitas excessus, vel alia iusta causa, *Clem.*
appellanti de appell. Vestr. in prax. lib. 7. c. 3. nu. 12.
Gravatt. ad Vestr. lib. 8. cap. ult. num. 36. Fenzon. ad
Stat. Urb. lib. 1. c. 196. n. 105. Ferentill. ad Buratt. d.
dec. 921. n. 20. Rota dec. 100. n. 30. vers. Non obstat. p.
1. divers. Duran. dec. 150. n. 3.
624 Non tamen est licitum ab hujusmodi exces-
sivitate appellare, nisi semel, *Vestr. d. lib. 7. c. 3. n. 12*
Scac. de appell. q. 17. lim. 10. n. 69. Pius IV. Constit. 83
in trono. §. & à liquidatione secun. antiq. impr. Paul.
V. in reform. Tribun. urb. Constit. 71. Universi agri,
§. A liquidatione.
625 Non omitto, quod succumbens ex juramen-
to judiciali, & litis decisivo tenetur ad expensas
DD. in l. Admonendi. ff. de iur. iur. *Rebuff. de expens.*
damn. & interress. art. 1. glos. 1. n. 18.
626 Sed non licet ad illas tenetur succumbens ex
juramento suppletorio actori delato, nam tunc
succumbens non condemnatur in expensis,
Bald. in Auth. generaliter. n. 8. C. de Episc. & Cleric.
Alex. consil. 183. num. 15 lib. 6. Marfil. singul. 485.
Memi-

Memini, Lanfranc. in c. Quoniam contra, n. 682. ante fin. de probat. Rebuff. de expens. damn. & intereff. art. 1. glof. 1. n. 28.

- 627 Sed est distinguendum, nam ut Reus succumbens ex iuramento suppletorio, habet saltem unum testem, vel aliquam præsumptionem pro se, & tunc non tenetur ad expensas ex præallegatis, aut non habet aliquem testem, seu aliquam præsumptionem pro se, & tunc aut agitur de ejus facto proprio, & condemnatur in expensis, nam nimis temerè litigavit, non habens aliquam conjecturam pro se, Bald. in dist. Auth. generaliter, num. 8. C. de Episc. & Cler. Alex. d. confil. 183. num. 15. lib. 6. Lanfranc. in d. cap. Quoniam contra, num. 682. Marfil de singul. 485. Aut agitur de facto alieno, & tunc excusatur ab expensis, Bald. in d. Auth. generaliter, num. 8. C. de Episc. & Cler. Lanfranc. in d. cap. Quoniam contra, n. 682. de probat.

II Judices ordinarii, prout sunt A. C. Vicarini, 628 Gubernatores, & similes, possunt exequi eorum sententias in iudicatum transactas, absque alia exequutoriali, & commissione speciali, Maran. de ord. jud. par. 4. prin. dist. 5. n. 43. Salust. Tiber. in prax. lib. 2. c. 25. n. 6. Scac. de appell. q. 11. n. 173. vers. Contraria, & n. 174.

- 629 Secus est in Judicibus delegatis, quia isti, sine speciali commissione, eorum sententias executioni demandare minimè possunt, l. à divo Pio in princ. ubi Bart. num. 14. & alii, ff. de re jud. Maran. de ord. jud. par. 4. prin. dist. 5. n. 43. fol. 41. Felyn. in c. si quis contra, n. 7. vers. Glof. penult. de for. compet. & in cap. Significasti, n. 1. ubi de communi, de offic. deleg. Scac. de appell. q. 11. n. 179. etiam si delegati sint Judices ordinarii, Scac. d. q. 11. num. 117. vers. Extende secundo.

- 630 Sed hoc primò non procedit in Delegato à Principe, l. fin. in fin. C. de judic. cap. Querenti de offic. Deleg. significasti, ubi glof. in verb. ordinarius, de offic. Deleg. Bart. in l. à divo Pio in prin. nu. 2. ff. de re jud. Maran. de ord. judic. d. par. prin. dist. 5. num. 43. Mandos. de Commiss. form. 23. in verbo causarum auditori, Salust. Tiber. lib. 2. c. 25. num. 6. Fenzon. ad Stat. urb. lib. 1. c. 196. num. 68. & seq. ubi quòd hoc locum sibi vindicat tam de Jure Canonico, quàm de Jure Civili, & habet annum ad exequendum suam sententiam, c. querenti de offic. delegat. Bart. in l. à divo Pio in prin. nu. 2. de re iud. Rot. dec. 39. de re jud. in antiq. Cassad. dec. 3. n. 3. de dolo & contumac.

- 632 Verumtamen hæc fallentia potest habere locum extra Curiam, nam in Curia Delegatus Papæ non exequitur sine commissione exequutoriali ob præsentiam Principis, Salust. Tiber. in prax. lib. 2. c. 25. n. 6. etiam si Delegatus esset Auditor Rotæ, Mandos. de Commiss. in d. form. 23. in verbo, causarum auditori, vers. contrarium concludendum, Rota dec. 39. de re jud. in antiq. Cassad. dec. 13. nu. 4. de re script. & dec. 3. n. 3. in fin. de dolo & contum. Scac. de appell. q. 11. n. 175.

- 633 Secundò hodie non procedit in Auditoribus Rotæ, nam, quicquid sit de Jure communi, & antiquo stylo Curie, ex præallegatis hodie Auditores Rotæ habent ampliores facultates, quàm antè, ut advertit Scac. d. q. 11. n. 175, in fin. Nam Pius IV. in sua Constit. 83, in treno, §. 1. fol. 771

secum. antiq. imp. concessit Auditoribus Rotæ facultatem exequendi eorum sententias, absque nova commissione, prout Judices ordinarii exequi, & facere valent, quod fuit etiam confirmatum ex reform. Sanctissimi, sub tit. de Aud. Rot. vers. possit etiam Auditor Paul. V. Constit. 71, Universi agri, Buratt. dec. 95. n. 75. & dec. 890. n. 1. Duran. dec. 190. n. 9.

- 634 Tertio non procedit extra Curiam in Delegato Papæ, qui potest exequi suam sententiam sine alia speciali commissione, Cap. Querenti de offic. Deleg. Scac. de appell. q. 11. n. 178, cum aliis allegatis supra vers. sed hoc primò non procedit, n. 630, quia cessat tunc ratio præsentie Principis, de qua supra in vers. Verumtamen, n. 632. Scac. d. q. 11. n. 78.

- 635 Quarto non procedit in Auditore R. C. A. nam quicquid dicat Scac. d. q. 11. n. 174. vers. Secus autem, & n. 177, vers. sub restringe secundo, hodie A. C. habet facultatem exequendi sententias latas per quoscunque Judices siye Ecclesiasticos, siye sæculares, siye Ordinarios, siye Delegatos, siye Sedis Apostolicæ Legatos, & siye in Curia, siye extra Curiam, prout latius legitur in ejus ordinariis facultatibus, Greg. XIII. Constit. 55. Ad generis secum. antiq. impress. Gregor. XIV. in Constit. generis, apud Salust. Tiber. impress. lib. 4. & novissimè Paul. V. qui dat ei etiam dictam facultatem exequendi dictas sententias latas extra Curiam, Constit. 28. Eximia in §. 15. & tunc potest exequi sententias aliorum, ita etiam potest exequi sententias proprias, siye processerit ut Ordinarius, siye uti Delegatus, nam quoad hujusmodi exequutionem, attentis ejus ordinariis facultatibus, habetur ut Ordinarius, ex allegatis supra lit. GG. vers. sed hac commissione A. C. non indiget, n. 593. Salust. Tiber. d. libro 2, cap. 25. num. 6. Tradita verò per Scac. possunt procedere in aliis, qui non habent has ordinarias facultates, & illis circumscriptis.

- 636 Causa autem appellationis deferretur, & quando est aliàs executioni locus, sit executio rei judicatae aliquando à Judice à quo, aliquando verò à Judice ad quem, nam si causa appellationis alteri non sit commissæ, executio fit à Judice à quo, l. 2. ubi glof. in verb. executioni, C. de temp. appell. Salust. Tiber. lib. 2. c. 24. n. 14. Sed tunc si causa appellationis sit coram aliquo Judice appellationis ordinario, prout coram A. C. introducta in Curia, & ille inhibuit, tunc instante lapsu biennii, si acta non fuerint transportata coram eo, citatur pars ad videndum moderari inhibitionem, attento lapsu biennii, & obtento decreto moderationis, nisi infra quindecim, aut aliud tempus Judici benevisum, si acta adhuc in dicto termino non fuerint transportata, utique executio fiet à Judice à quo, actis verò transportatis A. C. cognoscit de meritis causæ, & vel confirmat, vel revocat, vel exequitur sententiam Judicis à quo, servatis de jure servandis, prout iustitia expostulat, nisi causa fuit alteri commissæ, ut quotidie servat praxis.

- 639 Ceterum causa appellationis introducta in Curia coram aliquo Judice, vigore commissionis, tunc instante lapsu biennii, si acta fuerint coram eo transportata, obtinetur commissio exequu-

- equatorialis, & servatis terminis servandis, de 650
quibus supra lit. GG. vers. Aliquando, n. 59, fit ex-
quoque à iudice ad quem, juxta formam com-
missionis, *Glos. in cap. Pastoralis, §. Præterea, in ver-
bo Discussa, de offic. Deleg. V. l. lib. 8. c. ult. n. 9, vers.
sed hodie, Salust. Tib. in prax. lib. 2. c. 25, n. 14. Scac.
de appell. q. 11, n. 1. 72.*
- 640 Quod si acta non fuerint transportata, quia
ob non transportationem actorum, causa remanet
deserta, *Marches. de Commiss. super desert.*
- 641 par. 2, §. 1, n. 16, fol. 70, instante t. lapsu biennii,
obtinetur committi eidem iudici ad quem, ut
præfixo parti adversæ aliquo brevi, & competen-
tenti termino ad transportandum acta, illo elap-
so, & actis integris non transportatis, suam
moderetur inhibitionem, *Marches. de Commiss.*
- 642 super desert. par. 2, §. 1, n. 21, fol. 70. Actis t. verò
transportatis, præfixo eidem adversario alio
brevi, & competenti termino ad docendum de
appellatione, eiusque legitima prosecutione, &
caulis restitutionis in integrum, nihil, quod re-
levert, docto, expensas taxet, & moderetur, &
exequatur, ut supra dictum fuit sub lit. GG. n. 592.
- 643 Et si pars citata, ad dicendum contra com-
missionem, in termino postea, juxta formam
Commissionis, præfixo, acta non transportave-
rit, moderata inhibitione, executio erit facienda
à iudice à quo, aliis secus, ex prælegatis.
- 644 Illud non omitto, quod commissio præfixio-
nis termini ad transportandum acta non solet
obtineri, nisi per mensem circiter ante lapsum
biennii, vel biennio elapso, ut quotidie observa-
tur in Curia.
- LL Statutum urbis de duabus conformibus,
645 lib. 1, cap. 180. est decisivum, & observatur in o-
mnibus Curis, etiam coram A. C. & in Rota,
inter Cives, & incolas, & districtuales, *Scacc. de
appell. q. 18, num. 12. Fenzon. ad Stat. urb. d. lib. 1, c.
180, num. 4. Rota dec. 452, in prin. & num. 1, p. 1,
divers. & post. Paif. de Sata. dec. 237, nu. 2, & post
Fenzon. ad Stat. Urb. dec. 13, Coccin. dec. 427, n. 2.
Cavaler. dec. 387, n. 2. Rota dec. 137, n. 2, p. 5, & dec.
292, n. 4, p. 6 recent.*
- 646 Unde Clem. ut calumnias, de re jud. disponens,
tres sententias conformes esse exequendas, non
obstante objectione nullitatis, habet locum pa-
riter in duabus conformibus, quæ vigore Sta-
tuti constituunt rem judicatam, & habent vim
trium, *Fenzon. ad Stat. Urb. d. cap. 180, n. 5,
ubi quod ita tenent Authores gravissimi Buratt.
dec. 130, n. 3.*
- 647 Et cum sit Statutum Papale, comprehendit
etiam Clericos Romanos, & Districtuales *Rota
dec. 552, num. 2, par. 1, divers. & in Romana Here-
ditatis, seu Census, 8. Junii 1588, coram bon. mem.*
- 648 Card. Platto, Nam t. Districtualium appellatione
veniunt etiam Clerici, sicut appellatione ci-
vium veniunt etiam monachi, *Alex. in l. in Pro-
vinciali, §. Si in publico, num. 12, de nov. oper. nunc.
Felyn. in Ecclesia sancta Maria, num. 69, vers. 3, qua-
ro, de Const. quoniam t. Clerici veniunt etiam
659 appellatione civium, sicut monachi, Alex. in d. §.
Si in publico, n. 11. & n. 12. ubi de communi opi-
nione testatur.*

Præterea dictum Statutum comprehendit
etiam civitates in districtu urbis existentes, *Se-
raph. dec. 1161. Cavaler. dec. 616, n. 2, & tamquam
Papale etiam personas Ecclesiasticas, & Ecclesi-
as, Rot. dec. 380, num. 1, & seq. par. 1, recent. & post
Fenzon. ad Stat. Urb. dec. 1, & dec. 3. Cavaler. d.
dec. 616, n. 3, & seq. Buratt. dec. 577, n. 2, & seq. &
Clericos, & Prælatos, Rot. post Fenzon. d. dec. 3,
& Collegia, Universitates, & Capitulum, Rota
d. dec. 380, n. 2, par. 1, recent. Beltram. ad Greg. dec.
576, n. 18. Rota post Fenzon. ad Stat. Urb. d. dec. 1,
Cavaler. d. dec. 567, num. 2. & Societates, Ho-
spitalia, Collegia, & personas, & bona Ecclesia-
stica, Rota post Fenzon. ad Stat. Urb. dec. 2.*

Et multo magis comprehendit incolas, *Rota
in d. Romana Hereditatis coram bon. mem. Card.
Platto, & dec. 137, n. 2, par. 5, recent. ubi sub num. 11,
dicitur, quod curialis, scholaris, & præfectus ar-
cis dicuntur incolæ ex cohabitatione decenniali,
si concurrunt emptio bonorum, & contractus
matrimonii.*

652 Et Districtuales, qui ad hunc effectum fue-
runt iudicati, qui habitantur in districtu urbis
infra 40. millaria per spatium decem, & octo
annorum, *Cas. de Grass. dec. 51, de probat.*

653 Non tamen hoc Statutum comprehendit
Exteros, cum ex illius dispositione sit tantum
servandum inter cives, incolas, & Districtuales
in omnibus Curis, etiam in Rota, *Scacc. de ap-
pell. q. 18, n. 12. Rota dec. 452, n. 1, & num. 6 p. 1, di-
vers.*

654 Cæterum Iudex ad quem, quoad processum
fabricatum coram Iudice à quo, & admissio-
nem appellationis, debet observare Statuta or-
dinatoria Iudicis à quo, *Scac. d. q. 18, n. 1, & seq. &
n. 10, illat. 2, quo verò t. ad processum factum co-
ram Iudice ad quem, sunt servanda Statuta or-
dinatoria Iudicis ad quem, Scac. d. q. 18, n. 13, &
seqq.*

656 Et sicut clausula, confitto de tribus conformibus,
intelligitur de validis, l. 4, §. condemnatum ff. de re
jud. *Maresc. de Commiss. null. sanat. p. 3, §. 4, nu. 29,
fol. 142, & seqq. Marr. de claus. p. 1, claus. 19, num. 11,
ubi Rota decisiones cumulat, & claus. 163. Mar-
ches. var. resolut. lib. 1, c. 80, n. 30, Ferentill. ad Buratt.
dec. 567, n. 7. Rota dec. 39, n. 1, p. 7, recent.*

657 Ita etiam Statutum de duabus conformibus
debet intelligi de iustis, & validis, *Rota dec. 662,
n. 3, p. 1, recent. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 567, n. 6.
Rota post Fenzon. ad Stat. Urb. dec. 2, versic. Data
enim, ubi quod Statutum præsupponit hanc va-
lilitatem, & iustitiam sententiarum, Duran. dec.
199, n. 13. Rota dec. 292, n. 10, p. 6, recent.*

658 Quoniam in Curia, appellatione interposita
à definitiva, Iudex respondendo de Apostolis
sæpe solet dare Reverentiales in forma, quo ca-
su appellans habet tantummodo terminum de-
cem dierum ad committendam causam appel-
lationis, ex allegatis supra lit. F. versic. Reverentiales
in forma, n. 159, & seq.

Idem, ad appellationis desertionem evitan-
dam, de stylo Curie introductum fuit, ut suffici-
at in d. termino docere de impedimentis, vel
diligentiis in committendo appellationis cau-
sam,

fam. *Vestr. in prax. lib. 3, c. 5, n. 4, lib. 7, c. ult. num. 5.* 666
Beltram. ad Greg. dec. 573, n. 14. Ferentill. ad Burat.
dec. 764, lit. A. Cresc. dec. 8, n. 5, de appell. Cassad. dec.
4, de appell. Burat. dec. 171, n. 6. Rot. in Romana
Nullitatis deliberationis, 6. Junij 1641. coram R.P.
D. Ghislerio.

660 Ob id sicuti in appellationibus, quæ in parti-
 bus interponuntur, sufficit in termino præfixo
 arripere iter ad Curiam, ita in appellationibus
 interpositis in Curia, qualibet diligentia in ter-
 mino ad causam committendam adhibita, suf-
 ficiens est, *Vestr. d. lib. 7, cap. ult. num. 5. Cresc. d. dec.*
8, num. 3. & seq. de appell. Cassad. d. dec. 4, de appell.
Put. dec. 228, lib. 1. Burat. d. dec. 171, num. 6. Nam
 661 ¶ dicti decem dies dantur non ad prosecutionem
 appellationis finiendam, sed tantum in-
 choandam, *Cresc. d. dec. 8, num. 3, & seq. Cassad.*
d. dec. 4, de appell. Marches. de Commiss. super de-
 662 *sert. caus. par. 2, §. 1, num. 38, fol. 72, & ¶ in dubio*
 semper est pronuntiandum pro non desertione,
 prout facit Rota, juxta doct. *Castren. in l. 1, n. 3.*
ff. Si quis caut. Cresc. d. dec. 8, n. 2. Cassad. d. dec. 4, in
fin. de appell. Burat. dec. 226, num. 17. Rota in Ro-
mana Nullitatis deliberationis, 6. Junij 1642, coram
R.P.D. Ghislerio.

663 Ad docendum autem de hujusmodi diligen-
 tiis sat est, adire Eminentiss. Signaturæ Præfe-
 ctum, vel Eminentissimum Vice-Cancellarium,
 seu ejus locumtenentem, videlicet Illu-
 strissimum Regentem Cancellariæ, *Crescent. d.*
dec. 8, n. 5. Cassad. dec. 4, num. 2, de appell. & exhibe-
 664 *re in actis fidem alterius istorum de dictis di-*
 ligentiis, *Lancell. de attent. appell. pend. in prefat.*
cap. 12, num. 65, & seq. vel fidem Prælati Signaturæ,
vel Revisoris, quod commissio fuit in tem-
pore præsentata, Burat. d. dec. 171, n. 6. Ferentill.
ad Burat. d. dec. 764, lit. A. n. 3.

664 Et quando causa est discutienda in plena
 Signatura, sufficit fides Prælati ponentis, qui at-
 testetur, se commissionem habere in manibus
 in Signatura proponendam, *Burat. d. dec. 171,*
n. 6.

667 Solet autem, ut plurimum, ad docendum de
 dictis diligentis, præsentari Præfecto Signa-
 turæ, vel Vice-Cancellario, aut ejus lo-
 cumtenenti, scilicet Regenti Cancellariæ,
 copia commissionis signande, in qua alter
 ex istis, & ut plurimum Regens Cancellaria,
 solet diem præsentationis in copia
 commissionis sibi in termino exhibere ma-
 nu propria apponere, verbigratia, *præsentata*
die prima Junij, quæ quidem copia sic sub-
 scripta appellatur *Præsentata*, & est tantæ
 virtutis, ut facta infra terminum Reveren-
 tialium in forma, & in actis Judicis a quo
 producta, excuset à desertione appellationis,
 non obstante lapsu decendii. *Vestr. in prax. lib. 3,*
cap. 6, num. 4, & lib. 7, cap. ult. n. 5. Lancell. de attent.
appell. pend. c. 12, in prefat. num. 55, & seqq. Mar-
ches. de offic. Vice-Canc. & Cancell. Regen. par. 1,
cap. 4, num. 28, fol. 181, & de Apost. petit. & concess.
par. 2, c. 1, n. 3, fol. 6. Scac. de appell. q. 14, num. 36.
Cresc. dec. 8, n. 5, de appell. Cassad. d. dec. 4, de appell.
Beltram. ad Greg. dec. 573, n. 14. Ferentill. ad Burat.
dec. 764, n. 3.

Et prorogat præsentata tempus ad commit-
 tendam appellationis causam per mensem à die,
 qua Cancellariæ Regens in ea, ut supra manum
 apposuit, *Marches. de offic. Vice-Cancell. & Can-*
cell. Regen. par. 1, cap. 4, num. 28, fol. 181, & de com-
miss. super desert. caus. par. 2, §. n. 39, & n. 40, fol. 72
Lancell. de attent. appell. pend. in prefat. c. 12, n. 64,
& seqq. Scac. de appell. q. 14, n. 37. Ferentill. ad Bu-
rat. dec. 764, n. 4.

667 Nam cum commissio antequam signata, &
 expedita perveniat ad Banchem Cursoris, tran-
 seat per manus tot Revisorum, & Officialium,
 quorum quilibet, antequam illam expediat, per
 plures dies apud se retineat, non potest in ter-
 mino decem dierum commissio regulariter ad
 dictum Banchem devenire, ob id ne causæ ap-
 pellationum sæpe desertæ remanerent, fuit, stylo
 Curiae assilente, introductum ex autoritate
 Papæ, qui omnia potest, Vice-Cancellario, &
 Cancellariæ Regenti indulgum, ut ex præsentatione
 Commissionis, seu ejus copie coram al-
 tero eorum in d. termino decem dierum, ad ali-
 os triginta dies dictum tempus prorogatum ad
 causam appellationis committendam, cense-
 retur, *Marches. de offic. Vice-Cancell. & Cancell. Re-*
gen. par. 1, n. 30, & n. 31, fol. 182.

668 Sed licet præsentata excuset, ut supra, à de-
 sertione, quando Judex dedit Reverentiales in
 forma, non tamen excusat à editu pro Aposto-
 lis, nec revelat in aliquo, quando Judex dedit
 tantummodo terminum Juris, tunc enim ap-
 pellans nihilominus pro Apostolis redire omni-
 no tenetur, ne causæ aliàs desertæ remanerent,
Marches. de Apostol. petit. & concess. par. 2, c. 1, n. 35
vers. secus, & n. 36, fol. 6. Beltram. ad Greg. dec. 573
num. 14. Rota in Perusina de Ubaldis, 17 Junij 1576
coram clar. mem. Card. Pamphil. seniore impress.
apud Marches. de Apostol. petit. par. 2, cap. 1, dec. 4,
fol. 13, & in Forolivien. de Torelli, 7 Novembris 1607
coram bon. mem. Card. Marquemontio, impress. apud
Marches. de Commiss. super desert. caus. par. 2,
cap. 1, dec. 4, fol. 79. cum aliis allegatis per Ferentill.
ad Burat. dec. 556, n. 10. cum ¶ non dicatur
 669 *impeditus, qui de facili potuit sibi consulere, &*
impedimentum removere, l. Qui potest, ubi not.
ff. de reg. jur. Marches. de Apostol. petit. d. par. 2, cap. 1,
num. 35, fol. 6. Rot. in d. Perusina de Ubaldis, apud
Marches. de Apostol. petit. par. 2, cap. 1, dec. 4, num. 2,
fol. 13.

670 Quinimò nec etiam sufficeret præsentata fa-
 cta ante tempus, seu etiam antequam per Judi-
 cem dati fuerint Apostoli Reverentiales in for-
 ma, illa enim post datos Reverentiales, ut supra,
 à desertione excusat, ex rationibus deductis per
Collect. decisionum apud Rotam dec. 41, vers. Mihi
verò de appell. in nov. Rot. in d. Perusina de Ubaldis
apud Marches. de Apostol. petit. par. 2, cap. 1, dec. 4, n.
2, fol. 13. cum aliis cumulatis per Ferentill. ad Bu-
rat. d. dec. 764, n. 5. Burat. dec. 556, n. 1.

671 Quamvis tamen præsentata, & diligentia
 præfata ad nihilum deserant, quando à Judi-
 ce tantum fuit datus terminus juris, ex supra al-
 legatis, nihilominus si Apostoli fuerint in
 appellatione petiti, & causæ appellationis in-
 fra terminum juris commissæ, non erit locus
 deser.

desertioni, etiamsi pro Apostolis reditum non fuerit, Beltram. ad Greg. decis. 573. n. 14. Buratt. dec. 576. n. 6. & ibi Ferentill. n. 11. cum aliis allegatis supra lit. F. versis. ceterum si iudex, n. 184. & vers. sed si causa, n. 185.

672 Ceterum, si Regens Cancellariæ esset absens vel impeditus, & ob id non posset diem præsentatæ commissionis, ut supra, adnotare, datur cautela, ut fiat de hoc protestatio, & de protestatione rogetur Notarius, qui de ea conficiat Instrumentum, hæc enim erit diligentia sufficiens ad appellationis desertionem evitandam, ut tradit Vess. in Prax. lib. 7. c. ult. nu. 5. Cas. ad dec. 4. n. 2. de appell. Lancell. de Attent. appellat. pend. c. 12. in præf. n. 64. Scacc. de appell. q. 14. n. 41.

673 Licet autem natura dilationis sit, ut si legitime impeditus actum expedire non valeat, dilatio sit etiam duplicanda, ex allegatis per Scacc. de appell. d. q. 14. n. 37. vers. contra hunc stylum. Nihilominus tamen quod in hac materia præsentatæ Dilatio prorogatur ad tempus unius mensis à die Præsentatæ, ut supra, fuit de stylo inductum, & auctoritate Papæ, qui omnia potest, indultum, Marches. de offic. Vice-Canc. d. par. 2. c. 4. n. 31. fol. 182. & quidem summa ratione, quia dum per manus tot Revisorum, & Officialium commissio transit, sæpe oritur impedimentum, adeo quod tempus triginta dierum in ea expedienda sit omnino necessarium, ut experientia rerum magistra docuit, & advertit etiam Scacc. de appell. d. q. 14. n. 37. vers. his non obstantibus, & ita sæpius observavi, & observari vidi, sine aliqua contradictione.

675 Nec refutatur Put. dec. 389. lib. 2. dum asserit quod in Giennen. Scholastria, fuit habita pro deserta causa, quia postquam commissio fuerat Regenti Cancellariæ præsentata, steterat per viginti septem dies, antequam perveniret ad Banchum Curforis.

676 E enim tempus decem dierum ad causam appellationis committendam solum datur, quando fuerunt à J. dice dati Reverentiales in forma, quo casu animadvertione dignum est, quod Regens Cancellariæ, habita fide Notarii Actuarii Judicis à quo, in calce commissionis, quod fuerint dati Apostoli Reverentiales in forma, potest ipse absque Referendario, & absque Præfecto Signaturæ, & absque alicujus ministri revisione commissionem signare, & immediate ad Banchum Curforis transmittere. Unde, quia hæc est via brevis, & facilis, stylus arbitratus fuit d. tempus, decem dierum esse congruum ad causam appellationis committendam, & commissionem ad Banchum Curforis transmittendam, & Judici præsentandam, ut advertit Scacc. d. q. 14. n. 37. vers. his non obstantibus.

677 Et in his terminis procedi. d. decis. Put. 389. lib. 2. quod clare patet ex illius lectione, dum ibi sub n. 2. dicitur, quod quis non dicitur prosequi causam appellationis debita diligentia, nisi penes Regentem, loco Vice Cancellarii quis insteterit pro Signaturæ commissionis obnervandæ, & ad Curforis perferendæ infra decem dies post appellationem interpositam, & sic post datos Reverentiales in forma: est enim legendum infra decem dies, ut in d. Giennen. Scholastria apud

Put. decis. 379. n. 2. lib. 2. in correct. & non infra viginti dies, ut loquitur in eadem decisione Put. 389. n. 3. lib. 2. secundum antiquam impressionem. quæ in hoc, & in pluribus est mendosa, & patet ex Put. d. dec. 379. lib. 2. in correct. Ex qua confunditur animadvertio Scacc. de appell. d. q. 14. n. 37. vers. contra hunc stylum, ibi, unde sensatè, dum dicit, quod Put. d. dec. 389. n. 3. lib. 2. videtur sensatè loqui, quod quis penes Regentem Cancellariæ pro commissione ab eo signanda, & signata ad Banchum Curforis transmittenda infra viginti dies post appellationem interpositam instare debet, ne aliàs causa remaneat deserta, ac si Put. d. decis. 389. aperte diceret, quod si commissio post præsentatam non expediatur infra illos decem dies, qui cum primis decem diebus, datis cum triennio reverentiali in forma à die appellationis interpositæ, constituunt numerum viginti dierum, causa efficitur deserta, quasi præsentata hoc casu facta in termino Reverentialium prorogaret tempus decem dierum ad committendam causam appellationis ad alios decem dies.

Confunditur, inquam, hæc animadvertio Scacc. quia non viginti, sed decem dies est legendum, ut patet ex eodem Put. d. decis. 379. n. 3. lib. 3. in correct.

678 Et ob id nec ex d. decis. Put. nec aliunde probatur, quod in Curia fuerit unquam in usu aliqua Præsentata, quæ tempus ad causam committendam post datos Reverentiales in forma ad alios decem dies prorogaverit, sed cum in d. casu via committendi causam appellationis esset adeo facilis, & brevis, causa in termino Reverentialium, & sic decem dierum, absque alia Præsentata, erat omnino committenda, & commissio ad Banchum Curforis signata perferenda, ut ex d. decis. Put. 379. n. 2. lib. 2. in correct. satis clare apparet.

679 Ceterum hæc brevis, & facilis via expediendi commissiones, cum sola Signatura Regentis, recessit ab aula, tamen & Ego, recentioribus hisce temporibus, non vidi, nec audivi à solo Regente alias commissiones expediri, nisi subrogationis Judicum in locum absentium, vel Impeditorum, quas nec etiam hodie solus amplius expedit.

681 Unde cum, sublata hac viâ breviori, non superstit ad commissiones expediendas, nisi alia via ordinaria adeundi Referendarium, Revisores præfectum Signaturæ, & Regentem etiam Cancellariæ, dicta prorogatio ad tempus aliorum 30. dierum à die commissionis, seu illius copiarum Regenti, ut supra, præsentatæ, est omnino necessaria, ut advertit etiam Scacc. de appell. d. q. 14. num. 37. vers. His non obstantibus, in fin. & ita passim observat praxis, & Curia absque ulla controversia.

De commissione exequutoriali satis dictum est supra sub lit. II.

OO Praxis Romanæ Curie induxit citationem ad videndum sibi responderi de Apostolis, ad hoc ut appellans pro illis citius redire teneatur, & huius protractio tolleretur, Marches. de Commis. vig. cap. Oblat. par. 2. § 1. nu. 18. fol. 401. secundum novam impressionem Scacc. de appell. q. 13. art. 8. n. 13.

Ff

Quæ

- 683 Quæ quidem citatio videtur necessaria, quando causa non est appellabilis, ut possit ad ulteriora in executione procedi, sine metu attentatorum, nec non etiam in causa appellabili committenda in Curia; nam tunc appellatus, si ei expediat, potest prævenire appellantem in committendo causam appellationis, cum in Curia depositio cap. oblata, de appell. non habeat locum Marches. de Commiss. vig. cap. oblat. par. 8, i. num. 15. Scac. de appell. d. q. 13. n. 82. vers. verum.
- 684 Sed potius in hoc casu videtur esse in arbitrio appellati, an velit citare appellantem, ad videndum sibi responderi de Apostolis, vel causam appellationis ex adverso interponere, si ei ita expediat, committere, etiam termino juris pendente, cum tunc pars ipsa appellata videatur appellationi deferre, & possit etiam addere in commissione, & obtinere cum clausula, non obstante termino juris, &c. ita ut appellans pro Apostolis redire non teneatur, de qua dictum est supra lit. F. vers. nam in Curia, n. 186, & seqq. & lit. X. num. 412.
- 685 Cæterum in causa appellabili committenda extra Curiam, citatio ad videndum sibi responderi de Apostolis, non videtur aliquid operari, nam extra Curiam habet locum dispositio d. c. oblata de appell. unde appellatus nec in termino juris ad redeundum pro Apostolis potest prævenire appellantem, nec causam appellationis ex adverso interponere committere, nisi saltem post sex menses, juxta stylum Signaturæ, & quando etiam Judex à quo de Apostolis respondisset, nihilominus nec isto casu arctaretur appellans ad causam appellationis citius committendum infra decem dies, prout in Curia: nam si Judices de partibus non dant Apostolos: eventuales in forma, sed vel reverentiales simpliciter, vel alios dimissorios, in quibus talibus appellans habet annum ad causam committendam, & si Judex appellanti terminum breviorum constitueret, sufficeret in illo sola arreptio itineris ad Curiam ex allegatis supra lit. EE. vers. Sed hoc non procedit, n. 554, & seqq.
- 689 De hac amplissima appellationum materia uberrimum, & elegantem Tractatum compilavit Sigismundus Scac. l. C. Romanus, ideo in reliquis ad illum in facti occurrentia poterit haberi recursus, non enim omnia potest hic praxis libellus complecti, & continere.
- 6 Citatio ad videndum inhiberi, attenta susceptione termini, & eius formula, & processus.
- 7 Terminum suscipi debet per acta Notarij cause coram eodem Iudice, qui fecit Decretum, nec alia citatio tunc requiritur.
- 8 Debitor, suscipiens terminum coram diversis Iudicibus, citandus est ad videndum moderari.
- 9 Citatio ad videndum moderari terminum, & illius formula, & processus.
- 10 Terminum 30. dierum non potest suscipi nisi semel, ideo hic suscipiens moderatur parte citata.
- 11 Alleganti terminum fuisse in alio tribunali susceptum, incumbit onus probandi.
- 12 Creditor par per obitum reduci terminum ad viginti, vel quindecim dies, si agitur de parva summa.
- 13 Citatio ad videndum moderari terminum attentæ parva summa, & eius formula, & processus.
- 14 Terminum nulliter susceptus non refragatur, sed citata parte proceditur ad executionem, & num. 15.
- 15 Citatio ad videndum mandari executi mandatum, non obstante termino nulliter suscepto, & eius formula, & processus.
- 16 Susceptus desista, suscipiens terminum, citatur ad cavendum.
- 17 Citatio ad cavendum de solvendo in fine termini, & eius formula, & processus in tribunali A. C. raro contingens.
- 18 Terminum elapsus, si mandatum non fuit expeditum vigore Decreti, potest expediti etiam vigore termini.
- 19 Virtute mandati ser. ser. expediti, potest obtinere sequestrum.
- 20 Sequestrum vigore mandati executivi, & illius formula.
- 21 Sequi stro executio, quando debitor principalis, & sequestrarii carentur.
- 22 Citatio ad consignandum, consignarique videndum pecunias sequestratas, & eius formula, & processus.
- 23 Sequestratariis nihil opponentibus, expeditur mandatum gratiosum contra eos.
- 24 Mandatum gratiosum contra sequestratarios, & eius formula.
- 25 Protestatio sequestratarii nihil habentis in manibus, & eius formula.
- 26 Creditore probante, sequestratarium habere pecunias debitoris penes se, est exequendum mandatum gratiosum domi dimissa copia.
- 27 Citatio ad docendum, se paruisse mandato gratioso, & eius formula, & processus.
- 28 Contra sequestratarium, qui à debitore principali potest via executiva conveniri proceditur executive, alias est agendum via ordinaria.
- 29 Citatio, qua fit ad consignandum, consignarique videndum pecunias, res, & bona sequestrata, & eius formula, & processus.
- 30 Mandatum gratiosum contra sequestratarium pro consignatione pecuniarum, & bonorum, & eius formula.
- 31 Sequestratario recusanti parere mandato gratioso, fit intimatio ejusdem mandati, & deinde illo citato, expeditur contra eum mandatum executivum, & proceditur ad executionem.
- 32 Si pecunia à sequestratario consignanda non sufficiunt, proceditur ad subhastationem bonorum in depositaria consignatorum.

SUMMARIUM CAP. XIV.

- 1 Reus omni remedio destitutus potest confugere ad refugium miserorum, suscipiendo terminum ad solvendum à lege Debitoribus miserationis gratia concessum.
- 2 Terminum ad solvendum quid sit.
- 3 Judices Romanæ Curie terminum ad solvendum decem dierum concedunt, excepto A. C. qui terminum 30. dierum dare potest.
- 4 Terminum simpliciter suscipiendus, & ejus formula.
- 5 A. C. concedit terminum triginta dierum, etiam condemnatus in aliis Tribunalibus urbi, ut in formula, sed parte citata.